

Explorarea dreptului umanitar

➤ **Module educaționale
pentru tineri**

ICRC

Explorare Introdusivă

Imagini și percepții

(o sesiune)

*Care este imaginea
dumnevoastră asupra
conflictelor armate?*

*Ce părere aveți despre
încercările de a limita
suferința care rezultă din
conflictele armate?*

Ce este demnitatea umană?

IMAGINI ȘI PERCEPȚII:

Evaluarea cunoștințelor cursanților și a
părerilor acestora despre conflictele armate
și despre încercările de a le limita

CONCEPTE:

Limite în conflictele armate
Dignitatea umană

ABILITĂȚI DEZVOLTATE:

A discuta
A asculta
Prezentarea adecvată a unor idei contradictorii
Fundamentarea opiniilor pe argumente

© Comitetul Internațional al Crucii Roșii
Geneva 2001, actualizat 2002

Este permisă reproducerea, traducerea sau abrevierea acestei lucrări în scopuri non-comerciale și educaționale. Cu toate acestea, orice astfel de utilizare sau adaptare trebuie aprobată în scris de către CICR și trebuie să prezinte siglele și simbolurile CICR și EDC (ce pot fi obținute de la CICR, la cerere). Autoritățile educaționale guvernamentale oficiale și Societățile Naționale de Cruce Roșie sau Semilună Roșie pot, de asemenea, să includă propriile simboluri.

EXPLORAREA DREPTULUI UMANITAR

STRUCTURA CURSULUI

EXPLORARE INTRODUCTIVĂ

Explorare introductivă: imagini și percepții

MODULUL 1: PERSPECTIVA UMANITARĂ

Explorarea 1A: Ce pot face martorii?

[relatări depre acte umanitare]

Explorarea 1B: Analiza actelor umanitare

[voci din război]

Explorarea 1C: Dilema unui martor

[scenariul unei dileme]

MODULUL 2: LIMITE ÎN CADRUL UNUI CONFLICT ARMAT

Explorarea 2A: Limitarea distrugerilor

[fotografii, colaje foto, reguli de bază]

Explorarea 2B: Coduri de-a lungul timpului

[exemple de coduri referitoare la conflictele armate]

Explorarea 2C: Îndreptarea atenției asupra copiilor „soldați”

[colaj foto, video, hartă]

Explorarea 2D: Îndreptarea atenției asupra minelor antipersonal

[video, hartă]

MODULUL 3: DREPTUL ÎN ACȚIUNE

Explorarea 3A: Identificarea încălcărilor dreptului internațional umanitar

[voci din război]

Explorarea 3B: Din perspectiva combatanților

[scenarii pentru dileme]

Explorarea 3C: Cine este responsabil?

Studiu de caz – My Lai

[video și interpretare de roluri]

MODULUL 4: APLICAREA JUSTIȚIEI

Explorarea 4A: Rațiunea justiției

[parcurgere de texte]

Explorarea 4B: Evoluția tribunalelor internaționale

[parcurgere de texte]

MODULUL 5: REACȚIA FAȚĂ DE CONSECINȚELE RĂZBOIULUI

Explorarea 5A: Nevoi care își au originea în devastarea provocată de război

[colaj foto]

Explorarea 5B: Pregătirea unei tabere pentru persoanele deplasate intern de război

Explorarea 5C: Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor

[video]

Explorarea 5D: Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie

[colaj foto]

Explorarea 5 E: Etica acțiunilor umanitare

[scenarii pentru dileme]

EXPLORARE DE ÎNCHEIERE

Explorare de încheiere: Ce facem mai departe?

[video]

GLOSAR

MATRICEA CURSULUI

ÎN TOATE MODULELE		ABILITĂȚI	
CONCEPTE			
Demnitatea umană	A discuta	Adoptarea unui punct de vedere	Identificarea consecințelor
Obstacole în calea unui comportament umanitar	A asculta	Interpretarea de roluri	Urmărirea consecințelor
Dilemă	Prezentarea adecvată a unor idei contradictorii	Analiza relațiilor	Analiza unei probleme
Consecință	Brainstorming (generarea de idei)	Relatarea de cazuri	Evaluarea nevoilor
Perspectivă multiplă	Raționamente juridice	Analiza unei dileme	Identificarea soluțiilor
		Identificarea unei probleme	Păstrarea evidentelor (înregistrări/documente)

MODULELE

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
EXPLORARE INTRODUCȚIVĂ	<p>Care este imaginea dumneavoastră asupra conflictelor armate?</p> <p>Ce părere aveți despre încercările de a limita suferința provocată de conflictele armate?</p> <p>Ce este demnitatea umană?</p>	<p>Limite în cadrul unui conflict armat</p> <p>Demnitatea umană</p> <p>Dilemă</p>	<p>Imagini și percepții</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ conștientizarea aspectelor centrale care stau la baza dreptului internațional umanitar; ❖ conștientizarea faptului că anumite probleme care apar în explorarea dreptului umanitar nu au rezolvări simple ❖ elaborarea unei definiții preliminare a demnității umane. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Conceptul de demnitate umană este unul de bază și va fi reanalizat pe parcursul explorării dreptului umanitar (EDU); ❖ Anumite probleme întâlnite în cadrul EDU nu au o singură rezolvare sau nu au o rezolvare simplă. EDU are drept scop identificarea unor astfel de probleme și analiza acestora.

Matricea Cursului

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 1 Perspectiva umanitară	Ce este un martor? Care sunt dilemele cu care se confruntă martorii? Ce influență pot avea martorii? Care este natura actelor umanitare?	Martor Act umanitar Presiune socială	1A Ce pot face martorii?	<ul style="list-style-type: none"> înțelegerea influenței pe care un martor o poate avea asupra acțiunilor celorlalți; conștientizarea cazurilor în care martorii acționează în situații de violență pentru a proteja viața și demnitatea umană. 	<ul style="list-style-type: none"> martorii sunt persoane care, pe durata conflictelor armate, acționează pentru a proteja viața și demnitatea unor oameni pe care pot să nu-i cunoască; martorii acționează adesea în pofida riscurilor sau a vătămărilor personale.; oamenii obișnuși de pretutindeni au luat atitudine împotriva acțiunilor inumane pentru a proteja persoanele vulnerabile.
			1B Analiza actelor umanitare	<ul style="list-style-type: none"> înțelegerea conceptului de act umanitar.; înțelegerea influenței presiunii sociale asupra acțiunilor de întreprins în situații în care viața sau demnitatea cuiva este supusă riscurilor.; demonstrarea capacității de a identifica acte umanitare relateate la știri sau întâlnite în viața cotidiană. 	<ul style="list-style-type: none"> actele umanitare sunt acelea care protejează o persoană a cărei viață sau demnitate sunt în pericol, în special o persoană care, în mod obișnuit, nu ar beneficia de protecție.; actele umanitare, care au ca scop protejarea vieții și demnității umane, pot fi dificile în anumite contexte sociale.
			1C Dilema unui martor	<ul style="list-style-type: none"> recunoașterea dificultăților pe care le pot întâlni persoanele atunci când sunt martore la o amenințare la adresa demnității umane.; deprinderea modului de a analiza o dilemă 	<ul style="list-style-type: none"> în cadrul multor acte umanitare, oamenii întâlnesc problema alegerii între a proteja pe cineva sau nu, atunci când acest lucru poate implica riscuri sau costuri pentru propria persoană sau pentru persoanele pe care încearcă să le protejeze.; fiecare dintre soluții poate prezenta consecințe complexe și de durată pentru toate persoanele implicate.

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 2 Limite în cadrul unui conflict armat	Care sunt limitele necesare și de ce? De unde provin aceste limite? Care este modul de elaborare a regulilor pentru limitarea consecințelor războiului?	Limite în conflictele armate Civili, necombatanți (hors de combat) Drepturile omului Protecție Nevoile copiilor Arme nediscriminatorii Efectul de domino	2A Limitarea distrugerilor	<ul style="list-style-type: none"> ❖ înțelegerea unora dintre motivele pentru care sunt necesare reguli în cadrul unui conflict armat; ❖ înțelegerea complementarității dintre dreptul internațional al drepturilor omului și dreptul internațional umanitar; ❖ cunoașterea unora dintre regulile de bază ale dreptului internațional umanitar. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ dreptul umanitar are ca scop protejarea vieții și a demnității în timpul conflictelor armate. Acest lucru se realizează prin limitarea mijloacelor și metodelor de război, în general, pentru a reduce suferința inutilă și în special, pentru a proteja necombatanții și pe cei care nu mai participă la lupte.; ❖ atât dreptul internațional umanitar cât și dreptul internațional al drepturilor omului au același scop principal, de a proteja viața și demnitatea umană. Dreptul internațional umanitar realizează acest lucru exclusiv în perioadele de conflict armat deoarece este creat special pentru astfel de situații extreme, în timp ce dreptul internațional al drepturilor omului se aplică în permanență.
			2B Coduri de-a lungul timpului	<ul style="list-style-type: none"> ❖ conștientizarea faptului că în locuri și momente diferite ale istoriei, oamenii au creat coduri care să reglementeze conflictele armate. ❖ cunoașterea unor exemple de interdicții și obligații în cadrul codurilor timpurii. ❖ evidențierea relației dintre evenimente și evoluția normelor umanitare. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ eforturile omenirii de a limita brutalitatea războiului sunt universale. ❖ istoria ne oferă multe exemple de coduri care au ca scop restrângerea utilizării violenței pentru a reduce suferințele inutile și pentru a controla distrugerile.
			2C Îndreptarea atenției asupra copiilor „soldați”	<ul style="list-style-type: none"> ❖ conștientizarea scopului practicii de a folosi copiii ca soldați și a consecințelor care decurg din aceasta ❖ înțelegerea necesității existenței unei vârste minime pentru recrutare. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ copiii trebuie protejați pe durata conflictelor armate. O formă de protecție este respectarea vârstei minime de recrutare în cadrul grupărilor militare. ❖ vârsta minimă la nivel internațional este de 15 ani. Recrutarea copiilor sub 15 ani (fie „voluntară” sau forțată) reprezintă o crimă de război.

Matricea Cursului

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	❖ OBIECTIVE	❖ IDEI PRINCIPALE
MODULUL 2 Limite în cadrul unui conflict armat (<i>continuare</i>)				<ul style="list-style-type: none"> ❖ cunoașterea faptului că recrutarea copiilor sub 15 ani în cadrul grupărilor armate reprezintă o încălcare a dreptului internațional umanitar și a faptului că în prezent se depun eforturi pentru ridicarea vârstei minime la 18 ani. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ în prezent se depun eforturi internaționale pentru a ridica limita vârstei minime la 18 ani.
			2D Îndreptarea atenției asupra minelor antipersonal	<ul style="list-style-type: none"> ❖ înțelegerea motivelor pentru care sunt interzise anumite arme care nu pot să discrimineze și care provoacă suferințe inutile ❖ demonstrarea capacității de a urmări consecințele („efectul de domino”) utilizării minelor de teren. ❖ înțelegerea modului în care opinia publică și mobilizarea societății pot contribui la dezvoltarea dreptului internațional umanitar. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ armele cum ar fi minele de teren și armele biologice sau chimice sunt interzise deoarece produc efecte nediscriminatorii – nu fac deosebire între combatanți și civili – și provoacă suferințe inutile. ❖ în plus față de urmările medicale și psihologice asupra victimelor, utilizarea minelor de teren provoacă de asemenea consecințe sociale și economice pentru persoane, familiile acestora, comunitățile din care fac parte, pentru state și pentru comunitatea internațională. ❖ interzicerea producerii și utilizării de mine antipersonal (Convenția de la Ottawa din 1997) ilustrează modul în care dreptul internațional umanitar poate progresa ca rezultat al mobilizării maselor.
MODULUL 3 Dreptul în acțiune	Care sunt regulile cel mai des încălcate și de ce? Cu ce dileme se confruntă combatanții?	Încălcarea regulilor Distincția între civili și combatanți Reacție în lanț	3A Identificarea încălcărilor dreptului internațional umanitar	<ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea capacității de a identifica unele încălcări ale dreptului internațional umanitar ❖ recunoașterea exemplelor în care o încălcare duce la alta – aplicarea conceptului de consecințe care duc la o „reacție în lanț” 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ aceste reguli ale dreptului internațional umanitar sunt create în mod special pentru situații de conflict armat. ❖ încălcarea dreptului internațional umanitar duce adesea la o reacție în lanț ce cuprinde și alte încălcări.

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 3 Dreptul în acțiune (<i>continuare</i>)	Cine este responsabil de asigurarea respectării dreptului internațional umanitar?				<ul style="list-style-type: none"> ❖ oamenii invocă numeroase motive pentru încălcările care se produc uneori. Astfel de motive includ răzbușnarea, luptele în zone populate, ideea că civilii ajută inamicul, ordine ilegale de la superiori etc.
			3B Din perspectiva combatanților	<ul style="list-style-type: none"> ❖ recunoașterea dilemelor și a consecințelor în situațiile de luptă în care unul dintre scopuri este respectarea dreptului internațional umanitar. ❖ recunoașterea problemelor în aplicarea dreptului internațional umanitar atunci când diferența dintre civili și combatanți este neclară. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ respectarea regulilor de drept internațional umanitar în situații de conflict armat implică uneori anumite dileme. ❖ multe dileme rezultă din dificultatea de a distinge între combatanți și civili. ❖ uneori oamenii îngreunează în mod intenționat distincția, alteleori acest lucru este cauzat de desfășurarea luptelor în zone populate..
			3C Cine este responsabil?	<ul style="list-style-type: none"> ❖ identificarea persoanei care, din punct de vedere militar, este responsabilă de asigurarea respectării regulilor ❖ identificarea modului de îndeplinire a responsabilității. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pentru respectarea dreptului internațional umanitar, multe persoane au responsabilități de îndeplinit. Deși o singură persoană poate încălca dreptul umanitar, este nevoie de eforturile combinate ale oficialităților guvernamentale, conducătorilor militari și ale combatanților pentru a asigura respectarea legii. ❖ sprijinul acordat aplicării dreptului internațional umanitar este în interesul oricărei națiuni.
			Studiu de caz My Lai: Ce a mers bine și ce a mers rău?	<ul style="list-style-type: none"> ❖ conștientizarea modalităților în care oamenii obișnuiți reacționează în fața unor încălcări grave ale dreptului umanitar. ❖ înțelegerea unora dintre problemele și dilemele implicate de implementarea și aplicarea dreptului internațional umanitar. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ combatanții nu au obligația de a respecta un ordin ilegal. ❖ realitățile situațiilor moderne de luptă pot îngreuna foarte mult implementarea dreptului internațional umanitar. ❖ statele pot întâmpina dificultăți în eforturile lor de a aduce în fața justiției membri ai propriei lor armate pentru încălcarea dreptului internațional umanitar.

Matricea Cursului

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 4 Aplicarea justiției	De ce este nevoie de justiție? Cum se poate realiza justiția? Cine ar trebui să-i judece pe acuzați?	Implementarea DIU Aplicarea DIU Distincția între civili și combatanți Ordin ilegal Presiune socială Responsabilitate individuală Responsabilitatea conducătorilor Crimă de război Condiții necesare pentru a răspunde în fața justiției	4A Rațiunea justiției 4B Evoluția tribunalelor internationale	❖ înțelegerea faptului ca măsurile luate împotriva celor care comit încălări ale DIU pe timpul unui conflict armat, pot afecta bunul mers al unei societăți după terminarea conflictului armat. ❖ înțelegerea evoluției eforturilor internationale întreprinse pentru a aduce criminalii de război în fața justiției. ❖ conștientizarea unor probleme pe care le implică judecarea crimelor de război.	❖ dreptul internațional umanitar impune ca persoanele care comit sau comandă comiterea de încălcări grave să fie aduse în fața justiției. ❖ fiecare stat semnatar al Convențiilor de la Geneva este responsabil pentru difuzarea, respectarea și aplicarea dreptului internațional umanitar. ❖ tribunalele penale internaționale au evoluat ca o soluție pentru numeroasele probleme implicate de identificarea unei autorități care să judece și să pedepsească crimele de război. ❖ atunci când judecătorii analizează vinovăția, aceștia iau în considerare dacă acuzatul a comis crima în mod intenționat. Nici executarea ordinelor și nici precedentele constând în încălcări asemănătoare nu absolvă respectiva persoană de vină.
MODULUL 5 Reacția față de consecințele războiului	Care sunt consecințele războiului? Ce eforturi trebuie depuse pentru a le face față? Care sunt dilemele pe care le implică acțiunile umanitare?	Nevoi de bază Nevoi nemateriale Refugiați, persoane deplasate intern Neutralitate Imparțialitate	5A Nevoi care își au originea în devastarea provocată de război	❖ înțelegerea modului în care războiul afectează mijloacele de subzistență normale ale vieții. ❖ conștientizarea scopului acțiunii umanitare necesare pentru a reduce și preveni suferința provocată de conflictele armate.	❖ conflictele armate provoacă pierderi imense ale resurselor și afectează mijloacele de subzistență normale ale vieții. ❖ la izbucnirea unui conflict armat, viața și demnitatea umană devin vulnerabile și necesită protecție specială. ❖ sarcina de a asigura mijloacele necesare subzistenței implică acțiunea comună a numeroase organizații umanitare.

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 5 Reacția față de consecințele războiului (<i>continuare</i>)			5B Pregătirea unei tabere pentru persoanele deplasate din cauza războiului	<ul style="list-style-type: none"> conștientizarea dimensiunilor efortului de care este nevoie pentru a satisface nevoile umane care rezultă în urma dislocării persoanelor, inclusiv în ceea ce privește asigurarea securității acestora conștientizarea unor aspecte ale asistenței și protecției de care au nevoie oamenii atunci când conflictele armate îi obligă să-și părăsească locuințele. 	<ul style="list-style-type: none"> reacția la nevoile persoanelor deplasate intern din cauza conflictelor armate presupune o planificare și un efort substanțial. în plus față de nevoile biologice imediate (apă, hrană, adăpost, îngrijire medicală etc.), trebuie tratate și nevoile sociale și psihologice. Acestea includ sprijinul acordat oamenilor pentru a-și redobândi autonomia cât mai repede posibil.
			5C Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor	<ul style="list-style-type: none"> conștientizarea unora dintre modalitățile în care dreptul internațional umanitar protejează viețile și demnitatea prizonierilor. înțelegerea unor dileme cu care se confruntă personalul umanitar în protejarea prizonierilor 	<ul style="list-style-type: none"> viața și demnitatea persoanelor care au devenit prizonieri ca urmare a unui conflict armat sunt supuse riscurilor. dreptul internațional umanitar impune protejarea prizonierilor și vizitarea închisorilor de către personalul umanitar pentru a verifica dacă această protecție este asigurată. personalul umanitar care vizitează prizonieri se poate confrunta, în activitatea desfășurată, cu dileme.
			5D Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie	<ul style="list-style-type: none"> conștientizarea dificultăților cu care se confruntă familiile separate de război. înțelegerea dimensiunii efortului necesar pentru reunificarea familiilor separate de război. 	<ul style="list-style-type: none"> conflictele armate au ca rezultat separarea multor persoane de familiile lor, fără posibilitatea de a comunica cu aceștia. dreptul internațional umanitar impune întreprinderea de acțiuni pentru refacerea și păstrarea legăturilor de familie, inclusiv reunirea familiilor. sunt necesare multe etape pentru a da de urma unei familii și pentru a o reunifica.

Matricea Cursului

MODUL	ÎNTREBĂRI DE ÎNDRUMARE	CONCEPTE	EXPLORĂRI	OBIECTIVE	IDEI PRINCIPALE
MODULUL 5 Reacția față de consecințele războiului (<i>continuare</i>)			5E Etica acțiunilor umanitare	<ul style="list-style-type: none"> ❖ cunoașterea unor principii care ghidează acțiunile umanitare, cum ar fi neutralitatea și imparțialitatea ❖ înțelegerea unor dileme cu care personalul umanitar se poate confrunta în acțiunile întreprinse. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ este necesară existența unui cod de conduită pentru organizațiile umanitare. ❖ personalul umanitar trebuie să fie neutru și imparțial în asigurarea protecției și ajutorului, pentru a câștiga și păstra încrederea tuturor părților implicate în conflict. ❖ personalul umanitar se confruntă cu dileme de ordin etic în activitățile întreprinse. Deși poate nu există răspunsuri sau decizii în mod evident corecte, este important să recunoaștem și faptul că neîntreprinderea unor acțiuni reprezintă o decizie cu consecințe.
EXPLORARE DE ÎNCHEIERE	Cum puteți promova respectul pentru demnitatea umană? Ce puteți face pentru a schimba situația? Cum puteți determina alte persoane să devină conștiente de acest lucru?	Mobilizarea tinerilor Populație țintă Obiectivul proiectului Punctele tari și resursele comunității Demnitate umană	Ce facem mai departe?	<ul style="list-style-type: none"> ❖ aplicarea cunoștințelor dobândite pentru pregătirea unui proiect care promovează demnitatea umană. ❖ desfășurarea unui proiect care promovează demnitatea umană. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ există multe lucruri pe care o persoană le poate întreprinde pentru a sprijini în mod activ demnitatea umană, și este posibilă participarea în cadrul unui proiect care să corespondă abilităților și intereselor unei persoane. ❖ atunci când lucrați în interesul altor persoane, este esențial să țineți cont de perspectiva acestora. ❖ pe măsură ce un proiect se desfășoară, este util să evaluați periodic rezultatele și să analizați planurile de viitor.

Această discuție introductivă are scopul de a oferi profesorilor o idee asupra cunoștințelor, percepțiilor și atitudinii cursanților în privința războiului și a încercărilor de a limita suferința pe care acesta o provoacă. Are, de asemenea, scopul de a da tonul programului prin propriul exemplu: o discuție deschisă în cadrul căreia profesorii și cursanții analizează împreună întrebări dificile și caută să le înțeleagă. Nu există „răspunsuri corecte” în această etapă și nu se așteaptă de la participanți să fie foarte bine informați în privința acestui subiect.

Activitatea opțională de 15 minute „De ce să nu interzicem războiul prin lege?” poate fi folosită în cadrul acestei explorări, dacă permite timpul, sau în oricare altă explorare unde se ivește această întrebare.

Cuvântul „război” se referă de obicei la conflicte armate între cel puțin două țări. Noțiunea de „conflict armat” are un sens mult mai cuprinzător și include situații de conflicte armate interne cum ar fi războiul civil. Aceste materiale folosesc cei doi termeni în mod alternativ.

Obiective:

- ❖ conștientizarea aspectelor centrale care stau la baza dreptului internațional umanitar (DIU).
- ❖ conștientizarea faptului că anumite probleme care apar în explorarea dreptului umanitar nu au rezolvări simple
- ❖ elaborarea unei definiții preliminare a demnității umane.

Pentru profesori:

- ❖ întrebări pentru discuțiile introductive
- ❖ date referitoare la eforturile de a interzice războiul prin lege

Pregătire:

- ❖ Analizați notițele despre discuții din *Ghidul metodologic*, inclusiv primul atelier
- ❖ Vizualizați, dacă este posibil, secțiunea relevantă a imaginilor video de instructaj

Durată: o sesiune de 45 până la 60 minute.

1. Introducere (5 minute)

Spuneți cursanților că această conversație va reflecta pur și simplu părerile lor în momentul demarării studiului DIU. Astfel, nu se așteaptă de la nimeni să fie bine informat în privința acestui subiect, și nimeni nu trebuie să ia cuvântul dacă nu se simte în largul lui cu privire la problema în discuție.

Stabiliți regulile pentru desfășurarea discuției:

- ❖ Ascultați-i cu atenție pe ceilalți și așteptați până când au terminat de vorbit.
- ❖ Sunteți liberi să contraziceți părerile celorlalți, dar trebuie să manifestați respect pentru ceilalți și pentru părerile lor.

2. Desfășurarea discuției (30 – 45 minute)

Conceptul de demnitate umană este fundamental în explorarea dreptului umanitar. Corpul de legi care alcătuiesc dreptul umanitar (la fel ca și drepturile omului) are ca scop protejarea vieții și a demnității umane.

Explorare introductivă: imagini și percepții

Folosiți resursele pentru profesori: „Întrebări pentru discuția introductivă” pentru a începe cu un brainstorming de cuvinte și fraze ca răspuns la întrebarea de deschidere referitoare la demnitatea umană.

Continuați, apoi discuția, formulând întrebările următoare.

Încurajați cursanții să ofere argumente și să folosească exemple concrete.

3. Încheiere: demnitatea umană în cadrul conflictelor armate (10 minute)

- ❖ Încheiați conversația întorcându-vă la conceptul de demnitate umană.

Întrebări posibile:

- ❖ Ce înseamnă *demnitate umană* în timpul conflictelor armate?
- ❖ Cum afectează starea de război demnitatea civililor și soldaților?

Cereți cursanților să dezvolte împreună o definiție a conceptului „demnitate umană”.

Consemnați definiția dată de aceștia și folosiți-o ca reper pe toată durata programului.

Colțul “Nu există un răspuns ușor”

Cursanții pot adresa întrebări pe toata durata cursului (cum ar fi „De ce nu se face o regulă care să interzică războiul?” sau „Cine va obliga oamenii să respecte aceste reguli?”

Aranjați un loc sală unde să puteți scrie astfel de întrebări. Răspunsurile la unele din aceste întrebări pot fi complicate. Spuneți cursanților că la aceste întrebări se va răspunde pe măsură ce se desfășoară cursul.

Afișați această listă cu întrebările dificile. Adăugați, în listă, întrebări pe durata cursului, după cum este cazul. Reveniți la problemele specifice pe măsură ce acestea sunt tratate pe durata cursului.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Conceptul de demnitate umană este fundamental în dreptul internațional umanitar și se va reveni la acesta pe întregul parcurs al *Explorării dreptului umanitar* (EDU).
- ◆ Unele dintre întrebările care apar pe parcursul EDU nu au un singur răspuns corect, sau nu au răspunsuri ușoare. Unul din scopurile EDU este acela de a identifica astfel de întrebări și de a le examina.

Activități suplimentare

Dezbateri/discuție – De ce să nu interzicem războiul prin lege?

Această activitate răspunde la întrebările legate de ideea de a avea legi care să reglementeze războiul – întrebări cum ar fi „Nu cumva chiar faptul că există legi despre cum să te comporti într-un război legitimează războiul?” „Regulile nu fac războiul să pară ca un joc?” „De ce nu se declară războiul ca fiind ilegal?”

Pentru a aborda astfel de întrebări

- Luați în considerare enunțul:

Regulile care reglementează războiul nu ar mai fi necesare în cazul în care comunitatea internațională ar scoate conflictele armate în afara legii.

- Analizați câteva dintre consecințele interzicerii războiului prin lege.

De exemplu: ce s-ar întâmpla dacă războiul ar fi interzis prin lege și un stat ar invada un alt stat? Cum s-ar aplica legea? Ce știți despre încercările făcute de-a lungul istoriei de a interzice războiul prin lege?

Dacă există timp suficient pentru această analiză, concluzia la care se ajunge de obicei este aceea că și în situația interzicerii războiului prin lege, ar fi foarte dificil de aplicat. [Consultați resursele pentru profesori: „Despre eforturile de a interzice războiul prin lege”.]

După discuție, scrieți un eseu care să prezinte concluziile dumneavoastră și argumentele care le întemeiază.

Eseurile pot fi afișate pe paginile EDU de pe website-ul CICR.

Comunicare – Interviu referitor la experiențe

Intervievați o persoană care a trecut prin suferințe similare celor provocate de război, cum ar fi un incendiu, suferința în urma foametei, rănirea sau handicapul fizic, separarea de familie, răpirea, rățăcirea sau ținerea în captivitate. Descrieți această experiență. Includeți modul în care s-a simțit persoana respectivă, gândurile pe care le avea, modurile în care viața și demnitatea i-au fost amenințate și sprijinul de care a beneficiat, dacă este cazul.

Notițele interviurilor pot fi prezentate în cadrul sesiunilor următoare, când se discută despre experiențele victimelor în timpul conflictelor armate.

Scriere și interpretare – Responsabilitatea pentru demnitatea umană

Discutați pe marginea unuia din următoarele citate.

- ❖ Întrebat de ce și-a riscat viața pentru a salva oameni care erau persecutați, un tânăr a răspuns:

Tatăl meu spunea că lumea este ca un mare lanț. Dacă o mică parte din acesta se strică iar lanțul se rupe, acesta nu va mai funcționa.

- ❖ Autorul rus Dostoievski a scris următoarele:

Suntem cu toții răspunzători unii pentru ceilalți.

- Ce semnificație are acest enunț? Sunteți de acord cu afirmația făcută? Argumentați.
- Cum se poate aplica spiritul acestui enunț în cadrul conflictelor armate?
- Cunoașteți alte proverbe care să exprime acest spirit?

Întrebări pentru discuțiile introductive

Demnitatea umană

Ce este demnitatea umană? Care ar fi definiția dată de dumneavoastră?

Războiul

Ce imagini vă vin în minte la auzul cuvintelor „război” sau „conflict armat”?

Ce războaie se desfășoară astăzi în lume?

Ce războaie care s-au desfășurat de-a lungul istoriei, cunoașteți?

Ce este războiul?

Mijloace de purtare a războiului*

Pe durata unui conflict armat este permis orice?

În cadrul unui conflict armat ar trebui interzise anumite arme?

Care arme? De ce?

Ideea de „inamic”

Care ar fi definiția pe care o puteți da dumneavoastră, termenului de „inamic”?

Merită inamicul să fie protejat, vreodată, pe durata unui conflict armat?

Civili

Ce este un civil?

Cum ar trebui tratați civilii pe durata unui conflict armat? De ce?

Sunt civilii atacați vreodată?

Poate fi justificat atacul asupra civililor? Cum?

Ce se întâmplă dacă un civil aduce hrană soldaților inamici?

Ce se întâmplă dacă un civil furnizează arme, inamicului?

Copii

De ce copiii iau parte câteodată la conflictele armate?

Ar trebui să existe o vârstă minimă pentru participarea unei persoane la război?

Dacă da, care ar trebui să fie această limită inferioară de vârstă? De ce?

Poate fi justificată vreodată participarea unui copil la ostilități?

* NOTĂ: este foarte important să discutați despre motivul pentru care anumite arme (cum ar fi minele de teren, armele biologice, chimice sau atomice) ar trebui interzise, deoarece acest lucru pune în evidență două principii fundamentale ale dreptului umanitar: (1) necesitatea de a evita suferința inutilă și (2) interzicerea armelor nediscriminatorii (care lovesc fără a distinge între combatanți și necombatanți, și între obiecte civile și obiective militare). Armele cum ar fi minele de teren, armele biologice și chimice au fost interzise tocmai datorită faptului că acestea nu disting între civili și militari și cauzează suferințe excesive.

Combatanții răniți

Cum considerați că ar trebui tratat un combatant inamic rănit?

Prizonierii

Cum ar trebui tratat un prizonier inamic? De ce?

Dar dacă respectivul prizonier inamic a rănit pe cineva din familia dumneavoastră?

Poate fi acceptată torturarea unui prizonier pentru a obține informații? Dacă da, în ce condiții?

Femeile

Sunt femeile implicate, vreodată, direct în lupte?

Ce credeți despre acest lucru?

Credeți că femeile cu statut de civil au nevoie de protecție specială pe durata războiului?

Ce fel de protecție?

Alte persoane protejate

Există alte persoane care au nevoie de protecție specială pe durata războiului? Cine? De ce?

Locuri protejate pe durata războiului

Există locuri despre care credeți că nu ar trebui atacate?

Care locuri? De ce?

Poate fi acceptat vreodată atacul asupra spitalelor sau unităților medicale?

De ce da, sau de ce nu? (Dacă da, în ce condiții?)

Poate fi acceptat, vreodată, atacul asupra clădirilor religioase?

De ce da, sau de ce nu? (Dacă da, în ce condiții?)

Poate fi acceptată vreodată distrugerea locuințelor, orașelor sau infrastructurii?

De ce da, sau de ce nu? (Dacă da, în ce condiții?)

Legile

Ce este legea?

De unde provine legea?

Credeți că este logică existența unor reguli care să limiteze suferința în cadrul conflictelor armate?

De ce da sau de ce nu?

Există astfel de reguli?

(Dacă da) ce stipulează acestea?

Organizațiile umanitare

Cunoașteți organizații care activează pentru protejarea și ajutarea oamenilor pe durata războiului?

Care sunt acestea? Cu ce se ocupă ele?

Demnitatea umană

Ce înseamnă demnitatea umană pe durata unui conflict armat?

Despre eforturile de a interzice războiul prin lege

În 3.400 de ani de istorie scrisă, lumea noastră a cunoscut doar 250 ani de pace. Numai începând din 1945 au existat mai mult de 400 conflicte armate în toată lumea.

Sursa: publicația Societății de Cruce Roșie din Noua Zeelandă

Perioada următoare Primului Război Mondial

Pactul Ligii Națiunilor, 1919

Înaltele Părți Contractante,

Pentru a promova cooperarea internațională și pentru a asigura pacea și securitatea internațională

- ❖ prin acceptarea obligațiilor de a nu recurge la război,
- ❖ prin respectarea obligației de a dezvolta relații deschise, echitabile și corecte între națiuni,
- ❖ prin stabilirea cu fermitate a faptului că dreptul internațional trebuie să guverneze relațiile dintre guverne, și
- ❖ prin asigurarea dreptății și respectarea cu scrupulozitate a tuturor obligațiilor prezentului tratat în relațiile reciproce dintre popoarele organizate,

Adoptă prezentul Pact al Ligii Națiunilor.

ARTICOLUL 11

Se declară astfel că orice război sau amenințare cu forța reprezintă o problemă ce privește Liga Națiunilor și aceasta va lua orice măsuri îndreptățite și eficiente pentru a asigura pacea națiunilor.

ARTICOLUL 12

Toți membrii Societății convin că, dacă se ivește între ei un diferend susceptibil să aducă o ruptură, îl vor supune fie procedurii arbitrajului, fie examinării Consiliului. Ei mai convin că, în niciun caz, nu trebuie să recurgă la război înainte de expirarea unui termen de trei luni după darea sentinței arbitrilor sau după raportul Consiliului.

În toate cazurile prevăzute la acest articol, sentința arbitrilor trebuie să fie dată într-un timp util, iar raportul Consiliului trebuie să fie întocmit în cursul celor 6 luni, cu începere din ziua când diferendul a fost adus la cunoștința lui.

ARTICOLUL 15

În situația în care raportul Consiliului este adoptat în unanimitate de către membrii acestuia, Membrii Ligii convin asupra faptului că nu vor recurge la război cu nicio parte a diferendului care respectă recomandările raportului.

În situația în care raportul Consiliului nu întrunește unanimitatea statelor membre, Liga Națiunilor își rezervă dreptul de a recurge la orice măsură pe care o consideră necesară pentru protejarea dreptului și a justiției.

[Trebuie observat faptul că Pactul nu a interzis războiul sau folosirea forței, dar a stabilit o procedură menită să restricționeze războiul la niveluri tolerabile. Primul instrument internațional care a interzis războiul este Pactul Briand-Kellog din 1928.]

Despre eforturile de a interzice războiul prin lege - 2

Perioada următoare celui de-al Doilea Război Mondial

Carta Națiunilor Unite, 1945

PREAMBUL

Noi, Popoarele Națiunilor Unite, hotărâte

- să izbăvim generațiile viitoare de flagelul războiului care, de două ori în cursul unei vieți de om, a provocat omenirii suferințe de nespus, și
- să reafirmăm credința în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și a femeilor, precum și a națiunilor mari și mici, și
- să creăm condițiile necesare menținerii justiției și respectării obligațiilor decurgând din tratate și alte izvoare ale dreptului internațional, și
- să promovăm progresul social și condiții mai bune de trai într-o mai mare libertate,

ȘI ÎN ACESTE SCOPURI

- să practicăm toleranța și să trăim în pace unul cu celălalt, ca buni vecini,
- să ne unim forțele pentru menținerea păcii și securității internaționale, și
- să acceptăm principii și să instituim metode care să garanteze că forța armată nu va fi folosită decât în interesul comun ...

ARTICOLUL 2

Statele membre se vor abține, în relațiile lor internaționale, de a recurge la amenințarea cu forța sau folosirea ei împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a vreunui stat.

ARTICOLUL 42

Consiliul de Securitate poate întreprinde cu forțe aeriene, navale sau terestre orice acțiune pe care o consideră necesară pentru menținerea sau restabilirea păcii și securității internaționale.

ARTICOLUL 51

Nicio dispoziție din prezenta Cartă nu va aduce atingere dreptului inerent la autoapărare individuală sau colectivă în cazul în care se produce un atac armat împotriva unui stat membru al Națiunilor Unite.

Modulul 1

Perspectiva umanitară

(cinci sesiuni)

Ce este un martor?

Care sunt dilemele cu care se confruntă martorii?

Ce influență pot avea martorii?

Care este natura actelor umanitare?

EXPLORĂRI:

- 1A: Ce pot face martorii? (trei sesiuni)
- 1B: Analiza actelor umanitare (o sesiune)
- 1C: Dilema unui martor (o sesiune)

CONCEPTE:

Martor
Dilemă
Act umanitar
Presiune socială

În toate modulele:

Demnitate umană
Obstacole în calea comportamentului umanitar
Dilemă
Consecință
Perspectivă multiplă

ABILITĂȚILE EXERSATE:

Adoptarea unei perspective
Interpretarea de roluri
Analiza unei relatări/povestiri
Nararea unei povestiri
Analiza unei dileme
Identificarea consecințelor

Explorarea 1A se concentrează asupra relatărilor despre oameni obișnuiți care, din proprie inițiativă, în timpul războiului sau al violențelor, au întreprins acțiuni pentru a proteja viața și demnitatea unor oameni pe care nu i-ar fi protejat în mod normal. Acești oameni obișnuiți au acționat în pofida riscurilor sau a pierderilor personale.

Relatățile provin din viața reală, și ca atare, nu există niciun șablon al întâmplărilor care se petrec. Fiecare relatare are ceva distinct de oferit – perioada și locul din istorie, tipul de violență (conflict armat, violențe rasiale, bande de tineri, ...), naționalitatea celui care protejează etc.. Aceste relatări sunt prezentate cu note referitoare la aspectele speciale ale fiecăreia. Întrebările de utilizat pentru toate aceste relatări sunt prezentate în pasul 3 „Analizați câteva relatări”.

Alegeți câteva povestiri pentru grupul dumneavoastră. Vă propunem să dedicați cel puțin două sesiuni pentru analiza acestor relatări astfel încât cursanții să simtă acțiunea și impactul unor tipuri diferite de martori prin intermediul diverselor abordări pedagogice (interpretarea de roluri, discuții în grupuri restrânse, analiză și prezentare), concentrându-vă asupra dezvoltării curajului de a acționa.

Există întotdeauna un moment în care se face o alegere morală. Adesea, datorită unei povești, unei cărți sau unei persoane, putem face o alegere diferită, o alegere pentru umanitate, pentru viață.

- Elie Wiesel,
Curajul de a crede

Obiective:

- ❖ înțelegerea influenței pe care un martor o poate avea asupra acțiunilor celorlalți
- ❖ conștientizarea cazurilor în care martorii acționează în situații de violență pentru a proteja viața și demnitatea umană

Resurse:

- ❖ povestiri
- ❖ harta lumii (dacă este posibil) pentru a indica locurile în care s-au petrecut diversele întâmplări

Pentru profesori:

- ❖ informații de bază referitoare la povestiri

Pregătire:

Selectați povestirile pe care le veți utiliza și cronologia lor. Analizați din *Ghidul metodologic*, notițele referitoare la utilizarea relatărilor, interpretarea de roluri, activitatea în grupuri mici, inclusiv la atelierele aferente. Urmăriți, dacă este posibil, secțiunea relevantă din imaginile video pentru profesori.

Timp:

Două sau trei sesiuni a câte 45 până la 60 minute.

1. Brainstorming (5 minute)

- ❖ de ce anume este nevoie pentru a face ceva periculos sau neobișnuit, în scopul de a ajuta o persoană a cărei viață sau demnitate se află în pericol?

2. Definiți martorii (5 minute)

Definiți martorul ca fiind „persoana care este prezentă, fără a fi implicată, la un incident în care viața sau demnitatea altor persoane se află în pericol. Martorul ar putea lua decizia de a interveni (direct sau indirect) în incident”.

3. Explorați câteva povestiri (perioada de timp alocată depinde de întâmplările alese și de abordările diferite utilizate).

Posibile abordări:

- ❖ în grupuri restrânse, fiecare citește și discută despre o povestire diferită, apoi le-o comunică și celorlalți.
- ❖ cursanții pun în scenă o relatare, fiecărui cursant îi este atribuită câte o persoană din relatare pentru a examina motivația acesteia.
- ❖ citiți grupului o relatare cu voce tare, oprindu-vă la punctele de decizie marcate (↔) în relatare, astfel încât grupul să poată discuta despre ceea ce crede că ar trebui să facă în continuare persoanele implicate.

Întrebări referitoare la prezentarea și discutarea povestirilor:

- Unde și când a avut loc întâmplarea relatată?
- Cum au fost periclitată viața și demnitatea umană în această situație?
- Care au fost obstacolele întâlnite de salvatori?
- Cine au fost martorii și ce alegeri au făcut aceștia? De ce? Care au fost presiunile și riscurile implicate?
- Care a fost rezultatul acțiunilor martorilor? Inițial? Mai târziu?

Încheiere – după sesiunea finală despre povestiri (15 minute)

Amintiți cursanților că aceste acte se petrec peste tot în lume, deși nu sunt întotdeauna aduse la cunoștința publicului.

Cereți cursanților:

- ❖ Să facă un rezumat al situațiilor din povestirile despre viața reală pe care grupul le-a explorat.
- ❖ Să analizeze obstacolele pe care martorii au fost nevoiți să le depășească, riscurile pe care și le-au asumat și impactul pe care l-au avut în încercarea lor de a îi proteja pe ceilalți.

Indiferența noastră față de rău ne face părtași la infracțiune.

- Egil Aarvik, la decernarea Premiului Nobel pentru Pace din 1986

Întrebări posibile:

- Cunoașteți exemple din experiențe de la școală, din zona în care locuiți sau din familia dumneavoastră, în care a acționat un martor pentru a proteja viața sau demnitatea cuiva?

Citiți următoarele enunțuri ale savantului Ervin Staub referitoare la influența martorilor asupra comportamentului celorlalți. Cereți cursanților să prezinte argumente din fiecare povestire care să ilustreze semnificația fiecărui enunț.

Martorii pot exercita o influență puternică. Aceștia pot stabili semnificația evenimentelor și îi pot influența pe ceilalți în sensul manifestării empatiei sau în sensul manifestării indiferenței.

Studiile psihologice arată faptul că o singură abatere de la comportamentul de grup poate diminua în mare măsură conformitatea. În situații de urgență, probabilitatea de a ajuta crește considerabil atunci când unul dintre martori declară că situația este gravă sau le cere celorlalți să acționeze.

Chiar și atitudinea guvernelor poate fi afectată în mare măsură de martori, indivizi, grupuri sau alte guverne.

- Ervin Staub, *Rădăcinile răului*

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Martorii sunt oameni obișnuiți care, în perioade de desfășurare a violențelor, pot acționa pentru a proteja viața și demnitatea unor oameni pe care, cel mai probabil, nu-i cunosc.
- ◆ Martorii acționează adesea în pofida posibilelor riscuri sau vătămări personale.
- ◆ Oamenii obișnuiți de pretutindeni au luat adeseori atitudine împotriva acțiunilor inumane pentru a proteja persoanele vulnerabile.

Fiecare problemă pare să mă afecteze în mod direct. Dacă îmi spuneți că unii oameni au fost arestați fără proces undeva, într-un anume sat, simt că sunt cumva personal responsabil. Nu poți să stai degeaba, pur și simplu. Este imposibil să nu te privească.

- Interviu cu Unity Dow,
Amnesty action, iarna anului
1999

Istorisirile

În cele ce urmează se prezintă o selecție de povestiri din viața reală din diverse părți ale lumii. Toate aceste relatări prezintă o situație în care sunt puse în pericol viața sau demnitatea umană, ca rezultat al conflictelor armate sau al altor forme de violență.

Martorul din fiecare povestire

- este un om obișnuit
- care își poate periclita propria viață sau bunăstare
- încearcă să protejeze pe cineva pe care nu l-ar fi protejat în mod normal.

Folosiți câteva dintre aceste relatări, având libertatea să le înlocuiți cu povestiri asemănătoare pe care le cunoașteți dumneavoastră.

Alte exemple sunt puse la dispoziție pe pagina de internet a Explorării dreptului umanitar (EDU) de pe website-ul CICR.

Fiecare relatare are ceva diferit de oferit studiului asupra perspectivei umanitare. Graficul de mai jos prezintă unele caracteristici ale povestirilor și sugestii de utilizare a acestora. Graficul este urmat de o încheiere recomandată și de activități ce ajută cursanții să retrăiască și să analizeze povestirile.

Caracteristicile povestirii:	Titlul povestirii:	Sugestii de utilizare:
Tânăr aflat în pericol din cauza tulburărilor civile	Singură pe o bancă	povestirea reprezintă un bun punct de plecare pentru unii cursanți deoarece aceștia se pot identifica ușor cu victima, care se află într-un mediu aferent școlii
Violență în rândul tinerilor	Vânzătorul curajos	povestirea poate fi o pildă de reacție umanitară care depășește propriul interes
Impactul deosebit al unui martor	Consecințele unei bătălii Apariția unui martor	povestirea este utilă pentru urmărirea lanțului de consecințe create de impactul imediat sau pe termen lung, al unui singur martor
Amplificarea comportamentului umanitar	Pas cu pas	povestirea constituie o ocazie de a analiza un exemplu al evoluției comportamentului umanitar al salvatorilor – o relatare adecvată pentru interpretarea de roluri, cu patru participanți distincți
Divizarea etnică	Locuitorii unui sat alină suferința în tabere de concentrare	povestirea prezintă cum depășesc oamenii barierele etnice întânite într-un conflict armat, pentru a-i ajuta pe cei aflați în pericol

Materialul de bază este asigurat la începutul fiecărei povestiri. Pentru unele dintre povestiri, punctele de decizie sugerate sunt indicate cu simbolul următor:

Sucesiunea și activitățile sugerate

Trăirea unei experiențe în care demnitatea umană este amenințată

„Singur pe bancă” sau „Vânzătorul curajos” (35 – 45 minute)

Începeți prin a întreba cursanții ce părere au despre experiențele trăite de ei și care se aseamnă cu scenariul poveștii (prima zi de școală sau mutarea, pentru prima oară, la o școală nouă, situarea într-un mediu nefamiliar sau inospitalier etc.). Alegeți din acestea un set de idei și sentimente pe care le-ar fi putut avea în situațiile respective și precizați cauzele sau motivele acestora.

Citiți relatarea. Înainte de a discuta pe tema acesteia, cereți cursanților să scrie ceea ce cred că gândea tânărul aflat în pericol, pe măsură ce se desfășurau evenimentele.

Purtați o discuție referitoare la reacțiile cursanților la această relatare. Ajutați-i să se concentreze asupra pericolului situației și amenințării la adresa demnității umane.

Cereți-le, apoi, să scrie ideile lor referitoare la ceea ce gândea salvatorul. Care era situația în care se afla vânzătorul sau Grace Lorch? Care erau riscurile sau presiunile pe care le-au întâmpinat? Ce-a determinat persoana respectivă să acționeze?

Întrebări posibile:

- Care sunt obstacolele pe care le-a întâmpinat salvatorul?
- Ce hotărâri credeți că a luat fiecare persoană?
- Ce credeți că gândeau persoanele care au provocat pericolul?
- Ce efect a avut actul umanitar? (Ce credeți că vor face atacatorii pe viitor? De ce credeți că mulțimea nu a împiedicat-o pe Grace Lorch să o protejeze pe Elizabeth Eckford?)

Discutați ce anume a determinat vânzătorul din magazin sau pe Grace Lorch să acționeze și să protejeze tânărul aflat în pericol.

Încurajați cursanții să compare povestea cu evenimente petrecute în viața lor. Au trecut unii dintre ei prin experiențe asemănătoare? Ce își amintesc că au simțit sau au gândit? S-au aflat unii dintre ei în situația de a ajuta o persoană vulnerabilă? Ce acțiuni s-au gândit să întreprindă? Ce au făcut în realitate?

Urmărirea unui șir de consecințe

„Urmările unei bătălii” (30 – 45 minute)

Prezentați povestirea ca descriind reacția unei persoane care, din întâmplare, este martora unor mari suferințe în urma bătăliei de la Solferino din 1859. În analiza acestei relatări, ajutați cursanții să vizualizeze câmpul de bătălie așa cum trebuie să-l fi văzut martorii la vremea respectivă.

Întrebați cursanții ce aspect îi surprinde la acest incident și de ce.

[De exemplu, faptul că nu era nimeni să ajute soldații răniți sau muribunzi, sau că niciun localnic nu a venit să ajute].

Cereți cursanților să evalueze impactul acțiunii „unei singure persoane” asupra acțiunii celorlalți.

Lipsa protestelor poate confirma credința agresorilor în ceea ce fac.

- Ervin Staub,
Rădăcinile răului

Chiar și în perioadele cele mai grele din închisoare, atunci când eu și camarazii mei eram aduși până la limită, am văzut un licăr de omenie în unul dintre gardieni, poate preț de o secundă, dar a fost de-ajuns să mă asigure și să mă ajute să rezist în continuare.

- Nelson Mandela,
Un drum lung către libertate

Întrebări posibile:

- Cum a fost afectat comportamentul celorlalți de comportamentul unui singur martor?
- Care este lanțul de consecințe posibile, atunci când martorii se comportă în mod inuman, de exemplu, prin ignorarea cererilor de ajutor sau chiar prin furtul de la soldații muribunzi?

Cursanții pot să schițeze un grafic al „reacției în lanț” prin scrierea unui act umanitar din relatare și apoi a altor acte la care a condus acesta, fiecare dintre acestea determinând alte acte umanitare. Cereți cursanților să explice înlănțuirea de acte umanitare pe care le găsesc în relatare.

Cereți cursanților să își imagineze conexiunile din reacția în lanț care au dus în cele din urmă la crearea activităților Crucii Roșii / Semilunii Roșii peste tot în lume.

Modul în care acțiunile consolidează forța reacției umanitare

„Pas cu pas” (grupuri mici și interpretarea de roluri) (45 minute)

Începeți cu discuții despre factorii care determină oamenii să reacționeze în mod umanitar:

- De ce este nevoie pentru a face un lucru dificil, periculos sau neobișnuit pentru a proteja pe cineva a cărui viață sau demnitate sunt în pericol?

[De exemplu: curajul personal, fundamente morale sau religioase puternice, ignorarea potențialelor pericole, trecerea prin suferințe asemănătoare etc.]

Încurajați cursanții să concluzioneze pe tema relatărilor studiate cât și a exemplelor din propriile lor experiențe.

Prezentați „Pas cu pas”, apoi atribuiți cele patru roluri cursanților. Cereți fiecăruia dintre ei să își imagineze că sunt persoanele pe care trebuie să le interpreteze și apoi să scrie despre gândurile și sentimentele probabile ale persoanei, din momentul relatării.

După 5 – 10 minute, grupați cursanții în funcție de persoana al cărei punct de vedere l-au avut de analizat. Cereți-le să discute în grupurile din care fac parte, următoarele întrebări:

- În rolul acestei persoane, ce încercați să faceți și de ce?
- În rolul acestei persoane, ce speranțe și temeri aveți în fiecare punct al relatării?

Cereți cursanților să interpreteze rolurile din povestire.

Puteți organiza interpretarea de roluri după cum urmează:

Cadrul îl reprezintă Polonia ocupată în 1942. Jerezy și Stefa o ascund, de câteva luni, pe Irena, în garsoniera lor. În această seară, Jerezy se întoarce de la lucru. Pentru el, pericolul a devenit mult prea mare.

După interpretarea rolurilor, purtați o discuție pentru a încuraja cursanții să reflecteze asupra experiențelor și alegerilor pe care le-au făcut oamenii.

Bunătatea, asemenea răului, începe adesea cu pași mici. Eroii se formează, nu se nasc așa. Foarte adesea salvatorii își iau doar un mic angajament la început – cum ar fi să ascundă pe cineva o zi sau două. Dar, din momentul în care au luat această hotărâre, încep să aibă o viziune diferită asupra propriei lor persoane, ca cineva care îi ajută pe ceilalți.

- Ervin Staub,
Rădăcinile răului

Explorarea 1A: Ce pot face martorii?

Întrebări posibile:

- Ce credeți despre alegerile pe care le-ați făcut? De ce?
- Ce credeți despre alegerile făcute de ceilalți trei?

Urmăriți etapele în implicarea salvatorilor. Pentru a ajuta cursanții să recunoască faptul că diferențele individuale (de temperament, de exemplu) presupun că oamenii vor reacționa în mod diferit atunci când se află în fața pericolului, discutați despre:

- Cum au contribuit fiecare dintre acești oameni la supraviețuirea Irenei?
- Cum afectează actele de ajutorare ale unei persoane actele altora?
- De ce nu sunt toți capabili în aceeași măsură să facă ceea ce trebuie?
- Care credeți că este semnificația titlului povestirii?

Din experiențele anterioare știm că ori de câte ori oamenii iau atitudine în numele celor năpăstuiți, protestele lor au efect. (...) Dar chiar și dacă eforturile noastre îi lasă indiferenți pe agresori, sunt totuși rodnice, deoarece ele aduc consolare și încredere pentru victime.

- Elie Wiesel, *Newsday*

Depistarea actelor umanitare peste tot în lume

Cereți cursanților să aplice ceea ce au învățat la alte povestiri care se referă la oameni obișnuiți din locuri diferite, care au acționat pentru a proteja viața sau demnitatea umană împotriva diverselor tipuri de violență. Aceste exemple demostrează tipuri variate de autori, locuri și contexte:

Povestirea	Contextul	Locul	Autorul
Localnicii alină suferințele în lagăre	război	Bosnia	un jurnalist
Apariția unui martor	tulburări civile	Africa de Sud	autobiografia lui Nelson Mandela
Vânzătorul curajos (dacă nu este prezentată anterior)	violențe de stradă	Thailanda	un profesor

Povestiri suplimentare pot fi obținute din propria dumneavoastră istorie sau din sursele de știri locale, sau le puteți găsi pe paginile EDU la adresa www.icrc.org.

Activități suplimentare

Cercetați și colectați povestiri

Căutați întâmplări din propria istorie, legende sau povestiri cu caracter religios pentru a descoperi relatări despre martori care au acționat pentru a proteja pe cineva pe care nu aveau obligația să-l protejeze.

➤ Ce i-a determinat să acționeze? Care a fost rezultatul?

Ilustrați și realizați o broșură sau o expoziție cu povestirile colectate.

Proverbe

Dați o interpretare următorului vers al poetului sufist din secolul XIV Jelaluddin Rumi.

Fii o lampă, sau o barcă de salvare, sau o scară.

Puteți ilustra versul cu un desen, puteți scrie despre acesta sau puteți compune un cântec referitor la acest vers.

Apelați la „furtuna de idei” pentru a colecta versuri sau proverbe pe care le-ați auzit și care reflectă punctul de vedere umanitar. Explicați modul în care fiecare proverb poate fi relaționat cu punctul de vedere umanitar. De exemplu, atunci când un cursant a propus expresia „Asta văd, asta fac”, ceilalți cursanți au justificat utilizarea acestei expresii pe baza motivului că oamenii urmează exemplul celorlalți, și acest lucru se potrivește comportamentului umanitar la fel de bine ca oricărui alt tip de comportament.

Culegeți (din familie și din alte surse) proverbe tradiționale care reflectă punctul de vedere umanitar. Colaborați pentru a realiza o broșură sau un colaj din proverbe.

În locul răzbunării, dă un exemplu bun.

- un student din Djibouti

Mila unește oamenii.

- un student din Thailanda

Un „Hadith” al Profetului spune: Oricare dintre voi vede o nedreptate, trebuie să intervină s-o schimbe cu mâna, iar dacă nu poate, atunci cu vorba, și dacă nu poate nici așa, atunci cu inima și măcar atât poate face.

- un student din Egipt

Nici măcar un vânător nu poate ucide o pasăre care caută la el adăpost.

- proverb japonez

Urmărirea consecințelor

Analizați impactul martorilor asupra protejării vieții și demnității umane.

Alegeți una din variantele următoare și alcătuiți un grafic care să indice o rețea de reacții în lanț.

- acțiune întreprinsă de dumneavoastră în calitate de martor în sprijinul altei persoane
- acțiune întreprinsă de altcineva în calitate de martor

Scrieți acțiunea martorului într-un cerc din mijlocul unei foi de hârtie. Apoi arătați impactul acelei acțiuni prin conectarea cercului la cât mai multe persoane și evenimente la care vă puteți gândi.

Informații pentru „Urmările unei bătălii”

Solferino este un orașel în ceea ce astăzi reprezintă partea de nord a Italiei. Deși locuitorii peninsulei italiice au aceeași limbă și cultură, înainte de 1860, Italia nu a mai avut un stat unificat de la căderea Imperiului Roman. Peninsula era formată din mai multe principate, care erau adesea dominate de vecinii mult mai puternici, în special Franța și Austria. Deși ambele state au încercat să controleze partea de nord a Italiei, majoritatea locuitorilor orașelului și a satelor din jur nu erau nici francezi și nici austrieci.

Revoluția franceză și perioada în care Franța a dominat partea de nord a Italiei a declanșat o mișcare pentru realizarea unui stat italian unit, fără dominație străină. Această mișcare s-a finalizat prin revoluțiile din 1848. Toate acestea au fost sortite eșecului, iar trupele austriece au ocupat o mare parte din nordul și centrul

Italiei. O zonă a peninsulei italiice care și-a păstrat într-o oarecare măsură independența a fost Regatul Piemontului (Sardinia), condus de Regele Victor Emanuel al II-lea.

Evenimentele care preced povestirea: în 1850 Piemontul și Franța au format o alianță militară. Planul lor era acela de a face Austria să declare război Piemontului, astfel încât Franța să-i poată veni în ajutor. Acest plan a funcționat și Austria a declarat război în anul 1859. În bătălia de la Solferino, armatele franceză și piemonteză, sub conducerea lui Napoleon al III-lea, au înfruntat forțele austriece aflate sub conducerea Împăratului Franț lozef I. La data de 24 iunie 1859, aproximativ 300.000 de soldați înfomețați, extenuați după multe zile de marșuri forțate, s-au luptat întreaga zi în interiorul și în jurul orașului Solferino, până la retragerea disperată a forțelor austriece. Câmpul pe care a avut loc bătălia a fost transformat într-o mlaștină din cauza ploilor torențiale, a bocancilor soldățești și a copitelor cailor. În dimineața următoare, atunci când curioșii s-au apropiat să vadă carnagiul, câmpul era acoperit cu mii de soldați morți sau muribunzi.

Surse:

<http://www.infoplease.com>

<http://www.funkandwagnalls.com>

Enciclopedia Britanică

Caroline Moorehead, Dunant's dream: War, Switzerland and the history of the Red Cross, Carrol & Graf Publishers, Inc., New York, 1998.

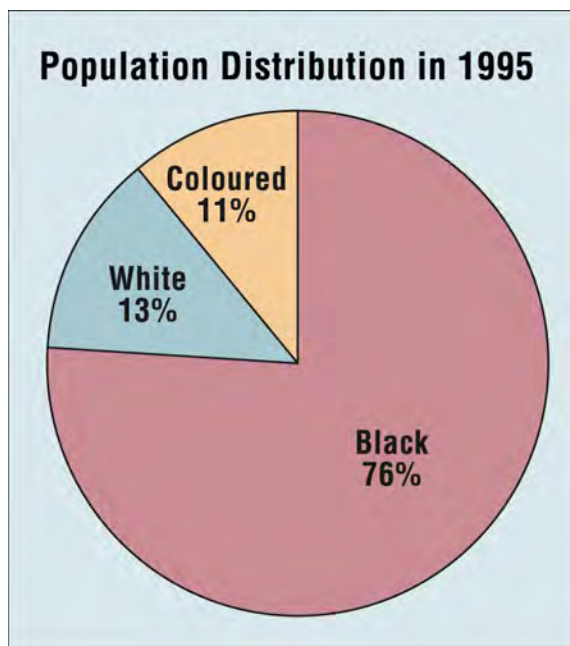

Informații pentru „Apariția unui martor”

Localizată în extremitatea sudică a Africii, Africa de Sud are 43,5 milioane de locuitori.

Până la înființarea coloniilor olandeze în extremitatea Africii în 1652, întreaga zonă era locuită exclusiv de diverse de triburi africane. În 1814, armatele britanice le-au înfrânt pe cele olandeze și astfel au dobândit controlul regiunii. Până la sfârșitul secolului, acest control s-a extins la nord și la est de granițele actuale. În 1910, a fost creată Uniunea Africii de Sud ca membră a Commonwealth-ului. Guvernul și economia au fost proiectate să fie conduse de populația albă. Guvernul a elaborat în mod periodic legi care să consolideze dominația populației albe. Multe dintre aceste legi au fost adoptate de către Partidul Național, care a condus Africa de Sud din 1948 până în 1994. Acest sistem de discriminare rasială a fost denumit „apartheid”. Acesta utiliza o clasificare rasială pentru a restricționa locurile în care oamenii aveau dreptul să locuiască, funcțiile și meseriile pe care puteau să le aibă, educația acestora și implicarea lor în politică.

Evenimentele care preced povestirea: Congresul Național African (CNA) a fost creat în 1912 cu scopul de a obține egalitatea pentru populația de culoare a Africii de Sud. În 1960, guvernul sud-african a părăsit Commonwealth-ul britanic și a luat măsuri pentru a consolida și mai mult apartheidul. În anii 1970 și 1980, guvernul sud-african a pierdut mare parte din sprijinul internațional. Opinia mondială s-a întors împotriva apartheidului ca reacție la relatările din presă referitoare la folosirea violenței.

Până în anii '90, era deja clar că apartheidul era condamnat să dispară. Marile organizații anti-apartheid, cum ar fi CNA, au intrat în legalitate și liderii lor au fost eliberați din închisoare sau le-a fost permisă întoarcerea din exil. Mare parte din legislația care instituia apartheidul a fost eliminată. Guvernul și marile partide politice au colaborat pentru a crea o nouă constituție și au negociat instituționalizarea regulii majorității. Negocierile au fost suspendate în 1992, atunci când CNA a acuzat guvernul de implicare în atacurile la adresa susținătorilor săi. Procesul a fost reluat în martie 1993, după ce guvernul a confirmat responsabilitatea poliției de a proteja membrii CNA. Apartheidul a fost abolit și primele alegeri libere au avut loc în 1994.

Surse:

Rita M. Byrnes., editor, South Africa: A country study, Federal Research Division, Library of Congress, Washington DC: mai 1996.

Ediția online: <http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/zatoc.html>

Informații pentru „Singulară pe bancă”

Arkansas este un stat în partea de sud a Statelor Unite ale Americii. Little Rock este orașul cel mai mare și capitala statului. Spre sfârșitul anilor '50, populația statului Arkansas era 77% albă și 22% de culoare.

Înainte de 1954, majoritatea școlilor americane din statele sudice erau segregate din punct de vedere rasial. Copiii de culoare nu aveau voie să meargă la aceleași școli ca și copiii albi. Școlile pentru populația de culoare primeau în general fonduri mai puține decât cele pentru copiii albi. Aceste școli aveau adesea

nevoie de reparații și le lipseau resursele de bază. În 1954, Curtea Supremă a Statelor Unite a decis că segregarea școlilor pe criterii rasiale este ilegală. Curtea a decis ca școlile „rezervate albilor” să fie deschise, cât mai repede posibil și elevilor de culoare.

Evenimentele care preced povestirea: pentru a respecta ordinului Curții Supreme, consiliul școlar al orașului Little Rock a anunțat că liceul orășenesc rezervat albilor era acum deschis și elevilor de culoare. În prima zi de școală din septembrie 1957, nouă copii de culoare s-au hotărât să se înscrie la Liceul Central din Little Rock. În cadrul unei întâlniri din ziua anterioară, supraveghetorul școlii le-a comunicat părinților elevilor de culoare că nu îi va putea proteja dacă își vor însoți copiii la școală. Guvernatorul statului Arkansas a trimis Garda Națională (o forță militară controlată de guvernul statal) în Little Rock, pretinzând că exista pericolul izbucnirii violențelor. Garda Națională i-a împiedicat pe copiii de culoare să intre în școală. O mulțime de persoane albe s-a strâns în jurul școlii pentru a-i împiedica pe copii să intre.

Surse:

<http://www.funkandwagnalls.com>

Daniel Boorstin and Brooks Kelley with Ruth Boorstin, A history of the United States, Ginn and Company, Lexington, MA 1981

<http://www.infoplease.com>

Daisy Bates, The long shadow of Little Rock, David McKay, New York, 1962

Informații pentru „Pas cu pas”

La începutul celui de-al Doilea Război Mondial, Polonia ocupa un teritoriu de aproximativ 375.000 kilometri pătrați. Anumite părți din Polonia erau revendicate de Germania nazistă și de Uniunea Sovietică.

Înainte de cel de-al Doilea Război Mondial, Polonia a avut de asemenea o populație minoritară semnificativă alcătuită din germani, ruși și ucraineni. Ca fapt istoric, evreii care au fost persecutați și izgoniți dintr-o mare parte a Europei erau bineveniți în Polonia. Acolo,

aceștia și-au putut practica propria religie și și-au construit propriile școli. Evreii din Polonia au continuat să aibă o relație deosebită cu conducătorii Poloniei. Acesta este unul din motivele pentru care comunitatea evreiască a înflorit în Polonia. La începerea celui de-al Doilea Război Mondial, în Polonia trăiau 3.350.000 de evrei. Numai 90.000 de evrei polonezi au supraviețuit.

Invazia germană a Poloniei la data de 1 septembrie 1939 a marcat începutul celui de-al Doilea Război Mondial. La mai puțin de trei săptămâni de la această dată, Uniunea Sovietică invadează la rândul ei Polonia. Guvernul polonez s-a refugiat la Londra. Mare parte din forțele armate a fugit în alte țări europene pentru a continua lupta cu germanii. Rezistența clandestină poloneză, dedicată luptei împotriva Germaniei, a fost deosebit de activă în Varșovia. În iunie 1941, Germania nazistă a invadat Uniunea Sovietică și acea parte a Poloniei pe care o ocupase Armata Sovietică. Până la sfârșitul lunii, întreg teritoriul Poloniei era în mâinile germanilor.

Evenimentele care preced povestirea: naziștii au creat multe lagăre de concentrare în Polonia. Aceste lagăre erau folosite pentru a extermina evreii polonezi, polonezii care se opuneau ocupației germane și evreii aduși din alte țări. Cei 450.000 de evrei din Varșovia au fost mai întâi înghesuți într-o parte separată a orașului cunoscută sub numele de „ghetto”. Apoi, aceștia au fost deportați în lagărele de concentrare.

La data de 1 august 1944, rezistența poloneză și-a schimbat tactica. Aceasta a început o luptă deschisă împotriva naziștilor. Pe data de 2 octombrie, liderul luptătorilor polonezi s-a predat. După capitulare, naziștii au transportat majoritatea locuitorilor Varșoviei în tabere din Germania sau i-au forțat să se mute în alte orașe sau sate din Polonia.

Surse:

<http://www.infoplease.com>

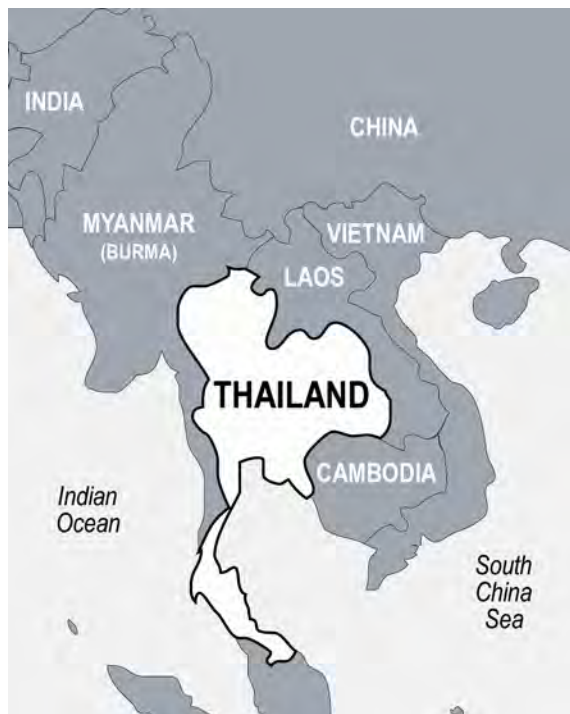
<http://www.funkandwagnalls.com>

Enciclopedia Britanică

Informații pentru „Vanzătorul curajos”

Thailanda este o țară din Asia de sud-est, care se învecinează cu Myanmar (fostă Birmania) la nord și la vest, cu Laos la nord și la est, cu Cambodgia la est, cu Malaezia și Golful Thailandei la sud. Bangkok este cel mai mare oraș și capitala Thailandei.

Înainte de cel de-al doilea război mondial, economia Thailandei se baza pe agricultură. În ultima vreme, economia Thailandei a devenit industrială și urbană. Cu toate că această schimbare a dus la creșterea standardului de viață, a provocat și probleme sociale. Problemele de mediu și lipsa accesului la terenuri i-au forțat pe mulți dintre thailandezi să se mute de la țară la oraș. Deși unii dintre ei au găsit de lucru, mulți dintre aceștia au devenit șomeri, ceea ce a dus la creșterea criminalității și a vagabondajului. Thailanda s-a confruntat de asemenea și cu problemele cauzate de bandele de tineri în Bangkok și în alte zone urbane.

Surse:

Tailanda: Un nou studiu pe țară – editat de către Barbara Leitch LePoer. Departamentul Federal Pentru Cercetare al Washington, Librăria Congresului, septembrie 1987.

Infoplease.com (Almanac) <http://infoplease.com/index.html>

Funk and Wagnalls.com <http://www.funkandwagnalls.com/>

Informații pentru „Localnicii alină suferințele în lagăre”

Bosnia-Herțegovina se învecinează cu Croația și cu Republica Federală Iugoslavia. Satul Batkovic se află la nord-est de Sarajevo, lângă Serbia, parte a Republicii Federale a Iugoslaviei.

La recensământul din 1991, Bosnia-Herțegovina avea 4.365.000 locuitori; 31% erau sârbi și membri ai Bisericii Ortodoxe Sârbe; 49% erau musulmani ai căror strămoși au trecut la legea islamică pe perioada dominației Imperiului Otoman. Restul populației era alcătuit în mare parte din croați romano-catolici.

Bosnia și Herțegovina s-au aflat sub ocupația Imperiului Otoman de la mijlocul secolului al XV-lea până în 1908, atunci când Imperiul s-a destrămat și ambele provincii au trecut sub conducerea Imperiului Austro-Ungar. La sfârșitul Primului Război Mondial, Imperiul Austro-Ungar a încetat să mai existe. Bosnia și Herțegovina au fost alipite ca provincie în Regatul Sârbilor, Croaților și

Slovenilor (redenumit ulterior Regatul Iugoslaviei). În 1945, Bosnia-Herțegovina a devenit una dintre republicile Federației Republicilor Socialiste ale Iugoslaviei. Iugoslavia a fost condusă de către Josip Broz Tito, conducătorul „Partizanilor”, principala mișcare armată de rezistență care a luptat împotriva ocupației germane în Iugoslavia pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Decesul lui Tito în 1980, combinat cu slăbirea forței Uniunii Sovietice, a permis naționalismului să își facă simțită prezența și să provoace tensiuni. În 1991, Slovenia și Croația și-au declarat independența față de Iugoslavia.

Evenimentele care preced povestirea: în primăvara anului 1992, populația musulmană și cea croată din Bosnia-Herțegovina au votat de asemenea independența față de Iugoslavia. Sârbii bosniaci, care au boicotat referendumul, și-au format propriul guvern. Sprijiniți de unități militare din Serbia, aceștia s-au luptat cu musulmanii și croații bosniaci. Civillii au fost terorizați, uciși, închiși în lagăre de concentrare și eliminați prin forță din zonă, în cadrul unei tactici denumite „purificare etnică”. Complicatul război civil implicând trei părți a durat până în 1995, când Convenția de Pace de la Dayton a pus capăt conflictului.

Surse:

<http://www.FunkandWagnalls.com> (datele recensământului din 1991)

<http://www.Infoplease.com/>

Enciclopedia Columbia

Urmările unei bătălii

Pe data de 24 iunie 1859, armatele franceză și austriacă s-au confruntat la Solferino, un oraș din nordul Italiei. După 16 ore, 36.000 de oameni erau morți sau răniți. În 1859, deși **puterea** de distrugere a armelor crescuse, capacitatea de îngrijire a răniților nu înregistrase același progres.

În seara de după bătălie, Henry Dunant, un tânăr cetățean elvețian, a sosit la Solferino cu o misiune fără legătură cu bătălia. Afacerile lui Dunant intraseră în derivă; el era de părere că împăratul francez îl poate ajuta; știind că războiul îl va aduce pe împărat în zonă, a sperat că va avea ocazia să-l vadă. Ceea ce a văzut au fost urmările unei bătălii. Iată unele pasaje din memoriile sale.

Liniștea nopții era întreruptă de gemete, suspine crispate de chinuri și suferință. Voci care îți sfășiau inima strigau după ajutor.

Când a răsărit soarele, trupurile oamenilor și ale cailor acoperiseră câmpul de luptă. Bieții soldați răniți erau îngrozitor de palizi și epuizați. Unii dintre ei, care aveau răni deschise ce se infectaseră deja, aproape își pierduseră mințile de atâta suferință. Se rugau să fie scutiți de chinuri. Lipsa apei se simțea din ce în ce mai acut, șanțurile secau iar soldații primeau, în cea mai mare parte, numai apă sălcie și murdară.

Pe măsură ce Dunant trecea printre soldații care continuau să strige la el, cerând apă, și-a dat seama cât de puțină atenție le era acordată

acestora. Dunant a strâns un grup de localnici și le-a organizat în echipe pentru a duce hrană și apă răniților; le-a cerut să spele trupurile sângerânde și acoperite de paraziți pentru ca rănile să fie tratate; a organizat un spital primitiv într-o biserică; a strâns materiale din care să facă bandaje și a adus hrană și medicamente din orașele învecinate; a cerut băieților să aducă apă cu gălețe; a recrutat turiști, un jurnalist, un conte, un producător de ciocolată; în curând, acești oameni îngrijeau răni, cărau apă, scriau scrisori de adio familiilor celor muribunzi. Dunant a observat că toți cei care ajutau uitaseră de naționalitatea celor pe care îi îngrijeau; acum erau „tutti fratelli”, cu toți frații.

Dunant a întâlnit un caporal de 20 de ani care avea un glonț înfipt în partea stângă a corpului și știa că va muri curând din cauza

răni. I-a dat tânărului caporal niște apă, acesta i-a mulțumit lui Dunant și l-a rugat cu lacrimi în ochi „Domnule, dacă i-ați putea scrie tatălui meu, să o aline pe mama”. Dunant le-a scris părinților. Aceasta a fost singurul mesaj pe care l-au primit de la fiul lor.

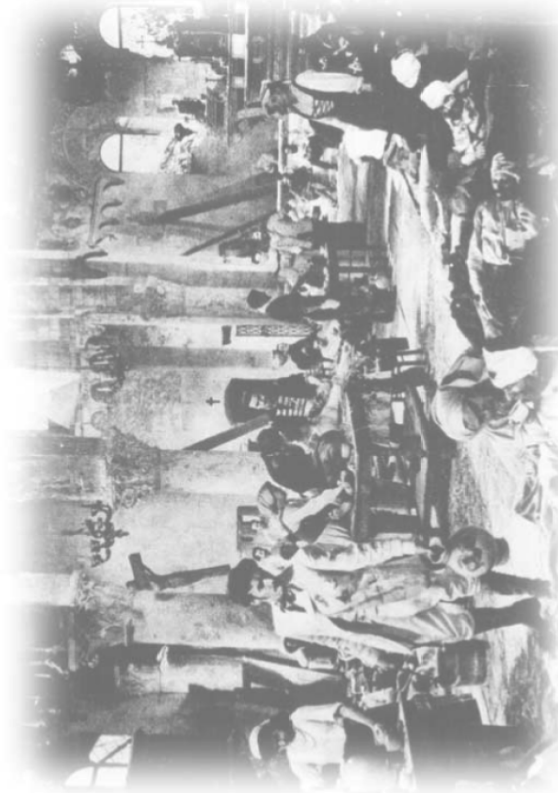
Afacerile lui Dunant au eșuat în cele din urmă. A fost împiedicat să-l vadă pe împărat în ziua respectivă. În schimb, el a scris o carte cu titlul „A memory of

Solferino” („O amintire de la Solferino”) în care a descris cele văzute și a făcut o propunere simplă.

Nu ar fi posibil pe timp de pace și liniște să se formeze societăți de ajutorare cu scopul de a-i îngrijii pe cei răniți în timp de război, prin intermediul unor voluntari devotați și cu calificare adecvată?

Cartea a determinat formarea unui „comitet pentru ajutorarea persoanelor rănite în timp de război”, care a evoluat și a devenit Comitetul Internațional al Crucii Roșii. Viziunea lui Dunant a dus de asemenea la dezvoltarea societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie peste tot în lume.

Întrebare: Care a fost impactul reacției lui Dunant la momentul respectiv? Dar pe termen lung?

Adaptare după Henry Dunant, Amintire de la Solferino, Comisia Internațională a Crucii Roșii, Geneva, 1986.

Apariția unui martor

În aprilie 1993, lupta Africii de Sud împotriva apartheidului ajungea la un final victorios, fără vărsarea de sânge de care se temea și la care se aștepta toată lumea. Nelson Mandela, Președintele al Congresului Național African (CNA), aclamat pe scară largă pentru conducerea spirituală a luptei, a fost eliberat după 27 ani petrecuți în închisoare și negocia cu președintele F.W. de Klerk un proces de tranziție la regula majorității.

Pe data de 10 aprilie, Chris Hani, un lider respectat al CNA, a fost asasinat. A fost împușcat de la distanță mică în fața casei sale din Boksburg, Johannesburg. Agresorii au declarat că l-au ales pe Hani ca țintă deoarece era foarte probabil ca moartea acestuia să arunce țara în haos, permițând astfel mișcării de dreapta să preia puterea.

Mai jos sunt extrase din descrierea lui Mandela referitoare la acest eveniment, în autobiografia sa:

Moartea lui Chris a fost o lovitură cumplită pentru mine personal și pentru mișcare. El a fost un mare erou al tineretului din Africa de Sud, un om care vorbea pe limba lor și care era ascultat. Dacă era cineva în stare să îi mobilizeze pe tinerii rebeli în urma unei înțelegeri negociate, acela era Chris.

Țara era într-o situație delicată. Existau temeri cum că moartea lui Chris Hani ar putea declanșa un război rasial, iar tineretul va

decide ca eroul lor să devină un martir pentru care și-ar da propriile vieți. ... Crima a fost un act de disperare cumplită, o încercare de a distruge procesul de negociere.

În ziua respectivă, o femeie a sunat la poliție și le-a transmis numărul de înmatriculare al mașinii ucigașilor. Întâmplarea a făcut ca această femeie să fie albă.

Lui Mandela i s-a cerut să se adreseze națiunii la radio în aceeași seară. În autobiografia sa, Mandela descrie declarația de la radio:

Am spus că procesul de pace și negocierile nu pot fi oprite. Cu toată puterea investită în mine, am declarat: Fac apel la toți oamenii să rămână calmi și să cinstească memoria lui Chris Hani prin a rămâne o forță disciplinată pentru pace... În această seară mă adresez, din adâncul ființei mele, tuturor sud-africanilor, de culoare și albi. Un alb, plin de prejudecăți și de ură, a venit în țara noastră și a comis o faptă atât de urâtă încât întreaga noastră națiune este în pragul dezastrului. O femeie albă (...) și-a riscat viața și l-a adus în fața justiției pe asasin.

Asasinatul nu a reușit să producă haos și război rasial, iar procesul de pace și negocierile au continuat.

Întrebare: Ce a riscat femeia atunci când a făcut denunțul la poliție?

Adaptare după Nelson Mandela, Un drum lung către libertate: Autobiografia lui Nelson Mandela Little, Brown and Company, Boston, 1994.

Singură pe bancă

Până în 1954, legile segregacioniste din unele state ale SUA interziceau elevilor de culoare să frecventeze aceleași școli ca elevii albi. Atunci când Curtea Supremă a Statelor Unite a abolit segregarea pe tot teritoriul Statelor Unite, guvernatorul statului Arkansas a jurat să încalce ordinul. „Pe străzi va curge sânge dacă elevii negri vor încerca să intre în Liceul Central”, a spus acesta.

Consiliul școlar al orașului Little Rock, Arkansas, a luat altă decizie. La începutul anului școlar 1957, Liceul Central rezervat albilor a fost de acord să accepte nouă elevi de culoare. Elizabeth Eckford era unul dintre acești elevi.

Consiliul școlar din Little Rock le-a cerut părinților celor nouă elevi să nu își însoțească copii la școală deoarece se temea că prezența părinților de culoare ar incita mulțimea la revoltă. Au fost luate toate măsurile astfel încât cei nouă elevi să se întâlnească și să fie însoțiți de un avocat. Elizabeth nu știa de aceste măsuri; astfel, a plecat singură.

Când a coborât din autobuz în apropierea Liceului Central, Elizabeth a văzut o mulțime de albi furioși și sute de soldați înarmați pe care guvernatorul îi trimisese să-i împiedice pe cei nouă elevi să intre în liceu. Elizabeth a crezut că va fi în siguranță dacă va merge prin spatele soldaților din Arkansas până la intrarea în școală. Soldații au făcut-o să se întoarcă.

Mulțimea a început să mă urmărească, strigându-mă în toate felurile. Deodată au început să-mi tremure genunchii și m-am

întrebat dacă am să reușesc să scap. A fost cea mai lungă porțiune pe care am străbătut-o pe jos în toată viața mea. Chiar și așa, nu-mi era foarte frică deoarece am crezut că soldații mă vor proteja.

Când am ajuns în fața școlii, m-am dus iarăși la un soldat dar acesta s-a uitat drept înainte și nu m-a lăsat să trec. Nu știam ce să fac. În acel moment, unul dintre soldați a lăsat câțiva elevi albi să intre. Când am încercat să mă strecur pe lângă acesta, și-a ridicat baioneta.

Cineva a început să strige „Linșați-o! Linșați-o!”. Am încercat să văd un chip prietenos. M-am uitat în ochii unei doamne în vârstă dar aceasta m-a scuipat. M-am uitat pe stradă și am văzut o bancă în stația de autobuz. Am alergat într-acolo și m-am așezat.

Unii oameni din mulțime au urmărit-o pe Elizabeth până la bancă strigând „Aduceți-o până la copac”, un mod de a spune că o vor linșa (spânzura).

În timpul cât Elizabeth a stat pe bancă, ce i s-a părut o eternitate, o

femeie albă pe nume Grace Lorch și-a făcut loc prin mulțime și i-a vorbit. Elizabeth și-a ridicat încet privirea și s-a uitat la străină, apoi s-a ridicat. Mergând încet pe lângă ea, femeia a condus-o la o stație de autobuz din apropiere. Elizabeth s-a urcat în autobuz și a scăpat de mulțimea furioasă.

Întrebare: De ce n-a împiedicat-o mulțimea pe Grace Lorch să o escorteze pe Elizabeth până când aceasta a fost în siguranță?

Adaptare după Juan Williams, Ochii pe premii: anii drepturilor civile în America 1954 – 1965, Cărțile Penguin, New York, 1987.

Pas cu pas

Atunci când Germania nazistă a cucerit Polonia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, forțele de ocupație au impus o politică de sclavie și ucidere a evreilor. Oamenii care erau prinși că ascund un evreu erau condamnați la moarte. Unii dintre aceștia chiar au fost spânzurați în piețele publice ca un avertisment pentru ceilalți. Cu toate acestea, au existat oameni care au ales să ajute la salvarea evreilor. Stefa, o muncitoare catolică, a ajuns să facă lucruri incredibile pentru a salva o străină.

În 1942, Laminski, un polițist care făcea parte din mișcarea de rezistență poloneză, i-a cerut soțului Stefei, Jerezy, s-o ascundă, timp de câteva zile, pe Irena, o evreică. Cuplul a făcut o ascunzătoare pentru aceasta, în garsoniera lor. „Câteva zile” s-au transformat într-o săptămână; apoi, săptămâna a devenit o lună. După câteva luni, Jerezy a cerut ca Irena să plece, dar Stefa a insistat ca femeia să rămână ascunsă în casa lor. Într-un moment de mânie, Jerezy a plecat din apartament, jurându-i Stefei că va spune nașiștilor că ea o ascunde pe Irena.

Ce a făcut Stefa?

L-am anunțat pe Laminski și acesta a venit să discute cu soțul meu. El i-a spus lui Jerezy „Acesta este pistolul meu; dacă le denunți pe Stefa și Irena, nu vei mai trăi mai mult de cinci minute. Primul glonț o sa-ți intre direct în cap.” După aceea, soțul meu nu s-a mai întors. Acest lucru a pus capăt căsniciei noastre, dar polițistul Laminski a continuat să ne ajute.

Stefa era conștientă de riscul la care se expunea?

Desigur că știam. Toată lumea știa ce se putea întâmpla cuiva care ascundea evrei. Irena spunea „Sunt o povară pentru tine, am să plec.” Dar eu îi răspundeam „Până acum ai fost aici și am reușit, poate că toți vor reuși. Cum poți să renunți la viață?” Știam că nu puteam să o abandonez.

În 1944, locuitorii Varșoviei s-au ridicat împotriva ocupației naziste, dar au pierdut lupta. Ca măsură de represii, nașiștii au început să evacueze toți civilii, cu excepția mamei cu copii mici. Pentru Irena, care ar fi fost recunoscută ca fiind evreică chiar dacă purta întotdeauna un bandaj pe față, evacuarea însemna moarte sigură. Realizând pericolul, Stefa a luat o hotărâre imposibilă. A plâns tot restul povestirii.

evacuare: mutarea oamenilor din propriile case și trimiterarea lor în lagăre de detenție mișcare clandestină: oameni care luorau în secret împotriva opresorilor naziiși, încercând să-i gonească din țară

Când eram pe punctul de a fi evacuați, i-am spus Irenei să ia copilul meu. I-am spus „Voi încerca să rămân lângă tine. În caz că mă pierd, să ai grijă de el ca de propriul tău copil”. Când soldații au văzut-o cu copilul, i-au spus să se întoarcă în casă. Cumva am fost lăsată și eu să mă întorc în apartament.

Cum a putut Stefa să riște să-și piardă copilul?

Știam că Irena ar fi avut grijă de el. Și pe lângă asta, nimeni nu știa ce s-ar fi ales de mine. Puteam să mor și eu.

Întrebare: Cum a contribuit fiecare persoană la supraviețuirea Irenei?

Adaptare după Nechama Tec, Când lumina a străpuns întunericul, Universitatea Oxford, New York, 1986.

Vânzătorul curajos

Există un colț de stradă în Bangkok unde au loc uneori lupte între grupurile de băieți. Într-o zi, un grup de băieți de la școala de mecanică s-a legat de un băiat de la o altă școală și l-au urmărit pe stradă. Bietul băiat fugea să scape cu viață. A ajuns la un mic magazin de la colțul străzii. Băieții care îl urmăreau erau clienți obișnuiți ai magazinului.

Vânzătorul de la magazin a văzut toată întâmplarea. Băiatul urmărit a ciocănit la ușa magazinului.

Vânzătorul a deschis repede ușa din spate pentru a-l lăsa pe băiat să intre. L-a lăsat să se ascundă în magazin.

Curajosul vânzător nu a fost împiedicat de gândul a ceea ce se putea întâmpla dacă grupul de atacatori ar fi intrat și și-ar fi găsit dușmanul în magazin. Vânzătorul nu s-a gândit nici la ceea ce s-ar fi putut întâmpla cu afacerea sa pe viitor dacă băieții aceia ar fi știut că el a fost salvatorul victimei lor.

Întrebare: ce opțiuni a avut vânzătorul atunci când a văzut băiatul la ușa lui? Care ar putea fi consecințele fiecărei opțiuni?

Localnicii alină suferința în lagăre

Batkovic, Bosnia-Herțegovina, 24 ianuarie 1993
Toată vara trecută, autobuze și camioane pline de prizonieri musulmani și croați au trecut pe drumul îngust de lângă ferma de legume a lui Ilija Gajic. Armata nu a cerut niciodată părerea sătenilor atunci când a înființat lagărul în șoproanele pentru depozitarea cerealelor. Gajic se temea că cea mai terifiantă parte a istoriei Balcanilor avea să se repete.

„Lagărele de concentrare nu aduc niciodată nimic bun pentru nimeni”, a spus sârbul de 62 ani care conduce adunarea sătească a localității cu 4.000 de locuitori. „M-am simțit rău văzând ce se întâmplă”.

Pe măsură ce au început să apară rapoarțele referitoare la violențe și decese, el și alții conducători ai satului s-au hotărât să protesteze. Povestea lui este una dintre poveștile nespuse ale acestui război de o neîntreruptă cruzime – povestea sârbilor care au riscat pentru a îmbunătăți condițiile pentru concetățenii lor.

„Am vrut să dăm dovadă de bunăvoință. Am vrut ca ei să fie tratați așa cum ne dorim și noi ca ceilalți să-i trateze pe prizonierii noștri”, a spus el.

La începutul lui septembrie, Gajic a condus o delegație la cartierul general al armatei din localitatea Bijelina și a solicitat înlocuirea gardienilor care băteau prizonierii. „Nu erau de prin părțile noastre. Au avut victime în familie și și-au dorit să se răzbune” a spus Gajic. „Așa că am cerut autorităților să îi înlocuiască cu localnici”.

Inițial, conducerea a refuzat să spună cine era responsabil de lagăr, își amintește el. Tonul discuției se asprește. Una din delegații le-a spus comandanților militari „Nu vrem un Jasenovac”, o referire la lagărul de concentrare înființat de fasciștii din Croația în perioada celui de-al Doilea Război Mondial, unde zeci de mii de sârbi, evrei și țigani au fost uciși.

„Orice om bun ar spune asta”, declară Gajic. „Noi nu am dorit ca satul să poarte vina celor întâmplate. Am vrut să-i salvăm reputația.”

În prezența gardienilor, prizonierii se temeau să vorbească despre cruzimile perioadei anterioare. Dar ei au confirmat relațiile deținuților eliberați referitoare la bătăliile cu bucăți de doi-pe-patru*, la dizenteria generală provocată de condițiile foarte proaste de igienă și la șiretlicurile bine puse la punct pentru a păcăli delegațiile venite în vizită și a le face să creadă că nu există nimeni sub 18 ani sau peste 60 ani în tabără.

Potrivit spuselor deținuților, cel puțin 20 persoane au murit, până în septembrie, din cauza bătăilor și a tratamentului inuman, dar condițiile s-au îmbunătățit semnificativ după intervenția sătenilor.

Condițiile rămân primitive, dar câteva sute de deținuți merg acum la lucru șase zile pe săptămână la o fabrică din apropiere, unde primesc hrană mai bună, deși nu sunt plătiți. Deținuții îi felicită pe gardieni și aceștia se bucură de recunoștință. „Suntem de părere că nu trebuie să batem prizonierii”, spune Dragolic, unul dintre noii gardieni locali. „Noi vorbim cu ei”. Acum există chiar și câte un televizor în fiecare șoproan, și de Anul Nou gardienii au adus deținuților sticle de șlibovită, un rachiu făcut din prune.

„Cred că sârbi nu sunt atât de răi pe cât vrea lumea să pară că sunt”, spune Gajic. „Există probabil și alte exemple asemănătoare, nu numai în Batkovic.”

Întrebare: ce opțiuni au avut și ce presiuni sociale au avut de suportat martorii?

*„doi-pe-patru”, o bucată grosă de lemn.

Sursa: Roy Gutman, *Un martor al Genocidului*, Macmillan, Londra, 1993

În cadrul Explorării 1A, cursanții au citit, interpretat și analizat un număr de povestiri despre martori. Explorarea 1B este creată pentru a ajuta cursanții să mai parcurgă o etapă și să definească conceptul de act umanitar, și anume comportamentul care stă la baza tuturor povestirilor.

Definiția utilizată pentru actul umanitar în cadrul acestei explorări este următoarea: „o persoană obișnuită care acționează pentru a proteja pe cineva pe care în mod normal nu l-ar proteja și a cărui viață sau demnitate se află în pericol”.

După definirea actului umanitar și analiza dimensiunii riscurilor și obstacolelor posibile, cursanții examinează unele exemple de acte umanitare realizate pe durata conflictelor armate, din realitate și discută tipurile de riscuri și obstacole întâlnite.

Obiective:

- ❖ înțelegerea conceptului de act umanitar
- ❖ înțelegerea influenței presiunii sociale asupra acțiunilor de înțreprins în situații în care viața sau demnitatea cuiva este supusă riscului.
- ❖ demonstrarea capacității de a identifica acte umanitare relatate la știri sau întâlnite în viața cotidiană.

Resurse:

- ❖ Vocile războiului – 1

Pregătire:

Revedeți „Note pentru profesori 10: despre colectarea povestirilor și a știrilor”.

Pregătiți cele două exemple utilizate în cadrul acestei activități.
[1. Caracteristicile unui act umanitar; 2. Presiunea socială]

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute.

1. Conceptul de act umanitar (15 minute)

Prezentați cele trei caracteristici ale actelor umanitare și cereți cursanților să ofere exemple din povestirile din Explorarea 1A pentru a le ilustra pe fiecare.

Caracteristicile unui act umanitar

- protejează viața și demnitatea umană
- vizează, de obicei, o persoană care, în mod normal, nu ar fi protejată
- este posibil să implice riscuri sau vătămări personale

Actele umanitare necesită adesea acțiuni împotriva presiunii sociale pentru a proteja o victimă. Utilizați următoarea linie a Presiunii Sociale pentru a arăta cât de mult favorizează sau defavorizează presiunea socială îndeplinirea unui act umanitar.

Presiunea socială

Se opune protejării

În favoarea protejării

Explorarea 1B: Analiza actelor umanitare

Folosind relatările studiate sau un eveniment cunoscut cursanților dumneavoastră, întrebați:

- unde ați amplasa, de-a lungul liniei de mai sus, actul umanitar, și de ce?
- care a fost influența contextului social față de decizia de a întreprinde o acțiune și de a proteja viața sau demnitatea cuiva?
[De exemplu, presiunile sociale de „a îți vedea de treburile tale” sau de a participa la persecuții îngreunează încercarea cuiva de a salva o victimă.]

Întrebări posibile:

- De ce nu veniseră deja în ajutor alți martori?
- Cum au schimbat acțiunile unui martor așteptările altor oameni de a ajuta?
- De ce se aștepta de la martori să NU intervină și să ajute? Ce presiuni sociale au sfidat aceștia pentru a ajuta?
- Găsiți un exemplu istoric în care cultura, clasa socială sau religia au influențat oamenii să protejeze sau să nu protejeze victimele?
- Vă puteți gândi la exemple care prezintă atât efecte pozitive cât și negative ale presiunii sociale?

Încurajați cursanții să facă referire la relatările pe care le-au analizat sau la alte exemple pe care aceștia le pot cunoaște.

2. Analizați actele umanitare în conflictele armate recente

(20 minute)

Prezentați „Voci din război – 1”.

Atribuiți cursanților un paragraf și cereți-le să prezinte o descriere a actului umanitar. Apoi cereți-le să descrie pe scurt incidentul, indicând:

- ce s-a întâmplat
- unde ar amplasa ei actul umanitar pe linia **Presiunii Sociale** și de ce.

NOTĂ: dacă este necesar, mai întâi discutați un paragraf cu întregul grup pentru a arăta modul în care circumstanțele și sentimentele, pe durata războiului, exercită presiuni împotriva actelor umanitare.

Discutați pe marginea lucrărilor.

Întrebări posibile:

există vreo diferență între cazul în care persoana aflată în pericol este cineva pe care nu-l cunoaștem și cazul în care persoana respectivă este cineva pe care-l considerăm inamic?

3. Evaluarea dificultăților în calea hotărârii de a acționa

(10 minute)

Discutați cea de-a treia caracteristică a unui act umanitar – „este posibil să implice riscuri sau vătămări personale”.

- Ce fel de riscuri pot exista?

Nu pot să înțeleg de ce vecinii și prietenii noștri nu ne-au ajutat, nici măcar nu au venit să ne salute. Au spus că nu li s-a dat voie. Nu pot să accept asta, deoarece eu n-aș fi făcut așa. Măcar aș fi întrebat soldații ce se întâmplă și aș fi încercat să-i opresc.

- o victimă a „purificărilor etnice”

Am citit o carte despre Scarlet Pimpernel din timpul Revoluției Franceze, care salva oamenii condamnați la moarte. Se pare că-i plăcea foarte mult riscul. Cred că personalitatea lui făcea totul mai ușor.

- student american

[De exemplu, emoționale, sociale, psihologice, fizice].

Cereți cursanților să aleagă unul dintre actele umanitare și să prezinte dificultățile sau riscurile pe care le poate implica.

Ajutați-i să recunoască faptul că diferențele de personalitate, cât și condițiile diferite de viață, afectează reacția umanitară a unei persoane.

Încheiere (5 minute)

Încheiați prin analiza caracteristicilor unui act umanitar. Ilustrați fiecare caracteristică, dacă este posibil, cu un exemplu dat de cursanți.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Actele umanitare sunt acelea care protejează pe cineva ale cărui demnitate și viață sunt periclitate, în special pe cineva care în mod normal nu ar beneficia de protecție. Astfel de acte pot implica riscuri personale.
- ◆ (Această definiție este una dintre multele care au fost adoptate pentru aceste studii).
- ◆ Un act umanitar, care are ca scop protejarea vieții și demnității umane, poate fi dificil în anumite circumstanțe sociale, în special atunci când implică o persoană considerată ca fiind parte a unui grup „inamic”.

Activități suplimentare

Istorie și cultură

Scrieți despre un act umanitar pe care-l cunoașteți (din propria experiență, de la cinema, radio, televizor, cărți, istorie sau evenimente din lumea dumneavoastră).

Cursanții au dat exemple cum ar fi povestea lui Salah El Din care îl vindecă pe Richard Inimă de Leu și exemplul din secolul XX al lui Oskar Schindler.

Mass-Media

Căutați în mass-media relatări ale unor fapte umanitare. Alcătuiți o colecție într-un caiet sau pe un panou de pus pe perete.

Scrieți rezumatele relatărilor pe care le găsiți, menționând unde și când a avut loc actul umanitar și sursa de mass-media.

Analizați actul pe baza celor trei caracteristici ale actelor umanitare:

- protejează viața și demnitatea umană
- vizează, de obicei, o persoană care, în mod normal, nu ar fi protejată
- este posibil să implice riscuri sau vătămări personale

Oameni implicați în războaiele recente descriu actele umanitare la care au participat, la care au fost martori sau de care au auzit

1. Atunci când inamicii mi-au luat soțul și i-au dus într-o tabără de detenție, o persoană din rândurile inamicilor i-a adus hrană și îmbrăcămintă, și nimeni nu a știut acest lucru. El nu a putut să împiedice ca soțul meu să fie luat, dar i-a ajutat cât a putut. Aș dori să-l cunosc pe acest om.
- o femeie al cărei soț este dat dispărut în război
2. În satul meu era o casă în care locuiau oameni din tabăra adversă – o familie. Tatăl meu a protejat acea casă și sunt mândră de asta. Oamenii au vrut să-i omoare, să-i izgonească, dar tatăl meu i-a protejat.
- o mamă
3. M-am dus să ajut o persoană a cărei casă fusese distrusă în timpul bombardamentelor și aceeași persoană ucisese pe cineva din familia mea. Cu toate acestea, eu l-am ajutat deoarece valorile mele mi-au cerut să fac asta. Nu cunoaște faptul că eu știu că el mi-a ucis ruda. În ciuda acestui lucru, eu l-am ajutat.
- un lider religios
4. Aveam cu noi bătrâni – prizonieri și civili inamici. I-am tratat în mod uman deoarece erau în vârstă. Nu i-am putut elibera, dar i-am tratat bine. Noi nu eram în măsură să hotărâm ce se va întâmpla. Dar cu noi erau tot timpul în siguranță și protejați.
- un soldat
5. Am capturat mulți soldați inamici răniți care erau implicați în moartea celor apropiați nouă dar i-am dus la doctor, am avut grijă de ei. Religia noastră nu ne permite să ucidem prizonieri de război sau să le facem rău.
- un tâmplar și fost combatant
6. Erau șoferii convoaielor umanitare care nu știau niciodată dacă se vor mai întoarce sau nu, riscându-și astfel viața pentru oameni pe care nu-i cunosc.
- un jurnalist
7. Aveam 14 ani și patrolam la unul din punctele de control. A oprit o mașină. Când am început să verific actele, am observat că unul dintre pasageri era musulman. I-am dat repede actele înapoi și i-am spus șoferului să plece. Știam că dacă raportam faptul că persoana respectivă era un musulman, aceasta ar fi însemnat sfârșitul pentru el. Am făcut acest lucru fiindcă sunt fiica unei familii decente și am fost crescută potrivit unor valori morale.
- o fostă combatantă
8. Am văzut cinci dintre soldații noștri cum duceau 500 de civili dintr-un sat într-o închisoare. Știam că nu se dăduse ordin în acest sens și am încercat să-i opresc, dar soldații nu m-au lăsat. Aveau chiar armele pregătite să tragă în mine. Am mers și i-am spus comandantului despre acest lucru. El mi-a dat o armă pentru a-i opri. Pentru că aveam arma, i-am putut opri. Civiii aceia sunt încă în viață.
- un soldat
9. Am întâlnit o femeie care fugea cu copilul ei. Avea un vas, fără orez în el. Situația era foarte gravă. Am întrebat-o de ce se întoarce în zona de conflict. Mi-a spus că vroia să se întoarcă în satul ei. I-am spus „ai numai un vas și nu ai deloc orez, așa că ia jumătate din rația mea de orez”. I-am dat jumătate. Mi-a mulțumit și mi-a spus ceva ce mi-a rămas mereu în minte. Mi-a spus că niciodată nu a mai întâlnit un soldat bun ca mine.
- un soldat
10. Soldații care fugeau din fața înfrângerii au trecut prin orașul nostru. Deși erau de partea inamicului, oamenii din orașul nostru le-au dat tot ajutorul de care au avut nevoie. Au fost foarte recunoscători și i-am dus la graniță. Ei treceau granița, camerele TV filmau, iar ei primeau ajutor, asistență medicală și tot ce le trebuia.
- o văduvă de război
11. Fiul meu a încarcerat niște oameni – prinsese șapte sau opt dintre cei care se rățăciseră. „Am să-i bat”, a spus, deoarece își pierduse tatăl. Dar s-a întors a doua zi și mi-a spus că i-a eliberat.
- o mamă.

Sursa: „Voci din război” este adaptată după cercetarea desfășurată pentru campania CICR Oameni despre Război.

În cadrul Explorărilor 1A și 1B, cursanții analizează acte umanitare reale în sensul obstacolelor și riscurilor pe care martorii le-au întâmpinat înainte de a acționa, și al impactului sau a consecințelor imediate și pe termen lung ale acțiunilor lor. Explorarea 1C introduce pedagogia dilemei *Explorării dreptului umanitar* (EDU) și o utilizează pentru a explora în continuare acte umanitare; aceasta pune cursanții în locul unuia dintre martorii care reflectează asupra ideii de a întreprinde sau nu o acțiune umanitară, și le cere să analizeze punctele de vedere ale tuturor persoanelor implicate și să examineze în detaliu scopurile și consecințele posibile.

În timp ce majoritatea actelor umanitare conțin dileme, pedagogia dilemei nu este evidențiată la începutul modului, astfel încât cursanții să aprecieze adevăratul puls și flux al actelor umanitare înainte de a impune o judecată analitică asupra acestora; multe acte umanitare sunt, de fapt, întreprinse din impuls.

Obiective:

- ❖ recunoașterea dilemelor pe care le pot întâlni persoanele atunci când sunt martore la o amenințare la adresa demnității umane
- ❖ deprinderea modului de a analiza o dilemă

Resurse:

Dilemă: „El se distra”

Fișa dilemei

Pregătire:

Analizați notițele referitoare la utilizarea dilemelor din *Ghidul metodologic*, inclusiv cel de-al treilea atelier. Vizionați, dacă este posibil, secțiunea relevantă a imaginilor video de curs.

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute.

---

1. Prezențați conceptul de dilemă (10 minute)

Folosiți proverbe și expresii cunoscute pentru a ilustra conceptul de dilemă

„Sunt condamnat dacă o fac și condamnat dacă n-o fac”. „Între ciocan și nicovală”. [Adăugați ceva din cultura locală a cursanților dumneavoastră].

Încurajați cursanții să sugereze idei referitoare la ce este o dilemă. Cereți-le să dea exemple și să explice care sunt trăsăturile care fac din exemplul respectiv o dilemă.

Identificați principalele caracteristici ale unei dileme:

- ❖ situație care necesită efectuarea unei alegeri între acțiuni alternative (inclusiv opțiunea de a nu face nimic)
- ❖ toate alegerile au avantaje și dezavantaje

Subliniați faptul că în cazul unei dileme, chiar și a „obține ce este mai bun dintr-o situație nefavorabilă” poate părea imposibil deoarece:

- ❖ Aparent, fiecare opțiune ar putea cauza probleme;
- ❖ Există un grad de incertitudine cu privire la deznodământul opțiunii.

Explorarea 1C: Dilema unui martor

Folosind una dintre povestirile din modul sau un exemplu oferit de cursanți, cereți cursanților să propună opțiuni ca răspuns la dilemă.

Pentru fiecare opțiune, analizați:

- Care este rezultatul așteptat al acțiunii propuse de dumneavoastră?
- Ar putea avea și alte rezultate? (Dacă vi se pare necesar, explorați seria de acțiuni care ar putea rezulta, și urmările fiecăreia).
- Care sunt factorii necunoscuți sau imprevizibili ai situației?
- Ce alte persoane sunt implicate? Cum vor fi afectate de acțiunea dumneavoastră? Cum vor privi acțiunea dumneavoastră? Cum va fi afectat rezultatul de perspectiva celorlalți?

2. Analizați complexitatea dilemei umanitare a lui Wendy

(30 minute)

Prezentați povestea lui Wendy din cadrul dilemei „El se distra”.

Cereți cursanților să se pună în locul lui Wendy în timp ce aceasta așteaptă în afara închisorii, tratând două lucruri:

- ❖ ce ar crede ei dacă ar fi în locul lui Wendy?
- ❖ care ar putea fi consecințele alegerii lor în privința acțiunii?

După acordarea timpului necesar pentru redactarea lucrărilor individuale, invitați cursanții să discute despre dilema întâmpinată de Wendy, despre rolul ei în calitate de martor și despre ce ar fi putut face ea.

Începeți prin a vă concentra asupra situației prizonierului, așa cum o vede Wendy.

- Care pare să fie atitudinea lui Wendy și a gardianului despre demnitatea prizonierului?

Apoi, utilizați „Fișa dilemei” pentru a analiza ideile pentru rezolvarea dilemei lui Wendy. Pentru fiecare dintre opțiunile propuse de cursanți, cereți-le să examineze posibilele **consecințe**:

- ❖ pentru prizonier
- ❖ pentru speranța lui Wendy de a își vedea prietenul aflat în detenție
- ❖ pentru comportamentul actual (și viitor) al gardianului
- ❖ pentru prietenul ei de culoare aflat în detenție

Întrebări posibile:

- care ar fi consecințele pozitive ale acestei acțiuni în termeni umanitari?
- există modalități prin care alegerea acestei opțiuni să înrăutățească lucrurile? Pentru cine?

Puteți marca simbolul ✓ în dreptul consecințelor cu efect pozitiv în termeni umanitari și un X în dreptul celor care ar putea avea un efect negativ.

NOTĂ: dacă este potrivit pentru cursanții dumneavoastră, ajutați-i să înțeleagă această experiență reală sugerându-le să se gândească la Wendy și la gardieni ca făcând parte din propriul lor grup și să se gândească la prizonieri ca la un grup diferit – unul care este controlat din punct de vedere politic, economic și militar de către grupul lor.

**Lipsa protestelor
poate confirma
credința agresorilor
în ceea ce fac.**

- Ervin Staub,
Rădăcinile răului

După discuții, cereți cursanților să decidă în câteva minute ceea ce cred acum că ar fi făcut în locul lui Wendy. Cereți-le să scrie propriile decizii și să explice motivele pentru alegerea respectivă.

Apoi, invitați-i să împărtășească deciziile și motivele care au stat la baza acestora.

3. Încheiere: Forțele interne și externe (5 minute)

Încheiați prin a cere cursanților să întocmească patru liste:

EMOȚII ȘI PERCEPȚII

1 care afectează deciziile lui Wendy 2 care afectează
comportamentul gardianului

CONDIȚII

(probleme referitoare la limitele de timp,
diferențele de putere, influența locului)

3 care afectează deciziile lui Wendy 4 care afectează
comportamentul gardianului

Discutând despre aceste aspecte ale dilemei, cursanții vor recunoaște modul în care punctele de vedere personale și condițiile externe pot să afecteze eforturile unei persoane de a răspunde nevoilor altora.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ În multe cazuri de acte umanitare, oamenii se confruntă cu problema alegerii dacă să protejeze pe cineva sau nu, atunci când o astfel de acțiune ar putea implica riscuri sau costuri pentru propria persoană sau pentru cei pe care încearcă să-i protejeze.
- ◆ Fiecare dintre alegeri poate avea consecințe complexe și pe termen lung pentru toate persoanele implicate.

El se distra

În timpul apartheidului din Africa de Sud, Wendy, o femeie albă, încerca să-și viziteze prietenul de culoare care fusese trimis la închisoare pentru activități politice. Persoanele albe, aflate la conducerea închisorii îi spusese că albi nu au voie să viziteze persoanele de culoare. De aceea a mers la comandantul închisorii, care a invitat-o în birou. Probabil datorită faptului că soțul ei era redactorul unuia dintre ziarele locale, a fost de acord să o lase să-și viziteze prietenul. Wendy s-a întors la culoarul de intrare în închisoare pentru a-și aștepta prietenul pe care spera să-l viziteze. Aceasta este relatarea ei despre ce a urmat.

În timp ce așteptam, am observat puțin mai departe pe culoar un tânăr deținut de culoare îmbrăcat în pantalonii scurți kaki și o bluză din uniforma închisorii. Avea un aer nerăbdător și supus – privirea cuiva care așteaptă să le facă pe plac „Baas”-ilor albi.* Stătea acolo ca și cum i s-ar fi spus să stea acolo și să aștepte. A apărut un gardian alb și, trecând pe lângă prizonier, s-a repezit la acesta și a început să urle. Nu dădea nici un semn de furie – doar se distra. Brațele prizonierului s-au ridicat imediat pentru a-și apăra trupul de loviturile pe care le aștepta din partea gardianului.

Un braț și-l petrecuse deasupra burții iar cu celălalt își apăra capul în timp ce bâlbâia niște răspunsuri la întrebările și jignirile care i se adresau.

Atunci gardianul a mers mai departe, îndreptându-se către mine. M-a văzut că îl fixez cu privirea și, pe măsură ce se uita la mine, am realizat nu numai faptul că nu îi era rușine de ceea ce făcuse, dar, în ceea ce-l privea, culoarea mea albă mă făcea în mod automat complice la acțiunile sale.

A trecut mai departe, plictisit, a dispărut câteva momente, apoi s-a întors și s-a îndreptat către deținutul de culoare. Pe măsură ce se apropia, deținutul de culoare a adoptat un aer slugarnic, brațele reluându-și pozițiile defensive. Gardianul se distra enorm. Prezența publicului (eu) îi sporea plăcerea.

* "Baas", persoană care conduce, șef, a căpătat semnificația de „opresor” în contextul apartheidului.

Sursa: Biko by Donald Woods, Paddington Press, Ltd., Londra, 1978

Ce credeți că ar trebui să facă Wendy?

Alte puncte de vedere de luat în considerare:

- ❖ gardianul
- ❖ prizonierul
- ❖ prietenul închis al lui Wendy
- ❖ comandantul închisorii

Fișă de lucru pentru analiza dilemei

Problemă:	
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Decizii și motive pentru această alegere:	

Pagina de mass-media

Obiective: încurajarea cursanților să aplice, în situațiile cotidiene, ceea ce învață despre nevoia de a proteja viața și demnitatea umană

1. Găsiți o relatare în știri, care să menționeze un act umanitar.
2. Descrieți pe scurt ceea ce s-a întâmplat.
  - A cui demnitate este în pericol?
  - Care sunt obstacolele în calea acordării ajutorului?
  - Cine a sărit în ajutor? Care au fost declarațiile, dacă este cazul, referitoare la motivele pentru care au acordat ajutor?

Metode de evaluare

❖ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar (EDU) pune la dispoziția profesorilor oportunități zilnice de a descoperi ce învață cursanții lor și ce idei preconcepute pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri mici, brainstormingul și interpretarea de roluri asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida cunoștințele cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, ideile preconcepute.

❖ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieveze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o ilustreze cu exemple, să ilustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă, lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

❖ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea Modulului 1, puteți dedica ultima lecție unei evaluări a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul unei întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte (10 minute fiecare).

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare.

- Alegeți din material (sau creați) un exemplu de martor la o situație de violență. Puneți-vă în locul lui. Care sunt alegerile dumneavoastră? Care sunt consecințele? Ce hotărâți să faceți și de ce?
- Cum se poate dezvolta comportamentul umanitar? Discutați despre obstacolele din calea actelor umanitare și de ce acestea sunt dificil de depășit (sau modul de depășire a acestor obstacole).

2. Întrebări cu răspunsuri scurte: Alegeți două întrebări.

- Definiți martorul, actul umanitar și dilema.
- Dați un exemplu de act umanitar prezentat în mass-media și explicați de ce credeți că este un act umanitar.
- Ce înțelegeți prin derularea pas-cu-pas a actelor umanitare?

1

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- ❖ Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni din materialele EDU
- ❖ Oferă exemple concrete pentru a ilustra ideile
- ❖ Include exemple dintr-o varietate de surse, cum ar fi mass-media de știri, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară

Tehnicile de mai sus sunt doar câteva sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

Perspectiva umanitară/generalități

- ❖ Seria de studii de țară din cadrul Bibliotecii Congresului
<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/cshome.html#toc>
- ❖ Encyclopedia Britannica
<http://britannica.com/>
- ❖ Funk and Wagnalls
<http://www.funhandwagnalls.com/>
- ❖ Yahoo! Știri zilnice și relatări complete
<http://dailynews.yahoo.com/>
- ❖ Amnesty international on-line
<http://ww.amnesty.org/>
Disponibil în limbile arabă, engleză, franceză și spaniolă
- ❖ Human rights watch
<http://www.hrw.com/>
Disponibil în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, portugheză, rusă și spaniolă

Acte umanitare

- ❖ The Albert Schweitzer Page (Pagina Albert Schweitzer)
<http://www.pcisys.net/~jnf/>
- ❖ A Campaign for Forgiveness Research (O campanie a cercetării pentru iertare)
<http://www.forgiving.org/>
- ❖ A Teacher's Guide to the Holocaust: Rescuers
(Ghidul profesorului pentru Holocaust: salvatorii)
<http://fcit.coedu.usf.edu/holocaust/people/rescuer.htm>
- ❖ Jewish Student Online Research Center: Rescuers
(Centrul Studenților Evrei pentru Cercetare Online)
<http://www.us-israel.org/jsource/Holocaust/rescuetoc.html>
- ❖ Peacemakers
<http://myhero.com/peacemakers/>
Un site creat de și pentru copii, despre eroii lor. În rândul acestor eroi sunt incluse persoanele care au contribuit la pacea internațională, națională și etnică.
- ❖ The Nobel Peace Prize (Premiul Nobel pentru Pace)
<http://www.nobel.no/indexen.html>
Disponibil în limbile engleză și norvegiană
- ❖ Yad Vashem: The Holocaust Martyrs' and Heroes Remembrance Authority (Yad Vashem: Autoritatea pentru Comemorarea Martirilor și Eroilor Holocaustului)
www.us-israel.org/jsource/Holocaust/rescuetoc.html

Pentru alte informații referitoare la țările, conflictele și relatările folosite ca exemple în cadrul acestui modul, vă sugerăm următoarele resurse online:

Urmările unei bătălii

- ❖ History of the International Committee of the Red Cross
<http://www.icrc.org/eng/history>
Disponibil în limbile engleză, franceză și spaniolă
- ❖ The Battle of Solferino (relatări din publicații contemporane)
<http://www.hillsdale.edu/dept/History/Documents/War/19e/late/1859-Solferino.htm>

Singură pe o bancă

- ❖ Civil Rights Law and History (United States Department of Justice)
<http://www.usdoj.gov/kidspage/crt/crtmenu.htm>
- ❖ Little Rock High School 40th Anniversary Homepage
<http://www.centralhigh57.org/>

Apariția unui martor

- ❖ Truth and Reconciliation Commission
<http://www.truth.org.za/>
- ❖ Yahoo! Relatări complete: Africa de Sud
http://asia.fullcoverage.yahoo.com/fc/Asia/South_Africa/
- ❖ Yahoo! Relatări complete: Truth and Reconciliation Commission
http://dailynews.yahoo.com/full_coverage/world/south_africa_truth_and_reconciliation_commission/
- ❖ War Crimes in the Twentieth Century: Truth and Reconciliation in South Africa (audio)
<http://www.npr.org./programs/specials/warcrimes/index.html>

Pas cu pas

- ❖ Poland: Museum of Tolerance Multimedia Learning Center
[www://motic.wiesenthal.org/pages/t061/t06162.html](http://www.motic.wiesenthal.org/pages/t061/t06162.html)
- ❖ The Warsaw Ghetto Uprising (United States Holocaust Memorial Museum)
<http://www.ushmm.org/outreach/wupris.htm>
Un site creat pentru tineri.

Localnicii alină suferința în lagăre

- ❖ Coalition for International Justice
<http://www.cij.org/icty/icty.html>
- ❖ ABC News: A Beginners Guide to the Balkans
http://abcnews.go.com/sections/world/balkans_content/
- ❖ International Criminal Tribunal for the Former Iugoslavie
<http://www.un.org/icty/>

Modulul 2

Limite în cadrul unui conflict armat

(șapte sesiuni)

Ce limite sunt necesare și de ce?

De unde provin aceste limite?

Care este modalitatea de dezvoltare a acestor reguli?

EXPLORĂRI:

2A. Limitarea distrugerilor	(2 sesiuni)
2B. Coduri de-a lungul timpului	(1 sesiune)
2C. Îndreptarea atenției asupra copiilor „soldați”	(2 sesiuni)
2D. Îndreptarea atenției asupra minelor antipersonal	(2 sesiuni)

CONCEPTE:

Limitele războiului
Civili, necombatanți (*hors de combat*)
Drepturile omului
Protecție
Nevoile copiilor
Arme nediscriminatorii
Efectul de domino

În toate modulele:

Demnitate umană
Obstacole în calea comportamentului umanitar
Dilemă
Consecință
Perspectivă multiplă

ABILITĂȚILE EXERSATE:

Adoptarea unei perspective
Analiza unei probleme
Urmărirea consecințelor
Evaluarea unui scop
Identificarea de soluții

Modulul 1 studiază actele umanitare spontane înlăptuite de oameni obișnuiți pentru a proteja viața și demnitatea altor persoane. Explorarea 2A se concentrează asupra regulilor de conduită într-un conflict armat, în scopul protejării victimelor și a persoanelor vulnerabile. Imaginile încep cu luarea în considerare a unei situații specifice – soldați căzuți prizonieri – pentru a-i pune pe cursanți atât în situația celor vulnerabili cât și a celor învingători în conflictele armate. Colajul foto amplifică spectrul situațiilor de război. Cursanții studiază condițiile create ca urmare a conflictelor armate pentru a propune reguli de protecție a vieții și demnității.

Dreptul internațional umanitar (DIU) este un corp vast de legi. Studiul ne prezintă regulile de bază ale DIU, care sunt cele mai relevante pentru tinerii care învață. Cursanții studiază motivele care stau la baza acestor reguli și le compară cu regulile pe care le propun ei. Studiul ne mai arată și modul în care DIU se leagă cu drepturile omului – în acest sens, există drepturi de bază comune atât dreptului internațional umanitar cât și dreptului internațional al drepturilor omului, care trebuie protejate în orice condiții, chiar și pe durata conflictelor armate.

Obiective:

- ❖ Înțelegerea unora dintre motivele pentru care sunt necesare reguli în cadrul unui conflict armat
- ❖ Înțelegerea complementarității dintre dreptul internațional al drepturilor omului și DIU
- ❖ Cunoașterea unora dintre regulile de bază ale DIU

Resurse:

- ❖ Foto: Prizonier legat la ochi
- ❖ Foto: Marșul prizonierilor (două versiuni)
- ❖ Colaj foto 2A
- ❖ Care sunt regulile de bază pentru dreptul internațional umanitar?
- ❖ Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Națiunile Unite
- ❖ Două întâmplări din istoria antică

Pentru profesori:

- ❖ DIU și dreptul internațional al drepturilor omului – cuprins și complementaritate
- ❖ Dacă întreabă cursanții ...

Pregătire:

Ghidul metodologic – analiza materialelor referitoare la utilizarea fotografiilor din Indrumări pentru profesori 6.

Analiza *Atelierelor 4 – 5* și vizionarea, dacă este posibil a imaginilor video relevante pentru profesori.

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 minute.

---

1. Tranziție (5 minute)

O scurtă reexaminare:

- Ce vă amintiți despre caracteristicile actelor umanitare?

Explorarea 2A: Limitarea distrugerilor

- Care sunt principalele obstacole în calea actelor umanitare?
- Ce obstacole suplimentare pot îngreuna îndeplinirea actelor umanitare pe durata conflictelor armate?

[De exemplu: dorința de răzbunare, lipsa de informații, lipsa de materiale, frica, ura intensă ...]

Informați cursanții asupra faptului că în această explorare ei vor analiza necesitatea existenței regulilor în cadrul conflictelor armate și exemple de astfel de reguli.

2. Experiențele soldaților căzuți prizonieri și ale celor care i-au luat prizonieri (15 minute)

Prezentați fotografia „Prizonier legat la ochi”. Cereți cursanților să își imagineze că ei sunt în locul prizonierilor sau al celor care i-au luat prizonieri. Cereți-le cursanților să scrie ce ar gândi într-o asemenea situație.

- Ce ar putea gândi prizonierii? Dar cei care i-au luat prizonieri? Cereți cursanților să discute cu un coleg, ce cred ei pe această temă.

Faceți următoarele sugestii, prezentate succesiv:

- Imaginați-vă că prizonierul este fratele dumneavoastră. Cum ați dori să fie tratat? De ce?
- Imaginați-vă că prizonierul v-a ucis un prieten în timpul luptelor. Cum ați dori să fie tratat? De ce?

Repetăți procesul folosind oricare dintre fotografiile „Marșul prizonierilor”.

Discuții în grup:

- Cum trebuie tratați prizonierii în cadrul unui conflict armat?
- Să presupunem că prizonierii dețin informații importante. Influențează acest lucru modul în care trebuie tratați?
- În ce mod este periclitată demnitatea prizonierilor? Dar a gardienilor?

3. Ce reguli trebuie să existe pentru protejarea prizonierilor în cadrul conflictelor armate? (15 minute)

Cereți cursanților să scrie regulile pe care le consideră necesare pentru protecția prizonierilor pe durata conflictelor armate și să motiveze fiecare regulă.

Faceți o listă cu regulile propuse de cursanți.

Discutați pe tema regulilor propuse – sunt de acord? Nu sunt de acord? De ce?

4. Ce alte reguli sunt necesare în cadrul unui conflict armat? (10 minute)

Prezentați colajul foto. Cereți cursanților să studieze fotografiile și să propună reguli suplimentare.

Discutați pe tema întregii liste de reguli, luând în considerare aceste întrebări:

Cel mai puternic sentiment este acela de teamă nemărginită, de împrajurimi care îți sunt străine și nesiguranța soartei care te așteaptă. Nesiguranța timpului se alătură acestui sentiment de pierdere (a prietenilor, a familiei). Cât va dura? Pentru totdeauna?

- gândurile unui pilot de avion căzut prizonier

Prizonierul îți este frate. Din voia Domnului el se află în mâinile tale și muncește pentru tine. Din moment ce el se află la mila ta, îngrijește-te să primească hrană și îmbrăcăminte la fel de bune ca și tine. Nu îi cere să muncească peste puterile sale.

- Profetul Mohammed (570 – 632)

Întrebări posibile:

- Cum ar schimba regula respectivă experiența războiului?
- Ce dificultăți ar putea întâmpina implementarea regulii respective?
- Ce reguli se aplică persoanelor scoase din luptă (*hors de combat*)?

Definiți termenul de *hors de combat* ca fiind efectiv „în afara luptelor”. Combatanții care devin *hors de combat* (acele persoane care au fost capturate, rănite sau care sunt bolnave și astfel nu mai au capacitatea de a lupta) au dreptul la protecție specială în conformitate cu DIU.

5. Studiați regulile de bază ale DIU (15 minute)

Aduceți în discuție „Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?”

Dezbateți:

- Pentru fiecare regulă a DIU, ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista regula respectivă?
- Care dintre aceste reguli sunt asemănătoare cu cele pe care le-ați scris dumneavoastră?

6. DIU și drepturile omului (25 minute)

Explicați faptul că atât dreptul internațional umanitar cât și dreptul internațional al drepturilor omului asigură protecția de bază pentru ființele umane.

Aflați care sunt cunoștințele cursanților referitoare la drepturile omului, cerându-le să întocmească o listă cu astfel de drepturi.

Prezentați „Declarația Universală a Drepturilor Omului”.

Cereți cursanților să studieze, în grupuri mici, aceste drepturi și regulile DIU.

- Ce fel de protecție este comună atât dreptului internațional al drepturilor omului cât și dreptului internațional umanitar?

Regrupați-vă pentru rapoartele grupurilor și pentru dezbateri.

Realizați un grafic sau o schemă cu două cercuri care se intersectează pentru a reprezenta cele două seturi de reguli. Cereți cursanților să treacă exemplele de drepturi ale omului și de reguli ale DIU în cercuri, arătând locul în care acestea se suprapun. (Consultați materialul resursă pentru profesori „DIU și dreptul internațional al drepturilor omului – cuprins și complementaritate”.)

7. Prezentați regulile de bază ale DIU în forma unor sloganuri (10 minute)

Cereți cursanților împărțiți în grupuri mici să dezvolte propoziții scurte sau sloganuri care să cuprindă fiecare dintre regulile de bază. De exemplu, „Cruțați soldații care se predau”, „Îngrijiți bolnavii și răniții”, „Respectați emblema”.

Activitatea suplimentară „Comunicare / acțiunea tineretului” este sugerată pentru dezvoltarea în continuare a acestei teme de către cursanți.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Dreptul internațional umanitar are ca scop protejarea vieții și demnității umane pe durata conflictelor armate. Acest lucru este realizat prin limitarea mijloacelor și metodelor de război pentru a reduce, în general, suferința inutilă și, în special, pentru a proteja civilii și persoanele care nu mai participă la lupte.
- ◆ Atât dreptul internațional umanitar cât și dreptul internațional al drepturilor omului au același scop, de a proteja viața și demnitatea umană. Dreptul internațional umanitar înfăptuiește acest lucru exclusiv pe durata conflictelor armate deoarece este creat special pentru astfel de situații extreme.

Când un soldat e dezarmat, ai grijă cum e tratat!

DIU!

Când un soldat este însângerat, nu-l poți lăsa abandonat!

DIU!

Când bomba cade peste orașe cu vuiet, ai grijă să nu distrugă lăcașuri de cult.

Când salvez unii oameni, soldații mei vor să-i străpungă și le spun, „Stai, oprește-te, pe civili de rele ferește-i!”

DIU!

Dacă nu protejezi civilii, oamenii mor cu milioanele.

DIU!

Când oamenii sunt la ananghie, nu-i abandona.

DIU DIU DIU, pentru Viață!

DIU DIU DIU, pentru Viață!

- versuri rap create de cursanții EDU

Activități suplimentare

Istorie:

Analizați trecutul îndepărtat utilizând lectura „Două întâmplări din istoria antică”. Apoi citiți despre o civilizație din istoria continentului pe care trăiți și pregătiți o lucrare care să răspundă la întrebarea:

- Cum au tratat ei inamicul învins?

Conexiunea cu mass-media:

Selectați o știre (din presa scrisă sau de la televizor) referitoare la un conflict armat care vă face să spuneți „ar trebui să existe o regulă împotriva acestui lucru”. Scrieți care ar trebui să fie regula respectivă.

SAU

Prezentați o știre referitoare la o situație în care se aplică regulile. Pentru fiecare situație, scrieți o explicație, menționând regula și modul în care aceasta a fost sau nu a fost respectată. Pregătiți un panou pentru a afișa relatările de la știri, panou pe care se pot adăuga în timp și alte materiale.

Artă:

Realizați o statuie de grup (sau un „stop cadru”) pe baza fotografiei „Prizonier legat la ochi”, cursanții jucând rolul personajelor din scenă. Cereți participanților să stea nemișcați și în tăcere în poziția respectivă timp de aproximativ un minut.

Apoi, numiți alți cursanți care să se așeze în spatele fiecărui personaj din grupul statuar și să își imagineze ce gânduri au personajele (prizonieri sau cei care i-au luat prizonieri); cereți acestor cursanți să exprime gândurile și sentimentele pe care cred că le au personajele grupului statuar.

SAU

Utilizați o lucrare de artă foarte expresivă care exprimă încălcarea sau respectarea unei reguli de război. Puteți scrie despre aceasta, sau face o interpretare dramatică. Exemple de astfel de lucrări de artă includ „Guernica” de Pablo Picasso sau „Gazați” de John Singer Sargent.

- Ce s-a întâmplat? Ce altceva se mai petrece în pictura respectivă?
- Care este mesajul artistului?

Alăturați în contrast cu pictura, un afiș pentru recrutarea de soldați ori imagini din campaniile publicitare pentru recrutare sau reclame de la televizor.

SAU

Citiți poezii scrise de soldați după sau în timpul unui război.

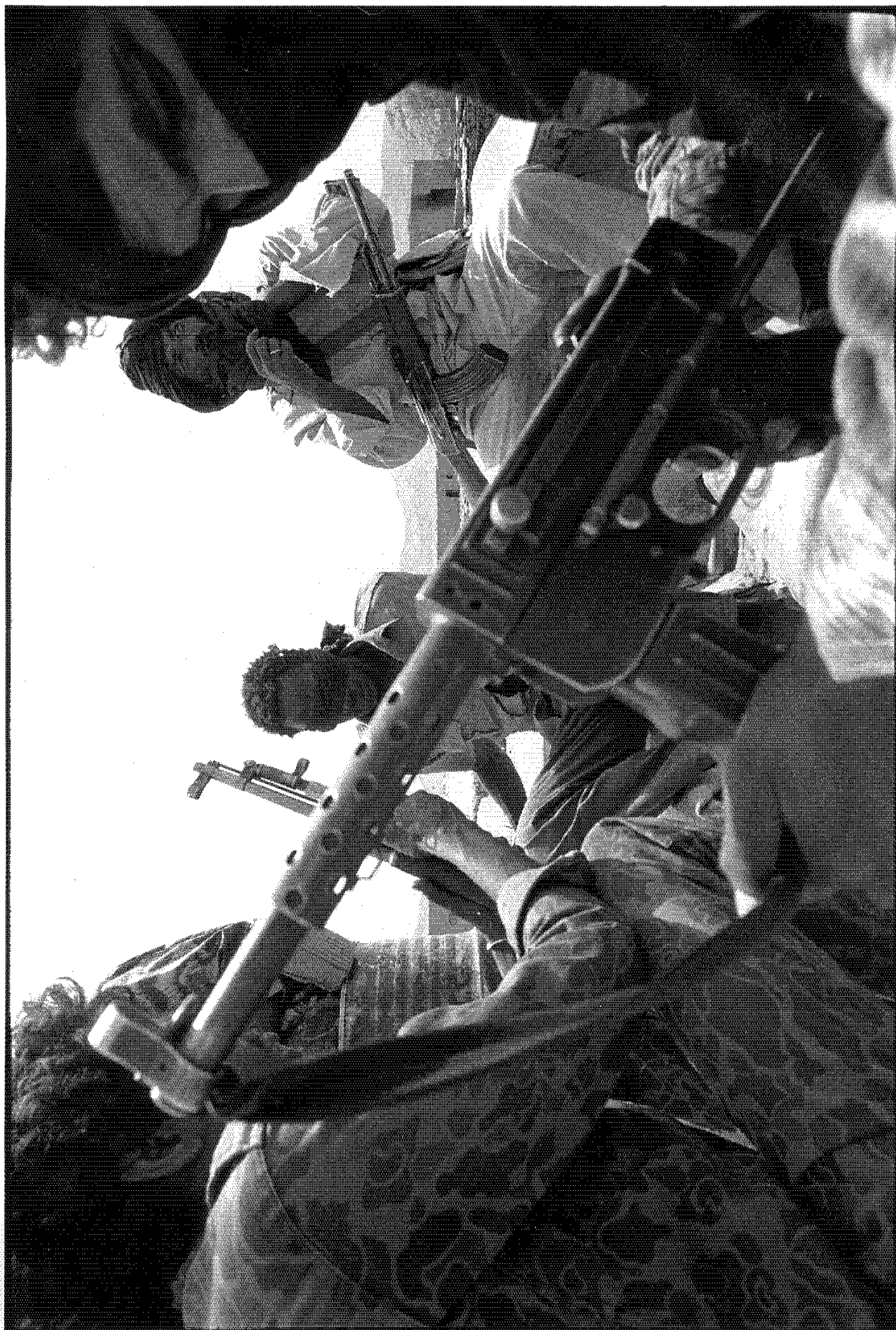
- Care este mesajul poetului? Care sunt asemănările sau deosebirile față de regulile pe care le-ați propus sau față de mesajul din pictură al artistului?

Comunicare / activitățile tinerilor:

Propuneți căi pentru diseminarea regulilor de bază ale DIU prin transformarea frazelor sau a sloganurilor, în postere sau prin interpretarea de mesaje la radio, cântece sau melodii rap.

Cu ajutorul brainstormingului, găsiți modalități de a pune aceste „reguli de bază” la dispoziția școlii sau a comunității. Alegeți una ca proiect. [Studiul de final, „Ce facem mai departe?”, ține mai mult de proiectele cursanților.]

Prizonierul legat la ochi – un soldat din Mali este capturat de rebeli. Este singurul supraviețuitor al atacului de la Toukernem. Soarta acestui soldat depinde de ordinele de ordinele pe care ofițerul superior le dă subordonaților.

Marșul prizonierilor – coloană de soldați prizonieri căzuți în mâinile Armatei Populare de Eliberare din Laos. Soarta acestor prizonieri depinde de ordinele pe care le primește acest soldat.

Marșul prizonierilor – soldați germani luați prizonieri de forțele americane, Normandia, Franța, iunie – iulie 1944.
Soarta acestor prizonieri depinde de ordinele pe care le primește acest soldat.

Care sunt regulile de baza ale dreptului internațional umanitar?

1. Atacurile trebuie să fie limitate la combatanții și ținte militare

- 1.1 Civili nu pot fi atacați.
- 1.2 Obiectele civile (locuințe, spitale, școli, lăcașe de cult, monumente culturale sau istorice etc.) nu pot fi atacate.
- 1.3 Este interzisă utilizarea civililor pentru a proteja ținte militare.
- 1.4 Este interzis combatanților să se deghizeze în civili.
- 1.5 Este interzisă înfometarea civililor ca metodă de luptă.
- 1.6 Este interzisă atacarea obiectelor care sunt indispensabile supraviețuirii populației civile (depozite de alimente, zone agricole, instalații de apă potabilă etc.).
- 1.7 Este interzisă atacarea barajelor, a digurilor sau a centrelor nucleare dacă un astfel de atac poate produce pierderi importante în rândul populației civile.

2. Atacurile sau armele care lovesc în mod nediscriminatoriu obiectele și persoanele civile și militare și care provoacă suferință sau vătămări excesive sunt interzise.

- 2.1 Sunt interzise arme specifice – armele chimice sau biologice, arme cu laser care provoacă orbirea, arme care vătămă corpul cu ajutorul fragmentelor care nu pot fi depistate cu raze X, otravă, mine terestre antipersonal etc.
- 2.2 Este interzis ordinul sau amenințarea că nu vor mai exista supraviețuitori.

3. Civili, combatanții răniți și prizonierii trebuie cruțați, protejați și tratați în mod uman.

- 3.1 Nicio persoană nu va fi supusă torturii fizice sau psihice, pedepselor corporale sau tratamentului abuziv sau degradant.
- 3.2 Este interzisă violența sexuală.
- 3.3 Părțile participante la conflict trebuie să caute și să îngrijească inamicii răniți sau bolnavi care se află în puterea lor.
- 3.4 Este interzisă uciderea sau rănirea inamicilor care se predau sau care sunt scoși din luptă.
- 3.5 Prizonierii au dreptul la respect și trebuie tratați în mod uman.
- 3.6 Este interzisă luarea de ostateci.
- 3.7 Este interzisă strămutarea forțată a populației civile. Este interzisă și ceea ce se numește „purificare etnică”.
- 3.8 Persoanele care se află sub puterea inamicului au dreptul de a primi și trimite știri familiilor lor și de a beneficia de ajutor umanitar (hrană, asistență medicală, sprijin psihologic etc.).
- 3.9 Grupurile vulnerabile, cum ar fi femeile însărcinate și mamele care alăptează, copiii singuri, bătrânii etc., trebuie să fie protejați în mod special.
- 3.10 DIU interzice recrutarea și participarea la ostilități a copiilor sub vârsta de 15 ani.
- 3.11 Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil (tribunal imparțial, procedura obișnuită etc.). Sunt interzise pedepsele colective.

Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

4. Personalul medical militar și civil și facilitățile medicale militare și civile (spitale, clinici, ambulante etc.) trebuie respectate și protejate și trebuie să li se asigure tot ajutorul disponibil pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice.

- 4.1 Emblema Crucii Roșii, a Semilunii Roșii sau a Cristalului (Rombului) Roșu semnifică protecția personalului și a facilităților medicale. Sunt interzise atacurile asupra persoanelor sau obiectelor care poartă această emblema. Se interzice de asemenea utilizarea în mod fals a emblemei.
- 4.2 Unitățile și transporturile medicale nu vor fi folosite pentru comiterea actelor care să dăuneze inamicului.
- 4.3 La tratarea răniților și bolnavilor, nu se vor acorda priorități decât pe baza motivelor medicale.

Definiții

Daune colaterale: daunele sau pierderile cauzate în mod accidental în timpul unui atac, în pofida măsurilor de precauție menite să împiedice, sau în orice caz să reducă la minimum,

pierderile de vieți omenești în rândul civililor, vătămarea acestora sau distrugerea obiectelor civile.

Scos din luptă (hors de combat): are în vedere combatanții care au fost capturați, răniți, sunt bolnavi sau au naufragiat și astfel nu se mai află în situația de a lupta.

Civil: orice persoană care nu este combatant (în cazul existenței unor incertitudini, persoana respectivă trebuie prezumantă a fi civilă.).

Dacă și doar pentru perioada de timp în care civilii iau parte în mod direct la ostilități, aceștia devin combatanți și își pierd dreptul de a fi protejați.

Obiecte civile: orice obiecte care nu sunt ținte militare.

Dacă și doar pentru perioada de timp în care obiectele civile sunt folosite pentru a sprijini acțiunile militare, acestea devin ținte militare și își pierd dreptul de a fi protejate.

Combatant: persoana care ia parte în mod direct la ostilități sau un membru al forțelor armate.

Ținte militare: combatanți și obiecte care, prin natura, amplasarea, scopul și utilizarea lor aduc o contribuție efectivă la acțiunile militare și a căror distrugere oferă un avantaj militar evident.

Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite

consfințește faptul că fiecare persoană are dreptul la:

- Egalitate în demnitate și drepturi
- Viață și securitate personală
- Libertate, protecția împotriva arestului arbitrar și a detenției arbitrare și libertatea de a se deplasa și locui în interiorul granițelor fiecărui Stat
- Protecție împotriva sclaviei sau a servituții
- Protecție împotriva torturii sau tratamentelor și pedepselor crude, inumane sau degradante
- Protecție împotriva amestecului în viața privată, de familie sau violarea corespondenței
- Dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie
- Libertatea de gândire, de opinie, religioasă și de exprimare
- Libertatea de întrunire și asociere pașnică
- Condiții favorabile de muncă, odihnă și timp liber
- Un standard de viață adecvat sănătății și bunăstării
- Educație
- Participarea liberă la viața comunității

Două povestiri din istoria antică

Cartagina se predă în 147 î.H.

În cele din urmă, cei 50.000 de locuitori care mai rămăseseră din 500.000 s-au predat. (...) Supra-viețuitorii au fost vânduți ca sclavi și orașul a fost dat pe mâna legiunilor pentru a-î prăda și jefui.

Scipio [unul din tribunii militari], care nu dorea să distrugă orașul, a trimis solie la Roma pentru a primi instrucțiunile finale; Senatul a răspuns că nu numai Cartagina, dar și toate localitățile învecinate care i-au sărit în ajutor să fie distruse complet, pământul să fie arat și acoperit cu sare și locul să fie blestemat. Orașul a ars timp de șaptesprezece zile.

Sursă: Durant, Will, Cezar și Isus, Povestea Civilizației, Volumul 3, Simon și Schuster, New York, 1944.

Un oraș-stat se predă în 416 î.H.

Astfel, melienii au fost nevoiți să se predea. (...) După aceasta, cuceritorii i-au ucis pe toți cei care aveau vârsta necesară înrolării în armată, iar femeile și copiii au fost luați în sclavie. Insula a fost ocupată prin trimiterea a 500 de colonizatori.

Sursa: Thucydides, Peloponnesian War, Book V

Înainte de existența codurilor de conduită care să protejeze comunitățile cucerite

- Ce viitor aveau acestea?
- Ce opțiuni aveau acestea?

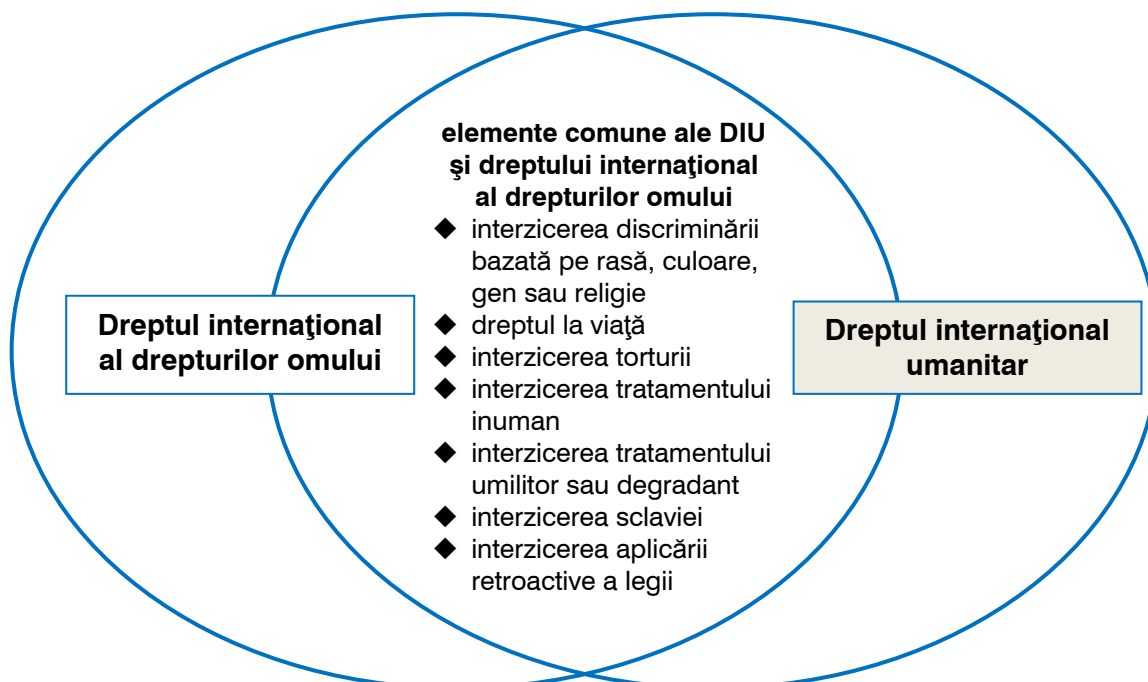
DIU și dreptul internațional al drepturilor omului – cuprins și complementaritate

Dreptul internațional umanitar (DIU) și dreptul internațional al drepturilor omului sunt complementare. Ambele caută să protejeze demnitatea umană, deși înfăptuiesc acest lucru în condiții și moduri diferite.

Dreptul internațional al drepturilor omului se aplică întotdeauna și în toate circumstanțele, tuturor persoanelor supuse jurisdicției unui stat. Scopul acestuia este de a proteja persoanele de comportamentul arbitrar al statului. Astfel, dreptul internațional al drepturilor omului continuă să se aplice și pe durata conflictelor armate. Cu toate acestea, tratatele privind drepturile omului, cum ar fi Pactul Internațional asupra Drepturilor Civile și Politice, Convenția Europeană și Convenția Americană a Drepturilor Omului, autorizează derogări, în condiții stricte, de la unele drepturi pe durata „situațiilor de urgență care amenință viața unei națiuni”, conflictul armat reprezentând în mod sigur un exemplu. Cu alte cuvinte, anumite drepturi (libertatea de a călători, libertatea și securitatea personală, libertatea de asociere etc.) pot fi limitate sau suspendate pe durata situațiilor de urgență publică, dar numai „proporțional cu condițiile impuse de situația respectivă” (atât teritorial cât și temporal). Cu toate acestea, rămâne un nucleu de drepturi ce nu pot fi suspendate niciodată și în niciun fel de condiții.

Pe de altă parte, pe durata desfășurării unui conflict armat, intră în vigoare un sistem legislativ special, și anume DIU. Acesta reprezintă un set de reguli adaptate în mod special conflictelor armate, al cărui scop este acela de a proteja victimele războiului (civilii, răniții sau bolnavii, prizonierii, persoanele deplasate intern etc.) și de a reglementa desfășurarea ostilităților. Deoarece se aplică numai în situații excepționale, nu sunt permise abateri. Majoritatea prevederilor sunt stabilite pentru reglementarea conflictelor armate internaționale, și doar foarte puține se aplică în cazul conflictelor armate non-internaționale. Scopul principal al dreptului internațional umanitar este acela de proteja viața, sănătatea și demnitatea civililor sau a combatanților care nu mai sunt implicați în ostilități (combatanții capturați, răniți sau bolnavi), și de a limita drepturile părților participante la un conflict de a utiliza metode de război alese după criteriile proprii. Scopul este acela de a limita suferința și distrugerile provocate de conflictele armate. În acest mod, se poate spune despre DIU că protejează nucleul de bază al drepturilor omului pe durata conflictelor armate. Aceste drepturi de bază includ dreptul la viață, interzicerea sclaviei, interzicerea torturii și a tratamentelor inumane și interzicerea aplicării retroactive a legii. Spre deosebire de alte drepturi (cum ar fi libertatea de exprimare, de a călători sau de asociere), care pot fi limitate pe durata situațiilor de urgență națională, drepturile de bază ocrotite de DIU nu pot fi suspendate niciodată.

Dacă se cumulează toate aceste drepturi nederogabile, se poate vedea faptul că drepturile de bază sunt garantate atât de DIU cât și de dreptul internațional al drepturilor omului.

Dreptul internațional al drepturilor omului

Prima manifestare a dreptului internațional al drepturilor omului poate fi găsită în secolul al optsprezecelea. Într-adevăr, Declarația franceză a Drepturilor Omului și Cetățeanului din 1789 și Carta Americană a Drepturilor din 1791 marchează împreună începuturile drepturilor omului. Ulterior, sub influența Națiunilor Unite (ONU) și a Declarației Universale a Drepturilor Omului din 1948, dezvoltarea drepturilor omului a început cu adevărat. În 1966 au fost semnate două Pacturi importante: Pactul Internațional asupra Drepturilor Civile și Politice (prima generație a drepturilor omului) și Pactul Internațional asupra Drepturilor Economice, Sociale și Culturale (a doua generație de drepturi ale omului).

Primul pact rezează dreptul comun. Acesta a servit drept model pentru multe alte tratate cât și carte naționale ale drepturilor și libertăților. Cel de-al doilea, pe de altă parte, a fost supus limitării datorate potențialului de dezvoltare din fiecare țară și caracteristicilor regionale.

Cea de-a treia generație de drepturi ale omului implică noi drepturi universale cum ar fi dreptul la dezvoltare, la pace, la mediu înconjurător sănătos etc. Mulți juriști nu le consideră drepturi în adevăratul sens al cuvântului.

Drepturile omului au fost recunoscute de asemenea prin intermediul organizațiilor regionale: Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (1950 – Consiliul Europei), Convenția Americană a Drepturilor Omului (1969 – Organizația Statelor Americane), Carta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor (1981 – Organizația Unității Africane). A se vedea de asemenea și Declarația de la Cairo a Drepturilor Omului (1990 – Organizația Conferinței Islamice).

Majoritatea acestor instrumente asigură mecanisme de implementare, fie sub forma unor organisme juridice (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea Inter-Americană a Drepturilor Omului) sub forma unor entități cvasi-juridice (Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Comisia Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor), sau sub forma unor organe subordonate (Comisia ONU pentru Drepturile Omului).

Principalele instrumente ale drepturilor omului

1926:	Convenția privind sclavia
1930:	Convenția privind munca forțată sau obligatorie (ILO)
1948:	Declarația Universală a Drepturilor Omului
1948:	Convenția privind Prevenirea și Pedepsirea Crimei de Genocid
1950:	Convenția Europeană pentru Protejarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale
1965:	Convenția Internațională pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială
1966:	Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice (ONU)
1966:	Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale (ONU)
1969:	Convenția Americană privind Drepturile Omului
1979:	Convenția Privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare a Femeilor
1981:	Carta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor
1984:	Convenția împotriva Torturii și altor Tratamente sau Pedepse Crude, Inumane sau Degradante
1989:	Convenția privind Drepturile Copilului
2002:	Protocolul Adițional la Convenția asupra Drepturilor Copilului referitor la implicarea copiilor în conflicte armate.

Dreptul internațional umanitar (DIU) (legea războiului sau legea conflictului armat)

- ❖ Un set de principii internaționale, stabilite prin tratat sau cutumă, care stabilește restricții referitoare la utilizarea violenței în cadrul conflictelor armate, pentru a:
  - reglementa desfășurarea ostilităților:** în special pentru a fixa limitele asupra metodelor și a mijloacelor de război
  - proteja persoanele care nu (mai) iau parte la ostilități,** spre exemplu: civilii
- ❖ Un echilibru (realist și pragmatic) între necesitatea militară, pe de o parte, și principiile umanitare, pe de altă parte

Se interzice să se răspundă la o încălcare a DIU prin comiterea unei alte încălcări.

Principalele instrumente ale DIU

- 1868: Declarația de la St. Petersburg
- 1899: Convențiile de la Haga
- 1949: Convențiile de la Geneva
- 1954: Convenția pentru protejarea bunurilor culturale
- 1972: Convenția privind utilizarea armelor bacteriologice
- 1977: Protocoalele adiționale la Convențiile de la Geneva din 1949
- 1980: Convenția privind utilizarea armelor convenționale și Protocoalele Adiționale
- 1989: Convenția privind mercenarii
- 1993: Convenția privind armele chimice
- 1995: Protocolul privind armele laser care provoacă orbirea
- 1997: Convenția privind minele antipersonal
- 1998: Statutul Tribunalului Penal Internațional
- 2002: intrarea în vigoare a Statutului de la Roma care înființează primul tribunal penal internațional permanent
- 2008: Convenția privind bombele cu defragmentare

Dacă vă întrebă cursanții...

Puteți folosi următoarele sugestii pentru a ajuta cursanții să analizeze întrebările pe care le pot pune, cu privire la motivul pentru care țările acceptă regulile războiului.

1. Dacă eu câștig un război, de ce trebuie să respect regulile care îmi limitează comportamentul?
  - a. Ține cont de interesul pe termen lung al țării tale. Vrei să fii privit de comunitatea internațională ca un criminal?
  - b. Ce se întâmplă dacă armata ta începe să piardă? (Luați în considerare exemple istorice de armate care credeau că nu pot pierde, dar care până la urmă au fost învinse). Ce se va întâmpla atunci când oamenii au nevoie de protecție?
  - c. Câteva motive pentru respectarea legilor includ: respectul pentru demnitatea umană, obligațiile legale, profesionalismul, îmbunătățirea perspectivelor de pace, riscul de a ajunge în fața instanței, valorile necesare pentru păstrarea disciplinei în rândul propriei armate, redobândirea sprijinului populației din zonele de luptă și a opiniei publice, reciprocitate pozitivă, posibilitatea ca alte state să intervină.
2. Dacă aceste reguli sunt încălcate în permanență, de ce mai există? [a se vedea și Modulul 3].
  - a. Acestea nu sunt încălcate în permanență. Majoritatea timpului sunt respectate. Respectarea regulilor este prezentată la televizor? De obicei încălcările regulilor ajung în atenția opiniei publice.
  - b. Chiar dacă nu sunt respectate la perfecțiune, aceste reguli protejează mulți oameni.
  - c. Atunci când regulile sunt încălcate, motivul este adesea acela că părțile nu se tem de sancțiuni.
Din acest motiv, este necesar ca națiunile să își educe forțele militare și publicul larg în spiritul DIU, implementarea acestuia să fie supravegheată și legea să fie aplicată.
  - d. Poate fi cineva pedepsit pentru astfel de încălcări?
Convențiile de la Geneva stipulează că fiecare națiune trebuie să adopte o legislație internă care să pedepsească persoanele care comit sau care ordonă comiterea de încălcări ale Convențiilor. Statele trebuie de asemenea să instituie proceduri pentru identificarea și aducerea în fața instanței a oricărei persoane care comite, sau ordonă, astfel de încălcări – indiferent de cetățenia ei.
3. De ce să irosim resursele pe prizonierii inamici?
  - a. Dacă nu ajutăm prizonierii inamici, ce înseamnă acest lucru pentru oamenii tăi, care devin prizonieri ai inamicului?
  - b. Dacă oferim prizonierilor condițiile minime de trai, acest lucru nu afectează în mod deosebit propria capacitate de luptă.
4. Cine aplică aceste reguli?
  - a. În principal, responsabilitatea pentru asigurarea respectării acestor reguli aparține părților aflate în război (state sau grupuri armate aflate în conflict).
  - b. În plus, acolo unde apar încălcări, este dreptul și obligația oricărui stat care a semnat Convențiile să acționeze pentru a împiedica nerespectarea lor și pentru pedepsirea celor care comit încălcări grave. (A se vedea 2d, mai sus).

- c. Comunitatea internațională a jucat un rol din ce în ce mai important. Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite a fondat în 1993 și 1994 Tribunalele Penale Internaționale pentru a judeca persoanele răspunzătoare de încălcări grave ale DIU comise în Fosta Iugoslavie și în Ruanda în anii '90. În cadrul unei conferințe a Națiunilor Unite de la Roma, în 1998, a fost adoptat Statutul pentru înființarea unei Curți Penale Internaționale permanente. [Vezi de asemenea și Modulul 4].
- d. Nu este rolul CICR (sau al societăților naționale de Cruce Roșie și Semilună Roșie) să asigure respectarea regulilor. Atunci când CICR constată încălcări, aceasta informează autoritățile responsabile prin intermediul rapoartelor confidențiale. Rolul acestuia este de a utiliza o politică discretă pentru a convinge părțile implicate în conflict să respecte regulile războiului. Respectul pe scară largă pentru CICR în întreaga lume provine din neutralitatea preventivă și imparțialitate. CICR este de părere că discreția și persuasiunea reprezintă cele mai bune metode, în majoritatea situațiilor, de a se asigura că are acces la victimele unui conflict. [A se vedea și Modulul 5].

Sursă: Ce este corect? – Tu decizi, Crucea Roșie Canadiană;
Chiar și războaiele au limite, Crucea Roșie Australiană

Explorarea 2B este creată pentru a ilustra universalitatea eforturilor omenirii în secolele trecute pentru a limita distrugerile războiului prin elaborarea de coduri sau seturi de reguli. Potrivit ordinii sugerate, aceste coduri din trecut sunt abordate după ce cursanții au studiat necesitatea existenței regulilor și după ce le-a fost prezentat codul contemporan – dreptul internațional umanitar – în Explorarea 2A.

Obiective:

- ❖ Conștientizarea faptului că în locuri și momente diferite ale istoriei, oamenii au creat coduri care să reglementeze conflictele armate
- ❖ Cunoașterea unor exemple de interdicții și obligații în cadrul codurilor timpurii
- ❖ Evidențierea relației dintre evenimente și evoluția normelor umanitare.

Resurse:

- ❖ Codurile animalelor și codurile războinicilor
- ❖ Exemple de coduri ale războiului
- ❖ Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?
- ❖ Harta lumii (dacă este posibil)

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute.

1. Care este cea mai veche dovadă a încercărilor de a întocmi reguli pentru conflictele armate? (10 minute)

Încurajați cursanții să reflecteze la această întrebare și să ofere argumente; discutați despre ideile lor. *[Nu există un răspuns corect; ideea este că astfel de încercări datează de foarte multă vreme.]*

Adăugați informații din „Codurile animalelor și codurile războinicilor” dacă sunt relevante pentru ideile cursanților.

2. Coduri de-a lungul timpului (25 minute)

Prezentați „Exemple de coduri ale războiului”.

Întrebări posibile:

- Ce reguli observați că apar în mai mult de un cod?

[De exemplu: oamenii care nu sunt implicați în lupte sau nu mai sunt implicați în lupte – „non-combatanții” – sunt protejați; unele arme sunt interzise].

Oferă vreunul dintre coduri explicații despre regulile pe care le conține? Care sunt acestea?

[De exemplu: coduri care reflectă onoarea războinicului etc.]

- Observați existența unor reguli în cadrul codurilor care sunt asemănătoare cu cele pe care le-ați propus dumneavoastră?
- Comparați aceste coduri cu regulile de bază ale dreptului internațional umanitar.

Explorarea 2B: Coduri de-a lungul timpului

3. Observați răspândirea globală (10 minute)

Cereți cursanților să descopere, pe harta lumii, zonele de unde provin codurile.

**Purtați-vă bine cu prizonierii
și îngrijiți-i.**

Confucius (551 – 479 î.H)

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Eforturile omenirii de a limita brutalitatea războiului sunt universale.
- ◆ Istoria conține multe exemple de coduri care au ca scop restrângerea folosirii violenței pentru a reduce suferința inutilă și pentru a limita distrugerile.

Activități suplimentare

Conexiunea cu mass-media / Literatura:

Analizați o povestire favorită despre oameni implicați într-un conflict – o povestire relatată în familia sau în comunitatea dumneavoastră. Poate fi una văzută la cinema, la teatru, la televizor sau auzită la radio. Poate fi orice tip de povestire – o poveste cu animale, o legendă, o pildă religioasă, din istorie sau o ficțiune.

Personajele implicate în conflict aveau un cod care le indica ce acțiuni erau interzise în cadrul luptei?

Personajele respectau codul? Care a fost efectul respectării (sau încălcării) codului?

Țineți minte faptul că un cod nu trebuie să se prezinte neapărat sub formă scrisă. Caracteristica distinctă care îi conferă proprietatea de cod este aceea că este o regulă sau un set de reguli despre care toată lumea se așteaptă să fie respectat de către ceilalți. Poate fi un set de reguli nescrise pe care le cunoaște toată lumea.

Istorie:

Alegeți din „Exemple de coduri ale războiului”, unul dintre acestea pentru a-l utiliza în studiile ulterioare. Stabiliți locul și momentul în care a fost întocmit. Căutați să aflați cât mai multe despre persoana care a alcătuit codul și circumstanțele implementării acestuia.

SAU

Alegeți o situație de conflict armat care a avut loc în perioada și în partea de lume specifice unuia dintre exemplele din „Exemple de coduri ale războiului”. Studiați situația (folosind cărți, internetul, filmele etc.). Căutați atât dovezi și relatări despre luptători care au respectat codul, cât și exemple de luptători care l-au încălcat. Hotărâți singuri care a fost influența codului în acea perioadă și în acel loc.

Coduri ale animalelor și coduri ale războinicilor

În cadrul luptelor individuale,

lupii cruță animalul care a pierdut lupta

Atunci când lupii duc lupte individuale pentru șefia haitei, învingătorul nu îl ucide pe cel care a pierdut, care semnalizează abandonarea luptei prin abordarea unei poziții supuse.

adaptare după The Wolf Education and Research Center, www.wolfcenter.org

Somonii care se luptă arborează drapelul negru ca semn al abandonării luptei

Atunci când exemplarele tinere de somon de Atlantic se luptă pentru o anumită porțiune de râu, cel care pierde lupta se predă prin înnegrirea pielii și a inelului de la ochi. Atunci, învingătorul încetează atacurile.

„Aceasta este parte a frumuseții semnalelor din timpul unei lupte”, comentează biologul expert în somoni John E. Thorpe. „Modificarea culorii ajută peștii să își rezolve disputele fără vătămări corporale”.

adaptare după Științe Științifice, S. Millus, 1999.

➤ Oamenii folosesc semne care să indice abandonul luptei?

➤ Are importanță pentru vreo specie faptul de a permite învinsului să se predea fără a fi ucis sau rănit?

Controlul sabiei

Violența, în special violența masculină, este cea mai mare amenințare la adresa comunității umane. Ea trebuie controlată cu ajutorul regulilor. Aceasta a constituit premisa antropologică de bază a fiecărei societăți cunoscute de om. De obicei, exercitarea violenței este încadrată castei războinicilor. Trebuie să ne antrenăm pentru a fi capabili să folosim arme. Sabia este un fel de instrument sacru care trebuie folosit cu discriminare (discernământ). Oamenii care folosesc sabia în mod nediscriminatoriu o dezonorează. Aceasta este o tradiție foarte veche, nu numai la creștini sau musulmani ci și în tradiția japoneză Bushido.

Cu alte cuvinte, cred că legile războiului au o bază străveche în majoritatea civilizațiilor, pur și simplu deoarece violența este atât de amenințătoare pentru toate comunitățile încât acestea au trebuit să găsească modalități de a o controla. Și o controlează încredințându-o unei clase de războinici, care trebuie să respecte anumite reguli.

Michael Ignatieff
Adaptare după Etica modernă a luptătorului Războiul și conștiința modernă, Vintage, Londra, 1999

- Care este semnificația expresiei „caste de războinici”?
- Sunteți de părere că o societate ar trebui să definească persoanele care trebuie să poarte arme?

Exemple de coduri ale războiului

Secolul VIII, î.H. – Grecia antică

În timpul războiului Câmpiei Lelantine, beligeranții au convenit să interzică utilizarea proiectilelor aruncate de la distanță...

Secolul VII, î.H. – Grecia antică

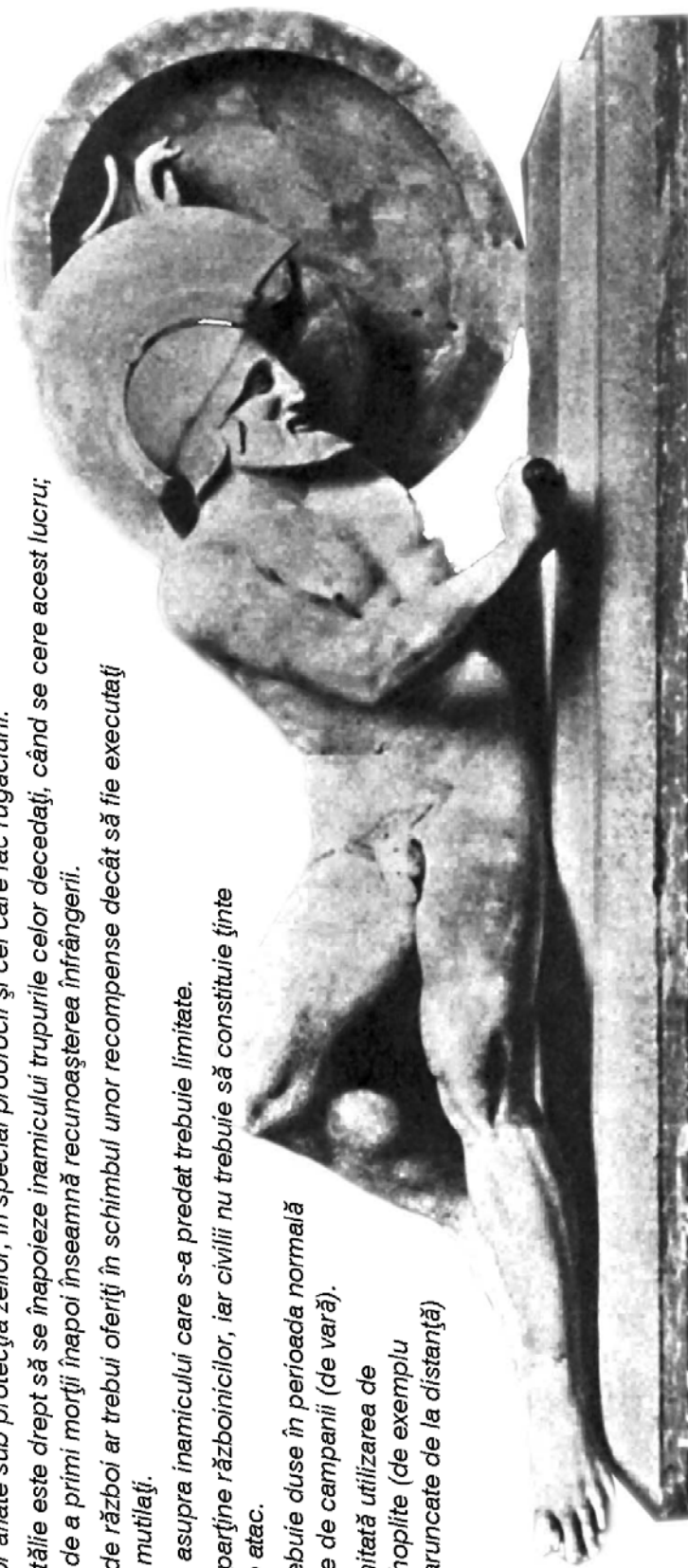
După Primul Război Sfânt, statele învingătoare au jurat să nu mai întrerupă niciodată accesul la apă sau la hrană al grecilor aflați sub asediu.

Secolul VI, î.H. – Grecia antică

Regiile care guvernează conflictele interstatale sunt după cum urmează:

- *Ostilitățile sunt uneori nepotrivite: trebuie respectate armistițiile sfinte, în special cele declarate pentru sărbătoarea Jocurilor Olimpice.*
- *Ostilitățile împotriva anumitor persoane și în anumite locuri sunt nepotrivite: trebuie respectată inviolabilitatea locurilor sfinte și a persoanelor aflate sub protecția zeilor, în special proorocii și cei care fac rugăciuni.*
- *După o bătălie este drept să se înapoieze inamicului trupurile celor decedați, când se cere acest lucru; solicitarea de a primi morții înapoi înseamnă recunoașterea înfrângerii.*
- *Prizonierii de război ar trebui oferii în schimbul unor recompense decât să fie executați sumar sau mutilați.*
- *Pedepsele asupra inamicului care s-a predat trebuie limitate.*
- *Războiul aparține războinicilor, iar civilii nu trebuie să constituie ținte primare de atac.*
- *Bătăliile trebuie duse în perioada normală de realizare de campanii (de vară).*
- *Trebuie limitată utilizarea de arme non-hoplite (de exemplu proiectile aruncate de la distanță)*

- KOINA NOMINA

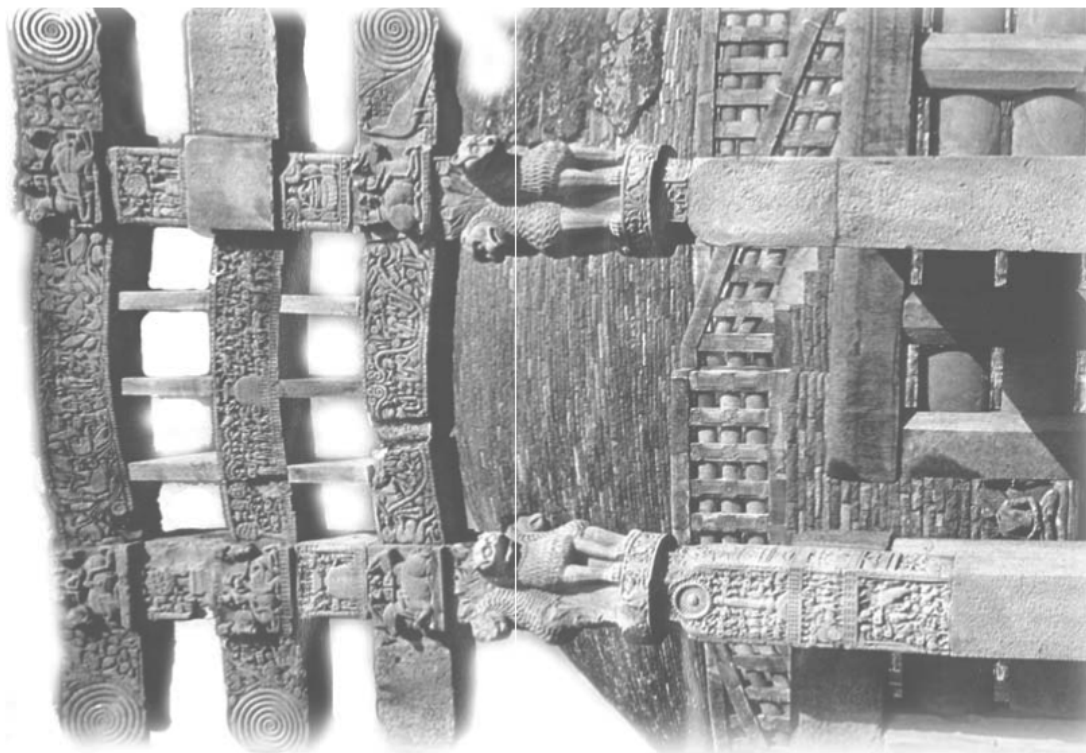

Exemple de coduri ale războiului

Secolul I, î.H. – India

90. *În lupta împotriva inamicului, războinicul nu trebuie să lovească cu arme ascunse în lemn, și nici cu arme cu țepi, otrăvite sau cu vârfuri din care să iasă foc.*
91. *Războinicul nu trebuie să lovească un altul care, fugind, s-a urcat pe o înălțime, nici un eunuc, nici pe cineva care își alătură mâinile în rugăciune, nici pe unul care fuge, sau care stă așezat, sau pe cineva care spune „sunt al tău”;*
92. *Nici pe unul care doarme, sau pe unul care și-a pierdut cămașa de zale, nici pe unul care este dezbrăcat, nici pe unul care este dezarmat, nici pe unul care privește fără să ia parte la luptă, nici pe unul care se luptă cu un alt inamic;*
93. *Nici pe unul ale cărui arme s-au frânt, nici pe unul care este lovit de durere, nici pe unul care este rănit groaznic, nici pe unul care se teme, nici pe unul care s-a întors să fugă, în toate aceste cazuri, luptătorul trebuie să-și amintească îndatoririle războinicilor onorabili.*

- CODUL LUI MANU

Exemple de coduri ale războiului

Secolul VII – Orientul Mijlociu

În cazul în care ieși victorios dintr-o bătălie, nu ucide un soldat care fuge sau o persoană rănită; nu dezgoli păgânii și nu le viola intimitatea; nu desfigura cadavrele; nu intra în case fără permisiune; nu lipsi oamenii de bunurile lor; nu tortura femei chiar dacă acestea te insultă pe tine sau pe conducătorii tăi; amintește-ți întotdeauna de Dumnezeu astfel încât să-ți câștigi mila.

- KHALIF ALI IBN ABITALEB

Oprește-te de la trădare, exces, perfidie sau mutilare; nu ucide niciodată copii mici, bătrâni sau femei; nu tăia și nu da foc palmierilor; nu tăia niciodată un copac roditor; nu ucide o capră, o vacă sau o cămilă decât pentru hrană.

Dacă treci pe lângă oameni care se dedică rugăciunii, lasă-i în pace.

- KHALIF ABU BAKR AL-SIDDIQ

Secolul XII până la secolul XVII – Europa

Deși este greu de depistat un regulament strict întocmit pentru comportamentul unui cavaler în timpul EPOCII CAVALERILOR, este clar că era recunoscut un cod, iar exemplele sunt legate de curaj, bunătate, înțelegere și milă inspirate de regulile pe care le putea respecta numai un om perfect. Cavalerii trebuiau să-i îngrijească pe cei slabi (înțeles în societățile feudale ca incluzând și pe cei bolnavi), pe cei oprimați și pe văduve.

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XIII – Europa

În conformitate cu *jus in bello*, Biserica a interzis folosirea arbaletelor, deoarece nu „se făcea” ca un cavaler să fie răpus de pe calul său, de la distanță, de arcași care proveneau dintr-oamenii de rând.

În conformitate cu *jus militare*, cazurile înaintate în conformitate cu legea militară erau supuse judecății tribunalelor militare speciale sau regale (Curtea Cavalerilor în Anglia, Parlamentul din Paris în Franța) unde avocații precizau și clarificau regulile în pledoarii oficiale. Cavalerii și, desigur, mesagerii, au rămas excepții în legea armelor. Acordul lor era solicitat atât pentru adoptarea legii cât și pentru aplicarea acesteia unor cazuri specifice, o imagine a statutului *jus militare* ca parte a obiceiurilor cavaleresti internaționale.

În timpul PĂCII DOMNULUI, Biserica interzice atacarea locurilor sfinte, a clerului, a țăranilor, femeilor, copiilor, călătorilor și pelerinilor.

În timpul ÎNTELEGERII DOMNULUI, Biserica interzice luptele în anumite zile, cum ar fi duminicile sau zilele de sărbătoare.

Secolul XV – Anglia

... niciun om să nu fie atât de violent încât să jefuiască sau să prade sfânta Biserică de bunuri sau ornamente ce aparțin Bisericii, și nici să nu omoare un om al sfintei Biserici, religios sau oricare altul (decât dacă este înarmat), căci va fi pedepsit cu moartea; de asemenea, nimeni nu trebuie să fie atât de violent încât să ucidă sau să siluiască o femeie, căci va fi pedepsit cu moartea. Niciun om nu trebuie să ia prizonier un om al sfintei Biserici (decât dacă acesta este înarmat), căci va fi pedepsit cu închisoarea, iar trupul său se va afla la mila Regelui.

- DIN ORDONANȚELE DE RĂZBOI ALE LUI HENRIC AL V-LEA, 1419

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XVII – Olanda

Comunitatea internațională este o comunitate unită prin noțiunea că statele și conducătorii au reguli care se aplică și altor State și conducători. Această lege a națiunilor domnește peste toți oamenii și oate națiunile și este fundamentată prin acord scris în Statele cu obiceiuri instituite.

· GROTIUS

Secolul XVII – Japonia

Del de-al treilea element este umanitatea: dragostea, toleranța și simpatia pentru alții. Umanitatea este considerată o caracteristică specială pentru conducători. Umanitatea arătată celui slab sau învins este văzută ca fiind cel mai onorabil mod în care se poate comporta un războinic; de aceea tratamentul inuman aplicat prizonierilor este total opus acestui element.

· BUSHID

Secolul XVIII – Europa

Art. 40 ...prizonierilor li se va permite să primească rații ... să beneficieze de cazare decentă cu paie bune, schimbate o dată pe săptămână...

Art. 41 ...răniți vor fi îngrijiți de ambele tabere: ...medicamentele și hrana vor fi plătite pentru aceștia ... se va permite trimiterea chirurgilor și a asistenților acestora cu coduri de conduită impuse de generali ... mai mult, cei care au fost luați prizonieri vor fi repatriați sub protecția generalului pe căi terestre sau navale, oricare dintre acestea este mai convenabilă...

Art. 42 ...bolnavii din ambele tabere nu vor fi luați prizonieri; acestora li se va permite să rămână în siguranță în spitale și fiecare parte beligerantă poate lăsa un soldat de pază pentru aceștia. Atât bolnavul cât și soldatul de pază vor fi trimiși acasă pe cel mai direct traseu, fără obstacole...

Art. 44 Prizonierii nu vor fi forțați în niciun fel să se înroleze în armată.

Art. 45 Prizonierilor li se va permite să trimită înștiințare în privința detenției lor prin scrisoare nesigilată.

- DIN TRATATUL ȘI CONVENȚIA
DE LA FRANKFURT, 1743

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XVIII – Franța

Obiectivul războiului fiind distrugerea Statului ostil, cealaltă parte are dreptul de a ucide pe apărătorii acestuia, dacă sunt înarmați; dar îndată ce aceștia depun armele și se predau, încetează să mai fie inamici sau instrumente ale inamicului și devin iarăși oameni obișnuiți, a căror viață nu are dreptul să o curme nimeni ...

- CONTRACTUL SOCIAL AL LUI ROUSSEAU, 1762

Tradiție orală – Senegal

Etica războiului a fost dezvăluită oricărui tânăr nobil pentru viitorul său ca războinic. Acesta a fost învățat că niciodată nu trebuie să ucizi un inamic atunci când acesta este căzut la pământ, deoarece aruncându-se la pământ acesta și-a recunoscut inferioritatea.

Tradiție orală – Somalia

Biri-ma-geyclo, codul „celui scutit de suliță”, a definit categoriile de oameni care trebuie îngrijiți și ajutați întotdeauna și în special în timpul conflictelor armate. Aceste categorii includeau femei, copii, vârstnici, bolnavi, musafiri, oameni religioși și delegațiile de pace.

Tradiție orală – Mali, Volta Superioară și țările zonei Sahelina
Nimeni nu trebuie să lovească în inamicul dezarmat. Inamicul trebuie capturat.

Tradiție orală – Niger

Atacul asupra unui sat în care sunt doar femei și copii nu este război, ci furt – noi nu suntem hoți.

Secolul 18 – Africa Centrală

În conformitate cu codul LAPIR, onoarea în luptă înseamnă să nu rănești niciodată civilii sau proviziile de hrană ale acestora.

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XIX – Statele Unite ale Americii

Art. 61. Soldații care nu iau prizonieri nu au dreptul să ucidă inamicul aflat deja la pământ, sau prizonierii capturați de alți soldați.

Art. 75. Prizonierii de război sunt supuși arestului sau detenției, după cum poate fi considerat necesar, din motive de securitate, dar nu vor fi supuși în mod intenționat suferinței sau tratamentului nedrept. Detenția sau modul de tratare a unui prizonier pot fi diferite pe durata reținerii acestuia în conformitate cu condițiile de siguranță.

Art. 76. Prizonierii de război vor primi hrană bună și consistentă, ori de câte ori este posibil, și vor fi tratați în mod uman. Acestora li se poate cere să lucreze spre beneficiul guvernului celor care i-au luat prizonieri, în conformitate cu gradul și starea de sănătate a fiecăruia.

Art. 79. Fiecare inamic rănit capturat va fi tratat din punct de vedere medical, în conformitate cu capacitățile personalului medical.

- CODUL LIEBER, 1863

Secolul XIX – Noua Zeelandă

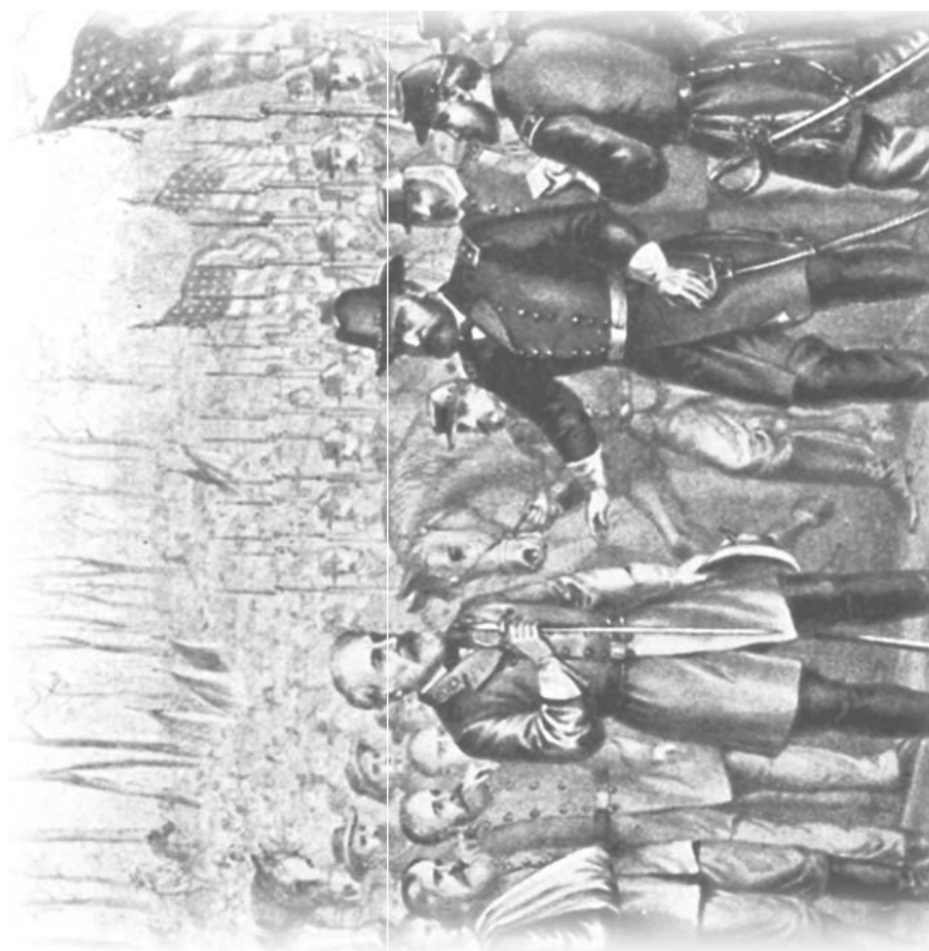
Regula 1. Dacă este rănit (sau capturat sănătos) și îți oferă patul puștii sau mânerul sabiei, acesta va fi salvat.

Regula 2. Dacă orice Pakeha care este soldat călătorește neînarmat și mă întâlnește, acesta va fi capturat și dus în fața legii.

Regula 3. Soldatul care fuge fiind pătruns de teamă și merge la casa preotului cu arma sa (chiar dacă este înarmat) va fi salvat. Eu nu voi intra acolo.

Regula 4. Pakeha neînarmați, femei și copii, vor fi cruțați.

- CODUL RĂZBOINICILOR MAORI, 1864

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XIX – Rusia

Este posibilă atingerea scopului luptei prin neutralizarea sau uciderea combatantului. Nu reprezintă niciun avantaj militar uciderea acestuia prin tortură sau prin provocarea de handicapuri severe sau pe termen lung. Armele care provoacă suferință inutilă sunt interzise. (...) Un alt scop important de atins este controlul asupra armelor pentru a se asigura faptul că răul provocat de acestea se limitează numai la câmpul de luptă și la combatanții de pe acesta și nu scapă de sub control asupra părților nevinovate, cum ar fi civilii. (...) Se interzice utilizarea gloanțelor explozive cu greutate sub 400 grame.

- DECLARAȚIA DE LA SANKT PETERSBURG, 1864

Exemple de coduri ale războiului

Secolul XX – China

Execută ordinele în toate acțiunile tale. Nu lua de la oameni nici măcar un ac sau un capăt de ață. Predă tot ce capturezi. Vorbește politicos. Plătește cinstit pentru tot ce cumperi. Înapoiază orice împrumuți. Achită orice daună. Nu lovi și nu vorbi urât oamenilor. Nu deteriora culturile. Nu agresa femeile. Nu trata incorect prizonierii.

- ZHU-MAO, REGULAMENTE PENTRU SOLDAȚI, 1936

Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

1. Atacurile trebuie să fie limitate la combatanți și ținte militare

- 1.1 Civili nu pot fi atacați.
- 1.2 Obiectele civile (locuințe, spitale, școli, lăcașe de cult, monumente culturale sau istorice etc.) nu pot fi atacate.
- 1.3 Este interzisă utilizarea civililor pentru a proteja ținte militare.
- 1.4 Este interzis combatanților să se deghizeze în civili.
- 1.5 Este interzisă înfometarea civililor ca metodă de luptă.
- 1.6 Este interzisă atacarea obiectelor care sunt indispensabile supraviețuirii populației civile (depozite de alimente, zone agricole, instalații de apă potabilă etc.).
- 1.7 Este interzisă atacarea barajelor, a digurilor sau a centralelor nucleare dacă un astfel de atac poate produce pierderi importante în rândul populației civile.

2. Atacurile sau armele care lovesc în mod nediscriminatoriu obiectele și persoanele civile și militare și care provoacă suferință sau vătămări excesive sunt interzise.

- 2.1 Sunt interzise arme specifice – armele chimice sau biologice, arme cu laser care provoacă orbirea, arme care vătămă corpul cu ajutorul fragmentelor care nu pot fi depistate cu raze X, otravă, mine terestre antipersonal etc.
- 2.2 Este interzis ordinul sau amenințarea că nu vor mai exista supraviețuitori.

3. Civili, combatanții răniți și prizonierii trebuie cruțați, protejați și tratați în mod uman.

- 3.1 Nicio persoană nu va fi supusă torturii fizice sau psihice, pedepselor corporale sau tratamentului abuziv sau degradant.
- 3.2 Este interzisă violența sexuală.
- 3.3 Părțile participante la conflict trebuie să caute și să îngrijească inamicii răniți sau bolnavi care se află în puterea lor.
- 3.4 Este interzisăuciderea sau rănirea inamicilor care se predau sau care sunt scoși din luptă.
- 3.5 Prizonierii au dreptul la respect și trebuie tratați în mod uman.
- 3.6 Este interzisă luarea de ostateci.
- 3.7 Este interzisă strămutarea forțată a populației civile. Este interzisă și ceea ce se numește „purificare etnică”.
- 3.8 Persoanele care se află sub puterea inamicului au dreptul de a primi și trimite știri familiilor lor și de a beneficia de ajutor umanitar (hrană, asistență medicală, sprijin psihologic etc.).
- 3.9 Grupurile vulnerabile, cum ar fi femeile însărcinate și mamele care alăptează, copiii singuri, bătrânii etc., trebuie să fie protejați în mod special.
- 3.10 DIU interzice recrutarea și participarea la ostilități a copiilor sub vârsta de 15 ani.
- 3.11 Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil (tribunal imparțial, procedura obișnuită etc.). Sunt interzise pedepsele colective.

Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

4. Personalul medical militar și civil și facilitățile medicale militare și civile (spitale, clinici, ambulanțe etc.) trebuie respectate și protejate și trebuie să li se asigure tot ajutorul disponibil pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice.

- 4.1 Emblema Crucii Roșii, a Semilunii Roșii sau a Cristalului (Rombului) Roșu semnifică protecția personalului și a facilităților medicale. Sunt interzise atacurile asupra persoanelor sau obiectelor care poartă această emblema. Se interzice de asemenea utilizarea în mod fals a emblemei.
- 4.2 Unitățile și transporturile medicale nu vor fi folosite pentru comiterea actelor care să dăuneze inamicului.
- 4.3 La tratarea răniților și bolnavilor, nu se vor acorda priorități decât pe baza motivelor medicale.

Definiții

Daune colaterale: daunele sau pierderile cauzate în mod accidental în timpul unui atac, în pofida măsurilor de precauție menite să împiedice, sau în orice caz să reducă la minimum, pierderile de vieți omenești în rândul civililor, vătămarea acestora sau distrugerea obiectelor civile.

Scos din luptă (hors de combat): are în vedere combatanții care au fost capturați, răniți, sunt bolnavi sau au naufragiat și astfel nu se mai află în situația de a lupta.

Civil: orice persoană care nu este combatant (în cazul existenței unor incertitudini, persoana respectivă trebuie prezumată a fi civilă).

Dacă și doar pentru perioada de timp în care civilii iau parte în mod direct la ostilități, aceștia devin combatanți și își pierd dreptul de a fi protejați.

Obiecte civile: orice obiecte care nu sunt ținte militare.

Dacă și doar pentru perioada de timp în care obiectele civile sunt folosite pentru a sprijini acțiunile militare, acestea devin ținte militare și își pierd dreptul de a fi protejate.

Combatant: persoana care ia parte în mod direct la ostilități sau un membru al forțelor armate.

Ținte militare: combatanți și obiective care, prin natura, amplasarea, scopul și utilizarea lor aduc o contribuție efectivă la acțiunile militare și a căror distrugere oferă un avantaj militar evident.

Această explorare analizează în profunzime o arie în dezvoltare a dreptului internațional umanitar – regulile împotriva recrutării copiilor în calitate de combatanți. O astfel de regulă interzice recrutarea copiilor sub 15 ani în grupări armate. Explorarea începe prin analiza copilăriei și a nevoilor copiilor. Apoi apelează la filme și relatări pentru a transmite experiența copiilor care sunt „soldați”, luând în considerare consecințele pe care aceasta o are asupra copiilor și a societății. În cele din urmă, explorarea analizează folosirea pe scară mondială a copiilor astfel încât nimeni să nu respingă problema ca petrecându-se „în altă parte a lumii”.

Obiective:

- ❖ Conștientizarea scopului practicii de a folosi copiii ca soldați și a consecințelor care decurg din aceasta
- ❖ Înțelegerea necesității existenței unei vârste minime pentru recrutare
- ❖ Cunoașterea faptului că recrutarea copiilor sub 15 ani în cadrul grupărilor armate reprezintă o încălcare a DIU și a faptului că în prezent se depun eforturi pentru ridicarea vârstei minime la 18 ani

Resurse:

- ❖ Colaj foto 2C
- ❖ Grafic: care ar trebui să fie vârsta minimă pentru combatanți?
- ❖ Video/transcriere: Nu vreau să mă întorc
- ❖ Hartă: țările unde există în prezent copii soldați – 1999
- ❖ Lectură: șase copii soldați
- ❖ Cazuri: copii prinși în mijlocul unui conflict armat

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 minute

Copiii sunt (...) sacri pentru toți, indiferent de naționalitate și religie. Protejarea copiilor este o obligație.

- Dr. Adnan Houballah,
„Virusul violenței”, 1996

1. Copiii și nevoile lor (10 minute)

Posibile întrebări:

- Ce înseamnă „copil”?
- La ce vârstă un tânăr nu mai este considerat „copil”? (Ce este un adolescent? Dar un adult?)
- Care sunt nevoile de bază ale copiilor?
- Ce se întâmplă dacă aceste nevoi nu sunt satisfăcute?

2. O vârstă minimă pentru combatanți? (15 minute)

Prezentați colajul foto cu copii soldați din toată lumea. Cereți fiecărui cursant sau grup de cursanți să aleagă o fotografie și să explice alegerea făcută.

Posibile întrebări:

- Ce reacție aveți?
- Ce vârste au copiii din aceste fotografii?

Împărțiți cursanții în grupuri și cereți fiecărui grup să discute următoarele întrebări și să ajungă la un consens referitor la vârsta minimă pentru recrutare:

Ar trebui să existe o limită de vârstă pentru ca cineva să fie recrutat în cadrul unei forțe armate?

Care ar trebui să fie această limită de vârstă? De ce?

Prezentați graficul „Care ar trebui să fie vârsta minimă a combatanților?”

Ar trebui să existe o reglementare internațională care să limiteze vârsta de recrutare? De ce?

3. Ce prevede legea? (15 minute)

Reuniți grupurile de lucru și comparați rezultatele. Cereți cursanților să își compare concluziile în ceea ce privește vârsta minimă stipulată în prezent în dreptul internațional umanitar:

Părțile într-un conflict trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a preveni participarea directă la ostilități a copiilor care nu au împlinit vârsta de cincisprezece ani și, în special, acestea nu trebuie să recruteze astfel de copii în forțele armate.

Articolul 77 – Protocolul I din 1977 adițional la Convențiile de la Geneva din 1949

Amintiți cursanților că, în ciuda regulilor, recrutarea copiilor sub 15 ani în cadrul grupărilor militare continuă în multe părți ale lumii.

Explicați faptul că în Convenția asupra drepturilor copilului (1989) există o definiție a copilului ca fiind orice persoană cu vârsta sub 18 ani, cu excepția cazului în care majoratul are loc mai devreme în respectivul stat. Cu toate acestea, în Articolul 38 care reglementează problema copiilor și a conflictelor armate, se menționează vârsta de 15 ani ca fiind vârsta minimă pentru recrutare și pentru participare la ostilități. Această vârstă minimă este identică celei stipulate de dreptul internațional umanitar (Protocoalele I și II adiționale la Convențiile de la Geneva). În 1998, recrutarea copiilor cu vârsta sub 15 ani și folosirea acestora în cadrul ostilităților a fost considerată crimă de război în baza Statutului Curții Penale Internaționale.

La data de 12 februarie 2002, după mai mult de 10 ani de eforturi internaționale a intrat în vigoare Protocolul Adițional la Convenția privind drepturile copilului cu referire la implicarea copiilor în conflictele armate. Acest Protocol a ridicat limita de vârstă pentru recrutare obligatorie în forțele armate la 18 ani, vârsta minimă pentru înrolarea voluntară fiind de 16 ani.

În conformitate cu acest Protocol, statele trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a se asigura că membrii propriilor forțe armate care încă nu au împlinit vârsta de 18 ani nu iau parte în mod direct la ostilități. În plus, grupările armate care sunt separate de forțele armate ale unui stat, nu trebuie sub nicio formă să recruteze sau să folosească în ostilități persoane cu vârsta sub 18 ani.

În cele din urmă, implementarea acestui Protocol asigură toate garanțiile necesare, incluzând în mod special reabilitarea și reintegrarea socială care se vor acorda copiilor combatanți.

Până în prezent, Protocolul a fost ratificat de 136 de state.

[Se estimează că peste 2 milioane de adolescenți au servit ca soldați în timpul celui de-al doilea război mondial. În fața pierderilor uriașe de efectiv, băieții germani au devenit soldați.]

Când armata germană se retrăgea din fața ofensivei Aliate în 1944, în calitate de lider în Tineretul Hitlerist, mi s-a spus că am fost trecut la comanda câtorva unități de luptă formate din 600 – 800 adolescenți. Trebuia să înlocuiesc un veteran al primului război mondial care fusese transferat pentru a ajuta la construirea liniilor de apărare de pe Rhin. „Este imposibil”, am răspuns, „încă nu am împlinit 17 ani”.

- un soldat adolescent german

4. De ce devin copiii combatanți? (15 minute)

Dezbateți:

Din moment ce reglementările internaționale interzic recrutarea copiilor în grupările armate, de ce devin copiii combatanți?

Întrebări posibile:

- După părerea dumneavoastră, de ce doresc unele grupări armate să folosească copiii în calitate de combatanți?
- De ce s-ar alătura tinerii unei grupări militare?

De ce îi doresc comandanții:

- ❖ Ei nu pun întrebări; ei execută ordinele
- ❖ Ei pot fi controlați cu ușurință
- ❖ Ei pot fi făcuți martiri
- ❖ Nevoia de soldați
- ❖ Ei nu sunt complet conștienți de pericol

De ce s-ar înrola tinerii:

- ❖ Răzbunare, ură
- ❖ Lipsa sprijinului părinților/familiei
- ❖ Autoapărare
- ❖ Sărăcie, mijloace de supraviețuire
- ❖ Influența tradiției care apreciază foarte mult lupta, eroii de război, și posibil martiriul
- ❖ Presiunea socială

5. Consecințele folosirii copiilor soldați (30 minute)

Prezentați și vizionați imaginile video cu titlul „Nu vreau să mă întorc”.

După vizionare, lăsați cursanții să-și exprime gândurile și sentimentele.

Întrebări posibile:

- Care sunt reacțiile dumneavoastră?
- Ce vârstă are Abraham? Când a devenit el soldat?
- Cum a devenit el soldat? (viziunea copilului și viziunea comandantului)
- Ce a determinat-o pe Comfort să devină soldat? Care sunt riscurile suplimentare pentru tinerele femei combatante?
- Ce comportament pot adopta soldații copii față de soldații adulți?
- Care au fost experiențele și consecințele pentru acest copil soldat?
- Care sunt consecințele determinate de participarea copiilor la războaie și conflicte armate? Pentru copil? Pentru familie? Pentru societate?
- În imaginile video, a cui demnitate a fost afectată? În ce mod?

Există copii care se înrolează din motive de așa-zis voluntariat. Dar sunt de părere că trebuie să fim foarte atenți și să recunoaștem că nu există o înrolare voluntară, în ideea că marea majoritate a copiilor care se înrolează de bună voie o fac din necesitate sau din victimizare, de frică sau pentru siguranța personală. Copiii singuri, care nu au părinți să-i protejeze, cei care se tem că vor muri de foame sau care nu beneficiază de asistență medicală adecvată pot recurge la înrolarea în cadrul grupărilor militare.

- Dr. Mike Wessells

6. Folosirea la nivel global a copiilor soldați (10 minute)

➤ În ce țări știți că se folosesc copiii soldați?

Prezentați harta „Țări în care există în prezent copii soldați – 1999”.

➤ Ce concluzii trageți din această hartă?

➤ Ce puteți spune despre folosirea copiilor soldați în regiunea unde locuiți?

[De exemplu, că folosirea copiilor soldați are loc în multe țări, pe patru continente, atât în emisfera nordică cât și în cea sudică și nu numai în „țările în curs de dezvoltare”.]

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Copiii trebuie protejați pe durata conflictelor armate. O formă de protecție este vârsta minimă de recrutare în cadrul grupărilor militare.
- ◆ DIU stabilește vârsta de recrutare obligatorie și voluntară în forțele armate la 15 ani. În conformitate cu Articolul 8 al Statutului Curții Penale Internaționale, recrutarea copiilor sub vârsta de 15 ani este o crimă de război.
- ◆ În februarie 2002 a intrat în vigoare Protocolul Adițional la Convenția privind drepturile copilului. Protocolul sporește protecția oferită copiilor prin ridicarea limitei vârstei minime pentru înrolare sau recrutare obligatorie la 18 ani, iar vârsta minimă pentru înrolare voluntară fiind de 16 ani.

Activități suplimentare

Copiii și bandele

Termenul de „copii soldați” se referă la copiii care au fost recrutați în forțele armate, fie ele armate, grupări de gherilă sau miliții. Termenul nu se referă la copiii sau tinerii care fac parte din bandele de stradă.

Subiecte de cercetare și dezbateri:

Violența bandelor și implicarea copiilor:

- În ce măsură violența bandelor reprezintă o problemă în zona în care trăiți dumneavoastră?
- Din bandele de stradă fac parte și copiii? Ce vârste au ei?

Recrutarea tinerilor:

- De ce credeți că sunt copiii implicați în bande?
- Credeți că au făcut-o voluntar sau au fost forțați?
- Vedeți vreo paralelă între recrutarea copiilor în forțele armate și în bandele de stradă?

Consecințele și efectele de domino (imediate și pe termen lung):

- Pentru copiii care sunt membri ai bandelor
- Pentru ceilalți copii care nu sunt implicați în mod direct
- Pentru comunitate

Acte umanitare:

- Cunoașteți relatări despre acte umanitare legate de situații de violență a bandelor?

Relatări despre copii soldați din toată lumea

Citiți relatările despre șase copii soldați:

- Zaw Tun și Myo Win (doi băieți)
- „Susan” (o fată)
- Renuka și Malar (două fete de 11 ani)
- Samuel (un băiat de 12 ani)

Dezbateți, în grup mic, o povestire și apoi prezentați-o clasei, pe baza notițelor scrise, a desenelor sau printr-o punere în scenă folosind „stop cadru”, pentru a descrie momentele semnificative.

După prezentare, dezbateți:

- Prin ce experiență a trecut copilul?
- Care credeți că va fi efectul asupra comunității din care face parte copilul?
- Cum a afectat această experiență viața și viitorul copiilor?

Activități suplimentare

Comunicare:

Consultați graficul care descrie părerile unor persoane din 16 țări referitoare la vârsta minimă pentru combatanți. Pregătiți și efectuați propriul studiu pe această temă și comparați rezultatele cu cele prezentate în grafic.

Cercetare istorică

Ce este copilăria? – studiați Istoria pentru a descoperi modul în care s-a schimbat în decursul timpului definiția dată copilului și prezentați rezultatele obținute. Întrebările studiului pot include:

- În ce mod au fost tratați diferit copiii față de adulți?
- Care era considerată vârsta la care devii adult?
- Care erau criteriile de definire a unui adult?

SAU

Istoria recrutării copiilor – studiați folosirea copiilor soldați în trecut și verificați practicile de recrutare.

- Ce factori sociali, culturali, ideologici și economici intervin?

Observați că în cazuri rare, care au atras atenția publicului, copiilor soldați li se atribuie uneori puteri simbolice. De exemplu: Ioana d'Arc sau tânărul David din timpurile biblice.

SAU

Copiii prinși în mijlocul unui conflict armat – cercetați cazurile din trecut și/sau prezent de participare directă și indirectă a copiilor la lupta pentru egalitate, libertate și supraviețuire.

Situațiile de participare a copiilor pot fi extrase din fotografiile celor trei cazuri incluse, sau din relatările istorice, știri din mass-media și internet. Pe baza cercetării dumneavoastră, puteți prezenta concluziile într-o serie de modalități:

- în cadrul unei dezbateri
- sub forma unei puneri în scenă
- sub forma unei scrisori fie din partea unui copil implicat în luptă fie din partea unui părinte

Evenimente curente / acțiunile tinerilor:

Cercetați problema copiilor soldați existentă în prezent. Identificați măsurile care se iau pe plan mondial și în țara dumneavoastră pentru a opri folosirea copiilor soldați. De exemplu: demobilizarea copiilor combatanți, eforturile de reintegrare a acestora în comunități, educație etc. ...

Puncte de plecare utile pe internet sunt site-urile CICR, UNICEF și Human Rights Watch.

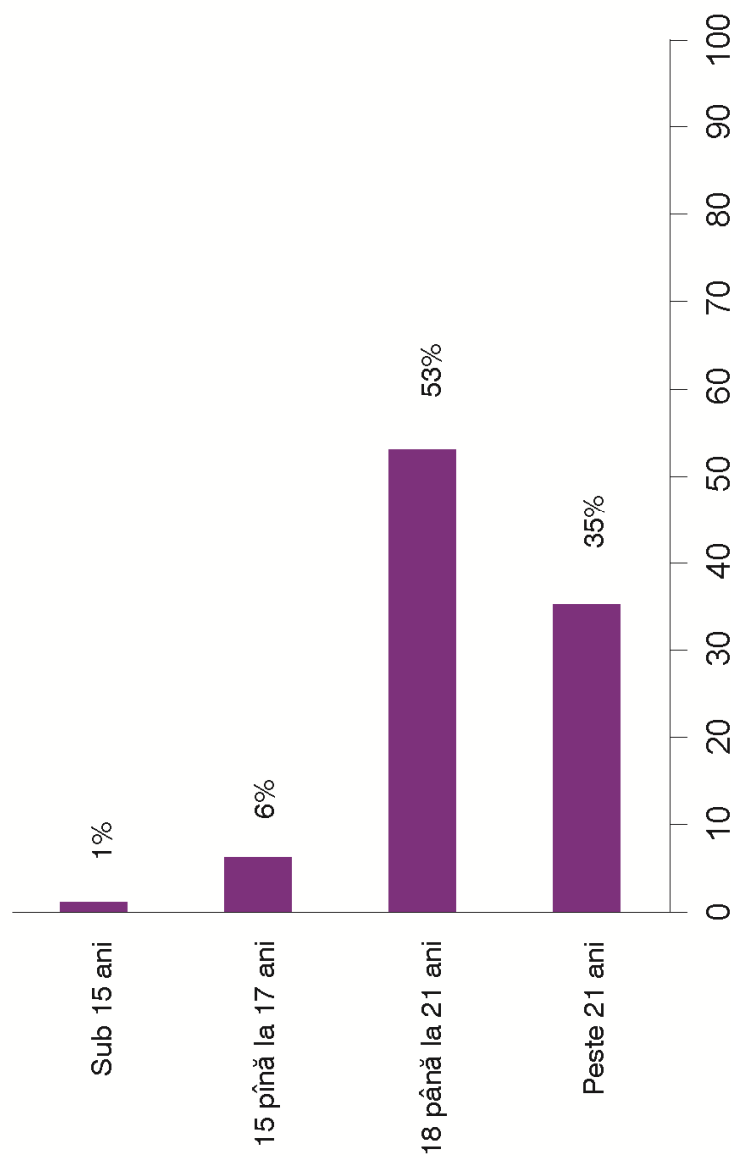
Reprezentați problema copiilor soldați prin desene, picturi, muzică sau piese de teatru.

Faceți o cercetare în sensul măsurilor care trebuie luate pentru a se asigura respectarea legii.

Care ar trebui să fie vârsta minimă pentru combatanți?

În perioada 1998 – 1999, Comitetul Internațional al Crucii Roșii a desfășurat în 16 țări (dintre care 12 au trecut printr-un conflict armat recent), un studiu denumit „Oamenii despre Război”. Acest grafic prezintă părerile participanților.

Nu vreau să mă întorc

atorul: În ziua de astăzi mai mult de 1000 de copii participă în conflicte armate în cele patru colțuri ale globului. Știi băieți și fete, unii chiar de șapte luni luptă alături de adulți în forțe guvernamentale, grupări ale opoziției rebele și state de gherilă.

COMFORT CASSEL, FOST COPII „SOLDAT”

Comfort: Mi-au ucis fratele; mi-au ucis mama și sora mai mică. Și asta mă face să simt că nu trebuie să fac – și se poate să mor și eu. Dacă stai undeva și auzi alți copii morți spunând „Ți-au ucis mama; ți-au

ucis tatăl”, vrei să te retragi. Vrei să spui “îmi pare rău” – pentru a-mi salva, pentru a-mi lua înapoi mama – dar nu se va întâmpla vreodată. Mi-am iubit bunica. Obişnuia să aibă grijă de mine – și de fratele meu, de-asta am făcut-o. Dar nu am vrut să fac ceea ce nu trebuia să fac.

Vreau să mă eliberez; vreau să am o conştiință curată; vreau să am copii mici. Niciodată nu m-am împotrivit – a face ceea ce nu trebuia să fac. Nu.

ABRAHAM

Abraham: Mă numesc Hitler Ucigașul, dar numele meu real este Abraham.

Intervievatorul: De ce te numești Hitler Ucigașul?

Abraham: Este numele meu de luptă, numele meu în junglă.

Intervievatorul: Cine ți l-a dat?

Abraham: Șeful.

Intervievatorul: Cine este Hitler?

Abraham: Nu știu. Știi, m-am dus acolo pentru că mi-au ucis tatăl; așa că m-am dus acolo să mă înrolez, pentru că și prietenii mei se duceau. Așa că m-am dus cu prietenii mei acolo să mă alătur lor.

Intervievatorul: Pentru că doreai să-l găsești pe bărbatul care ți-a ucis tatăl?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Îl cunoști?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Și ce ai făcut?

Abraham: L-am văzut și a venit la mine să mă lupt cu el și l-am ucis. Și m-am dus în junglă, și m-am alăturat oamenilor. M-am luptat pentru ei. Așa că au văzut ce fac și mi-au dat o armă.

Intervievatorul: Ai văzut mulți oameni uciși?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Câți?

Nu vreau să mă întorc

Am 978 de bărbați sub comanda mea. Și am în jur de 176 de Hitler Ucigașul. Unii dintre ei au nouă ani, unii au zece, câțiva au unsprezece ani, cei mai mari au doisprezece. Ei merg în echipa de înaintare. Adică sunt în linia întâi a războiului.

Soldații care au peste 20, 21, 22, 23 de ani, când le zic să facă anumite operațiuni ca acestea, le va fi mereu frică. Dar ca și lui Hitler Ucigașul, soldaților mici nu le este frică.

Am încredere în ei și sunt cei mai buni, pentru că execută orice ordin le dau. Dar când zic "Bine, Hitler Ucigașul, prinde omul!", înseamnă că te vor prinde. Deci am încredere în ei.

Abraham: Mulți oameni – uciși mulți, mulți oameni. Oameni care nu luptă, oameni care nu sunt rebeli – șeful rebelilor i-a ucis.

Intervievatorul: Tu ai ucis oameni?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Mulți?

Abraham: Da.

Intervievatorul: Câți?

Abraham: Zece, zece oameni.

Intervievatorul: Cum?

Abraham: Pentru că au venit să mă ucidă, așa că m-am luptat cu ei; pentru că au vrut să mă ucidă.

Intervievatorul: Și cum ai făcut asta?

Abraham: Veneau cu arme și eu am luptat, și când toți au venit și Wolf a tras, l-am împușcat.

Am să fiu soldat pentru că mi-au ucis părinții, așa că m-am dus acolo să devin soldat.

COLONEL BINECUVANTAREA MAMEI

Colonel Binecuvantarea Mamei: Numele meu este Colonel Abubakar Camarra, am fost numit în mod obișnuit Colonel Binecuvantarea Mamei.

ABRAHAM

Abraham: A fost în regulă. Nu era niciun război. Totuși, războiul a venit. Am pierdut, și tatăl meu zăcea mort, iar sora și mama mea au plecat departe. Așa că m-am dus singur.

Intervievatorul: Ce făceai cu familia ta înainte de asta?

Abraham: Stăteam cu ei, mergeam la școală.

Intervievatorul: Ce ai vrea să faci?

Abraham: Aș vrea să merg la școală – să fiu în preajma cuiva oficial.

Intervievatorul: Să faci ce? Ce vrei să faci când o să fii un om mare?

Abraham: Vreau să lucrez, într-un birou.

Intervievatorul: Ți-e dor de luptă? Ai vrea să te întorci?

Abraham: Să mă întorc vreodată? Nu, nu vreau să mă întorc acolo.

Intervievatorul: Dar Colonelul tău, Abu Bakar – el spune că dacă îți zice să te întorci, trebuie să o faci.

Nu vreau să mă întorc

Abraham: Da, trebuie să mă duc dar – dacă îmi spune să mă duc, nu mă voi duce, pentru că nu vreau să mă întorc acolo.

Intervievatorul: Dar el spune că dacă nu îi respecti ordinul, te va executa.

Abraham: Da, dar – dacă îmi spune să mă duc și refuz, el nu poate să-mi facă nimic pentru că nu suntem în junglă – și dacă îmi face ceva, voi îl veți prinde.

Intervievatorul: Și ce vei face?

Abraham: Nimic – Nu știu.

Pentru ca răul să se petreacă,
faptele câtorva oameni nu sunt
suficiente; marea majoritate trebuie,
de asemenea, să rămână
indiferentă. Iar aceasta este ceva de
care toți suntem destul de capabili.

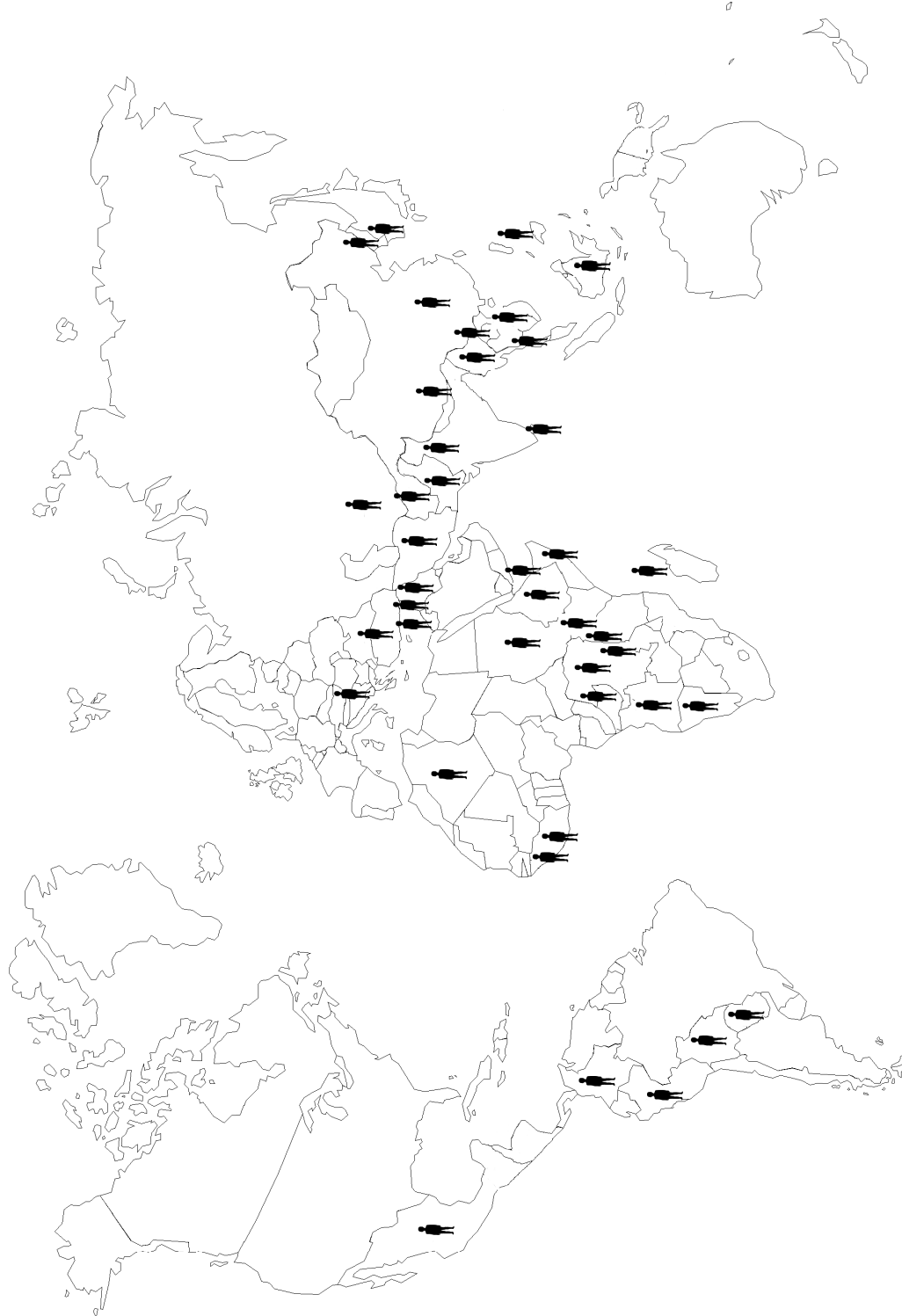
– Tzvetan Todorov, 1984

Țările în care există în prezent copii soldați – 2001

Există peste 300.000 de copii soldați în toată lumea

Sursa: compilare și publicare de către Global Information Networks in Education (GINE) și Coaliția pentru Oprirea Folosirii Copiilor Soldați, 2001.
Acest grafic nu reprezintă o poziție oficială a CICR.

Șase copii soldați

Povestea lui Zaw Tun

Am fost recrutat cu forța, împotriva voinței mele. Într-o seară, când ne uitam la un spectacol video în satul meu, au venit trei sergenți. Au verificat dacă aveam acte de identitate și ne-au întrebat dacă vrem să ne înrolăm în armată. Le-am explicat că suntem minori și nu avem acte de identitate. Dar unul din prietenii mei a spus că el vrea să se înroleze.

Eu am refuzat și m-am întors acasă în seara respectivă, dar o unitate de recrutare a armatei a venit în dimineața următoare în satul meu și a cerut încă doi recruți. Cei care nu pot să plătească trebuie să se înroleze în armată, au spus ei. Eu [familia lui] nu am putut să plătesc, așa că 19 dintre noi am fost recrutați și am fost trimiși la o unitate de instrucție a armatei.

Sursa:
<http://www.bbc.co.uk/worldservice/people/features/childrenrig/hts/childrenofconflict/soldier.shtml>.

Povestea lui Myo Win

Am fost drogați și ni s-a ordonat să înaintăm pe câmpul de luptă. Nu știam ce fel de drog sau alcool ni se dăduse dar l-am băut fiindcă eram foarte obosiți, foarte însetați și înfometați.

Am mers două zile prin soarele arzător. Pe deal [câmpul de luptă] nu era umbră, copacii erau arși și proiectilele de artilerie explodau peste tot. Eram foarte speriați, însetați, iar unii dintre noi s-au prăbușit din cauza extenuării. Dar cei din spate [ofițerii] ne băteau și trebuia să înaintăm. Unul [dintre noi] a fost ucis.

Sursa:
<http://www.bbc.co.uk/worldservice/people/features/childrenrig/hts/childrenofconflict/soldier.shtml>.

Povestea lui Susan [nu este numele adevărat]

La o săptămână după ce am fost răpită [139 de fete au fost răpite într-o singură seară de la școala ei], am fost dată unui bărbat. Avea 30 de ani. l-au fost date două fete. Când am ajuns [la tabără], sufeream de sifilis.

Un băiat a încercat să evadeze, dar a fost prins. Ne-au forțat să-l ucidem cu un băț. Eu am refuzat și ei mi-au spus că mă omoară. Au îndreptat arma spre mine, așa că am fost nevoită s-o fac. Ne-au forțat să ne ungem cu sângele lui pe brațe. Ne-au spus că trebuie să facem acest lucru ca să nu ne fie frică de moarte și să nu încercăm să evadăm. Mă tulbură foarte mult faptul că am provocat moartea altui om. Încă îl mai visez pe băiatul din satul meu, cel pe care l-am ucis. Îmi apare în vise, îmi vorbește și îmi spune că l-am ucis degeaba și plâng.

Sursa: Human Rights Watch, 1997

Șase copii soldați

Povestea lui Renuka

Rebelii veneau la noi la școală în fiecare lună și vorbeau cu noi. Ne-au spus că este datoria noastră să ne alăturăm lor și să salvăm oamenii de armata guvernamentală. Deoarece suntem atât de săraci, adesea, familia mea nu are ce să mă-nănce. Într-o zi, când aveam 11 ani, eram așa de înfometată încât am plecat de acasă fără să le spun părinților și m-am dus la tabăra lor. Am fost hrănită foarte bine; dar nu puteam să-mi vizitez familia până nu luptam pe front.

După doi ani, am fost transferată într-un grup de luptă alcătuit exclusiv din femei. Sub asaltul trupelor guvernamentale, tot grupul meu, în afară de mine, a fost ucis. Trebuia să-mi înghit pastila cu cianură ca să nu fiu capturată, dar nu am vrut să mor.

- adaptare după articolul de Cella W. Dugger, New York Times, 9 septembrie 2000

Povestea lui Malar

Tatăl meu a murit din cauza unui infarct când eu aveam trei ani iar mama s-a îmbolnăvit când aveam șase ani și nu s-a mai întors niciodată de la spital; astfel, am stat la unchiul meu. Când aveam opt ani, o femeie din gruparea de rebeli a venit și mi-a spus că îmi va oferi educație și că va avea grijă de mine. Am crezut că este mai bine să merg cu ea, din cauza sărăciei. Doream și să contribuie la libertate. Când aveam 12 ani, m-am oferit voluntară să merg la luptă. Voiam să salvez țara.

Luna trecută soldații guvernului au aruncat o grenadă în bucărul nostru. Toate cele zece fete care erau cu mine au murit. Soldații le-au ucis. Acum sunt aici în închisoare, dar voi lupta din nou din cauza atacurilor armatei asupra poporului nostru.

- adaptare după articolul de Cella W. Dugger, New York Times, 9 septembrie 2000

Povestea lui Samuel

În casa cu vedere la port a unui lider al mișcării creștine, un grup de tineri luptători s-a strâns să spună povești de război reporterilor aflați în vizită și pentru a le arăta armele și bombele lor artizanale.

Samuel are 12 ani. Vorbind nervos în fraze continue, Samuel spune că a participat la „multe lupte”. „Dacă mama mi-ar fi spus să nu mă duc, tot m-aș fi dus”, spune el. Samuel este cel mai mic dintr-un grup de tineri luptători cunoscuți sub denumirea de „agas”, un acronim care se traduce prin „copiii bisericii iubiți de Dumnezeu”. Misiunea lor este să dea foc caselor și moscheilor musulmanilor, și să arunce bombe cu sulf, praf de pușcă și fragmente metalice. Luptătorii adulți spun despre ei că sunt agiji și curajoși.

Când reporterii străini l-au întrebat pe Samuel pentru ce luptă, un bărbat din lateral a spus imediat: „Pentru a-i proteja pe creștini”, iar tânărul i-a repetat vorbele. Prietenii săi mai mari păreau mai relaxați, dar expresia lui Samuel era cumplit de absentă. Întrebat fiind ce face în timpul liber, el a răspuns: „Fac bombe”.

Sursa: articolul de Diarmid O'Sullivan, Boston Globe, 6 septembrie 2000.

Copii prinși în conflicte armate

Revolta studenților din Soweto

Convențiile de la Geneva obligă statele să adopte o politică nediscriminatorie în tratarea bolnavilor și a răniților, a celor naufragiați sau abandonati, a combatanților capturați și a civililor sub regim de ocupație sau prinși într-un conflict.

Apartheidul a fost clasificat, în cadrul conflictelor internaționale, drept crimă de război, în conformitate cu Protocolul I adițional la Convențiile de la Geneva. Protocolul I califică drept încălcări grave (deși numai pe durata unui conflict armat internațional) apartheidul „și alte practici inumane și degradante care aduc ofense la adresa demnității personale, pe baza discriminării rasi-ale”.

Sursa: Gutman, R. & Dief, D. eds, (1999), *Crime de război: Ce ar trebui să cunoască publicul*, New York și Londra: W.W. Norton & Co., p.26

COPYRIGHT
SAM NZIMA

Copii prinși în conflicte armate

**Intifada din Fâșia
de Vest și Gaza**

Băieți palestinieni aruncând cu pietre în soldați în Rafah, sudul fâșiei Gaza, 17 decembrie 2000.

Copii prinși în conflicte armate

**Luptătorii din Rezistență
în cel de-al Doilea
Război Mondial**

Un grup de luptători ai rezistenței în lupta pentru supraviețuire a comunității evreiești din Ghetto-ul Varșovia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

În cadrul acestei explorări, cursanții analizează în profunzime consecințele unei arme nediscriminatorii și provocarea pe care continua dezvoltare a armelor o reprezintă pentru dreptul internațional umanitar (DIU), ducând la descoperirea a noi modalități de a produce suferință. Activitățile includ referiri la tipurile de consecințe, lectura și vizualizarea relatărilor directe ale victimelor minelor antipersonal și învățarea modului în care este realizată o campanie publică pentru a crea un nou drept internațional.

1. În cadrul oricărui conflict armat, dreptul părților conflictului de a alege metodele sau mijloacele de război este limitat.

2. Se interzice utilizarea armelor, a proiectilelor sau a mijloacelor și metodelor de război de natură să provoace vătămări excesive sau suferințe inutile

- Art. 35, Protocolul Adițional I din 1977

Obiective:

- ❖ Înțelegerea motivelor pentru care sunt interzise anumite arme care nu pot să discrimineze și care provoacă suferință inutilă
- ❖ Demonstrarea capacității de a urmări consecințele („efectul de domino”) utilizării minelor antipersonal
- ❖ Înțelegerea modului în care opinia publică și mobilizarea societății pot contribui la dezvoltarea dreptului internațional umanitar

Resurse:

- ❖ Video/transcriere: Minele de terenucid în continuare
- ❖ Fișă de date: o privire asupra minelor antipersonal
- ❖ Hartă: țările afectate de minele antipersonal
- ❖ Un interviu cu Mary Wareham
- ❖ Decupaje din știri: septembrie 2000

Pentru profesori:

- ❖ Tratatul de la Ottawa, Articolul 1

Pregătire:

Ghidul metodologic – analizați materialul referitor la predarea despre consecințe și efectul de domino din *Indrumări pentru profesori* 4 „Utilizarea dilemelor”.

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 minute

1. Ratiuni pentru interzicerea anumitor arme (15 minute)

Cereți cursanților să reanalizeze această întrebare din studiul introductiv:

- „Ar trebui interzise unele arme în cadrul conflictelor armate? Care? De ce?”

Întrebări posibile:

- Ce înseamnă nediscriminatoriu? Ce înseamnă vizat?
- Care este diferența dintre „ratarea țintei” și „nediscriminatoriu”?
- Care sunt unele dintre armele ce nu pot discrimina?
- [De exemplu, minele de teren antipersonal, armele chimice ...]

Dezbateți diferențele dintre:

- Ținte legitime și ținte nelegitime în cadrul conflictelor armate
- Ratarea unei ținte
- Capacitatea de a controla dacă arma va lovi ținta urmărită
- Lipsa controlului asupra persoanei sau obiectivelor pe care, în cele din urmă, arma le va lovi

2. Minele de teren și consecințele (30 minute)

Proiecția video „Minele de terenucid în continuare” ilustrează pagubele produse de minele de teren antipersonal și permite cursanților să urmărească consecințele utilizării acestora asupra indivizilor, familiilor, comunităților și statelor din care fac parte.

După prima vizionare, alocați timp cursanților să își exprime reacțiile.

Apoi analizați ce au învățat:

- Cum funcționează minele de teren?
- Cum au fost vătămate victimele minelor de teren?
- Ce doriți să știți despre minele de teren?

Concentrați cea de-a doua vizionare pe lanțul de consecințe asupra indivizilor: consecințe fizice/medicale, educaționale, sociale, economice, psihologice.

Nivelul de analiză	Tipul consecinței				
	Medicală	Educațională	Socială	Economică	Psihologică
Individ					
Familie					
Comunitate					
Țară					
Lume					

Dezbaterea se poate prelungi apoi asupra efectului de domino al consecințelor.

Întrebări posibile:

- Vedeți o consecință care duce la altele?
- Cine mai este afectat? În ce mod? Ce consecință ar putea avea?
[De exemplu: În ce mod trauma fizică (cum ar fi pierderea unui membru sau orbirea) repercutează asupra situației economice a familiei sau a comunității? Dar a situației sociale? Dar a stării psihologice?]
- Când urmăriți efectul de domino, ce consecințe vedeți pentru lumea întreagă?

Armele laser care provoacă orbirea, ce pot fi la fel de mici ca o pușcă obișnuită și care erau pe punctul de a fi lansate în producție pe scară largă înainte de adoptarea Protocolului IV adițional la Convenția din 1980, emit un fascicul laser, pe distanțe de până la câțiva kilometri, care poate provoca orbirea imediată și ireversibilă. Protocolul interzice utilizarea sau transferul de arme cu laser create specific pentru a cauza orbirea permanentă. Acesta este al doilea exemplu din istorie în care un mijloc de război abominabil a fost interzis înainte de a fi folosit pe câmpul de luptă. (Gloanțele explozive au fost interzise imediat după proiectarea lor în 1868.).

- CICR, 1998

3. Imaginea globală (20 minute)

Utilizați fișa de date „O privire asupra minelor de teren antipersonal” și harta „Țări afectate de minele de teren” pentru a studia conținutul problemei.

Întrebări posibile:

- Ce aduce în plus „ imaginea globală” în raport cu impactul personal din prezentarea video?
- Cine este responsabil pentru utilizarea minelor de teren?
[fabricanți, guverne, soldați ...]
- Ce se poate face în privința minelor de teren?
[De exemplu: curățarea câmpurilor de mine, ratificarea tratatului internațional, programe educaționale pentru conștientizarea pericolului, reabilitarea victimelor ...]

4. De ce anume este nevoie pentru crearea dreptului internațional? (25 minute)

Furtună de idei:

- Ce pot face persoanele care nu sunt oficialități ale guvernelor pentru a consolida DIU?

Idei:

- Organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri) și rolul pe care îl au acestea
- Modul în care mass-media și cultura populară influențează opinia

Folosiți „Interviu cu Mary Wareham” și decupajele din știri pentru a dezbate:

- Cum au reușit oamenii obișnuiți să se facă ascultați de către cei puternici?
- Ce obstacole au depășit?
- Care au fost efectele Tratatului de la Ottawa?
- Cunoașteți pe cineva care a participat la o campanie de interzicere a minelor de teren? Ce a făcut persoana respectivă?
- Cunoașteți alte arme care pot prezenta probleme asemănătoare?

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Armele de tipul minelor de teren și celor biologice și chimice sunt interzise deoarece ele nu discriminează – nu disting între combatanți și civili – și deoarece provoacă suferință inutilă.
- ◆ În plus față de consecințele medicale și psihologice pentru victime, utilizarea minelor de teren are de asemenea și consecințe sociale și economice pentru indivizi, familii, comunități, țările acestora și comunitatea internațională.
- ◆ Interzicerea producției și utilizării minelor de teren antipersonal (Tratatul de la Ottawa din 1997) este o ilustrare a modului în care dreptul internațional umanitar poate evolua ca rezultat al mobilizării populare.

Activități suplimentare

Calcul matematice

Referiți-vă la „O privire asupra minelor de teren antipersonal” înainte de a studia despre impactul minelor de teren. Creați o problemă de matematică care să o însoțească (și care să se potrivească abilităților cursanților dumneavoastră).

Exemplu

Folosind cifrele din lectură, găsiți răspunsurile la aceste probleme de matematică și explicați calculele pe care le faceți.

1. În medie, câți oameni devin anual victimele minelor de teren?
2. Care sunt costurile estimative pentru îndepărtarea tuturor minelor deja amplasate în întreaga lume?
3. Care este raportul dintre prețul de achiziționare al unei mine și costul de dezamorsare a unei mine?
4. Ce estimare se poate face cu privire la numărul persoanelor cu membre amputate din cauza minelor de teren, care contractează datorii pentru a achita costul tratamentului medical?
5. Cât ar costa asigurarea unui membru artificial pentru un copil de șase ani până când acesta împlinește 18 ani?
6. Dacă părinții copilului de șase ani câștigă 40 dolari pe lună, pentru o familie cu patru membri, ce procent din venitul anual al familiei trebuie alocat doar pentru membrele artificiale ale copilului?
7. Concepeți o problemă de matematică care să abordeze aceste probleme.

Istorie

În legătură cu un conflict armat prevăzut spre studiu în programa școlară pentru disciplina *Istorie*, analizați natura armelor utilizate:

- Ce dezvoltări științifice sau tehnologice le-au facilitat apariția?
- Care era părerea combatanților referitor la utilizarea acestora?
- Ce așteptări, reguli sau obiceiuri au fost influențate de utilizarea acestora?

Eseu

Alegeți una din persoanele descrise în prezentarea video (Vanna, Amelia) sau o altă persoană pe care ați văzut-o în prezentarea video și construiți o poveste în care persoana respectivă este personajul principal. Povestea trebuie să prezinte o perioadă ulterioară mutilării datorate minelor de teren.

Știință

Studiați rolul evoluției tehnologiei asupra mijloacelor de război.

- Care este factorul care influențează gradul de nediscriminare al unei arme?

Activități suplimentare

Organizații locale

Identificați o organizație în zona în care locuiți dumneavoastră care este implicată în deminarea terenurilor, în derularea unor programe de informare asupra problemei minelor sau în acordarea de asistență medicală sau psihologică pentru victimele minelor de teren. Aflați detalii despre activitatea acestora și prezentați aceste informații și celorlalți.

Crearea unui plan de acțiune pentru un sat afectat de minele de teren

- Ce acțiuni trebuie îndeplinite în acest sat pentru a ajuta victimele și a împiedica producerea altor accidente care să implice minele de teren?

Pe timpul războiului, satul s-a aflat pe linia frontului. Deoarece armata care îl ocupase dorea să împiedice rebelii să pătrundă din nou în sat după hrană și provizii, aceasta a minat pădurea din apropiere. Astăzi războiul s-a terminat, dar minele au rămas. Localnicii știu că pădurea este minată, dar depind de ea pentru lemne de foc pentru încălzire și gătit. În consecință, aceștia sunt uciși sau răniți atunci când intră în pădure să strângă lemne. Există de asemenea și foste puncte de control în sat care nu au fost deminate când a plecat armata. Deși locurile au fost marcate cu semne „Pericol! Mine!”, copiii se joacă în aceste zone.

Împărțiți în grupuri, concepeți un plan care să trateze aceste probleme. Planul poate include asistență medicală, deminarea terenului, programe educative pentru conștientizarea pericolului reprezentat de mine (în școli, cu adulții din sat etc.) și programe de reabilitare. Pentru care dintre acestea realizați planul?

Prezentați grupului, planul dumneavoastră. Alcătuiți o hartă a satului pentru a prezenta situația.

Tratatul de la Ottawa 18 septembrie 1997

CONVENȚIA REFERITOARE LA INTERZICEREA UTILIZĂRII, DEPOZITĂRII, PRODUCERII ȘI TRANSFERULUI DE MINE ANTIPERSONAL ȘI LA DISTRUGEREA ACESTORA

Articolul I

Obligații generale

1. Fiecare Stat Parte se obligă ca, indiferent de circumstanțe:
  - a) să nu utilizeze mine antipersonal;
  - b) să nu dezvolte, să nu producă, să nu achiziționeze în alt mod, să nu depoziteze, să nu rețină sau să nu transfere către niciun alt stat, direct sau indirect, mine antipersonal;
  - c) să nu ajute, să nu încurajeze sau să nu determine, în niciun mod, pe nimeni să se implice într-o activitate interzisă unui Stat Parte în conformitate cu prevederile acestei Convenții;
2. Fiecare Stat Parte se obligă să distrugă sau să asigure distrugerea tuturor minelor antipersonal, potrivit dispozițiilor prezentei Convenții.

Minele de teren ucid în continuare

VANNA

[la spital]

Vizitatorul: Cum s-a petrecut?

Vanna: Dădeam de mâncare la puii de găină.

Vizitatorul: Când ai grijă de ei și le dai suficientă mâncare, îți aduc bani?

Vanna: Da.

[mergând acasă]

Satenii: O, micuțo, micuța noastră față, s-a întors.

Fii curajoasă, vei merge din nou ca ceilalți copii.

Zambește. Uită-te împrejur, copilo.

Mă voi uita la piciorul ei. Crește un nou rând de piele, dar va avea cicatrice.

Urmele pot fi șterse cu medicamente.

Pielea va crește din nou în chip natural.

[cu copiii în apă]

Fata care o ajută pe Vanna:

la pantoful. Este încă murdar. Îl poți pune acum.

Naratorul: Aici în Cambodgia au loc peste 35 000 de amputări, echivalent cu una la fiecare 230 de membri ai populației. Mulți mor direct de la răni sau sângerează până mor înainte să primească îngrijire medicală adecvată.

Nimeni nu cunoaște exact câte mine de teren au fost plantate în lume și câte victime au făcut. Se estimează că mai sunt încă 100 de milioane de mine care trebuie îndepărtate. Problema se întinde de-a lungul fiecărui continent, de la America Latină la Asia.

Rănille tipice produse de o mină de teren implică pierderea unei mâini, unui braț sau picior. Mulți oameni își pierd vederea sau suferă o asemenea traumă încât nu mai pot duce un trai normal.

Victimele minelor rareori își redobândesc pofta de viață, iar costul social și financiar al reabilitării lor este de multe ori prea ridicat pentru a putea fi suportat de comunitate.

Rănille provocate de mine nu se opresc vreodată. O persoană care își pierde un picior la vârsta de 25 de ani are nevoie de 10 proteze până la vârsta de 65 de ani. Un copil are nevoie de o proteză nouă la fiecare 6 luni.

Minele de teren ucid în continuare

Minele de teren reprezintă un mod pervers de a utiliza tehnologia. Pentru țări sărace, costurile în termeni atât umani cât și economici sunt mult prea mari pentru a putea fi suportate.

Conflictul din Somalia arată tipurile de mine de care dispune armata.

Multe dintre acestea sunt fabricate în Vest.

[arată către mine]

Egiptene, belgiene, britanice, pakistaneze, rusești, americane și cehoslovace.

Acestea două de aici provoacă cele mai multe probleme privind copiii.

Există literalmente mii de astfel de mine îngropate.

Cei care curăță terenul de mine trebuie să verifice pământul centimetru cu centimetru deoarece detectoarele de metal sunt inutile când vine vorba de minele moderne confecționate din plastic. Unei echipe formate din trei oameni îi poate lua în jur de 6 luni

pentru a curăța o arie cât un teren de tenis.

În timp ce unele mine pot fi achiziționate pentru mai puțin de un dolar, poate costa o mie de dolari să dezgropi o singură mină. Pregătirea unui număr suficient de oameni pentru a curăța o întreagă țară de mine poate dura ani întregi și costă o avere.

Părerile cu privire la modul de abordare a problemei variază de la cereri de a interzice exportul de mine

până la măsuri internaționale mai stricte cu privire la utilizarea lor atât în războaie, cât și în conflicte interne.

AMELIA

[într-un sat]

Naratorul: Amelia, în vârstă de 12 ani, este oarbă și infirmă. Ea este una din nenumăratele victime ale minelor antipersonal. Ca mulți copii de vârsta ei, Amelia obișnuia să adune lemne pentru foc. Dar inamicul astepta acolo îngropat; și într-o zi, într-o fracțiune de secundă, viața ei a fost distrusă.

[la spitalul de reabilitare]

Aici vine Amelia în mod regulat pentru a învăța cum să meargă din nou și cum să trăiască cu handicapul ei.

O analiză a minelor de teren antipersonal

Ce sunt minele antipersonal?

Există câteva sute de tipuri de mine antipersonal (AP) care au fost produse de mai mult de 100 de companii în 52 de țări. Acestea au ca scop mutilarea soldaților. Atunci când cineva calcă pe o mină, se declanșează o reacție în lanț.

În general, există două tipuri de mine AP – mine cu detonare și mine cu fragmentare. Minele AP cu detonare au de cele mai multe ori mai puțin de 10 centimetri în diametru și sunt activate de greutatea corpului celui care calcă pe ele. Minele cu fragmentare pulverizează fragmente pe o zonă foarte mare. Unele au o „arie de distrugere” de 25 metri și pot provoca vătămări pe o rază de până la 200 metri. Acestea distrug unul sau ambele brațe din încheieturi și produc rănirea pieptului și a feței, inclusiv a ochilor.

Care este dimensiunea problemei minelor antipersonal?

În prezent, există milioane de mine care își așteaptă victimele în toată lumea. Este dificil de estimat câte sunt deoarece nu există evidențe exacte din momentul plantării lor. În Afghanistan, de exemplu, milioane de mine AP au fost împrăștiate la întâmplare din avioane sau din camioane.

Care sunt costurile sociale și economice?

Conform Națiunilor Unite, dezactivarea unei singure mine costă între 300 și 1000 dolari. (Achițiționarea unei mine AP costă între 3 dolari și 30 dolari).

În medie, 500 de persoane cad victime minelor de teren în fiecare săptămână. Comitetul Inter-

național al Crucii Roșii estimează că mai mult de două treimi din victimele minelor trebuie să contracteze datorii pentru a achita tratamentul medical, dacă acesta este disponibil.

Pentru majoritatea persoanelor cu membre amputate, costul membrilor artificiale este mai mare decât și-ar putea permite vreodată. De exemplu, proteza unui copil trebuie înlocuită la fiecare șase luni iar a unui adult la fiecare trei până la cinci ani. Un copil rănit la vârsta de 10 ani va avea nevoie de cel puțin 25 de proteze înainte de a ajunge la vârsta de 50 ani. Din moment ce protezele costă aproximativ 125 dolari fiecare, suma totală se ridică la 3.125 dolari. În țările unde venitul mediu pe cap de locuitor se situează între 15 și 20 dolari pe lună, cârjele sunt tot ce își pot permite persoanele cu membre amputate.

În lipsa alternativelor economice, unele persoane își asumă riscul de a lucra pe terenuri agricole minate sau de a strânge lemne pentru foc din păduri minate. În Bosnia, de exemplu, 30 la sută dintre victimele minelor au fost rănite în zone despre care știau că sunt minate.

Există alte costuri asociate utilizării minelor antipersonal?

În plus față de vătăările fizice, accidentele produse de minele de teren au consecințe psihologice grave. Într-adevăr, este foarte greu pentru copii, adolescenți și chiar adulți să treacă peste handicapul fizic. Există și consecințe importante pentru familii, deoarece accidentele care implică mine de teren pot întrerupe educația copiilor,

reduc șansele de căsătorie și împiedică adulții să își câștige existența.

Minele de teren reprezintă un obstacol serios în calea dezvoltării multora dintre țările cele mai sărace ale lumii; în urma conflictelor au fost minate câmpuri, drumuri, poduri și comunități în regi. De asemenea, minele sunt utilizate din ce în ce mai mult, în anumite împrejurări, ca mijloc de terorizare a populațiilor civile. În consecință, minele de teren se alătură problemei refugiaților, lasă în paragină mii de hectare de teren agricol cu potențial productiv și împiedică transportul și comunicațiile. În plus, resursele diminuate ale sistemelor economice devastate de război sunt epuizate de eforturile de dezactivare a minelor și de asigurare a ajutorului pentru victime.

Reconstrucția comunităților și a sistemelor economice este extrem de dificilă în aceste condiții. În multe comunități, recuperarea, reconcilierea și dezvoltarea pe termen lung sunt imposibile.

Acțiunea împotriva minelor

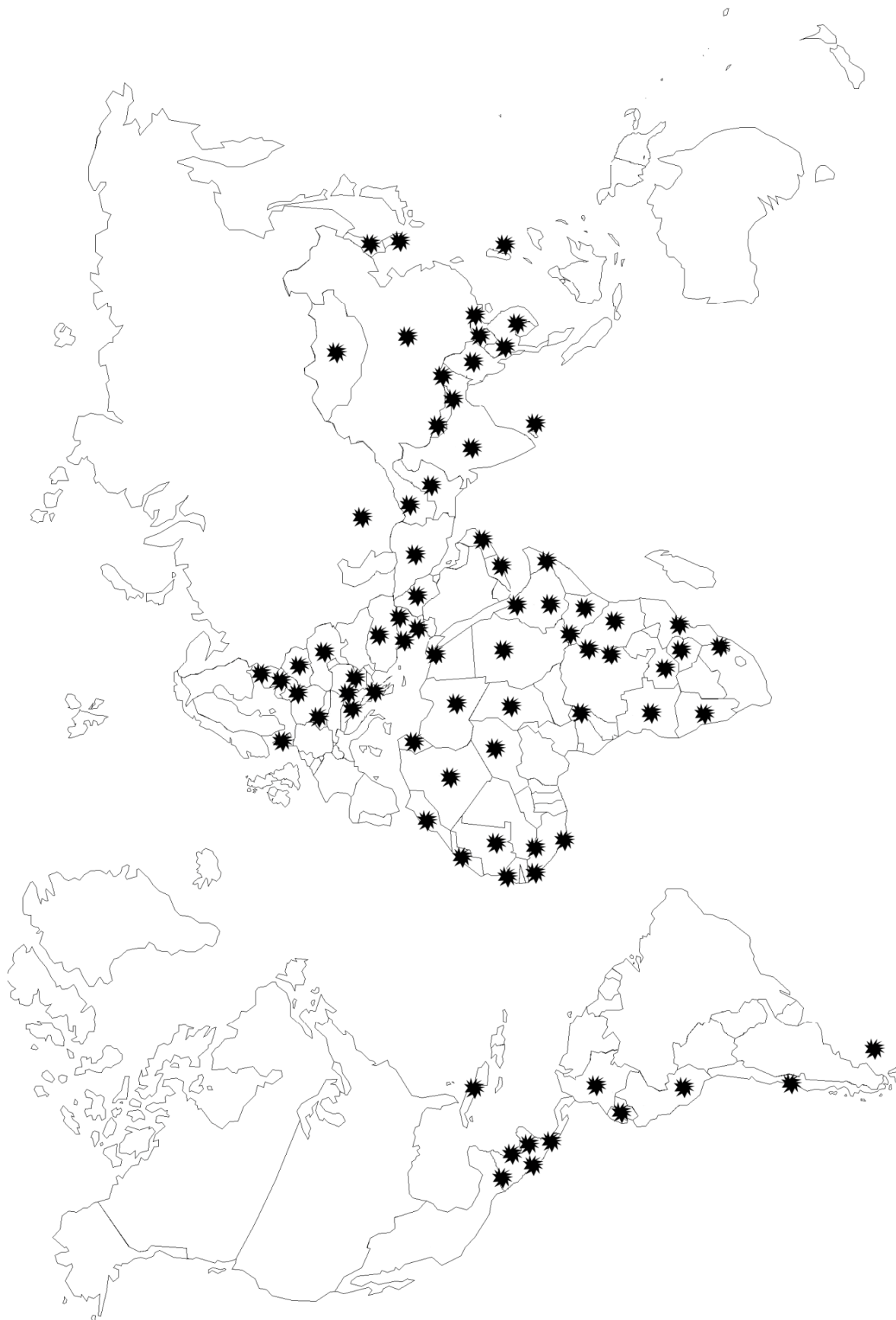
Pentru a lupta împotriva acestor probleme, sunt implementate de către diverse organizații non-guvernamentale, de Națiunile Unite, de Comitetul Internațional al Crucii Roșii și de guverne, programe de deminare, de informare asupra problemei minelor și de ajutorare a victimelor.

Sursa: Sate-Lane Website <<http://www.mines.gc.ca>> și Să mergi fără pictoare, Oxford University Press, 1998

Tările afectate de minele de teren și proiectilele neexplodate

Sursa: strângere de date și publicare de Landmine Monitor and Human Rights Watch, 2001.
Acesta nu reprezintă o poziție oficială din partea CICR.

Un interviu cu Mary Wareham de la Human Rights Watch

Ce te-a determinat să te implicii în problema minelor de teren?

În Noua Zeelandă, comunitatea era foarte îngrijorată în anii '80 de testele nucleare desfășurate în Pacific și de navele cu arme nucleare și energie atomică. Am crescut cu aceste idei. La universitate am văzut un articol despre minele de teren din „Bulletin of the Atomic Scientist” și am rămas uluită de această armă. Am făcut cercetări în acest sens și nu am găsit nimic. Am descoperit o armă care a ucis mai mulți oameni decât toate celelalte arme la un loc și care erau măsurile luate în acest sens? Așa că m-am implicat la nivel academic, dar mi-a fost greu să rămân un observator neutru al problemei.

Ce vârstă aveai?

Eram studentă, terminam cursurile universitare la Științe Politice. Am înaintat o cerere pentru bursă pentru a analiza problema minelor de teren. În același timp, am vrut să știu ce făcea guvernul meu la nivel politic, internațional și diplomatic pentru a se ocupa de problema dezarmării.

Mi-am cheltuit prima rată a bursei mergând să discut cu oamenii care analizau această problemă la momentul respectiv, începând cu Jody Williams și unii dintre ceilalți fondatori ai Campaniei Internaționale pentru interzicerea minelor de teren. M-am întâlnit cu reprezentanții Crucii Roșii și UNICEF din

Geneva. Am plecat cu mâna goală și m-am întors cu bagajele pline de cărți și rapoarte, extrase și documente interne, care au reprezentat baza tezei mele.

Aceasta reprezenta pentru tine mai mult o activitate academică decât o campanie sau o pasiune?

Da, am vrut să analizez problema din perspectivă neutră. Astfel, la o ședință a Campaniei din Noua Zeelandă pentru Interzicerea Minelor de Teren, m-am așezat în spate cu caietul de notițe. Ei m-au văzut și m-au întrebat, „Poți să scrii tu minuta ședinței noastre?”, așa că am scris-o eu. La următoarea ședință mi-au spus „Poți să scrii tu comunicatul nostru de presă?”, așa că am scris eu comunicatul de presă; înainte de a-mi da seama, scriam corespondență cu parlamentari, am fost numită purtător de cuvânt și am fost trimisă la o Conferință a Convenției privind Armele Convenționale de la Geneva. (...) Am realizat că acest rol de avocat era inevitabil și până la momentul respectiv mă convinsesem că această armă este odioasă, nediscriminatorie și inumană și că nu ar trebui să desfășor doar un exercițiu academic – ci aș putea să fac ceva care să conteze foarte mult.

Care sunt diferitele aspecte ale campaniei împotriva minelor de teren?

Principalul aspect al campaniei împotriva minelor de teren se referă la faptul că nu

este condusă de „experți”. Experții noștri sunt oamenii care au fost aruncați în aer de către această armă și care au supraviețuit să-și spună povestea, oamenii care participă zilnic la acțiunile de deminare, cât și oamenii ca mine, care au făcut cercetări în acest sens. Această campanie aparține oamenilor obișnuiți care fac lucruri extraordinare. Campania n-ar fi ajuns nicăieri dacă n-ar fi existat oameni cărora să le pese de această problemă și să dorească să facă ceva în acest sens.

De ce să nu lași diplomații să se ocupe de această problemă?

Diplomații negociază cu alte națiuni; ei fac acest lucru în urma instrucțiunilor primite de la politicienii din țară. Condu cerea le va da instrucțiuni numai dacă este forțată de către oameni să facă asta. Astfel, singura modalitate prin care diplomații pot fi forțați să acționeze este impulsul opiniei publice din țările lor. Campaniile presupun exercițiul cu masele, în scopul de a strânge cântăți uriase de petiții și de a le da publicității. Aceste campanii îi forțează pe politicieni și pe parlamentari să meargă în țările afectate de mine și să colaboreze cu mass-media. Oricine poate organiza aceste lucruri.

Un interviu cu Mary Wareham de la Human Rights Watch

Dar de unde știe un om obișnuit căruia îi pasă de ceva, ce trebuie să facă?

Ei bine. Uitați ce s-a întâmplat în Noua Zeelandă. O persoană a mers la o conferință internațională, s-a întors și a convocat o adunare. Acesta este unul din lucrurile pe care le poți face: convoacă o adunare și vezi cine se prezintă. Convoacă adunări la școala locală, la universitate sau în orașul tău și atrage atenția organizațiilor de acolo despre care crezi că ar putea fi interesate de această problemă. În Noua Zeelandă au fost Asociația Națunilor Unite, unele asociații de veterani de război, grupuri de protecție a mediului cum ar fi Greenpeace, organizații umanitare cum ar fi Salvați Copiii și Oxfam și Societatea locală de Cruce Roșie. Fă rost de un loc de întâlnire și adună-i pe toți. Când începi deja să aduni oamenii loială și să analizezi efectiv problema, poți dezvolta o strategie pentru combaterea problemei respective. Și acest lucru se întâmplă la multe niveluri diferite. De aceea este foarte important să strângi toate elementele componente, astfel încât să contribuie cu ceea ce au mai bun pentru a rezolva problema.

Noi am avut și noroc cu eforturile lui Jody Williams în calitate de coordonator al Campaniei Internaționale pentru Interzicerea Minelor de Teren (CIIMT), care ne înforma ce activități aveau loc în țări din

toată lumea – atât din partea ONG-urilor cât și a organizațiilor guvernamentale. Oamenii din cadrul acestei mișcări au învățat foarte multe din ceea ce fac alți oameni, au câștigat multe idei și forțe noi, și au devenit capabili să desfășoare atât activități comune cât și pe cont propriu.

Cum au colaborat ONG-urile cu statele?

La începutul campaniei a fost foarte important să atragem atenția mass-media, pentru a amplifica nivelul de conștientizare publică. Erau foarte importante simplitatea și claritatea țelului nostru – interzicerea totală a utilizării, producerii, transferului și depozitării de mine antipersonal. Apoi lași lucrurile la latitudinea oamenilor din fiecare țară, pentru ca aceștia să hotărască ceea ce vor face în privința colaborării cu guvernele lor. Nu există vreun fel de directivă de sus, dar Jody a vizitat multe țări. Dacă vine cineva din afară, acest lucru sporește atenția publicului și a guvernului. S-a întâlnit cu ministrul de externe, cu primul ministru, cu purtătorul de cuvânt al parlamentului, cu ministrul apărării, cât și cu gazda campaniei pe țară și cu ONG-urile. Ea le spunea „Acestea sunt lucrurile care se întreprind la nivel internațional și în acest domeniu am dori să beneficiem de ajutorul dumneavoastră”.

Acest nou tip de diplomație (care implică țări mai mici și mai puțin influente și ONG-uri) reprezintă modul de dezvoltare pe viitor al DIU?

Deja se vede utilizarea acestuia în diverse direcții (de exemplu, în campania pentru stoparea folosirii copiilor sub 18 ani în calitate de soldați). Există mulți factori din cadrul campaniei împotriva minelor de teren care nu pot fi transferați direct altor probleme, dar cu siguranță oamenii pot folosi unele din lecțiile pe care noi le-am învățat, pentru a modela viitorul DIU.

În consecință, care sunt realizările acestui noi tip de diplomație?

Tratatul a fost deschis semnării în Ottawa, Canada, în decembrie 1997, și 122 de state deja l-au semnat; de atunci numărul lor a crescut la 139, ceea ce înseamnă că mai există 50 de state ce trebuie să adere la acest tratat internațional. Printre cele 139 de țări se numără foarte mulți foști producători și foști utilizatori de mine antipersonal și nu am putut găsi nicio dovadă a faptului că Statele Părți folosesc în continuare mine de teren.

Avem un termen limită foarte ambițios de patru ani, în care statele trebuie să-și disestimează că aproximativ 250 milioane de mine antipersonal sunt depozitate în

Un interviu cu Mary Wareham de la Human Rights Watch

aproximativ 105 țări. Aceasta înseamnă că sunt foarte multe mine de distrus, multe din ele se află în țări care nu au aderat la tratat (China are 110 milioane, Rusia are 60 – 70 milioane și Statele Unite au 12 milioane). Cu toate acestea, stocurile din acele state care au semnat tratatul au început să fie distruse.

Sursa: interviu personal, octombrie 2000

Campania Internațională pentru Interzicerea Minelor de Teren (CIIMT)	Comitetul de Conducere a fost lărgit pentru a include în prezent
ONG-uri fondatoare 1992	Campania afgană pentru interzicerea minelor de teren
Handicap International	Asociația pentru ajutorare
Human Rights Watch	Campania cambogiană pentru interzicerea minelor de teren
Medico International	Campania columbiană pentru interzicerea minelor de teren
Doctori pentru Drepturile Omului	Inițiativa germană pentru interzicerea minelor de teren
Federația Americană a Veteranilor din Vietnam	Handicap International
	Human Rights Watch
	Coaliția kenyană împotriva minelor de teren
	Rețeaua supraviețuitorilor minelor de teren
	Federația Mondială Luterană
	Acțiune Împotriva Minelor Canada
	Ajutorul popuar norvegian
	Campania sud-africană pentru interzicerea minelor de teren
	Sursa, Campania Internațională pentru Interzicerea Minelor de Teren (membrii din 2001)

Termen: septembrie 2000

Se înregistrează un succes timpuriu pentru Tratatul internațional care interzice minele de teren

Tratatul internațional privind interzicerea utilizării minelor de teren a înregistrat un succes considerabil în primul an și jumătate, dar încă există domenii cu probleme majore (...), stabilește un raport publicat astăzi de o organizație care se opune utilizării minelor de teren. (...)

Raportul a fost pregătit de Campania Internațională pentru Interzicerea Minelor, care a câștigat Premiul Nobel pentru Pace în 1997 pentru activitatea sa. Raportul va fi prezentat săptămâna viitoare la întâlnirea de la Geneva a statelor care au ratificat tratatul privind minele de teren.

Raportul, care conține 1.121 pagini, consemnează suspendarea aproape în totalitate a comerțului cu astfel de arme și menționează că nu s-au înregistrat transporturi de mine de teren în acest an sau anul trecut.

De la intrarea în vigoare a Tratatului la 1 martie anul trecut, au fost distruse 10 milioane de mine antipersonal aflate în depozite, ajungând astfel la un total de 22 milioane, menționează raportul. Se estimează de asemenea că peste 250 milioane de mine sunt încă depozitate în 105 state. (...)

Calculule privind decesele sau vătăările au fost „făcute în grabă și sunt incomplete”, stabilește studiul, dar au fost înregistrate diminuări considerabile în Afghanistan, Bosnia, Cambodgia și Mozambic.

Cu toate acestea, au fost raportate noi victime ale minelor de teren în 71 de state, deși mai mult de jumătate din aceste țări nu se află într-un conflict armat, menționează raportul. (...)

De la intrarea în vigoare a Tratatului, este posibil ca aceste arme să fi fost folosite în 20 de conflicte, de către 11 guverne și 30 de grupări rebele, se declară în raport.

- retipărit cu permisiunea Associated Press

Pagina de mass-media

Obiectiv: Încurajarea cursanților să asocieze ceea ce învață despre DIU cu informațiile din mass-media referitoare la situații de război.

1. Căutați o știre care să aibă o anumită legătură cu DIU
2. Încercuiți sau subliniați trei până la cinci cuvinte care se referă la DIU. (De exemplu: civili, mine de teren, refugiați, copii soldați ...)
3. Asociați fiecare cuvânt noțiunilor învățate și discutate în cadrul programului *Explorarea dreptului umanitar*.
4. În ce mod este periclitată demnitatea umană în situațiile prezentate în acest articol?
  - A cui demnitate este periclitată?
  - Care sunt regulile care se aplică în această situație, dacă este cazul?

Metode de evaluare

➤ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar pune la dispoziția profesorilor posibilitatea de a descoperi zilnic ce învață cursanții lor și ce idei preconceptuate pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri mici, brainstormingul și interpretarea de roluri, toate acestea asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida cunoștințele cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, ideile preconceptuate.

➤ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieveze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o ilustreze cu exemple, să ilustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

➤ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea Modulului 2, puteți dedica ultima lecție unei evaluări scrise a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul unei întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte (10 minute fiecare).

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare.

- Ce este DIU și în ce scop a fost creat?
- Care este relația dintre DIU și dreptul internațional al drepturilor omului? (Care sunt asemănările și deosebirile dintre acestea?).

2. Întrebări cu răspunsuri scurte: Alegeți două sarcini de lucru.

- Identificați trei moduri în care civilii sunt protejați de DIU.
- Dați patru exemple de consecințe ale folosirii copiilor în calitate de soldați.
- Motivați de ce ar trebui interzise prin lege armele nediscriminatorii și oferiți două exemple de astfel de arme.

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele, care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni care intervin în materialele EDU
- Oferă exemple concrete pentru ilustra ideile
- Include exemple din surse diverse, cum ar fi știrile din mass-media, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară

Tehnicile de mai sus sunt doar câteva sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

2A. Limitarea distrugerilor

- Proiectul Avalon: Documente despre surse de drept, istorie și diplomație
<http://www.yale.edu/lawweb/avalon/avalon.htm>
Include documente de la Conferința Internațională de Pace de la Haga din 1899 și din Procesul de la Nuremberg.
- Baza de date a tratatelor și protocoalelor Comitetului Internațional al Crucii Roșii referitoare la DIU <http://www.icrc.org/ihl>
O colecție a celor mai importante documente ale DIU, incluzând Convențiile de la Geneva, Codul Lieber și lista statelor care au semnat aceste tratate și protocoale. Disponibilă în limbile engleză, franceză și spaniolă.
- Instrumentele internaționale privind drepturile omului (Națiunile Unite)
<http://www.unhchr.ch/html/intlist.htm>
Include Declarația Universală a Drepturilor Omului, Declarația privind Protejarea Femeilor și Copiilor în Situații de Urgență și Conflicte Armate și convențiile referitoare la DIU, prizonieri de război și refugiați. Disponibile în limbile engleză, franceză și spaniolă.

DIU la știri

Vă sugerăm să căutați aceste resurse folosind termenul „crime de război” mai degrabă decât, sau în completarea termenilor „dreptul internațional umanitar” și „dreptul umanitar”.

- Biblioteca Amnesty International – index tematic
<http://web.amnesty.org/web/content.nsf/pagesbycountrytitle/gbrthemeshome>
Secțiunea „Crime împotriva umanității” cuprinde actualizări ale știrilor despre DIU.
- Yahoo relatări complete
http://dailynews.yahoo.com/full_coverage/
Yahoo! cuprinde rapoarte de la Agenția de știri Reuters și alte linkuri la agenții de știri regionale și naționale
- Indexul Yahoo de știri și mass-media pe țări
http://dir.yahoo.com/News_and_Media/By_Region/Countries/
- Indexul Yahoo de știri și mass-media pe regiuni
http://dir.yahoo.com/News_and_Media/By_Region/Regions/
- Ziare online
<http://www.newspapers.com/>
Indici pentru fiecare țară referitori la ziarele disponibile online.

2C. Copii soldați

- Baza de date a tratatelor și protocoalelor Comitetului Internațional al Crucii Roșii referitoare la DIU
<http://www.icrc.org/ihl>
- Instrumentele internaționale ale drepturilor omului (Națiunile Unite)
<http://www.unhchr.ch/html/intlist.htm>
Două colecții cuprinzătoare despre cele mai importante tratate și protocoale

internaționale referitoare la DIU și drepturile omului, inclusiv cele care se referă la copiii soldați. Disponibile în limbile engleză, franceză și spaniolă.

- Coaliția pentru Oprirea Folosirii Copiilor Soldați
<http://www.child-soldiers.org/>
- Biblioteca Amnesty International – index tematic
<http://web.amnesty.org/web/content.nsf/pagesbycountrytitle/gbrthemeshome>
Secțiunea Copii și Tineri conține știri actualizate despre copii soldați.
- Human Rights Watch: Child Soldiers
<http://www.hrw.org/hrw/campaigns/crp/index.htm>
O bună sursă de știri actualizate despre acest subiect.
- Centrul de documentare despre copiii soldați al organizației Salvați Copiii Suedia
<http://www.rb.se/childwardatabase/>
- Disponibil în limbile engleză și suedeză
- Reprezentantul Special al Secretarului General pentru Copii și Conflicte Armate: Copiii Soldați (Națiunile Unite)
<http://www.un.org/special-rep/children-armed-conflict/soldiers.htm>

2D. Îndreptarea atenției asupra minelor de teren

- Comitetului Internațional al Crucii Roșii
<http://www.gva.icrc.org/eng/mines>
- Campania Internațională pentru Interzicerea Minelor de Teren
<http://www.icbl.org/>
Disponibil în limbile arabă, engleză, germană, italiană, japoneză, portugheză, rusă și spaniolă
- Ucigașii nevăzuți: Criza globală a minelor de teren (Departamentul de Stat al SUA)
http://www.state.gov/www/global/arms/rpt_9809_demine_toc.html
- Landmine Monitor
<http://www.icbl.org/lm/>
Disponibil în limbile engleză, franceză și spaniolă
- Serviciul Națiunilor Unite pentru Acțiuni împotriva minelor
<http://www.un.org/Depts/dpko/mine/index.html>
- Campania pentru Interzicerea Minelor de Teren (Human Rights Watch)
<http://www.hrw.org/campaigns/mines/1999/index.htm>
O bună sursă de știri actualizate pe această temă.

Modulul 3

Dreptul în acțiune (șase sesiuni)

Care sunt regulile cel mai des încălcate și de ce?

Cu ce dileme se confruntă combatanții?

Cine este responsabil de respectarea dreptului internațional umanitar?

EXPLORĂRI:

- 3A. Identificarea încălcărilor dreptului internațional umanitar (1 sesiune)
- 3B. Din perspectiva combatanților (2 sesiuni)
- 3C. Cine este responsabil? (1 sesiune)
- Studiu de caz: My Lai – Ce a mers bine și ce a mers rău? (2 sesiuni)

CONCEPTE:

- Încălcarea a DIU
- Distincția dintre civili, și combatanți
- Reacție în lanț
- În toate modulele:**
  - Demnitate umană
  - Obstacole în calea comportamentului umanitar
  - Dilemă
  - Consecință
  - Perspectivă multiplă

ABILITĂȚILE EXERSATE:

- Adoptarea unei perspective
- Brainstorming (generarea de idei)
- Lucrul în grup
- Analiza dilemelor
- Identificarea consecințelor

În Modulul 2, cursanții au studiat regulile de bază ale dreptului internațional umanitar (DIU); au analizat necesitatea existenței regulilor și consecințele pe care le au încălcările acestora asupra victimelor. Modulul 3 continuă cu analiza cursanților asupra motivelor pentru care oamenii încalcă regulile, utilizând relatări ale persoanelor aflate în război. Cursanții folosesc conceptul de consecință cu reacție în lanț pentru a identifica modul în care o încălcare atrage după sine o altă încălcare a regulilor DIU. În cele din urmă, grupul generează idei și evaluează metodele pentru limitarea încălcărilor DIU.

Obiective:

- ❖ Dezvoltarea capacității de a identifica unele încălcări ale DIU
- ❖ Recunoașterea exemplelor în care o încălcare duce la alta – aplicarea conceptului de consecință care duc la o „reacție în lanț”

Resurse:

- ❖ Voci din război – 2
- ❖ Fișă de lucru: Ce reguli sunt încălcate?
- ❖ Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

Temp:

O sesiune de 45 până la 60 minute

1. Ce regulă a fost încălcată și de ce?

(cursanții grupați în perechi) (20 minute)

Atribuiți fiecărei perechi de cursanți trei sau patru relatări din „Voci din război - 2”. Cursanții trebuie să aibă fișa de lucru „Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?”

Perechile pot folosi fișa de lucru pe măsură ce descriu încălcările pe care le constată, și trebuie să le atribuie pe fiecare, regulii sau regulilor care sunt încălcate.

[De exemplu, acțiunea descrisă în cadrul relatării 11 încalcă regulile 3.4, 3.11 și 4.1.]

Cereți cursanților să analizeze relatările pentru a descoperi motivele pe care le invocă oamenii atunci când se încalcă o anumită regulă.

Analizați elementele comune ale motivelor invocate, prin gruparea pe categorii, a motivelor asemănătoare.

[Potențialele categorii de motive includ: pentru securitate, pentru avantaj militar, deoarece și inamicul a făcut acest lucru, pentru răzbunare, din disperare sau din alte sentimente, din lipsa resurselor, deoarece nu cunoșteau legea.]

2. Modul în care o încălcare duce la o altă încălcare a DIU (15 minute)

Cereți cursanților să găsească o relatare care arată o legătură între o încălcare și o alta care apare ca o consecință a primei încălcări a DIU.

[De exemplu, atunci când una dintre părți instalează o armă pe acoperișul unui spital, în consecință, cealaltă parte atacă spitalul; sau uciderea de către una dintre părți a prizonierilor duce la uciderea prizonierilor și de către cealaltă parte, din răzbunare; tratamentul inuman aplicat unui prizonier de către cel care l-a luat prizonier poate

Explorarea 3A: Identificarea încălcărilor DIU

duce la uciderea prizonierului de către acesta sau poate reprezenta un exemplu pe care să-l urmeze ceilalți.]

După analiza câtorva exemple, acordați timp perechilor de cursanți pentru a discuta modul în care încălcările pe care le-au depistat au condus la alte încălcări ale DIU. Cursanții pot utiliza secțiunea inferioară a fișei de lucru pentru notițe.

Cereți perechilor să prezinte lanțurile de consecințe ale încălcărilor DIU pentru a înțelege modul în care o încălcare poate duce la altele. [A se vedea activitatea suplimentară „Lanțuri de consecințe”.]

3. Putem limita încălcările viitoare? (10 minute)

Cereți grupului să aleagă un tip de încălcare pentru a o analiza în grup. Apoi, apelați la metoda furtună de idei pentru a găsi modalități care să limiteze respectiva încălcare.

Atunci când a fost întocmită o listă, cereți cursanților să își evalueze sugestiile.

- Care sunt consecințele pe care le-ar avea fiecare sugestie? La rândul lor, la ce ar duce fiecare dintre acele consecințe?
- Credeți că majoritatea statelor ar fi de acord cu aceste sugestii? De ce, sau de ce nu? Cum ar fi monitorizată punerea lor în aplicare?

[De exemplu: emiterea ordinelor, instrucție, aplicarea pedepselor, ...]

Încheiere

Rezumat: cursanții au studiat unele încălcări obișnuite, unele din cauzele pentru care acestea se produc, și modul în care o încălcare poate duce la alta. Atunci când o încălcare duce la alta, cea de-a doua încălcare este de obicei mai gravă decât prima – încălcările degenerază.

Dezbateți:

- Puteți găsi exemple din mass-media referitoare la încălcări ce degenerază?

În calitate de tânăr ofițer, la absolvirea cursului de ofițeri, mergeam pe stradă. Era o sărbătoare. Eram cinci soldați care ne făceam rondul pentru a vedea dacă era totul în regulă. Apoi, în câteva minute, am fost înconjurați de aproape patru sau cinci mii de oameni care au început să arunce pietre.

Erau foarte furioși fiindcă cineva fusese rănit într-o tabără de refugiați. Viețile noastre erau cu adevărat în pericol deoarece toată lumea era agitată și eu a trebuit să mă gândesc cum să-mi scot soldații de acolo. Aveam la mine doar arma și muniție adevărată și trebuia să-mi scot soldații de acolo, așa că am tras, am tras la picioare, dar am tras de zece, douăsprezece ori, pentru a scăpa și așa am reușit.

- un ofițer dintr-o zonă ocupată

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Regulile DIU sunt create în mod special pentru situații de conflict armat.
- ◆ Încălcările provoacă adesea o reacție în lanț ce implică alte încălcări.
- ◆ Oamenii găsesc nenumărate justificări pentru încălcările care au loc uneori. Aceste justificări includ răzburarea, luptele în zone rezidențiale, presupunerea că civilii ajută inamicul, ordinele ilegale din partea superiorilor etc.

De ce soldații atacă civili chiar dacă știu că este un lucru rău? Probabil că li s-a spus ceva sau li s-a promis ceva substanțial. Au fost stimulați să facă mai mult rău. Așa că ei nu se gândesc prea mult. Ceea ce nu înțeleg este ce s-a întâmplat cu mintea lor.

încălcărilor DIU

Activități suplimentare

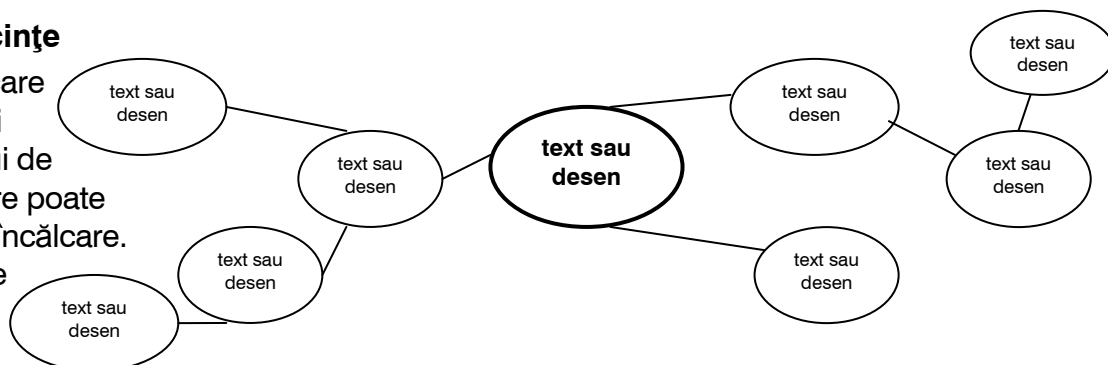

Comunicare

Elaborați o lucrare comună referitoare la încălcarea DIU selectată de grup în etapa 3 („Putem limita încălcările pe viitor?”) și la modalitățile propuse de ei pentru limitarea pe viitor a încălcărilor, sau creați desene care să ilustreze încălcarea, postere care să promoveze propunerile. Contribuiți cu aceste lucrări pe pagina Explorării Dreptului Umanitar la adresa www.icrc.org.

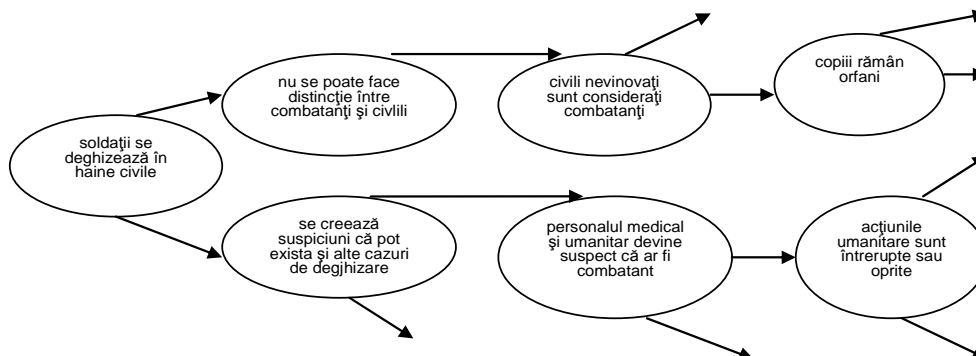
Șirul de consecințe

Selectați o încălcare a DIU și elaborați un grafic al șirului de consecințe la care poate duce respectiva încălcare. Unele consecințe pot duce la șiruri multiple de consecințe. Astfel, se dezvoltă o rețea de șiruri.

Exemplu din „Voci din război – 2”:

Există multe situații în care soldații și-au schimbat uniformele cu haine obișnuite ...

Dezbateri

Organizați o dezbateri pe tema următoare.

O reglementare corectă care este adesea încălcată este mai bună decât nimic.

Organizați două echipe de dezbateri și una de judecători. Echipele trebuie să își analizeze noțiunile și orice alte resurse utile. Fiecare echipă de dezbateri trebuie să planifice următoarele:

- o prezentare de cinci minute
- idei pe care consideră că cealaltă echipă le va susține împotriva prezentării lor
- reacțiile lor față de acele idei

Analiza poate să cuprindă: efectul încălcării frecvente a regulilor, exemple de reguli, altele decât cele aparținând DIU care sunt încălcate adesea deși sunt apreciate, istoricul acceptării regulilor de-a lungul timpului, valoarea unei reguli ca ideal, ce alternative există în afară de reglementările în funcțiune.

Pe durata timpului acordat, echipa de judecători trebuie să stabilească criteriile de judecare a dezbaterii.

Începeți dezbateri (20 minute).

Activități suplimentare

Încheiați dezbaterile cu evaluarea judecătorilor și rezumatul.

Apoi discutați:

- în ce mod credeți că se aplică această dezbateri dreptului internațional umanitar?
- există alte exemple de reguli care deși sunt apreciate, sunt frecvent încălcate?
[Exemplele pot să provină din tradițiile religioase cât și din societatea civilă].

SAU

Dezbateți din diferite perspective enunțul de mai jos care aparține unui profesor din Nigeria.

Din moment ce există o regulă care să interzică armatei să ucidă civili, ar trebui să existe o regulă care să interzică civililor să ajute armata.

În pregătirea argumentării, luați în considerare:

- consecințele poziției adoptate de dumneavoastră
- modul de definire a ceea ce reprezintă „ajutarea” soldaților

Legea ridică diguri împotriva viiturii. Viitura niciodată nu dispăre. Aceasta exercită presiune, amenință, pătrunde prin dig cu prima ocazie. Uneori distruge digul cu totul. Și iată legea noastră, încălcată și ineficientă. Aceasta este soarta ei. Oricine crede că singura lege dreaptă este legea respectată întotdeauna, trăiește pe altă lume.

De Bechillon

Voci din război – 2

Oameni implicați în războaie recente descriu încălcările DIU pe care le-au trăit, la care au asistat sau de care au auzit

- Există foarte multe exemple în care soldații și-au schimbat uni-formele cu haine obișnuite. Cum puteai să îți dai seama cine era civil cu adevărat? Așa că dacă ataci un oraș, trebuie să ucizi tot ce mișcă.

- un soldat
- Am ajuns să atacăm familii întregi. Ceea ce ne-a determinat să facem asta era faptul că și ei făceau la fel cu oamenii noștri, ucigând chiar și copiii de trei luni.

- un fost combatant
- Dacă sunt informat că ceilalțiucid oameni de-ai noștri luați prizonieri, pe oricine capturez din tabăra inamică va plăti pentru acest lucru.

- ofițer superior
- Din moment ce civilii pregătesc hrană și le-o aduc soldaților care luptă, înseamnă că participă la luptă. Fără hrana respectivă, soldații nu ar avea forța să se lupte cu noi. Așa că ei sunt cu toții soldați, fie că sunt în uniformă fie că nu. Civilii care pregătesc hrană participă la luptă chiar dacă nu sunt înarmați. Astfel, soldații au dreptul să-i ucidă.

- ofițer superior
- Soldații au fost de părere că trebuie să ucidă un prizonier de război. Acesta ar fi reprezentat o povară deoarece trebuie să îl ții cu tine oriunde mergi. Ești responsabil pentru persoana respectivă, iar pentru a scăpa de această responsabilitate, o ucizi.

- un activist al unei organizații non-guvernamentale [ONG]
- O altă problemă este lipsa planificării, deoarece ori de câte ori capturezi un prizonier nu știi ce să faci cu el. În consecință, soldații au ucis prizonierii. Noi duceam un război de gherilă.

- un fost deținut
- Forțele federale nu au putut să cucerească satele; în consecință, au împiedicat toate ajutoarele umanitare să ajungă în sate. Era strategia lor pentru a promova foametea și inaniția, iar acest lucru este greșit.

- un fost combatant
- Pe timpul războiului, comandantul enunța codul etic, cum ar fi: „Niodată să nu distrugi recoltele oamenilor”. Ulterior situația s-a schimbat. În luptă, strategia principală a devenit distrugerea economiei; soldaților li s-a ordonat că în măsura în care nu pot să realizeze lucruri mari, atunci trebuie să atace bunurile oamenilor. Distrugerea totală, arderea în scrum era obiectivul luptei cu inamicul.

- un fost combatant
- Cred că forțele armate au atacat civili deoarece nu înțelegeau ce însemna acest lucru pentru civili. Soldații se plângeau tot timpul că și civilii reprezentau forțe de gherilă. Uneori soldații considerau că oamenii colaborează cu gherilele. Alteori, soldații credeau că probabil o familie a dat hrană gherilelor sau li s-au alăturat, așa că ucideau toată familia pe motiv de colaborare cu inamicul.

- o femeie cu un membru al familiei dat „dispărut”

Voci din război – 2

- 10.** Atacul asupra lăcașurilor de cult este parte a războiului. Comandanții cred că aceste locuri sunt locuri sfinte și că oferă adăpost inamicului. Vă spun, o biserică încetează să fie o biserică atunci când în ea se află soldați.
- un soldat
- 11.** Uciderile aveau loc din răz bunare. Mai întâi, soldații au luat și au ucis un membru rănit al gherilei care era transportat de Crucea Roșie. De aceea, pentru a se răz bună, luptătorii de gherilă au prins și au ucis un soldat. Au făcut acest lucru pentru a împiedica Crucea Roșie să transporte soldați răniți ai ambelor părți. Dacă una din părți a făcut-o, celalaltă a făcut la fel.
- un fost combatant
- 12.** Armata nu trebuie să folosească civili pe post de scut uman. Dar acest lucru s-a petrecut adesea în acest război. De exemplu, au instalat mitraliera pe acoperișul bisericii sau pe acoperișul unei clădiri în care locuiau civili. Nimeni nu a respectat ceea ce ar fi trebuit respectat. Deoarece eram sub amenințare, am tras în acele clădiri.
- un fost deținut
- 13.** Au fost violate fete care acum au copii fără tată. Aceasta este o crimă ce nu-și va găsi rezolvarea niciodată.
- locuitorul unui oraș
- 14.** Ni s-a ordonat ca atunci când ne deplasăm dintr-un loc în altul să otrăvim apa. Supraviețuirea celui mai puternic făcea parte din război. Ți se spune că acești oameni îți sunt inamici, că te vor ucide dacă te capturează. Dar majoritatea oamenilor sunt prinși la mijloc, pot fi oameni nevinovați care se mută dintr-un loc în altul. Nu mai au speranțe, nu au hrană; este greșit să-i otrăvim.
- un fost combatant
- 15.** Părerea mea este că prizonierii sunt hărțuiți de oamenii cu conștiința încărcată. Atunci când cumnatul meu a fost prizonier de război, prizonierii nu erau tratați așa cum trebuie. Se tem că prizonierii pot spune într-o bună zi ceea ce au făcut ei. Din acest motiv au fost uciși. Pur și simplu pentru a ascunde ilegalitățile.
- o văduvă
- 16.** Distrugerea lăcașurilor de cult sau a siturilor istorice face parte din război. Deoarece în timpul războiului nu-ți pasă de nimic; vrei să distrugi tot ce-ți iese în cale pentru a câștiga războiul.
- un fost profesor și administrator al unei tabere de refugiați
- 17.** Interzicerea accesului populației civile la apă sau hrană este o strategie de război, este bună. Deoarece dacă nu le permiți să aibă hrană, dacă nu le permiți să aibă apă – acest lucru îi va slăbi. Fără reguli, fără reguli, fără reguli!!!
- un combatant capturat
- 18.** Imaginează-ți că acolo este o mitralieră și trebuie să preiei controlul asupra ei. Dar inamicul a urcat civili pe acoperiș pentru a te împiedica să faci asta. Desigur că ataci un obiectiv militar. Civili sunt uciși.
- un jurnalist
- 19.** Un motiv pentru care soldațiiucid civili este acela că atunci când trupele suferă pierderi mari, ceea ce fac ei este să îi cheme pe civili să sape morminte pentru soldații uciși. După ce sapă mormintele, civili sunt împușcați deoarece ai lor au provocat toate acestea. E un lucru care se face în momente de mânie. Soldații care fac acest lucru sunt cei mai puțin privilegiați, cei analfabeți care nu sunt educați în spiritul războiului.
- un ofițer superior

Sursa: adaptare după studiul desfășurat pentru campania CICR „Oameni despre război”

Ce reguli au fost încălcate?

<p>Descrieți o acțiune greșită a cuiva</p> <p>Exemplu: Nr. 1. Soldații s-au deghizat în civili; soldații au ucis tot ce mișca, deși era vorba de civili.</p> <p>Enunțul nr. _____</p> <p>Enunțul nr. _____</p> <p>Enunțul nr. _____</p>		<p>Reguli încălcate</p> <p>1.4 și 2</p>
<p>Scrieți un lucru greșit făcut de cineva.</p> <p>Nr. 1 – Soldații s-au deghizat în civili.</p>	<p>Reguli încălcate</p> <p>1.4</p> <p>Indicați ce altă încălcare a urmat (sau ar fi putut să urmeze).</p> <p>Soldații itrebuie să rămână namici au atacat pe oricine mișca. Cealaltă parte ar putea să se răzbuie prin bombardarea civililor.</p>	<p>Reguli încălcate</p> <p>2, 1.1, 1.2</p>

DACĂ ESTE NECESAR, UTILIZAȚI ȘI CEALALTĂ PARTE A PAGINII
(Atenție, potrivit recomandării de mai sus, pagina următoare trebuie să rămână goală!)

Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

1. Atacurile trebuie să fie limitate la combatanți și ținte militare

- 1.1 Civili nu pot fi atacați.
- 1.2 Obiectele civile (locuințe, spitale, școli, clădiri religioase lăcașe de cult, monumente culturale sau istorice etc.) nu pot fi atacate.
- 1.3 Este interzisă utilizarea civililor pentru a proteja ținte militare.
- 1.4 Este interzis combatanților să se deghizeze în civili.
- 1.5 Este interzisă înfometarea civililor ca metodă de luptă.
- 1.6 Este interzisă atacarea obiectelor care sunt indispensabile supraviețuirii populației civile (depozite de alimente, zone agricole, instalații de apă potabilă etc.).
- 1.7 Este interzisă atacarea barajelor, a digurilor sau a centralelor nucleare dacă un astfel de atac poate produce pierderi importante în rândul populației civile.

2. Atacurile sau armele care lovesc în mod nediscriminatoriu obiectele și persoanele civile și militare și care provoacă suferință sau vătămări excesive sunt interzise.

- 2.1 Sunt interzise arme specifice – armele chimice sau biologice, arme cu laser care provoacă orbirea, arme care vătămă corpul cu ajutorul fragmentelor care nu pot fi depistate cu raze X, otrăvă, mine terestre antipersonal etc.
- 2.2 Este interzis ordinul sau amenințarea că nu vor mai exista supraviețuitori.

3. Civili, combatanții răniți și prizonierii trebuie cruțați, protejați și tratați în mod uman.

- 3.1 Nicio persoană nu va fi supusă torturii fizice sau psihice, pedepselor corporale sau tratamentului abuziv sau degradant.
- 3.2 Este interzisă violența sexuală.
- 3.3 Părțile participante la conflict trebuie să caute și să îngrijească inamicii răniți sau bolnavi care se află în puterea lor.
- 3.4 Este interzisăuciderea sau rănirea inamicilor care se predau sau care sunt scoși din luptă.
- 3.5 Prizonierii au dreptul la respect și trebuie tratați în mod uman.
- 3.6 Este interzisă luarea de ostateci.
- 3.7 Este interzisă strămutarea forțată a populației civile. Este interzisă și ceea ce se numește „purificare etnică”.
- 3.8 Persoanele care se află sub puterea inamicului au dreptul de a primi și trimite știri familiilor lor și de a beneficia de ajutor umanitar (hrană, asistență medicală, sprijin psihologic etc.).
- 3.9 Grupurile vulnerabile, cum ar fi femeile însărcinate și mamele care alăptează, copiii singuri, bătrânii etc., trebuie să fie protejate în mod special.
- 3.10 DIU interzice recrutarea și participarea la ostilități a copiilor sub vârsta de 15 ani.
- 3.11 Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil (tribunal imparțial, procedura obișnuită etc.). Sunt interzise pedepsele colective.

4. Personalul medical militar și civil și facilitățile medicale militare și civile (spitale, clinici, ambulante etc.) trebuie respectate și protejate și trebuie să li se asigure tot ajutorul disponibil pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice.

- 4.1 Emblema Crucii Roșii, a Semilunii Roșii sau a Cristalului (Rombului) Roșu semnifică protecția personalului și a facilităților medicale. Sunt interzise atacurile asupra persoanelor sau obiectelor care poartă această emblema. Se interzice de asemenea utilizarea în mod fals a emblemei.
- 4.2 Unitățile și transporturile medicale nu vor fi folosite pentru comiterea actelor care să dăuneze inamicului.
- 4.3 La tratarea răniților și bolnavilor, nu se vor acorda priorități decât pe baza motivelor medicale.

Definiții

Daune colaterale: daunele sau pierderile cauzate în mod accidental în timpul unui atac, în pofida măsurilor de

precauție menite să împiedice, sau în orice caz să reducă la minimum, pierderile de vieți omenești în rândul civililor, vătămarea acestora sau distrugerea obiectelor civile.

Scos din luptă (hors de combat): are în vedere

combatanții care au fost capturați, răniți, sunt bolnavi sau au naufragiat și astfel nu se mai află în situația de a lupta.

Civil: orice persoană care nu este combatant (în cazul existenței unor incertitudini, persoana respectivă trebuie prezumantă a fi civilă.).

Dacă și doar pentru perioada de timp în care civilii iau parte

în mod direct la ostilități, aceștia devin combatanți și își pierd dreptul de a fi protejați.

Obiecte civile: orice obiecte care nu sunt ținte militare.

Dacă și doar pentru perioada de timp în care obiectele civile sunt folosite pentru a sprijini acțiunile militare, acestea devin ținte militare și își pierd dreptul de a fi protejate.

Combatant: persoana care ia parte în mod direct la ostilități sau un membru al forțelor armate.

Ținte militare: combatanți și obiective care, prin natura, amplasarea, scopul și utilizarea lor aduc o contribuție efectivă la acțiunile militare și a căror distrugere oferă un avantaj militar evident.

În cadrul Explorării 3A, cursanții au identificat o gamă largă de încălcări și au pus în discuție motivele pentru care oamenii încalcă uneori dreptul internațional umanitar (DIU). Acum ei se vor confrunta cu probleme bazate pe situații reale pe care soldații le-au întâmpinat în războiul modern. Soldații care se confruntă zilnic cu situații de război trebuie să ia adesea hotărâri care implică un antagonism între regulile războiului și propria lor siguranță sau siguranța soldaților pentru care sunt responsabili.

Multe dintre dileme apar atunci când distincția dintre combatanți și civili este neclară. Uneori această deosebire este afectată în mod intenționat de către combatanții care caută să obțină siguranță sau un avantaj; alte ori neclaritatea apare ca urmare a naturii războiului modern. În timp ce explorarea prezintă o serie de dileme, intenționează de asemenea să sublinieze modul în care dilemele sunt generate adesea de neclaritatea distincției dintre combatanți și civili, și importanța păstrării acestei distincții pentru a asigura eficiența DIU.

Obiective:

- ❖ Recunoașterea dilemelor care apar câteodată ca urmare a încercării de a respecta DIU în contextul situațiilor de luptă
- ❖ Recunoașterea problemelor cu care se confruntă aplicarea DIU atunci când distincția dintre combatanți și civili este neclară

Resurse:

- ❖ Scenarii de dileme:
  - Ce trebuie să fac acum?
  - Trebuie să opresc acest lucru?
  - 700 de prizonieri și resurse puține
  - Dar dacă ea spune adevărul?*
  - Ce trebuie să facem cu jeepul?*
  - Deschid focul asupra satului?*
- ❖ Fișa de lucru a dilemei
- ❖ Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

Pentru profesori:

- ❖ Epiloguri pentru unele dileme

Pregătire:

Alegeți două sau mai multe dileme (în funcție de cât de multe planificați să folosiți în timpul cursurilor). Asigurați-vă că ați inclus una sau mai multe dileme marcate cu * și care tratează ambiguitățile distincției dintre civili și combatanți.

Ghidul metodologic – analizați materialul referitor la consecințe din Indrumări pentru profesori 4 „Utilizarea dilemelor”.

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 minute

Explorarea 3B: Din perspectiva combatanților

1. Analiza dilemelelor cu care se confruntă combatanții

(grupuri restrânse) (20 – 25 minute)

Dați fiecărui grup, câte un text care conține o dilemă. În timpul dezbaterilor asupra acțiunii ce trebuie întreprinsă, aceștia trebuie să ia în considerare:

- ❖ Diversitatea acțiunilor posibile
- ❖ Consecințele posibile ale fiecărei acțiuni
- ❖ Scopuri umanitare și ceea ce presupune DIU
- ❖ Multitudinea de oameni implicați și punctele lor de vedere
- ❖ Modul în care sentimentele și atitudinile pot influența consecințele
- ❖ Condiții care afectează alegerile indivizilor (cum ar fi limite de timp, pericolul reprezentat de împrejurimi și nivelurile relative de autoritate sau de influență ale celorlalți oameni implicați)

După 10 – 15 minute, cereți grupurilor să aleagă acțiunea ce trebuie întreprinsă. Cereți-le să scrie varianta aleasă și motivele care stau la baza alegerii făcute.

2. Prezentarea deciziilor adoptate (20 – 30 minute)

Rapoartele grupurilor trebuie să:

- ❖ să sublinieze **situația** de dilemă cu care s-au confruntat în încercarea de a aplica DIU
- ❖ să se refere la orice **regulă de DIU** care se aplică situației
- ❖ să indice **acțiunea** pe care s-au hotărât să o întreprindă
- ❖ să prezinte motivele care justifică alegerea făcută

NOTĂ: „Epiloguri pentru unele dileme” de la finalul acestei explorări prezintă faptele care s-au petrecut în două dintre aceste situații și pot fi citite cursanților după încheierea rapoartelor referitoare la dilemele respective.

3. Distincția între civili și combatanți (10 minute)

Prezentați Articolul 48 al Protocolului I adițional la Convențiile de la Geneva (din chenarul de mai sus).

Ajutați cursanții să înțeleagă acest enunț juridic cerându-le să ofere exemple referitoare la:

- ❖ Persoanele care ar fi considerate civili în cadrul unui conflict armat
- ❖ Ce ar reprezenta un obiect bun civil și un obiectiv militar

Utilizați exemple cum sunt cele de mai jos pentru a ilustra modul în care cazurile-limită adâncesc dilemele cu care se confruntă soldații în aplicarea DIU.

- ❖ O femeie care oferă hrană și adăpost soldaților
- ❖ O oțelărie
- ❖ O universitate unde unii studenți sunt instruiți pentru serviciul militar

Articolul 48

In scopul asigurării protecției și a respectului față de populația și obiectele civile, părțile aflate în conflict se angajează să facă în permanență distincția între populația civilă și combatanți și între obiectele civile și obiectivele militare și să-și direcționeze în consecință atacurile numai împotriva obiectivelor militare.

Protocolul I adițional la Convențiile de la Geneva, 1977

Articolul 50

În cazul în care există dubii cu privire la calitatea de civil a unei persoane, acea persoană va fi prezumată civil.

Protocolul I adițional la Convențiile de la Geneva, 1977

Am învățat să nu avem încredere în nimeni, nici măcar în copii. Toate cutiile de bere sau de suc trebuiau strivite – dacă le lăsam întregi, gherilele le cumpărau de la copiii localnicilor și le foloseau pe post de carcase pentru grenade de mână. Am supraviețuit fiind suspiciosi.

- amintirile unui soldat

Într-o zi oamenii aleargă către tine și te îmbrățișează, iar în ziua următoare un copil aruncă în tine cu grenade. Ce concluzii trebuie să tragi din asta? Ce trebuie să simți? Nu știu.

- amintirile unui soldat

Încheiere (10 minute)

- ❖ Care sunt consecințele imposibilității de a ști cine este și cine nu este civil?
- ❖ Ce alte consecințe poate determina o astfel de situație?
- ❖ Ce alți factori îngreunează comportamentul umanitar în timpul conflictelor armate?
- ❖ Care sunt motivele pentru care civilii sunt tratați asemeni combatanților inamici?

[De exemplu, ajutorul oferit inamicului, soldații nu-și pot da seama cine este combatant și cine nu, localizarea într-o zonă unde sunt soldați inamici]

- ❖ Cum pot influența combatanții modul în care propria populație civilă este tratată în cadrul unui conflict armat?

Atrageți atenția asupra responsabilității ambelor părți aflate în conflict:

- ❖ Civilii nu trebuie considerați ținte.
- ❖ Civilii nu trebuie puși în primejdie de către combatanții care se deghizează în civili.
- ❖ Prizonierii și răniții trebuie îngrijiți.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Respectarea regulilor DIU în situații de conflict armat dă naștere unor dileme.
- ◆ Multe dintre acestea sunt determinate de dificultatea de a distinge între combatanți și civili.
- ◆ Uneori oamenii îngreunează în mod intenționat posibilitatea de a face distincție, alteori, atunci când luptele se desfășoară în zone rezidențiale, distincția este neclară.
- ◆ În cazul în care există dubii dacă o persoană este civil, acea persoană va fi prezumată a fi civil.

Activități suplimentare

Istoricul implicării civililor în război

În legătură cu studierea Istoriei, analizați modul în care civilii au fost priviți ca oameni care sunt implicați în război. Cum au fost afectați civilii de războiul de gherilă? Care a fost modul în care schimbările strategiei de luptă și progresul tehnologic au afectat statutul lor de civili și distincția între civili și combatanți?

Interpretarea de roluri

Pregătiți o versiune dramatizată a uneia dintre dileme. În plus față de rolul de factor de decizie, rolurile le includ și pe cele menționate în „Alte puncte de vedere de luat în considerare” cât și oricare altele la care vă puteți gândi. De exemplu, într-o dilemă ce implică un grup de soldați, cursanții pot interpreta atât rolurile unor soldați cât și ale unor ofițeri, cărora factorul de decizie trebuie să le raporteze.

Epiloguri pentru unele dileme

Epilog pentru dilema „Ce trebuie să fac acum?”

Acest locotenent s-a hotărât să cheme elicopterul medical al armatei sale și să aștepte ca acesta să vină să evacueze soldatul inamic la o unitate medicală. Ulterior, a scris despre decizia sa.

Am lăsat emoțiile să-mi domine raționamentul. Știam că dacă utilizam în mod normal tacticile pentru unități mici, am fi atacat ambarcațiunile, le-am fi verificat rapid pentru a depista echipament sau informații utile și apoi am fi plecat naibii de acolo. În schimb, eu o făceam pe Florence Nightingale și riscam viețile oamenilor mei.

Dar exact când elicopterul se apropia, prizonierul rănit a murit.

Murise! Am simțit o lovitură în piept. (...) Mă gândeam cu febrilitate (...) „Nu poți să mori acum, nu după ce am stat și te-am așteptat! Nu e cinstit!” (...) L-am lăsat acolo să-l găsească tovarășii săi sau vulturii, oricare ar da de el mai întâi. Era beznă și nu am avut timp să-l îngropăm.

Epiloguri pentru dilema „Dar dacă ea spune adevărul?”

Acestea sunt cuvintele locotenentului relatând ce făcuse.

Mă luase tremuratul când mă gândeam la ce făcusem. (...) M-a cuprins brusc sentimentul de vinovăție. M-am gândit că am luat-o razna și voiam să ies din această situație cât mai repede posibil. Nu voiam să mă uit la prizonieri, nu voiam să mă gândesc la ei, voiam să dispară din fața ochilor mei. În câteva secunde am trecut de la convingerea deplină că erau toți vinovați, la un mic licăr de îndoială, și apoi la certitudinea că erau toți nevinovați. (...) Nu știam ce să fac sau cum să mă port. Eram dezorientat și mi se făcuse foarte frică. Singurul mod de a mă salva era să scap de problemă, așa că am hotărât să eliberez prizonierii.

Două săptămâni mai târziu, una dintre patrula a căzut într-o ambuscadă. Unul dintre oamenii lui a fost ucis și doi au fost răniți. Cei doi luptători de gherilă care i-au prins în ambuscadă au fost și ei uciși. Locotenentul își amintește cum s-a simțit când unul din oamenii săi s-a întors și i-a spus că printre luptătorii de gherilă era „sora pescarului”; încă mai avea arma în mână și încărcătorul era aproape gol.

Privirea din ochii lui reprezenta o acuzație clară că eu am eliberat un ucigaș pe urmele lui deoarece mi-a păsat mai mult de niște reguli distante și de ocrotirea femeilor prizoniere decât de siguranța propriilor mei prieteni și colegi. Știam că [ei] gândeau că am dat dovadă de o ignoranță totală în ce privește siguranța noastră prin eliberarea celor trei prizonieri.

Dar atunci mi-a încolțit un gând care încă îmi mai bântuie visele: Ne era inamic dinainte de a o lua prizonieră sau a devenit numai după aceea?

Sursa: Adaptare după David Donovan, Regele luptător Oncia: Amintirile unui Ofițer în Vietnam, McGraw-Hill, New York, 1985.

Ce trebuie să fac acum?

așteptând să iasă la luptă cu prima ocazie? Soldatul inamic este rănit prea grav ca să poată fi transportat de grup la bază.

Nu aveam cum să las un om rănit să moară pe câmp, dar dacă așteptam elicopterul de evacuare puteam să apară probleme. Nu știam câți oameni erau în ambarcațiunea care scăpase. Strânseam șapte prizonieri. Dacă alții scăpaseră, poate că se ascundeau în pădure, înarmați până-n dinți. Dacă se întorceau să-și salveze prietenii, ne-am fi găsit într-o situație vulnerabilă. Noi eram aproximativ cincisprezece și aveam șapte prizonieri de păzit. Se lăsa și seara. Aveam numai arme individuale și muniția de bază. Nu aveam rații de hrană și nici sprijin aerian la care să apelăm în caz de urgență.

Puneți-vă în situația locotenentului, și hotărâți ce trebuie să faceți.

Un locotenent conduce o mică trupă care a primit ordin să captureze oamenii și materialele dintr-un convoi inamic distrus format din patru mici ambarcațiuni. Grupul său se apropie de locație și descoperă câteva bărci distruse. Intră într-un schimb de focuri și începe să tragă pe măsură ce înaintează. Deodată, câțiva oameni ies din ascunzătoare de-a lungul malului și se apropie cu mâinile sus. El strânge acest grup de prizonieri, dar nu știe unde sunt celelalte două ambarcațiuni ale inamicului.

Unul din membrii grupului scoate un soldat inamic dintr-un canal. O bucată de șrapnel îi făcuse o rană deschisă de-a lungul abdomenului. Zace la pământ cu ochii închiși, scoțând niște gemete ușoare. Intestinele îi ies afară. Îngenunchind lângă acesta, locotenentul se gândește, „O, Doamne! Ce trebuie să fac acum?”

Putea să cheme prin radio unul dintre elicopterele medicale să vină să ia rănitul, dar cât de sigur este pentru trupa sa să rămână în zonă? Luptătorii inamici au părăsit zona sau stau ascunși printre copaci

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ Unul dintre soldații din grup
- ❖ Inamicul rănit
- ❖ Ofițerul superior al locotenentului
- ❖ Pilotul de elicopter
- ❖ Soldatul inamic ce stă ascuns

Sursa: Adaptare după David Donovan,
Regale luptător. Ocea: Amintirile unui
Ofițer în Vietnam, McGraw-Hill, New York, 1985.

Trebuie să opresc acest lucru?

Luptătorul de gherilă aproape că-l ucisese. Locotenentul stătea în apă până la brâu când a simțit o lovitură puternică care l-a dărâmat de pe picioare. Un soldat inamic a ieșit din apa plină de stuf și l-a atacat, lovind cu cuțitul. În acel moment, a văzut două lucruri: sălbăticia din ochii omului și cuțitul din mâna acestuia.

După o luptă disperată în apă, locotenentul a reușit să prindă brațul bărbatului și să-l țină până când l-au salvat oamenii lui și l-au luat prizonier pe luptătorul de gherilă. Tânărul ofițer s-a prăbușit pe mal.

Realizează cum soldații săi se îngheșuie în jurul luptătorului de gherilă luat prizonier. Aceștia interoghează prizonierul și îl amenință cu un cuțit de luptă. În calitate de ofițer comandant, locotenentul merge să vadă ce se întâmplă. Până când ajunge acolo, bărbatul luat prizonier a fost tăiat de-a lungul pieptului. Un sergent încearcă să-l oprească pe soldatul furios care l-a interogat, strigând:

Nu putem să-l luăm prizonier dacă-l despici cu cuțitul. Așa că nu-l mai tăia. Putem să spunem că s-a zgâriat când l-am scos din barcă, dar calmează-te și nu-l mai tăia!

Nemulțumit, soldatul este de acord să se oprească, dar pentru că prizonierul refuză în continuare să divulge informațiile, acesta scoate iarăși cuțitul și îl apasă furios pe cealaltă parte a pieptului prizonierului.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ prizonierul
- ❖ soldatul care a luat interogatoriul
- ❖ sergentul
- ❖ ceilalți soldați din plutonul locotenentului
- ❖ superiorii militari de la cartierul general

Puneți-vă în situația locotenentului, și hotărâți ce trebuie să faceți.

Sursa: Adaptare după David Donovan, Regele luptător. Ocea: Amintirile unui Ofițer în Vietnam, McGraw-Hill, New York, 1985.

700 de prizonieri și resurse puține

O bătălie încununată cu succes se încheie în cele din urmă în deșert, departe de orice oraș sau de bază.

Un soldat învingător își amintește.

Foamea ne-a scos din transă. Acum aveam șapte sute de prizonieri pe lângă cei cinci sute de oameni ai noștri. Nu aveam niciun ban (e drept, nu aveam nici vreo piață); ultima masă fusese cu două zile în urmă. Cămilele noastre de povară reprezentau carne suficientă pentru șase săptămâni, dar era o masă săracă și foarte costisitoare, un lux care ne-ar fi afectat pe viitor capacitatea de a ne deplasa.

Ce ar trebui să facă?

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ alți soldați învingători
- ❖ prizonierii
- ❖ un ofițer din tabăra învingătoare

Sursa: T. E. Lawrence, *Revoltă în deșert*, Compania George H. Doran, New York, 1927.

Dar dacă ea spune adevărul?

La încetarea focului, am înconjurat buncărul. Înăuntru mai era cineva. Am strigat la ei să se predea. O femeie și un bărbat au ieșit cu mâinile ridicate. În interiorul buncărului am găsit doi luptători morți, alături de arme și documente. Eram siguri că bărbatul și femeia era combatanți inamici. Cei din buncărul lor deschiseseră focul asupra noastră și uciseseră doi dintre soldații noștri iar acum aceștia doi fuseseră capturați, armele lor fiind încă fierbinți! Soldații mei au fost de părere că trebuie să-i ucidem ca răzbu-nare. În calitate de ofițer comandant, mi-a fost greu să-i calmez pe ai noștri pentru a ajunge cu prizonierii în siguranță înapoi la bază.

Mai târziu, a trebuit să-l împiedic pe sergentul meu să continue să abuzeze de prizonieri pe durata interogatoriilor. „Nu știi nimic despre regulile războiului?” am strigat la el. M-a privit dușmănos și mi-a răspuns: „Încercam doar să scot adevărul de la ea, dar ei continuă să mintă și nu ne dau nicio informație de care să avem nevoie”.

Știam că are dreptate. Aveam nevoie de informații de la ei, iar dacă ar fi fost trimiși în tabăra de prizonieri pierdeam această ocazie. Trebuia să obținem informațiile. Reținerile pe care le aveam dispărușeră. L-

am scos pe bărbat și l-am dus în spatele clădirii. A continuat să nege. Am urlat la el: „Vorbești sau mori”. Am tras un foc în direcția copacilor și apoi l-am ascuns. Apoi am scos femeia afață, i-am pus arma la frunte și i-am spus:

Prietenul tău a mințit; așa că l-am ucis. Dacă nu spui adevărul, te voi ucide și pe tine.

Unde sunt restul de luptători de gherilă cu care sunteți prieteni? Unde își țin armele?

Ea a pretins că pescuiau și că au intrat în buncăr pentru a scăpa de gloanțele mitralierei. Îi curgeau lacrimi și m-a privit direct în ochi, jurându-mi că este nevinovată.

Am prins femeia și pe prietenul ei asupra faptului. Le era scris „vinovat” pe frunte – trebuiau să fie vinovați! Dar brusc n-am mai fost așa de sigur.

Puneți-vă în situația locotenentului, și hotărâți ce trebuie să faceți.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ unul dintre prizonieri
- ❖ sergentul care îi interoghează
- ❖ alți soldați care asistă
- ❖ un soldat al cărui prieten a fost ucis de combatanți deghizați în civili
- ❖ un fotograf al armatei
- ❖ superiorii militari ai locotenentului de la cartierul general
- ❖ liderii militari ai inamicului

Sursa: Adaptare după David Donovan, Regele luptător Oncea: Amintirile unui Ofițer în Vietnam, McGraw-Hill, New York, 1985.

Ce trebuie să facem cu jeep-ul?

Eram opt luptători pentru libertate înghețată în micul jeep Toyota, alături de armele pe care le-am trecut peste graniță. Când ne-am apropiat de un sat, un copil de 12 ani a venit în fugă să ne întâmpine. Ne-a spus că toată dimineața au zburat avioane și au bombardat zonele din apropiere.

Am parcat jeep-ul sub niște copaci astfel încât să fie greu de văzut din aer. Am zărit patru avioane inamice zburând pe deasupra noastră și bombardând satul din apropiere. „Acolo este casa mea”, a spus comandantul nostru. „Forțele inamice vor să închidă granițele și să radă tot de pe suprafața pământului pentru a se asigura că nu se opune nimeni. Unii săteni au fugit în munți, dar mulți au rămas acolo în casele lor”.

Avioanele de vânătoare au descris un cerc și s-au apropiat de sol. De data aceasta bombe au explodat cam la 450 de metri de noi. Doi bărbați au ieșit din sat și au venit strigând la noi.

Trebuie să plecați. Copiii noștri sunt aici. Dacă piloții văd jeep-ul vostru, ne vor bombarda. Vor ști că sunteți aici deoarece numai luptătorii din rezistență au jeep-uri.

Unul dintre luptătorii noștri a răspuns cu blândețe.

Trebuie să scoateți copiii de aici; duceți-i pe câmp. Nu putem să deplasăm jeep-ul acum; dacă facem asta ne vor vedea piloții. Am parcat jeep-ul sub niște copaci pentru a-l ascunde. Noi luptăm ca să vă ajutăm – pentru apărarea voastră, pentru libertatea voastră.

Dacă ne forțați să plecăm acum și suntem uciși, veți ajuta inamicul. Datoria voastră este să săpați beciuri sau adăposturi anti-aeriene pentru a vă proteja copiii și femeile.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ liderul satului
- ❖ alt sătean (un tânăr, un copil, un părinte)
- ❖ comandantul luptătorilor de rezistență

Puneți-vă în situația luptătorilor din rezistență, și hotărâți ce trebuie să faceți

Sursa: adaptare după Jan Goodwin, *Priens în bataia puștii*, E.P. Dutton, New York, 1987.

Deschid focul asupra satului?

În zorii zilei, coloana noastră de tancuri și transportoare de trupe își croia drum prin suburbiile aglomerate ale orașului. Aveam în partea stângă gardul de sârmă al unei baze aeriene și în dreapta un cătun îngust. Prietenul meu s-a adăpostit în turela tancului spunând „Nu-mi place cum arată treaba asta”. Operatorul nostru radio s-a întors către mine și a spus că tocmai a auzit rapoartele referitoare la numeroase forțe de gherilă ce se ascundeau în zonă.

De unde stăteam eu, în calitate de tunar al tancului, aveam o imagine destul de bună. Am văzut îndeajuns de clar prin praful și vremea înnorată de dimineață niște siluete ce se aruncau pe poziții printr-un șir de case situat de aceeași parte cu plutonul

de transportoare aflate înaintea noastră pe drum. Am putut să văd de asemenea și faptul că erau în mod clar înarmați.

Cineva a strigat să deschidem focul.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ soldații inamici din sat
- ❖ sătenii
- ❖ camarazii de arme ai tunarului
- ❖ ofițerii superiori ai acestuia

Sursa: adaptare după Dwight W. Birdwell, *O sută de mile de drumuri rele*, 1967-68, Presidio, San Francisco, 1985.

**Puneți-vă în situația
tunarului de tanc,
și hotărâți ce
trebuie să faceți.**

Fișă de lucru pentru analiza dilemei

Problemă:	
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Acțiune:	
Pro:	Contra:
Decizii și motive pentru această alegere:	

Care sunt regulile de bază ale dreptului internațional umanitar?

1. Atacurile trebuie să fie limitate la combatanți și ținte militare

- 1.1 Civili nu pot fi atacați.
- 1.2 Obiectele civile (locuințe, spitale, școli, clădiri religioase, lăcașe de cult, monumente culturale sau istorice etc.) nu pot fi atacate.
- 1.3 Este interzisă utilizarea civililor pentru a proteja ținte militare.
- 1.4 Este interzis combatanților să se deghizeze în civili.
- 1.5 Este interzisă înfometarea civililor ca metodă de luptă.
- 1.6 Este interzisă atacarea obiectelor care sunt indispensabile supraviețuirii populației civile (depozite de alimente, zone agricole, instalații de apă potabilă etc.).
- 1.7 Este interzisă atacarea barajelor, a digurilor sau a centralelor nucleare dacă un astfel de atac poate produce pierderi importante în rândul populației civile.

2. Atacurile sau armele care lovesc în mod nediscriminatoriu obiectele și persoanele civile și militare și care provoacă suferință sau vătămări excesive sunt interzise.

- 2.1 Sunt interzise arme specifice – armele chimice sau biologice, arme cu laser care provoacă orbirea, arme care vătămă corpul cu ajutorul fragmentelor care nu pot fi depistate cu raze X, otrăvă, mine terestre antipersonal etc.
- 2.2 Este interzis ordinul sau amenințarea că nu vor mai exista supraviețuitori.

3. Civili, combatanții răniți și prizonierii trebuie cruțați, protejați și tratați în mod uman.

- 3.1 Nicio persoană nu va fi supusă torturii fizice sau psihice, pedepselor corporale sau tratamentului abuziv sau degradant.
- 3.2 Este interzisă violența sexuală.
- 3.3 Părțile participante la conflict trebuie să caute și să îngrijească inamicii răniți sau bolnavi care se află în puterea lor.
- 3.4 Este interzisă uciderea sau rănirea inamicilor care se predau sau care sunt scoși din luptă.
- 3.5 Prizonierii au dreptul la respect și trebuie tratați în mod uman.
- 3.6 Este interzisă luarea de ostateci.
- 3.7 Este interzisă strămutarea forțată a populației civile. Este interzisă și ceea ce se numește „purificare etnică”.
- 3.8 Persoanele care se află sub puterea inamicului au dreptul de a primi și trimite știri familiilor lor și de a beneficia de ajutor umanitar (hrană, asistență medicală, sprijin psihologic etc.).
- 3.9 Grupurile vulnerabile, cum ar fi femeile însărcinate și mamele care alăptează, copiii singuri, bătrânii etc., trebuie să fie protejate în mod special.
- 3.10 DIU interzice recrutarea și participarea la ostilități a copiilor sub vârsta de 15 ani.
- 3.11 Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil (tribunal imparțial, procedura obișnuită etc.). Sunt interzise pedepsele colective.

Definiții

Daune colaterale: daunele sau pierderile cauzate în mod accidental în timpul unui atac, în pofida măsurilor de precauție menite să împiedice, sau în orice caz să reducă la minimum, pierderile de vieți omenești în rândul civililor, vătămarea acestora sau distrugerea obiectelor civile.

Scos din luptă (hors de combat):

are în vedere combatanții care au fost capturați, răniți, sunt bolnavi sau au naufragiat și astfel nu se mai află în situația de a lupta.

Civil: orice persoană care nu este combatant (în cazul existenței unor incertitudini, persoana respectivă trebuie prezumată a fi civilă.).

Dacă și doar pentru perioada de timp în care civilii iau parte

în mod direct la ostilități, aceștia devin combatanți și își pierd dreptul de a fi protejați.

Obiecte civile: orice obiecte care nu sunt ținte militare.

Dacă și doar pentru perioada de timp în care obiectele civile sunt folosite pentru a sprijini acțiunile militare, acestea devin ținte militare și își pierd dreptul de a fi protejate.

Combatant: persoana care ia parte în mod direct la ostilități sau un membru al forțelor armate.

Ținte militare: combatanți și obiective care, prin natura, amplasarea, scopul și utilizarea lor aduc o contribuție efectivă la acțiunile militare și a căror distrugere oferă un avantaj militar evident.

4. Personalul medical militar și civil și facilitățile medicale militare și civile (spitale, clinici, ambulante etc.) trebuie respectate și protejate și trebuie să li se asigure tot ajutorul disponibil pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice.

- 4.1 Emblema Crucii Roșii, a Semilunii Roșii sau a Cristalului (Rombului) Roșu semnifică protecția personalului și a facilităților medicale. Sunt interzise atacurile asupra persoanelor sau obiectelor care poartă această emblema. Se interzice de asemenea utilizarea în mod fals a emblemei.
- 4.2 Unitățile și transporturile medicale nu vor fi folosite pentru comiterea actelor care să dăuneze inamicului.
- 4.3 La tratarea răniților și bolnavilor, nu se vor acorda priorități decât pe baza motivelor medicale.

În Explorările 3A și 3B, cursanții au analizat motivele pentru care combatanții încalcă dreptul internațional umanitar (DIU) și modul în care o încălcare duce la alta. Explorarea 3C se referă la o întrebare pe care cursanții și-o adresează încă de la începutul programului: cine este responsabil pentru respectarea DIU? Pentru a găsi răspunsuri, ei analizează declarații ale unor lideri militari de pe trei continente.

Obiective:

- ❖ Identificarea persoanei din rândul combatanților care este responsabilă de asigurarea respectării regulilor
- ❖ Identificarea modului de îndeplinire a responsabilității

Resurse:

- ❖ Lectură: cine este responsabil?

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute

1. Brainstorming (5 minute)

Alcătuți o listă cu idei ca răspuns la întrebarea:

- De ce au nevoie combatanții pentru a respecta regulile?

[De exemplu: cunoașterea regulilor, instructajul în domeniul regulilor, lideri care nu dau ordine ilegale și care reprezintă exemple, sprijinul logistic pentru îndeplinirea acestor responsabilități, așa cum ar fi elicopterul medical de evacuare pentru prizonierii răniți, cunoașterea faptului că cei care încalcă regulile vor fi pedepsiți etc.]

Apoi, pentru fiecare idee din lista alcătuită de cursanți, întrebați:

- Cine este responsabil pentru acest lucru?

2. Responsabilitatea pentru respectarea regulilor

(trei grupuri) (20 minute)

Pentru a analiza textul „Cine este responsabil?”, atribuiți fiecărui grup una din următoarele sarcini:

- ❖ Menționați responsabilitățile ofițerilor
- ❖ Menționați responsabilitățile soldaților
- ❖ Menționați responsabilitățile guvernului

Întruniți-vă din nou pentru a strânge rapoartele grupurilor și pentru a discuta pe tema rezultatelor. Analizați lista alcătuită de cursanți ca urmare a lecturii.

Comandantul 1: *Nerespectarea principiilor de bază ale DIU ar aduce prejudicii **cauzei noastre** și ar avea **consecințe grave**.*

Concepte cheie: mijloace și rezultate, credibilitatea unei cauze, interesul propriu, opinia publică, imagine

Colonelul 2: *Trebuie să luăm în considerare toate aspectele umanitare ale războiului în momentul conceperii **ordinelor noastre operative** pentru luptă.*

Explorarea 3C: Cine este responsabil?

Concepte cheie: planificare militară, prizonieri, asistență medicală pentru inamicii răniți, respectarea regulilor

Colonelul 3: *Comandanții au responsabilitatea de a asigura respectarea regulilor. Iar acest lucru necesită instrucție și disciplină de fier.*

Concepte cheie: implementarea regulilor, responsabilitate, instrucție, disciplină

3. Comparații pe plan local (10 minute)

Dezbateți:

- Exemple de modalități în care ideile acestor lideri militari se pot aplica și comportamentului oamenilor din afara armatei. Puteți da exemple de conducere bună și de conducere defectuoasă?
- „Rezultatele” pot fi acceptate indiferent de mijloace? De ce da sau de ce nu? Pot fi discreditate scopurile unui lider ca urmare a acțiunilor subordonaților săi?

4. Dacă un soldat primește un ordin care încalcă DIU? (5 minute)

Aceasta este o problemă complexă care va fi abordată în cadrul activităților ulterioare. Cu toate acestea, cursanții trebuie să știe că astfel de ordine sunt ilegale și că soldații nu au obligația de a executa un ordin care încalcă DIU.

Încheiere (5 minute)

Analizați aceste enunțuri, ce aparțin unor comandanți contemporani.

Lupta este o soluție de ultimă instanță. Fără dreptul internațional umanitar, nu există nicio lumină în tunel.

- Ce vrea să spună prin „nicio lumină în tunel”? De ce contează acest lucru?

Dacă permiți inamicului să piardă cu demnitate, atunci nu va simți nevoia să lupte până la ultimul om. La asta se referă regulile.

- În ce mod contribuie faptul că permiți inamicului să piardă cu demnitate la restaurarea păcii? Această idee se aplică certurilor sau conflictelor din viața cotidiană? Dacă da, în ce mod? Dacă nu, de ce nu?

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Numeroase persoane au responsabilități de îndeplinit pentru respectarea DIU. Deși o singură persoană poate încălca DIU, este nevoie de eforturile combinate ale oficialităților guvernamentale, ale liderilor militari și ale combatanților individuali pentru a se asigura respectarea DIU.
- ◆ Este în avantajul oricărui stat să sprijine DIU.

Activități suplimentare

Un eseu

Parcurgeți cele învățate în Modulele 2 și 3 și scrieți un paragraf sau un eseu ca răspuns la următoarea întrebare:

- De ce sunt de acord statele și armatele să respecte regulile stipulate în DIU?

Manualul unui combatant

Creați un mic ghid „memento” pe care să-l poarte combatanții. Folosiți desene simple pentru diferite reguli de bază ale DIU pe care aceștia trebuie să le respecte.

CODE OF CONDUCT FOR COMBATANTS

ICRC

WOUNDED ENEMIES IN THE FIELD

1. Collect them.

2. Care for them.

3. Hand them over to your superior or to the nearest medical personnel.

4. Respect medical personnel and facilities.

WOUNDED AND SHIPWRECKED ENEMIES AT SEA

1. Protect the wounded, sick, an shipwrecked (also aircrew).

3. Protect civilian boats rescuing the wounded and shipwrecked.

2. Search for them and collect them after every engagement.

4. Respect hospital ships and medical aircraft marked with the Red Cross / Red Crescent signs.

Cine este responsabil?

Responsabilitatea primară pentru cele ce se petrec în timpul conflictelor armate aparține direct combatanților și liderilor acestora (politici și militari) – cei care duc războiul. Atunci când un stat devine parte la un tratat de drept internațional umanitar (DIU), aceasta se obligă să creeze legi prin care să determine aplicarea și respectarea DIU de către cetățenii săi. Statul se angajează să își instruiască și să educe soldații în spiritul regulilor de bază ale DIU și să respecte DIU în planificarea și îndeplinirea operațiunilor militare.

Analizați viziunile a trei dintre liderii militari contemporani de pe trei continente diferite.

Comandantul 1 (El Salvador)

Noi ne-am instruit soldații să respecte principiile de bază și am luat măsuri disciplinare stricte împotriva celor care le încalcă. Știam că orice eșec în acest sens ne-ar fi afectat cauza. Dacă eu, în calitate de comandant, aș face o astfel de greșelă, aceasta ar avea consecințe grave. Am insistat ca toți soldații noștri să respecte aceste reguli indiferent de cât de grele ar fi condițiile.

- În ce mod ar putea fi afectată cauza unor luptători de gherilă de nerespectarea DIU?
- „Rezultatele” pot fi acceptate indiferent de mijloace? De ce da sau de ce nu?
- Scopurile unui lider pot fi discreditate din cauza acțiunilor pe care le permite adeptilor lui să le întreprindă?
- În ce mod contribuie viziunea acestuia la înlăturarea încălcărilor DIU?

Colonelul 2 (Iordania)

Atunci când intrăm în luptă primim un document care menționează toate ordinele operaționale. Trebuie să includem toate aspectele aferente dreptului internațional umanitar în ordinele noastre. Acest lucru privește prizonierii de război, de exemplu – unde să-i evacuăm, cum să-i tratăm, ce să luăm de la ei, cum să evacuăm răniții, și așa mai departe. Așa că noi avem toate aceste lucruri în ordinele noastre operaționale.

- De ce se solicită liderilor militari introducerea aspectelor umanitare în planurile ce privesc operațiuni militare?
- Dați exemple de planuri ce trebuie incluse.

Colonelul 3 (Zimbabwe)

În război, persoanele responsabile pentru asigurarea respectării regulilor sunt co-

mandanții superiori. Ei asigură respectarea regulilor prin instrucție și prin disciplină de fier.

Dacă soldații sunt instruiți corect au morală ridicată și o disciplină satisfăcătoare – da, vor ucide civili, deoarece aceasta este o realitate a războiului. Dar controlul exercitat de lideri este factorul care împiedică transformarea într-un masacru deliberat. Dacă ai comandanți care nu înțeleg regulile, care nu aplică regulile și nici nu insistă ca soldații să respecte standardele impuse de aceste reguli, nu obții nimic altceva decât gloată dezordonată pe câmpul de luptă, ca o haită de fiare sălbatice.

Cei mai buni comandanți au cei mai buni soldați, și nu invers. Poți avea cei mai buni soldați din lume, dar dacă îi dai sub comanda unui incompetent, aceștia se vor transforma într-o gloată dezordonată într-o săptămână. Dar dacă ai un comandant foarte bun cu o grupă de soldați incompetenți, aceștia vor deveni din ce în ce mai buni în fiecare zi.

- De ce spune acesta că este nevoie de instrucție și disciplină de fier? (Ce fel de instrucție? Ce fel de disciplină?)
- De ce este important comportamentul ofițerilor?

Studiu de caz: My Lai –
Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

Acest studiu de caz opțional analizează un incident istoric care a reprezentat o încălcare gravă a dreptului internațional umanitar (DIU). Prin analiza acestui caz binecunoscut, cursanții urmăresc greșelile și lucrurile bune în aplicarea regulilor DIU. Cursanții examinează factorii care au contribuit la ceea ce s-a întâmplat, dilemele cu care s-au confruntat soldații, modalitățile diferite de reacție și consecințele acțiunilor respective.

În timp ce conceptul de implementare a DIU este prezentat în Explorarea 3C, studiul de caz tratează în continuare problema, aducând în plus materialul necesar pentru a analiza circumstanțele ce îngreunează implementarea: instruirea pe care o primesc combatanții, tipul de mediu în care are loc lupta în războiul modern (problema persoanelor care sunt „simpli civili”) și emiterea unui ordin ilegal. Prin intermediul studiului de caz se realizează conexiuni între problemele de implementare și problemele de impunere și se demarează analiza dificultăților întâmpinate atunci când un stat încearcă să pedepsească un membru al propriei armate.

Articolul 146

Înaltele Părți Contractante se angajează să ia toate măsurile legislative necesare pentru a fixa sancțiunile penale adecvate ce trebuie aplicate persoanelor care au comis, sau au dat ordin să se comită una sau alta din încălcările grave la prezenta Convenție, definite în articolul următor.

Fiecare parte contractantă va avea obligația să urmărească persoanele bănuite de a fi comis sau de a fi ordonat să se comită astfel de grave încălcări, și va trebui să le defere propriilor sale tribunale, indiferent de naționalitatea lor.

A Patra Convenție de la Geneva

Obiective:

- ❖ Conștientizarea modalităților în care oamenii obișnuiți reacționează în fața unor grave încălcări ale dreptului internațional umanitar
- ❖ Înțelegerea unora dintre problemele și dilemele implicate de implementarea și aplicarea DIU

Resurse:

- ❖ Fișa de informații: Incidentul de la My Lai – informații de bază
- ❖ Fișe de profil
- ❖ Fișa de profil CAMV și structura ierarhică
- ❖ Imagini video și transcriere: Ce am făcut la My Lai
- ❖ Fișe cu evenimentele derulate
- ❖ Fișa de informații: Incidentul de la My Lai – urmarea
- ❖ Din scrisoarea președintelui
- ❖ Dileme:
Nu a existat milă
Ce trebuia să fac?
Ce trebuie să raportez?

Timp:

Două sau trei sesiuni de 45 până la 60 minute.

Pregătire:

Pregătiți fișele pentru „Profil” și „Ce s-a întâmplat” pentru a le distribui cursanților.

PARTEA ÎNTÂI

1. Călătorie în timp (15 minute)

Explicați cursanților faptul că li se va cere să își imagineze că vor călători în timp, înapoi în 1968, în miezul luptelor din Vietnam.

Prezentați pagina 1 din „Incidentul de la My Lai – informații de bază”

Studiu de caz: My Lai – Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

Întrebări posibile:

- Ce vă puteți imagina despre soldații din Compania Charlie pe baza acestor informații?
- Ce credeți că gândeau sau că simțeau în momentul în care li s-a comunicat planul pentru ziua următoare? De ce?

Cereți cursanților să își imagineze că fac parte din Compania Charlie în acea zi de 15 martie 1968. Atribuiți cursanților personaje, distribuindu-le fișe de profil.

2. Cum s-au pregătit soldații (20 – 30 minute)

Cereți cursanților să scrie răspunsuri la cele două întrebări din fișele lor de profil asemenea unor însemnări în jurnal, pe care le-ar fi putut scrie în noaptea dinaintea atacului planificat pentru 16 martie. Acordați-le suficient timp cursanților să se acomodeze cu sentimentul de a fi participanți.

Discutați ceea ce își imaginează cursanții despre gândurile soldaților în acea noapte. Cursanții pot interpreta, în conversație, rolurile soldaților.

Prezentați „fișa de date CAMV” care a fost distribuită tuturor soldaților americani din Vietnam. Discutați conținutul și scopul acelei fișe.

- Ce alte indicații ar fi putut primi soldații cu referire la comportamentul lor?

3. Cum au făcut față soldații (40 – 60 minute)

Citiți „Dimineața de 16 martie”, pagina 2 din „Incidentul de la My Lai – informații de bază”. Apoi prezentați imaginile „Ce am făcut la My Lai”.

Imaginile video prezintă întâmplările de la My Lai prin prisma amintirilor a opt dintre soldații care au fost implicați. Cursanții vor auzi modul în care acești soldați priveau civilii, impactul ordinelor ce a determinat pierderea controlului și alegerile pe care le-au făcut soldații. Cursanții vor auzi, de asemenea, despre modul în care soldații au fost instruiți pentru luptă (alături de imagini ale soldaților la o instrucție, în urmă cu 30 ani).

După vizionare, analizați, alături de cursanți, ce s-a întâmplat.

NOTĂ: imaginile prezintă cinci teme care se desfășoară în cinci părți, pe măsură ce participanții reproduc cele întâmplate și modul cum au fost implicați în evenimente. Începutul fiecărei părți este marcat de imaginea statică a soldaților ce se îndepărtează în momentul decolării unui elicopter.

1. instructaj [vocea sergentului Hodges]
2. noi, inamicul și modul de identificare a inamicului [Bernhard, Widmer, Simpson]
3. pierderea auto-controlului, confuzie morală, semnificația ordinelor [Bernhard, Hodges, Widmer]
4. alegerile făcute de soldați [Simpson, Widmer, Hodges, Stanley, Haeberle]
5. martorii [Thompson, Colburn, Haeberle]

Studiu de caz: My Lai – Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

Subiecte pentru discuții:

- ❖ Amploarea tragediei pentru victime
- ❖ Starea psihică a soldaților înainte de operațiunea din 16 martie
- ❖ Influența asupra comportamentului mai multor soldați (de exemplu, instrucția, percepția asupra inamicului și a ordinelor, experiențe anterioare)
- ❖ Rolul conducătorilor
- ❖ Responsabilitatea indivizilor pentru propriile acțiuni
- ❖ Probleme referitoare la chestiunea dacă civilii sunt sau nu combatanți
- ❖ Modul în care DIU și regulile de angajare pe care soldații americani le-au primit se referă la operațiunea de la My Lai (așa cum a fost planificată și cum s-a desfășurat)

Puneți la dispoziția cursanților fișele „Ce s-a întâmplat”, pentru soldații ale căror personaje le-au fost atribuite. Cereți-le să compare însemnările din jurnal pe care le-au scris anterior cu ceea ce au învățat din imaginile video și din fișele de prezentare.

Întrebări posibile:

- De ce acești soldați au provocat atâta rău civililor?
- De ce au refuzat unii soldați să participe?
- Ce impact ar fi putut avea martorii?
- Există momente în care este important să execuți ordinele fără a le discuta?
- De ce reprezintă subordonarea un lucru important în război? Soldații trebuie să execute ordine ilegale?
- Unde/cum credeți că sunt informații soldații despre ceea ce este ilegal?
[De exemplu, dintr-un manual, la instrucție, de la alți soldați, observare pe teren etc.]
- Cum pot fi prevenite tragediile ca aceea din 16 martie de la My Lai?

4. Ce ar trebui să se întâmple acum? (10 – 15 minute)

Cereți cursanților să scrie o a doua însemnare în jurnal – de data aceasta pentru noaptea din 16 martie. Din punctul de vedere al personajului care le-a fost atribuit, fiecare cursant trebuie să scrie despre ceea ce trebuie făcut după producerea masacrului.

Discutați despre:

- Ceea ce au scris cursanții
- Ceea ce cred ei înșiși că au făcut într-adevăr unele persoane
- Ceea ce cred ei că *ar trebui* să facă indivizii și de ce (de la soldați, în ordine crescătoare pe scara ierarhică)

Analizați:

- Efectele pe termen scurt și pe termen lung ale masacrului asupra combatanților

Există numai câteva persoane dintre cele care au participat atunci și au avut prezența de spirit și puterea interioară pentru a depăși acea situație. Majoritatea nu au reușit – chiar și oameni pe care-i cunoșteam. Am fost șocat să descopăr că au făcut alegerea greșită. Ei trebuie să trăiască cu acest lucru. Și eu, și noi toți.

- Ron Ridenhour
Veteran din Vietnam

Studiu de caz: My Lai –
Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

- Efectele pe termen scurt și pe termen lung asupra efortului militar al S.U.A.
- Motivațiile membrilor forței armate pentru a-i aduce în fața justiției pe cei care încalcă legile
- Motivațiile membrilor forței armate pentru a mușamaliza incidentul

Studiu de caz: My Lai –
Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

507. Universalitatea jurisdicției

(b) Persoane acuzate de comitere de crime de război:

...Ofițerii superiori ai soldaților S.U.A. trebuie să asigure pedepsirea promptă și adecvată a crimelor de război comise de membrii propriilor forțe armate împotriva personalului inamic.

¶ 508. Sancțiuni penale
Pedeapsa aplicată pentru încălcarea regulilor de război trebuie să fie proporțională cu gravitatea faptei.
Pedeapsa cu moartea poate fi aplicată pentru încălcări grave ale legii...

¶ 509. Justificarea ordinelor superiorilor
(a) Încălcarea regulilor războiului în urma unui ordin al unei autorități superioare, militară sau civilă, nu privează actul în sine de caracterul său de crimă de război și nici nu poate constitui un argument al apărării în procesul persoanei acuzate, cu excepția situației în care persoana acuzată nu a cunoscut și nici nu ar fi putut cunoaște faptul că ordinul a fost ilegal...

- Manualul Armatei S.U.A.

PARTEA A DOUA

1. În căutarea dreptății (20 – 30 minute)

Discutați despre „Incidentul de la My Lai – urmările: Ce s-a întâmplat în rândurile armatei” (pagina 1).

Prezentați următorul citat din Directiva 20 a Armatei S.U.A., pentru a fi dezbătut.

Întregul personal militar care cunoaște sau căruia i s-a raportat un incident sau un act considerat a fi crimă de război are responsabilitatea de a-l aduce, de îndată ce este posibil, la cunoștința ofițerului superior. În timpul exercitării atribuțiilor, personalul militar va depune toate eforturile pentru a depista comiterea crimelor de război și pentru a raporta datele esențiale ofițerului superior. Persoanele care descoperă crime de război vor întreprinde toate acțiunile considerate a fi rezonabile în condițiile date pentru a conserva dovezile materiale, pentru a identifica martorii și pentru a înregistra (prin fotografie, schiță sau note descriptive) circumstanțele și împrejurările.

- Raportul Peers

Cereți cursanților să întocmească o listă cu posibile motive pentru care regulile de aplicare a DIU nu au fost respectate. Discutați cu ei despre cine a respectat aceste reguli și cine a participat, în aparență, la mușamalizarea celor petrecute la My Lai și ce motive ar fi putut avea pentru aceste acțiuni.

Întrebări posibile:

- Ce i-ați spune colonelului Henderson, căpitanului Medina, fotografului sau oricărei alte persoane care a știut de acest incident?
- Cine credeți că ar trebui să fie pus sub acuzare și judecat? Pentru ce fapte? De ce?
- Ce efect ar putea avea zvonurile despre un masacru asupra altor soldați din Vietnam? Ce ar putea să facă ei în această privință?
- Din momentul în care a început mușamalizarea întâmplărilor, ce credeți că putea fi făcut pentru a dezvălui aceste lucruri?

Idei de evidențiat:

- Responsabilitatea individuală
- Responsabilitatea conducătorilor

2. Aplicarea legii – Ce a mers bine și ce nu a mers bine? (20 – 30 minute)

Prezentați „Cronologia rezultatelor” din fișa de informații „Incidentul de la My Lai – urmările” (pagina 2).

Atribuiți unei jumătăți a grupului sarcina de a sublinia exemple din cadrul incidentului de la My Lai referitoare la modul în care prevederile dreptului internațional umanitar NU AU FOST aplicate, în timp ce cealaltă jumătate are sarcina de a găsi exemple în care acestea AU FOST aplicate.

Studiu de caz: My Lai – Ce a mers bine și ce nu a mers bine?

Cereți cursanților să analizeze rolurile:

- ❖ Soldaților înrolați (inclusiv Ridenhour, jurnalistul, Thompson și grupul său, cât și soldații companiei C)
- ❖ Ofițerilor (inclusiv procurorii militari și Generalul Peers)
- ❖ Mass- media din S.U.A.
- ❖ Politicienilor
- ❖ Opiniei publice
- ❖ Juraților Curții Marțiale (ofițeri din armata S.U.A. de același grad cu acuzații)

Întrebări posibile:

- Ce alegeri au făcut oamenii în privința aplicării regulilor? De ce?
- Ce efect au diferitele puncte de vedere asupra alegerilor?

Cereți cursanților să își prezinte concluziile.

Încheiere

Ați văzut complexitatea implementării și aducerii la îndeplinire a DIU cât și importanța amândurora.

- Care sunt ideile dumneavoastră în privința lucrurilor care ar putea fi făcute pentru a spori acțiunile pozitive pe viitor?

[De exemplu, creșterea gradului de înțelegere a dreptului internațional umanitar, crearea unui tribunal internațional pentru judecarea oamenilor acuzați de crime de război, recunoaștere militară pozitivă a soldaților care raportează încălcări ale legii etc.]

Identificați o persoană căreia ați dori să-i scrieți o scrisoare despre My Lai.

Alegeți scopul scrisorii dumneavoastră și scrieți-o, asigurându-vă că folosiți argumente pentru a sprijini scopul urmărit.

Generalilor noștri, mă supun

Atunci când ordinele lor sunt juste, dar

Atunci când sunt nedrepte, nu le voi executa, și aici

Ca și la Troia, îmi voi arăta în mod liber felul de a fi

Pentru a lupta cu onoare cu dușmanul meu

- cuvintele lui Ahile din opera lui Euripide, *Iphigeneia în Aulis*

... putem vedea cât de ușor o persoană, indiferent de naționalitate, poate cădea în capcana psihologiei brutalității, atunci când este implicată într-un război. Astfel de brutalități sunt provocate adesea de ura față de ceilalți, așa cum este ilustrat în mod clar de actele de rasism. Problema fundamentală pe care trebuie să o analizăm atunci când avem de-a face cu orice crimă de război este frica profundă de moarte pe care o trăiesc soldații. Pentru a depăși frica în timpul războiului, oamenii tind să se bazeze pe violență, care în schimb le degradează principiile morale și se manifestă ca o izbucnire de brutalitate.

savantul japonez Yuki Tanaka

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Combatanții nu trebuie să execute un ordin ilegal.
- ◆ Realitățile situațiilor de luptă moderne pot îngreuna foarte mult implementarea DIU.
- ◆ Statele pot întâmpina obstacole în calea eforturilor de a aduce membrii propriilor forțe armate în fața justiției pentru încălcarea dreptului internațional umanitar.

Activități suplimentare

A scrie pentru a convinge

Citiți scrisoarea pe care Procurorul Armatei S.U.A. a scris-o președintelui țării. Dezbateți:

- Care este scopul scrisorii sale?
- Ce argumente prezintă pentru a-și sprijini punctul de vedere?

Dileme referitoare la aplicarea regulilor

Analizați una sau mai multe dintre cele trei dileme care au la bază amintirile ofițerilor privind dificultatea de a decide ce trebuie făcut cu cei care au încălcat regulile.

- Nu a existat milă
- Ce trebuie să fac?
- Ce trebuie să raportez?

Cine este vinovat? O dezbatere

Cereți cursanților să dezbată pe marginea următoarei propoziții.

Oamenii care nu raportează crimele de război despre care au cunoștință sunt complici la crimele respective.

Cercetare

Cei care încalcă legile reușesc de obicei să se sustragă judecății în propria țară? Cazul de față implică armata Statelor Unite. Dați exemple în care Statele Unite sau oricare alt stat a încercat și a reușit să-și pedepsească proprii cetățeni vinovați de încălcări ale DIU.

Psihologie / istorie

Aplicați analiza lui William Gault referitoare la factorii care au dus la atrocități, pe cazul unui incident din istorie.

Percepții și factori care au dus la atrocități

1. Inamicul este peste tot.
(Soldați surescitați care văd amenințări directe peste tot în jurul lor.)
2. Inamicul nu este uman.
(Termeni cum ar fi „gooks / gălbejiți” reflectă tendința de a dezumaniza inamicul.)
3. Nu există responsabilitate personală
(A face parte dintr-o unitate și a respecta ordinele poate să însemne că responsabilitatea comună este responsabilitatea nimănui.)
4. Presiunea de a acționa
(Unitățile de atac care nu luptă devin agitate în special atunci când minele și lunetiștii provoacă pierderi umane. Soldatul disperat recurge la răzbunări fără minte.)
5. Dominația oamenilor violenți
(Războiul brutal se potrivește caracterului unor astfel de oameni, ale căror acțiuni sunt adesea admirate și care câștigă conducerea.)
6. Putere de foc
(Arma ușoară M-16 trage 10 cartușe pe secundă. Un soldat înspăimântat sau furios poate pur și simplu să țintească în direcția a inamicului și să declanșeze un torent de distrugerii.)

- adaptare după William Gault, „Câteva remarci despre măcel!”,
Jurnalul American al Psihiatriei, 4 octombrie 1971, Vol. 126, Nr. 4

Incidentul de la My Lai – informații de bază: pregătirea din 15 martie

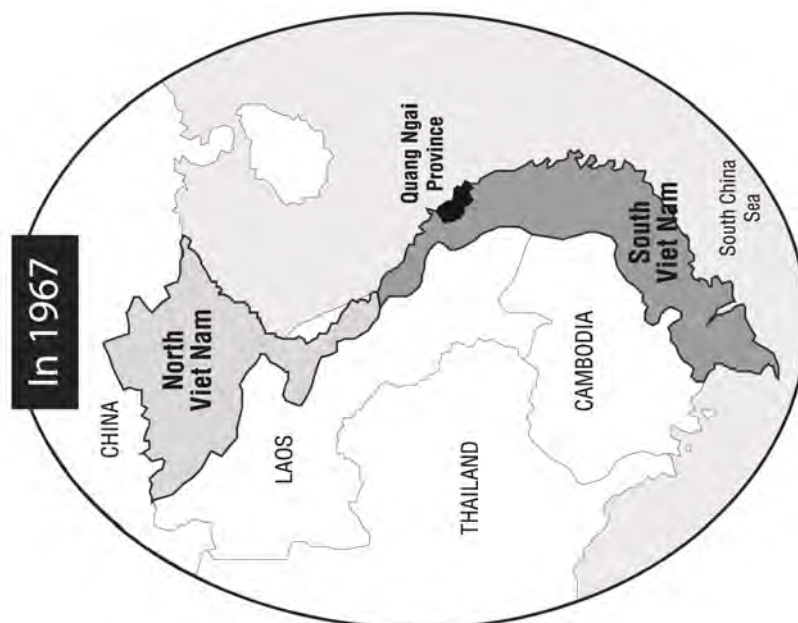
Compania Charlie (compania C) a sosit în Vietnam în decembrie 1967. Aceasta a fost repartizată în provincia Quang Ngai, o zonă pe care oficialitățile militare ale armatei S.U.A. o considerau o fortăreață a Viet Cong. Compania C făcea parte din Forțele de Intervenție Barker, conduse de Lt. Col. Frank Barker. Aceasta a fost organizată pentru a curăța zona de orice prezență a Viet Cong, care ucidea soldați americani cu ajutorul minelor de teren, capcanelor explozive și lunetiștilor într-o zonă cunoscută sub numele de „Pinkville”. Cei 120 de oameni din compania C erau aduși din toată America și media lor de vârstă era de 20 ani. Instrucția lor militară a inclus 2 ore de curs referitoare la drepturile prizonierilor și o fișă de prezentare: „Inamicul în mâinile voastre”. În primele trei luni petrecute în Vietnam, patru membri ai companiei C au fost uciși iar 38 răniți.

Pe data de 14 martie, o capcană explozivă a ucis un sergent foarte apreciat de soldați, a orbit un soldat și a rănit alți câțiva. Sentimentul de răzbunare ciocotea în seara de 15 martie când, în urma serviciilor funerare, căpitanul Medina, ofițerul lor

superior, le-a ținut un discurs de motivare și le-a oferit instrucțiunile pentru misiunea din ziua următoare. Ei urmau să declanșeze un asalt pe scară mare în „Pinkville”, unde misiunea lor era să se lupte cu puternicul batalion 48 al Viet Cong și să distrugă satul My Lai.

Declarațiile exacte ale căpitanului sunt dezbătute încă de atunci. Medina își amintește că scopul său era de a „îi energiza și de a îi pregăti să intre în luptă; nu am dat niciun fel de instrucțiuni referitoare la ceea ce trebuie să facă cu femeile și cu copiii din sat”. Unii soldați confirmă că aceasta a fost tot ceea ce a făcut căpitanul. Alții sunt convinși că în discursul său, căpitanul le-a ordonat să ucidă fiecare persoană din sat.

Planul de asalt necesita ca plutoanele 1 și 2 să asigure zona de aterizare și apoi să intre în sat. Căpitanul Medina, reporterul și fotografii armatei urmau să sosească cu plutonul 3. Din elicopterele care survolau zona, acțiunea urma să fie supravegheată de Lt. Col. Barker de la o înălțime de 300 metri și de generalul Oran Henderson de la 750 metri.

In 1967

Incidentul de la My Lai – informații de bază: dimineața zilei de 16 martie

La ivirea zorilor, elicopterele de asalt care căutau soldați din Viet Cong au executat foc de artilerie asupra zonei de aterizare. Astfel, la aterizarea elicopterelor ce transportau soldații, toți membrii Viet Cong din zonă probabil deja plecaseră. La sosirea lor, soldații nu au întâmpinat niciun fel de opoziție.

Oamenii din plutonul 2 au văzut niște vietnamezi care se îndepărtau în fugă și au deschis focul asupra lor. S-au aliniat și au intrat în sat. Plutonul 1 a pătruns în sat, într-o stare de tensiune și așteptându-se la foc intens din partea inamicului. Cineva a arătat un loc în care văzuse un „gook” (argoul pentru inamic). Sg. Mitchell a spus „împușcați-l”, și cineva a făcut-o.

A început masacrul. Un soldat a dărâmat la pământ un bătrân firav, i-a tăiat gâtul și l-a aruncat într-o fântână. De la declanșarea masacrului, acesta a degenerat rapid. Unii dintre oamenii care nu doreau să ucidă civili neînarmați și care nu opuneau rezistență au devenit mai puțin reținuți când și-au văzut colegii făcând asta. În mai puțin de patru ore, au fost măcelăriți peste 500 de civili vietnamezi neînarmați; satul lor a fost distrus complet.

Fișe de profil

Michael Bernhardt

Bernhardt avea una din cele mai periculoase misiuni din armată, cea de „șobolan de tunel”. Dat fiind faptul că inamicul transporta foarte multe materiale prin tunelele subterane, „șobolanii de tunel” trebuiau să desfășoare căutări în tunelurile în care erau amplasate capcane explozive.

Deși se înrolase voluntar, Bernhardt era „un bărbat de 24 de ani, cu o atitudine oarecum împotriva autorității, care avusese unele confruntări cu superiorii săi și care ținea foarte mult să îi scrie reprezentantului din Congres despre ceea ce era în neregulă cu armata americană”. În lunile ianuarie și februarie, el a fost foarte afectat de modul în care își vedea colegii din compania C tratându-i pe prizonieri.

Bernhardt: Când am văzut soldații americani ce comiteau acte care ar fi fost numite atrocități în cazul în care ar fi fost săvârșite de altcineva, am început să cred că poate nu am dreptate - că poate am fost pur și simplu prea naiv toată viața mea și poate că în felul acesta stau lucrurile cu adevărat. Am încercat să nu gândesc așa; am încercat să mi păstrez propriile valori intacte, dar nu a fost ușor. Încetul cu încetul, am început să văd că acest grup de bărbați scapă de sub control.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Locotenentul William Calley

Lt. Calley, în vârstă de 24 de ani, se afla la comanda plutonului 3 al companiei C. Soldații de sub comanda lui l-au descris ca fiind „un puști care încerca să lupte într-un război”. Atitudinea sa față de vietnamezi a fost rezumată de un soldat care a declarat că dacă soldații de sub comanda lui Calley „voiau să facă un lucru greșit, el nu se opunea”.

Calley: imediat ce intrați în Pinkville, vă aflați într-un câmp minat. Se va trage asupra voastră și din față și din spate: de către „civilii” din My Lai. Bătrânii, femeile și copiii de acolo aparțin cu adevărat aceluiași batalion: civili care luptă. Trag cu armele, amorsează mine și le declanșează. Iar dacă îi luați prizonieri, vor trage cuil de la grenadele voastre. (...) Și veți muri ca muștele. Li s-a întâmplat celor din Alpha, li s-a întâmplat celor din Bravo; ni se va întâmpla și nouă, celor din compania Charlie, mâine.

Pinkville este acum baza celor din Viet Cong, a spus Medina. „Nu trebuie să lăsăm pe nimeni să ajungă în spatele nostru” a continuat, după cum îmi amintesc. Companiile Alpha și Bravo au avut probleme deoarece i-au lăsat pe cei din Viet Cong să ajungă în spatele lor. Au suferit pierderi enorme, și-au pierdut avântul și asta a reprezentat decăderea lor. Misiunea noastră, a spus Medina, este să intrăm rapid și să neutralizăm totul – să ucidem totul.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Fișe de profil

Larry Colburn

Colburn a abandonat școala la vârsta de 17 ani pentru a se înrola în armată. Un an mai târziu, în calitate de mitralior pe un elicopter de recunoaștere, făcea parte din Divizia 123 Aeropurtată. Pe data de 16 martie, misiunea sa era de a sprijini trupele aflate la sol pe măsură ce acestea pătrundeau în My Lai.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Sergentul Ron Haeberle

Sg. Haeberle era fotograf al armatei, parte dintr-o echipă de jurnaliști formată din doi oameni trimisă pentru a face reportaje despre operațiune pentru publicația armatei. Misiunea lor era aceea de a scrie reportaje și a face fotografii de război care urmau să fie trimise ziarelor din țară. Avea o armă și două aparate de fotografiat – aparatul armatei și un aparat personal pe care-l folosea pentru fotografiile neoficiale pe care dorea să le facă.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Colonelul Oran Henderson

Având o vechime de peste 25 de ani în armată, Col. Henderson intenționa să devină general. În momentul incidentului, primise recent comanda Batalionului 11 și a altor trei batalioane de infanterie (în total 3.500 de oameni), în ciuda faptului că nu participase niciodată la lupte în mod activ. My Lai reprezenta prima lui operațiune de luptă. Generalul Koster, care l-a numit în funcție și căruia îi raporta, l-a descris astfel: „o persoană curajoasă și, cred, un lider destul de puternic. Nu eram sigur dacă era cel mai inteligent dintre toți cei de la comanda brigadelor”. Pe data de 16 martie, se va afla în contact permanent cu operațiunea prin transmisiile radio din bază.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Robert Maples

Soldatul Maples avea 19 ani. Era pușcaș mitralior.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Fișe de profil

Sergentul Kenneth Hodges

Sg. Hodges era foarte mândru de soldații din compania Charlie pe care îi asistase la instrucție înainte ca aceștia să fie trimiși în Vietnam. În calitate de sergent, va avea sub comandă un mic grup de soldați pe durata acțiunii din My Lai.

Hodges: Ceea ce s-a înțeles din ordinul dat a fost aceea de a ucide pe toată lumea din sat. Cineva a întrebat dacă acest lucru înseamnă și femeile și copiii, iar ordinul a fost „pe toată lumea din sat”, deoarece aceștia – femeile, copiii, bătrânii – făceau parte din Viet Cong sau simpatizau cu Viet Cong. Nu simpatizau nici armata din Vietnamul de Sud și nici pe americani. Ei nu ne ajutau în efortul de război. Era destul de clar că nimeni din acel sat nu avea să fie cruțat.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Harry Stanley

Stanley era căraș de muniție și aruncător de grenade. A învățat singur limba vietnameză și a ajuns să o vorbească și să o înțeleagă mai bine decât cei care fuseseră instruiți de armată.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Căpitanul Ernest Medina

În calitate de ofițer aflat la comanda companiei Charlie, căpitanul Medina de 33 de ani era foarte apreciat în rândurile soldaților săi. Era militar de carieră și se înrolase în armată la 16 ani, mințind în privința vârstei reale. În noaptea de dinaintea atacului asupra satului My Lai, el le-a vorbit soldaților săi.

Medina: Le-am spus de asemenea că (...) eram autorizați să distrugem satul, că puteau să dea foc la clădiri, puteau să ucidă animalele domestice și să distrugă recoltele și că puteau să astupe fântânile care furnizau apă potabilă.

Le-am mai spus și că aceasta era șansa de a ne răzbuna pe Batailonul 48 din Viet Cong care (...) punea mine și capcane explozive în zona noastră de operațiuni, cei care trăgeau în noi (...), că aceasta era șansa noastră de a regla conturile cu ei, de a-i înfrunța și a ne lupta cu ei.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Fișe de profil

Sergentul Kenneth Hodges

Sg. Hodges era foarte mândru de soldații din compania Charlie pe care îi asistase la instrucție înainte ca aceștia să fie trimiși în Vietnam. În calitate de sergent, va avea sub comandă un mic grup de soldați pe durata acțiunii din My Lai.

Hodges: Ceea ce s-a înțeles din ordinul dat a fost aceea de a ucide pe toată lumea din sat. Cineva a întrebat dacă acest lucru înseamnă și femeile și copiii, iar ordinul a fost „pe toată lumea din sat”, deoarece aceștia – femeile, copiii, bătrânii – făceau parte din Viet Cong sau simpatizau cu Viet Cong. Nu simpatizau nici armata din Vietnamul de Sud și nici pe americani. Ei nu ne ajutau în efortul de război. Era destul de clar că nimeni din acel sat nu avea să fie cruțat.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Harry Stanley

Stanley era căraș de muniție și aruncător de grenade. A învățat singur limba vietnameză și a ajuns să o vorbească și să o înțeleagă mai bine decât cei care fuseseră instruiți de armată.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

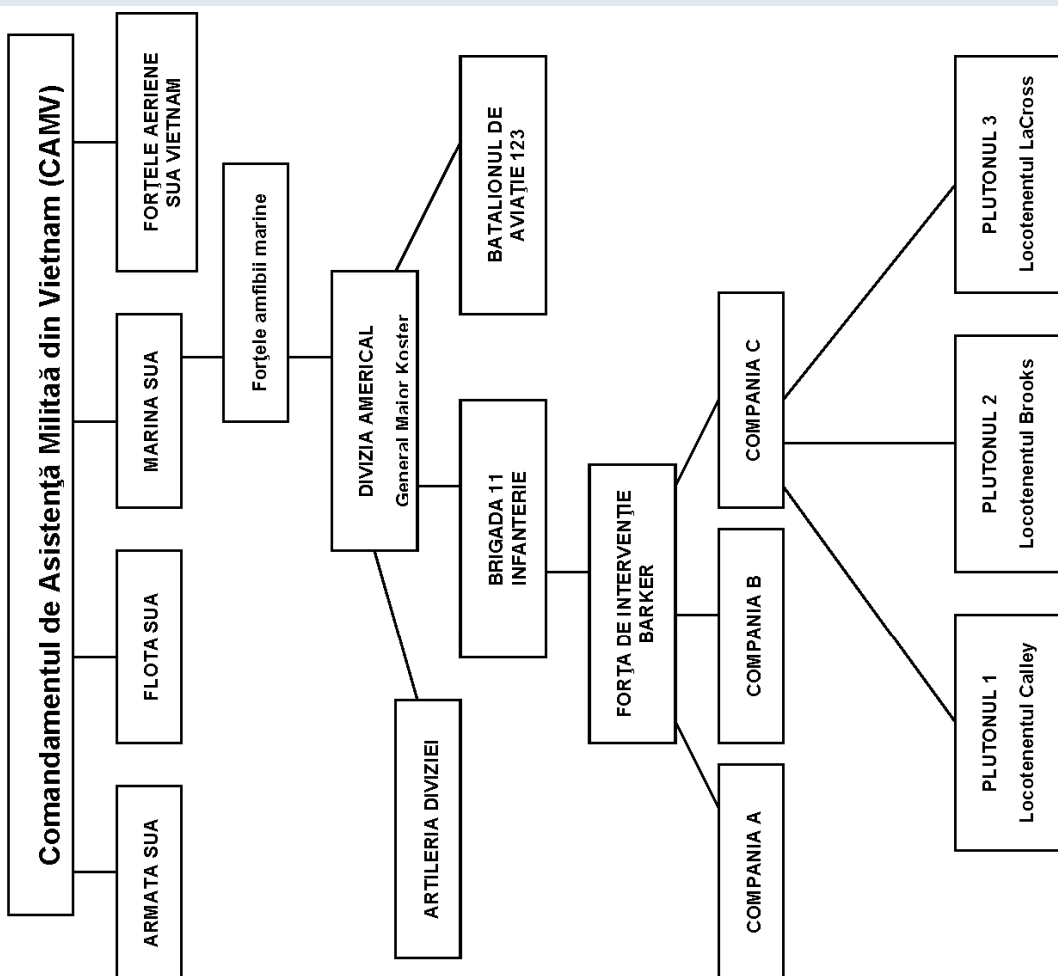
Căpitanul Ernest Medina

În calitate de ofițer aflat la comanda companiei Charlie, căpitanul Medina de 33 de ani era foarte apreciat în rândurile soldaților săi. Era militar de carieră și se înrolase în armată la 16 ani, minșind în privința vârstei reale. În noaptea de dinaintea atacului asupra satului My Lai, el le-a vorbit soldaților săi.

Medina: Le-am spus de asemenea că (...) eram autorizați să distrugem satul, că puteau să dea foc la clădiri, puteau să ucidă animalele domestice și să distrugă recoltele și că puteau să astupe fântânile care furnizau apă potabilă.

Le-am mai spus și că aceasta era șansa de a ne răzbuna pe Batalionul 48 din Viet Cong care (...) puna mine și capcane explozive în zona noastră de operațiuni, cei care trăgeau în noi (...), că aceasta era șansa noastră de a regla conturile cu ei, de a-i înfrunta și a ne lupta cu ei.

- Ce credeți că se va întâmpla în ziua următoare?
- Imaginați-vă ce va face el personal atunci când se va afla în fața sătenilor din My Lai.

Inamicul capturat

În calitate de membru al Forțelor Militare ale S.U.A., veți respecta Convenția de la Geneva din 1949 referitoare la Prizonierii de Război la care țara voastră a aderat. În conformitate cu această Convenție:

Veți avea dreptul și veți acționa după cum urmează:

- ❖ Veți dezarma prizonierul.
- ❖ Veți percheziționa prizonierul imediat și în întregime.
- ❖ Îl veți cere să păstreze tăcerea.
- ❖ Îl veți separa de ceilalți prizonieri.
- ❖ Îl veți păzi cu atenție.
- ❖ Îl veți duce în locul indicat de comandantul dumneavoastră.

Nu veți avea dreptul și nu veți acționa pentru:

- ❖ Aplicarea unui tratament incorect asupra prizonierului dumneavoastră.
- ❖ Nu îl veți umili sau degrada.
- ❖ Nu veți lua niciunul din efectele personale care nu prezintă valoare militară semnificativă.

Nu îi veți refuza tratamentul medical dacă acesta este necesar și disponibil.

Regulile de angajament ale Comandamentului de Asistență Militară, Vietnam (CAMV)

DISTRIBUIRE – câte un exemplar fiecărui membru al Forțelor Armate ale Statelor Unite din Vietnam (septembrie 1967)

Ce am făcut la My Lai

Naratorul: La 15 martie, au fost elaborate planurile pentru un atac asupra My Lai, despre care serviciul de informații credea că este sediul central al unui batalion Viet Cong. Compania Charlie urma să lanseze atacul principal și se anticipa o luptă aprigă.

Atacul asupra My Lai a început imediat după ora 7 dimineața. Era o zi de sâmbătă. Potrivit raportului serviciului de informații, toți civilii s-ar fi dus la piață. Oricine ar fi rămas încă în sat ar fi aparținut Viet Cong. Dar informațiile erau greșite.

SOLDAȚII ÎȘI AMINTESC UN MASACRU

Varnado Simpson, fost sergent - Compania Charlie

Aceasta este viața mea, acesta este trecutul meu, acesta este cadoul meu, acesta este viitorul meu. Și îl păstrez pentru a-mi aminti ceea ce sunt. Asta m-a făcut ceea ce sunt acum.

Kenneth Hodges, fost sergent - Compania Charlie

Trecerea de la statutul de civil la cel de soldat reprezintă un antrenament cu totul distinct și foarte riguros. Soldații sunt învățați toate lucrurile pe care au nevoie să le știe cu privire la a fi un soldat bun chiar din primele zile și săptămâni de pregătire de bază.

Ei sunt învățați cum să folosească arme, cum să folosească arme pentru a ucide. Ei sunt învățați cum să se antreneze. Cum să mărșăluiească cu arme. Și toate aceste exerciții și manevre diferite sunt efectuate în urma unor ordine.

Ne-am dorit soldați foarte bine motivați. Felul de a-i motiva al sergentului care i-a antrenat consta în a avea o comandă și un răspuns de la soldați. El ar spune: "Care este spiritul baionetei?" și ar obține răspunsul "A ucide, sergent, a omorî". Deci soldații erau motivați cu privire la aceste aspecte. El i-ar antrena până ar ajunge la o stare de pregătire prin intermediul vorbelor lui și prin intermediul lecțiilor lui cu privire la ceea ce reprezintă spiritul lucrurilor.

Am fost unul dintre sergenții care au instruit oamenii din Compania Charlie. Am fost foarte mulțumit de felul în care au ieșit soldații în urma pregătirii. S-au dovedit a fi foarte buni soldați.

Fred Widmer, fost operator radio - Compania Charlie

Când am venit prima oară în țară, obișnuiam să mergem în sus și în jos pe autostradă.

Te jucai cu copiii în timpul schimbului de tură. Le duceai mereu lucruri - bomboane, suc acidulat. Făceai fotografii cu ei. Ajungeai să întâlnești o mulțime de oameni.

Michael Bernhardt, fost soldat responsabil cu operațiuni subterane de căutare și distrugere - Compania Charlie

Nu a fost nimeni altcineva în afară de noi. Ne aflam în această companie și în acest loc complet singuri. Eram o companie de bărbați care cu toții veneam din aceeași țară, având aceeași cultură, și am fost aruncați la 10.000 mile depărtare - și ne-am simțit apropiați unii de alții în acest fel pentru că nu era nimeni altcineva de care să te poți simți apropiat.

Fred Widmer:

Când am început să pierdem membri ai companiei, s-a datorat în mare parte capcanelor și lunetiștilor. Nu am avut parte vreodată de o luptă în care să poți vedea cine trage în tine și în care să poți trage înapoi, unu la unu. Capcanele reprezentau principala problemă.

Ce am făcut la My Lai

Varnado Simpson:

Văzusem inamicul, da, dar cine este inamicul? Copii mici, care ar fi tras în tine sau te-ar fi înjunghiat în spate, atunci când te întorceai să pleci. Cine este inamicul? Eu nu pot distinge între inamic – binele, raul, toate arată la fel. Acesta este motivul pentru care războiul era atât de diferit. Nu era de parcă germanii stăteau aici și japonezii acolo. Toți arătau la fel, Nordul și Sudul. Deci, cum să poți să-ți dai seama?

Michael Bernhardt:

Când am văzut soldații americani ce comiteau acte care ar fi fost numite atrocități în cazul în care ar fi fost săvârșite de altcineva, am început să cred că poate nu am dreptate - că poate am fost pur și simplu prea naiv toată viața mea și poate că în felul acesta stau lucrurile cu adevărat. Am încercat să nu gândesc așa; am încercat să-mi păstrez propriile valori intacte, dar nu a fost ușor. Încetul cu încetul, am început să văd că acest grup de bărbați scapă de sub control.

Kenneth Hodges:

Ceea ce s-a înțeles din ordinul dat a fost aceea de a ucide pe toată lumea din sat. Cineva a întrebat dacă acest lucru înseamnă și femeile și copiii, iar ordinul a fost „pe toată lumea din sat”, deoarece aceștia – femeile, copiii, bătrânii – făceau parte din Viet Cong sau simpatizau cu Viet Cong. Nu simpatizau nici armata din Vietnamul de Sud și nici pe americani. Ei nu ne ajutau în efortul de război. Era destul de clar că nimeni din acel sat nu avea să fie cruțat.

Fred Widmer:

Ceea ce am înțeles a fost că urma să intrăm în sat și într-o luptă ca din iad scoasă, că urma să le dăm bătaie și că atunci când terminam, nu avea să mai fie nici unul rămas în viață.

Varnado Simpson:

Aveam 19 ani când am plecat în Vietnam, eram pușcaș specialist, clasa a patra. Am fost instruit pentru a ucide, dar realitatea de a ucide pe cineva este diferită de ceea ce faci la pregătire și atunci când apeși trăgaciul.

Nu știam că asta urma să fac. Știam că femeile și copiii erau acolo, dar să spun că aveam de gând să-i omor – nu am știut că am să fac asta până când s-a întâmplat. Nu știam că urma să ucid pe cineva. Nu voiam să ucid pe nimeni. Nu am fost crescut pentru a ucide.

Ea fugea cu spatele la un șir de copaci, dar avea ceva în mână. Nu știam dacă este o armă sau altceva. Știam că era o femeie, și nu vroiam să trag într-o femeie, dar am primit ordinul de a trage. Așa că m-am gândit că avea o armă în mână în timp ce fugea și am tras. Când i-am întors trupul cu fața în sus, am văzut că era un bebeluș. Am tras în ea de aproximativ patru ori, și gloanțele au trecut prin ea și au intrat și în bebeluș. Și când am întors-o am văzut că jumătate din fața copilului dispăruse. M-am albit. Mi-a venit în mine antrenamentul, programarea de a ucide, și am început să ucid.

În acea zi în My Lai am fost responsabil eu însumi pentru uciderea unui număr între 20 și 25 de persoane. Nu am fost singurul care a făcut-o. O mulțime de oameni o făceau, așa că doar le-am urmat exemplul. Pur și simplu mi-am pierdut orice simț de orientare, orice scop; doar am început să ucid în orice mod puteam să o fac.

Ce am făcut la My Lai

Nu știam că sunt capabil de așa ceva, dar după ce am ucis acel copil, mi-am pierdut mințile. Și odată ce ai început, este foarte ușor să continui. Cea mai grea parte este să ucizi, dar odată ce ai făcut-o, devine ușor să-l ucizi pe următorul și pe următorul. Deoarece nu aveam niciun fel de sentimente, de emoții, de direcție, eu doar omoram. Un bărbat, un copil, o femeie în spate....

Aceasta este viața mea. Chiar dacă nu deschid acest album, îl văd - în coșmarurile mele - chiar dacă nu deschid această carte, este încă acolo.

Fred Widmer:

Cel mai neliniștitor lucru pe care l-am văzut a fost un băiat - și asta este ceea ce mă bântuie - un băiat cu brațul smuls datorită glonțului, atârând pe jumătate, având doar o privire uimită pe chipul său de parcă s-ar fi întrebat "Ce am făcut, ce s-a întâmplat?". Este greu de descris - el nu putea înțelege.

L-am împușcat pe băiat, l-am ucis. Aș dori să cred că l-am omorât din milă, deoarece altcineva ar fi făcut-o în cele din urmă. Dar nu era în regulă.

Kenneth Hodges:

Ca soldat profesionist, am fost învățat să execut ordinele, și în niciun moment nu mi-a trecut prin minte să nu mă supun sau să refuz să execut un ordin dat de superiorii mei.

Dacă unul dintre oamenii mei ar fi refuzat să tragă, mă înfior când mă gândesc care ar fi fost repercusiunile. Mi-este greu să spun acum ce aș fi făcut. În acel moment, el ar fi avut probleme grave. Ar fi putut fi trimis în fața curții marțiale, ar fi putut fi împușcat pe loc pentru că a refuzat să execute un ordin în fața inamicului, în fața focurilor inamice. Cineva care refuză să execute un ordin are

necazuri mari. La momentul respectiv nu ne-am dat seama că nu a existat nici un foc inamic – la momentul respectiv.

Cred că acești soldați au fost capabili să execute sarcinile primite, ordinele (care însemnau uciderea copiilor mici, uciderea femeilor) pentru că erau soldați. Așa au fost instruiți; au fost instruiți că atunci când intri în luptă, ai de ales între tine și celălalt. Oamenii care au fost în acel sat - femeile, copiii, bătrânii - au fost considerați cu toții inamicul.

Cred că am executat comenzile într-o manieră morală - ordinul de a distruge satul, de a ucide oamenii din sat. Am senzația că nu am încălcat niciun standard moral.

Harry Stanley, fost soldat - Compania Charlie

Locotenentul Calley a ordonat anumitor bărbați să tragă în acești oameni, iar eu am fost unul dintre ei. Am refuzat, iar el mi-a spus că o să mă trimită în fața curții marțiale când ne întoarcem la bază. L-am spus ceea ce aveam pe suflet la acel moment: "Ordinul de a trage în oameni nevinovați - acesta nu este un ordin; pentru mine reprezintă nebulie. Așa că nu mi se pare că trebuie să mă supun. Și dacă vrei să mă înmânezi instanței marțiale, să faci asta. Dacă crezi că poți scăpa nepedepsit cu așa ceva".

Mi s-a părut oribil, se petrecea un lucru teribil, și că băieții americani făceau așa ceva. Simt că sunt un american pur-sânge ca oricare altul din băieții care erau acolo. Vorbesc despre alb și negru - indivizi albi sau negri făceau asta, nu exista nici o diferență. Doar că părea un lucru oribil.

Veneam cu toții din același loc și știu că toți aveau aceleași valori ca și mine la un moment dat. Chiar dacă nu și le-au însușit din școală, puteau să le învețe și de la un străin! E simplu. Dar să mergi și să faci așa ceva! Mi se pare imoral. Așa văd eu lucrurile.

Ce am făcut la My Lai

Ron Haerberle, fost fotograf în armata S.U.A.

Eram lângă un grup de soldați care înconjuraseră acei oameni. Unul dintre soldații americani a strigat "Hei, are un aparat de fotografiat". Așa că s-au împărțit cu toții un pic. Și eu am venit mai în față, și am observat că o fată era destul de agitată și o femeie încerca să-și protejeze copilul mic. Iar o femeie mai în vârstă stătea în față și stăruia, implora, și o altă persoană se încheia la bluză și ținea un bebeluș mic.

Am făcut fotografia. Credeam că au de gând să interogheze acei oameni. Dar imediat ce am plecat, am auzit focuri de armă. M-am uitat în jur, peste umărul meu, și am văzut oameni căzând. Am continuat să mă îndepărtez.

Hugh Thompson, fost pilot de elicopter Aeroscout

În timpul misiunii, așa cum se desfășura, am început să văd o mulțime de cadavre. Lucrurile nu ieșeau la socoteală - cum de toți acești oameni erau uciși și răniți, iar noi nu primeam niciun fel de ripostă inamică. Nu avea sens; erau prea multe victime acolo. Iar locurile în care se aflau - cei de la artilerie nu puteau face asta, deoarece erau cadavre în locuri în care artileria n-a tras.

Lawrence Colburn, fost artilerist de elicopter

Subofiterul Thompson era disperat să îi ducă pe acești civili, despre care el credea că ar fi civili, afară din buncăr și într-o zonă sigură. Văzuse că ceea ce el încerca să facă pentru a-i ajuta pe acești civili pe teren nu era dus la capăt. Era convins că forțe noastre terestre i-

ar fi ucis pe acești oameni dacă el nu ajungea primul la ei. Aeronava a aterizat între forțele americane și vietnamezii aflați în buncăr. A ieșit din navă și ne-a pus să coborâm și noi cu armele noastre la vedere pentru a-i acoperi. A mers și am vorbit cu locotenentul aflat acolo. L-a întrebat pe locotenent cum îi poate scoate pe acești oameni din buncăr. Locotenentul i-a răspuns că singura modalitate pe care o cunoaște este cu grenade de mână.

Așa că atunci când subofiterul Thompson s-a întors la aeronavă, era furios! Și era disperat pentru a-i scoate pe acești oameni din buncăr. Ne-a spus că se duce până la buncăr să vadă dacă poate să îi scoată de acolo. Nici nu cred că a luat o pușcă cu el. Ne-a spus că dacă americanii deschid focul asupra acestor vietnamezi în timp ce el îi scoate din buncăr, atunci noi să tragem asupra americanilor.

Hugh Thompson:

Când le-am ordonat șefului meu de echipaj și artileristului să deschidă focul asupra soldaților noștri în cazul în care aceștia ar mai fi tras în alți civili, nu știu cum m-aș fi simțit dacă chiar ar fi tras în ei. Dar în ziua respectivă nu m-aș fi gândit de două ori.

Ron Haerberle:

La momentul respectiv, tocmai surprindeam o reacție. Dar când te uiți la o fotografie mai târziu în viață, și știi acum că acești oameni sunt morți - că au fost împușcați - capeți un fel de sentiment straniu ce-ți trece prin întregul corp. Te gândești retrospectiv: Puteam să împiedic acest lucru? Cum aș fi putut împiedica acest lucru?

Fișe – ce s-a întâmplat

Ce s-a întâmplat: Michael Bernhardt

Bernhardt: *A fost crimă cu sânge rece. Le-am spus „la naiba cu toate astea”, nu fac așa ceva. Nu cred că a fost un ordin legal.*

Bernhardt declară că dl. căpitan Medina, comandantul său de companie, știa că el nu a participat și mai știa de asemenea că Bernhardt era o persoană care putea să-i facă probleme. În noaptea de după masacrul Medina a venit la el și i-a spus „Bernhardt, ar fi bine să-ți ții gura în privința acestor lucruri”.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Larry Colburn

Colburn a convenit cu pilotul său, Hugh Thompson, să aterizeze cu elicopterul pentru a evacua și duce la adăpost victimele vietnameze. Înainte de a putea ateriza, au văzut cum soldații americani ucideau oamenii pe care ei își puseseră în gând să îi salveze. Thompson a aterizat lângă un buncăr unde soldații amenințau un grup de civili. În timp ce Thompson a încercat să salveze civilii, Colburn și celălalt mitralier de pe elicopter l-au protejat îndreptându-și armele către soldații americani. Thompson i-a spus lui Colburn că în cazul în care soldații americani trag în el sau în civilii vietnamezi, mitralierii trebuie să tragă în soldații americani. Colburn a promis că va face asta.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Locotenentul William Calley

Locotenentul Calley le-a ordonat soldaților din plutonul său să strângă civilii și să îi împuște. Când soldații au refuzat să-i execute ordinul, a început să-i împuște singur. De asemenea, a lovit cu patul armei și a ucis un călugăr.

Calley: Nu ne aflam în My Lai să ucidem oameni. Eram acolo pentru a ucide ideologia acestora – nu știu. Pioni. Mase de manevră. Bucăți de carne, iar eu nu mă aflam în My Lai pentru a distruge oameni inteligenți. Mă aflam acolo pentru a distruge o idee intangibilă, pentru a distruge comunismul.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Robert Maples

Câteva zeci de civili vietnamezi au fost forțați să intre într-un șanț, mulți dintre ei urlând și cerșind îndurare pentru viețile lor în timp ce stăteau lângă grămezile de cadavre ale familiilor și vecinilor. Lt. Calley a anunțat că trebuia să ne pregătim să împușcăm oamenii; unii dintre soldați s-au opus. Calley i-a ordonat în mod direct lui Robert Maples să încerce arma și să tragă, dar Maples a refuzat. Apoi, Calley și-a îndreptat arma direct către Maples, amenințându-l că-l va împușca pentru nerespectarea unui ordin direct. Doi sau trei alți soldați s-au apropiat și s-au așezat lângă Maples. Calley a tras cu mâna lui în oamenii din șanț.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Fișe – ce s-a întâmplat

Ce s-a întâmplat: Ron Haeberle

Folosind propriul său aparat de fotografiat, Haeberle a surprins civilii executați. Pe măsură ce se pregătea să fotografieze un copil de patru ani stând în genunchi și ținând mâna mamei sale ucise, trei focuri de armă s-au auzit din apropiere, aruncând trupul micuțului în mijlocul mormanului de cadavre. Fotografia s-a întors și l-a privit direct în ochi pe soldatul de 18 sau 19 ani, care se uita în gol cu ochii lipșiți de orice expresie.

Mai târziu, un sergent i s-a plâns plin de furie lui Haeberle cu privire la faptul că făcea fotografii ale masacrului.

Haeberle: Mă gândesc la trecut – oare aș fi putut să împiedic acest lucru? Cum aș fi putut să împiedic acest lucru? E o întrebare la care, într-un fel, mă gândesc și astăzi.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Colonelul Oran Henderson

Datorită faptului că piloții de pe elicoptere înaintau plângeri referitoare la încălcări ale regulilor, col. Henderson i-a ordonat cpt. Medina să se întoarcă în sat în acea după-amiază pentru a stabili exact câți civili au fost uciși. Generalul Koster a revocat ordinul. Așa că Henderson a strâns oamenii din compania Charlie și i-a întrebat dacă a fost cineva implicat în orice act deucidere nediscriminatorie. Mai târziu a raportat superiorilor săi că toți au răspuns „Nu, să trăiți”. Cu toate acestea, mulți dintre oamenii care au fost prezenți au declarat că răspunseseră „Fără comentarii”.

Trei zile mai târziu, Henderson a raportat că investigația era finalizată și că nu au existat acte deucidere nediscriminatorie. Ulterior, prin declarațiile sale, a negat că ar fi avut cunoștință vreodată despre masacrul desfășurat în mod deliberat de trupele sale asupra unor grupuri mari de civili.

➤ Dată fiind responsabilitatea sa de conducere, ce va face acum colonelul Henderson și de ce?

Fișe – ce s-a întâmplat

Ce s-a întâmplat: Kenneth Hodges

Hodges: În calitate de soldat profesionist, am fost învățat să execut ordinele, și niciodată nu mi-a trecut prin minte să nu mă supun sau să nu execut un ordin dat de superiorii mei. Dacă unul din oamenii mei ar fi refuzat să tragă, (...) ar fi putut fi adus în fața curții marțiale; ar fi putut fi împușcat pe loc pentru refuzul de executare a unui ordin în confruntarea cu inamicul, în fața focului ostil.

Cred că acești soldați au fost în stare să execute (...) ordinele date, care presupuneau uciderea copiilor, uciderea femeilor, deoarece erau soldați. Au fost instruiți că atunci când intri în luptă, învingi tu sau te învinge inamicul. Oamenii din acel sat (...) erau toți considerați inamici. Sunt de părere că am respectat ordinele cu moralitate. Ordinele de a distruge satul, de a ucide oamenii din sat – cred că am îndeplinit ordinele pe care le primisem și că nu am încălcat niciun standard moral.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: căpitanul Ernest Medina

Soldații au raportat că l-au văzut pe Medina cum a împușcat un băiețel care își căuta mama printre cadavre. Ei mai spun că a împușcat o femeie și apoi s-a apropiat de aceasta pentru a o „termina”. Un alt soldat a raportat că atunci când s-au apropiat de un grup de băieți, femeii și copii, Medina a spus „Ucideți-i pe toți. Să nu rămână nimeni în picioare”.

Un soldat care a apreciat că a împușcat singur 40 sau peste 40 de civili a declarat despre căpitanul Medina „Era acolo când s-a întâmplat. De ce n-a oprit masacrul? Medina pur și simplu a continuat să se deplaseze prin zonă. Ar fi putut opri masacrul în orice moment ar fi dorit”.

➤ Ce va face cpt. Medina în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Varnado Simpson

A văzut o femeie alergând, ducea ceva în brațe. Era o armă sau un dispozitiv exploziv? A deschis focul. Trupul ei neînsuflejit a căzut la pământ. A întors-o cu atenție pe spate, temându-se că ar putea fi un membru al Viet Cong care duce o capcană explozibilă. Sub ea se afla copilul ei cu jumătate din față retezată de gloanțe.

Simpson: Nu știam că asta urma să fac. Știam că femeile și copiii erau acolo, dar să spun că aveam de gând să-i omor – nu am știut că am să fac asta până când s-a întâmplat. Nu știam că urma să ucid pe cineva. Nu voiam să ucid pe nimeni. Nu am fost crescut pentru a ucide. Pur și simplu mi-am pierdut orice simț de orientare, orice scop; doar am început să ucid în orice mod puteam să o fac. Nu știam că sunt capabil de așa ceva, dar după ce am ucis acel copil, mi-am pierdut mințile.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Fred Widmer

Widmer și cpt. Medina au dat peste un băiețel de trei sau patru ani care își ținea brațul și sângele îi șiroia pe degete. Widmer a împușcat copilul.

Widmer: Cel mai neliniștitor lucru pe care l-am văzut a fost un băiat - și asta este ceea ce mă băntuie - un băiat cu brațul smuls datorită glonțului, atârând pe jumătate, având doar o privire uimită pe chipul său de parcă s-ar fi întrebat "Ce am făcut, ce s-a întâmplat?". Este greu de descris - el nu putea înțelege. L-am împușcat pe băiat, l-am ucis. Aș dori să cred că l-am omorât din milă, deoarece altcineva ar fi făcut-o în cele din urmă. Dar nu era în regulă.

➤ Ce va face el în privința masacrului și de ce?

Fișe – ce s-a întâmplat

Ce s-a întâmplat: Harry Stanley

Atunci când Lt. Calley i-a ordonat lui Stanley să tragă în civilii care fuseseră mânați ca vitele într-un șanț, Stanley a refuzat. „Nu am fost crescut așa, să ucid femei și copii. Nu voi face asta”, a spus Stanley sigur pe sine. Calley a orientat pușca M-16 către Stanley și a amenințat că-l ucide. Calley a zberlat că nu glumește. Stanley a răspuns că nici el nu glumește. „Oricum vom muri cu toții aici. Aș putea pur și simplu să mor acum și aici – dar nu voi ucide femeii și copii”.

Stanley: Locotenentul Calley mi-a spus că mă va duce în fața curții marțiale la întoarcerea noastră la bază. I-am spus ce aveam pe suflet în acel moment. Dacă-mi ordonați să împușc niște oameni nevinovați, acesta nu este un ordin; pentru mine, aceasta este nevinovăție, așa că nu mă simt obligat să-l execut. Și dacă vreți să mă duceți în fața curții marțiale, n-aveți decât – asta dacă puteți să scăpați după ce ați făcut aici. Am simțit că era oribil, un lucru cumplit care se întâmpla.

➤ Ce va face el împotriva masacrului și de ce?

Ce s-a întâmplat: Hugh Thompson

Thompson a aterizat cu elicopterul pentru a evacua civilii răniți. La sol, l-a întâlnit pe Calley și s-a certat furios cu acesta. Calley i-a spus să se întoarcă în elicopter și să își vadă de treabă. Din aer, Thompson și echipajul său au văzut unii soldați americani care se apropiau de un grup de civili îngroziți. S-a hotărât să-i salveze. A aterizat și a ordonat echipajului său format din doi oameni să tragă în orice soldat american în cazul în care aceștia deschid focul asupra civililor când se va duce să-i salveze.

Thompson: Când am dat ordin șefului de echipaj și mitraliorului să deschidă focul asupra soldaților noștri în cazul în care aceștia mai trăgeau în civili (...) nu știu cum m-aș fi simțit dacă aceștia chiar ar fi făcut-o. Dar în ziua respectivă nu aș fi ezitat deloc. Cred că în acel moment ei reprezentau inamicul.

Thompson a raportat la cartierul general că el și echipajul său au văzut masacrul desfășurat pe scară largă asupra civililor la My Lai.

➤ Ce va face el acum și de ce?

Incidentul de la My Lai – urmările: ce s-a întâmplat în cadrul armatei

Rapoarte oficiale ale armatei stabilesc faptul că 128 de inamici au fost uciși; un american a fost rănit; trei arme au fost capturate.

Colonelul Henderson, Comandantul de Brigadă, a desfășurat o anchetă sumară. (A întrebat compania C, în grup, dacă au văzut sau au comis încălcări ale regulilor. Dar a ignorat dovezile existente în înregistrările comunicațiilor radio.) Acesta a raportat că ancheta desfășurată nu a indicat acte deucidere nediscriminatorii.

Thompson și Colburn au raportat cele văzute superiorilor lor. Thompson a depus o plângere oficială.

Armata Vietnamului de Sud care a discutat cu supraviețuitorii a trimis rapoarte guvernului președintelui Thieu din Saigon; nu a fost luată nicio măsură și rapoartele au fost ignorate.

Între soldații americani circula zvonul că ceva ieșit din comun se petrecuse la My Lai.

Raportul oficial al lui Thompson, înregistrările radio și zvonurile au determinat oficialitățile armatei americane de la Washington să declanșeze investigații la comandamentul diviziei din Vietnam.

Generalul maior Koster a ordonat atunci desfășurarea unei anchete oficiale. Pe baza acesteia, el a raportat că au existat victime în rândul civililor, dar că acestea au fost provocate de proiectilele artileriei și aeronavelor de luptă care și-au ratat țintele.

Compania Charlie a fost trecută numai la misiuni de rutină.

Calley a solicitat și i s-a acordat transferul din compania Charlie.

Toate înregistrările referitoare la incident aflate în posesia guvernului de la Saigon și ale armatei americane au fost pierdute.

Membrii companiei Charlie nu au fost interogați.

Ron Ridenhour

La 22 de ani, Ron Ridenhour se apropia de finalul misiunii sale de doi ani în Vietnam. Atunci când a auzit de poveștile despre masacru, a simțit că trebuie să facă ceva în acest sens. În restul timpului pe care l-a petrecut în Vietnam, a încercat să strângă informații cautând oamenii care au fost acolo.

Eram hotărât să declanșez o anchetă de orice fel. Eram un puști. Nu aveam nicio idee despre cum să fac asta, dar am știut că primul lucru de care aveam nevoie erau faptele.

Avea nevoie de un martor ocular care să depună mărturie. Un soldat prieten care știa ce încerca Ridenhour să facă l-a localizat pe Mike Bernhardt. Pe durata discuțiilor lor, Bernhardt i-a spus lui Ridenhour că plănuise ca atunci când va fi lăsat la vatră să-i urmărească și să-i găsească pe toți ofițerii din structura ierarhică responsabili pentru cele petrecute la My Lai și să-i asasineze. Știind că Bernhardt era suficient de supărat pentru a vorbi serios, Ridenhour i-a oferit o alternativă.

„Ei bine, n-o să scapi, o vreme”, i-am spus. „Așa că de ce nu am încerca planul meu? Am de gând să pornesc o anchetă. Dacă reușesc acest lucru, vei spune adevărul?” El a răspuns, „Dacă tu spui adevărul, atunci și eu voi spune adevărul”.

Când și-a terminat serviciul militar, Ridenhour a scris o scrisoare în care prezenta ceea ce aflase despre My Lai. A trimis-o conducătorilor militari ai țării, membrilor Congresului și Președintelui Statelor Unite.

Incidentul de la My Lai – urmările: o cronologie a rezultatelor

1969

Martie: Ridenhour a trimis scrisoarea sa către 30 de membri ai congresului, președintelui Nixon, departamentului de stat și Șefilor de Stat Major ai Armatei.

Aprilie: Șeful Statului Major al Armatei a transferat cazul Inspectoratului General spre a fi anchetat.

Septembrie: Armata l-a acuzat în mod discret pe Lt. Calley de încălcarea Articolului 18 al Codului General de Justiție Militară a S.U.A.

Octombrie: un reporter de știri a început cercetarea incidentului și a publicat o serie de articole.

Noiembrie: mass-media din America a atras atenția opiniei publice asupra masacrului, inclusiv prin prezentarea fotografiilor șocante făcute de Haeberle și a unui interviu televizat cu un soldat care a fost acolo și a ucis civili.

A început procesul împotriva Lt. Calley la Curtea Marțială; el a fost pus sub 109 capete de acuzare de crimă.

Unii polițieni au susținut și desfășurarea unor anchete publice independente; alții au considerat că toate acestea reprezentau o încercare de a discredită efortul de război american și sacrificiile forțelor armate din Vietnam.

Președintele Nixon a ordonat demararea unei anchete cu ușile închise de către armata S.U.A., condusă de un respectat general cu trei stele, William Peers.

1970

Martie: raportul Peers a recomandat curții marțiale punerea sub acuzare a încă 28 de ofițeri, în plus față de acuzația de contribuție la mușamalizarea violărilor de la My Lai făcută de Haeberle.

Cpt. Medina a fost acuzat de uciderea a 175 de civili vienamezi.

Alți paisprezece ofițeri, care nu au fost prezenți la My Lai, au fost acuzați de ascunderea informațiilor referitoare la masacrul. Acuzațiile au inclus neîndeplinirea sarcinilor, nerespectarea regulamentelor și măturie mincinoasă.

Noiembrie: curtea marțială a decis achitarea sgt. David Mitchell.

1971

Ianuarie: curtea marțială i-a achitat pe sgt. Charles Hutto și Eugene Kotouac.

Februarie: au fost retrase acuzațiile împotriva ofițerilor care nu au fost prezenți fizic la My Lai.

Col. Henderson a fost acuzat de participare la mușamalizarea crimelor de război de la My Lai.

Martie: Lt. Calley a fost găsit vinovat de uciderea a 22 de „sugari, copii, femei și bătrâni și de atac cu intenția de a ucide asupra unui copil în vârstă de aproximativ doi ani”. Acesta a fost degradat și exclus din rândurile armatei și condamnat pe viață la muncă silnică în închisoare.

Incidentul de la My Lai – urmările: o cronologie a rezultatelor

1973

Aprilie: președintele Nixon (în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate ale S.U.A.) a ordonat eliberarea lui Calley din închisoare și punerea acestuia sub arest la domiciliu.

August: a început procesul curții marțiale împotriva cpt. Medina.

A început procesul curții marțiale împotriva col. Henderson.

Generalul armatei a 3-a a redus pedeapsa pe viață a lui Calley la 20 de ani.

Septembrie: cpt. Medina a fost achitat de toate capetele de acuzare.

Decembrie: col. Henderson a fost achitat de toate capetele de acuzare.

Decembrie: Curtea de Apel a armatei S.U.A. se pronunță în favoarea condamnării lui Calley.

1974

Februarie: pentru Calley se fixează o cauțiune de 1.000 de dolari S.U.A.

Aprilie: Secretarul Armatei reduce în continuare pedeapsa lui Calley la 10 ani.

Iunie: Curtea de Apel S.U.A. anulează cauțiunea și îl trimite pe Calley înapoi în detenție.

Noiembrie: Secretarul General al Armatei dispune eliberarea condiționată a lui Calley.

Dintr-o scrisoare către Președinte

Cpt. Aubrey Daniel (procurorul Armatei S.U.A. din procesul de curte marțială împotriva lui Calley) i-a scris o scrisoare președintelui Nixon după ce acesta l-a eliberat pe Calley din închisoare.

Stimate domn,

Îmi este foarte greu să-mi dau seama cum să încep această scrisoare deoarece nu sunt obișnuit să redactez scrisori de protest. (...) Procesul locotenentului Calley a fost desfășurat în cea mai bună tradiție a sistemului nostru juridic. În toate aspectele sale, acesta a fost un proces corect în cadrul căruia a fost protejat fiecare drept legal al Locotenentului Calley. (...) Dacă juratăii au respectat vreodată litera legii și au aplicat-o dovezilor prezentate, atunci acesta a fost cazul. Aceștia fac într-adevăr cinste sistemului nostru judiciar și corpului ofițeresc al Armatei Statelor Unite. (...)

La pronunțarea verdictului, am fost complet șocat și îngrozit de reacția multor cetățeni. Pot atribui o mare parte din reacția adversă a publicului faptului că oamenii sunt influențați de sentimente și nu cunosc dovezile prezentate și probabil nici regulile statului privind conduita în război. (...)

Dar mult mai îngrozitor este să vezi mulți dintre liderii politici ai națiunii care nu au reușit să perceapă problema morală, sau dacă au perceput-o, să o prezinte în mod real, din motive politice în fața unei dezaprobări publice vizibile asupra verdictului. (...)

(...) Am fost șocat și uluit în mod deosebit de hotărârea dumneavoastră de a interveni în aceste proceduri pe fondul protestelor publice. (...) După părerea mea, intervenția dumneavoastră a dăunat sistemului judiciar militar și a redus orice respect pe care l-ar fi putut câștiga în urma procedurilor. (...)

Care va fi impactul hotărârii dumneavoastră asupra proceselor viitoare, în special asupra celor din rândurile armatei?

Nu numai că respectul față de procesul judiciar a fost diminuat (...) dar a consolidat imaginea de erou național a Locotenentului Calley, un om condamnat pentru uciderea premeditată a cel puțin 22 de oameni neînarmați și care nu opuneau rezistență; în același timp, a fost oferit sprijin aceluia care au criticat pe nedrept pe cei șase ofițeri loiali și onorabili care au adus un serviciu imens aceluia țării, într-un mod admirabil, îndeplinindu-și datoria de jurați. (...) Iertarea națiunii noastre față de actele Locotenentului Calley ne face la fel de răi ca și inamicii noștri și lipsesc de semnificație orice pledoarii în favoarea tratamentului uman al propriilor noștri soldați căzuți prizonieri. (...)

În timp ce faptele care s-au petrecut la My Lai trebuie considerate ca fiind o zi tragică în istoria națiunii noastre, cât de tragic ar fi fost pentru această țară dacă nu ar fi luat nicio măsură împotriva celor responsabili?

Măsurile au fost luate, dar cea mai mare tragedie dintre toate ar fi dacă interesele politice dictează compromiterea unui principiu moral fundamental cum este cel al nedreptății inerente a uciderii unor persoane nevinovate...

➤ Ce credeți despre principiile Căpitanului Daniel și motivele cu care le fundamentează?

Nu a existat milă

PARTEA A:

Un soldat german avansa victorios în direcția soldaților ruși care se predau în 1914.

Peste salvele asurzitoare ale tunurilor se auzeau strigătele sfâșietoare ale rușilor: „O, prusacilor! O, prusacilor!”. Dar nu a existat milă. Căpitanul nostru ne-a ordonat: „Toți trebuie să moară; executați foc rapid”. Din câte am auzit, cinci soldați și un ofițer din armata noastră și-au pierdut mințile de la aceste strigăte sfâșietoare. Dar majoritatea camarazilor și a ofițerilor mei glumeau atunci când rușii neînarmați și neajutorați cerșeau milă în timp ce erau sufocați în mlaștini și împușcați.

Puneți-vă în situația acestui soldat, și hotărâți ce trebuie să faceți în privința incidentului.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ Camarazii soldatului
- ❖ Căpitanul acestuia
- ❖ Un soldat rus care se predă
- ❖ Tribunalul militar german

PARTEA B:

Dat fiind faptul că Statele Unite erau neutre în 1914, ambele părți ale Primului Război Mondial le-au privit ca fiind o națiune imparțială capabilă să intervină în numele victimelor războiului. Citatul din Partea A a fost scris de către tânărul soldat german către Ambasada Statelor Unite din Berlin. Scrisoarea acestuia se încheie cu aceste cuvinte.

V-aș dezvălui numele meu și regimentul din care fac parte, dar aceste cuvinte m-ar putea duce în fața curții marțiale pentru divulgarea de secrete militare.

- amintirile unui soldat german din Primul Război Mondial

În calitate de diplomat al ambasadei neutre, hotărâți ce trebuie să faceți.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ Guvernul diplomatului
- ❖ Guvernul rus
- ❖ Guvernul german
- ❖ Soldatul care a scris scrisoarea
- ❖ Alți soldați din ambele tabere

Ce trebuie să fac?

PARTEA A:

În timpul zilelor cutremurătoare ale Bătăliei de pe Somme din 1916, un tânăr ofițer își amintește că unul din soldații săi, Soldatul Terence Blake, era foarte tulburat și i-a cerut sfatul.

Fața lui Blake era palidă și lipsită de vlagă, dar nu de la obo-seală. M-a salutat supărat, apoi s-a așezat fără să scoată o vorbă. (...) „Ce s-a întâmplat, Terence?” I-am întrebat.

Oh, nu știu. Nimic – cel puțin. Știi, am luat mulți prizonieri în tranșeele acelea ieri dimineață. (...) Un ofițer a ieșit din tranșee. Îinea o mână deasupra capului și un binoclu în cealaltă. A îndreptat binocluul către S – și a spus „Poftim, domnule sergent, mă predau”. S-a spus „Vă mulțumesc, domnule” și a luat binocluul cu mâna stângă. În același moment, și-a băgat sub braț patul puștii și l-a împușcat pe ofițer direct în cap. Ce naiba trebuie să fac?

Puneți-vă în situația acestui ofițer, și hotărâți ce să-i spuneți lui Blake.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ Alți soldați aflați sub comanda ofițerului respectiv
- ❖ Superiorii săi militari de la cartierul general
- ❖ Sergentul S--
- ❖ Soldatul Blake
- ❖ Ofițerul care se predă

PARTEA B:

lată ce își amintește ofițerul despre răspunsul dat soldatului.

... Nu văd ce ai putea face. Ce poți să faci? Pe lângă asta, nu cred că S-- este de condamnat. Probabil că era pe jumătate înnebunit de surescitare atunci când a intrat în tranșee. Nu cred că s-a gândit măcar la ce face. Dacă ceri unui om să ucidă, nu poți să-l oprești ca pe un motor. La urma urmei, el este un om bun. Probabil că era pe jumătate nebun. Oricum, este prea târziu pentru a mai face ceva acum. Cred că ar fi trebuit să-l împuști pe loc. Cel mai bun lucru este să uiți.

- amintirile unui ofițer britanic din timpul Primului Război Mondial
Sursa: Richard Garrett, P.O.W., David & Charles, Londra, 1981.

Ce credeți despre ceea ce i-a răspuns ofițerul, soldatului Blake?

Ce trebuie să raportezi?

PARTEA A:

Forțele de gherilă erau active în special în jurul satului în care eu și alți cinci ofițeri ajutam armata locală și civilii. Căpitanul meu și doi sergenți au prins în ambuscadă un grup de luptători de gherilă care transportau arme și materiale în zonă. Căpitanul a adus doi soldați legați în biroul echipei și a început să-i interogheze. Aceștia susțineau că erau simpli țărani prinși în mijlocul ambuscadei. Dar documentele pe care le-am găsit asupra lor dovedeau că erau combatanți inamici.

Căpitanul și-a luat arma și a tras în direcția lor, ratând în mod intenționat. Glonțul a nimerit un rezervor de propan care era lângă ușă. Am strigat „Gaze!” „Fugiți!”. Clădirea a luat foc imediat și noi ne chinuiam să scoatem oamenii afară din perimetru înainte de a exploda un depozit de muniție din apropiere. Când focul s-a stins și ne-am putut întoarce în siguranță, am descoperit două cadavre carbonizate. Erau cei doi prizonieri legați care nu putuseră să scape. Privindu-i, m-am gândit:

Căpitanul meu este vinovat de crimă. Ei erau prizonierii lui și acțiunea sa i-a ucis, nu intenționat, dar să tragi cu arma în apropierea lor pentru a-i speria este ilegal. Încercarea de a obține informații prin intimidare reprezintă o încălcare a regulilor războiului.

Doi camarazi ofițeri au murit de asemenea în incendiu. Acum, căpitanul se plimba încoace și încolo, întrebându-se ce se va întâmpla cu el. Oficialități ale armatei urmau să sosească pentru a ancheta cele întâmplate. Sunt de părere că domnul căpitan este

atât periculos cât și incompetent. Dar și el este unul „de-ai noștri”. A suferit împreună cu noi în lunile de pericol constant și în luptele în condiții teribile. Această legătură care se formează între soldați nu se rupe ușor.

Sergentul celălalt a spus, tulburat, „N-a vrut să arunce totul în aer. Ce ar trebui să le spunem?”. Voi fi nevoit să dau un raport complet unui colonel de armată furios.

Puneți-vă în situația acestui ofițer, și hotărâți ce să spuneți în raport.

Alte puncte de vedere ce trebuie luate în considerare:

- ❖ Căpitanul care a tras
- ❖ Oamenii care au fost uciși
- ❖ Oficialitățile armatei care se îndreaptă către unitate
- ❖ Sergentul care a întreat „Ce ar trebui să le spunem?”

Sursa: adaptare după David Donovan, *Cândva un rege luptător* Amintirile unui ofițer în Vietnam, McGraw-Hill, New York, 1985.

Ce trebuie să raportezi?

IATĂ CE A SCRIS EL CU MULȚI ANI MAI TÂRZIU:

Mi-am înăbușit orice îndoieli pe care le aveam asupra ideii că prima mea responsabilitate era cea față de legământul frăției. De asemenea, m-am întrebat ce sens ar fi avut să-l raportez. Dacă ar fi fost găsit vinovat de vreo crimă și pedepsit, ar fi însemnat încă o viață măcinată de război.

... M-am gândit că oricum nu a vrut să ucidă pe cineva. Era un război murdar, așa că să lăsăm morții cu morții ... (...) Uneori mă trezesc dintr-un vis în care căpitanului, fără să se condamnă și fără cântă, i s-a permis să facă o altă greșală. Niciodată nu-mi amintesc despre ce este vorba în vis, dar știu cumva că eu fost uciși și mai mulți oameni. Asta din cauza faptului că a mai făcut o greșală, de această dată chiar mai stupidă, chiar mai riscantă.

- amintirile unui ofițer american în Viet Nam

Sursa: adaptare după David Donovan, *Cândva un rege luptător Amintirile unui veteran în Vietnam*, McGraw-Hill, New York, 1985.

PARTEA B:

„Legământul frăției” mă îndemna să nu-mi raportez propriul căpitan, dar din cauza acestei încălcări a regulilor războiului, nu numai că doi prizonieri au murit, dar au murit și doi din propria noastră trupă. Iată ce m-am trezit că îi spuneam sergentului.

Le vom spune că a fost un accident. Își curăța arma și aceasta s-a declanșat din întâmplare. Nu pomenim nimic despre interogarea prizonierilor.

**Ce efect credeți că va avea
hotărârea lui asupra sergentului?**

Dar asupra lui?

Dar asupra armatei?

Pagina de mass-media

Obiectiv: conștientizarea modalităților în care dreptul internațional umanitar (DIU) este respectat și a eforturilor de a evita încălcările acestuia.

1. Găsiți o știre în care descoperiți un exemplu referitor la una din regulile DIU care este respectată.
[De exemplu: *schimbul de prizonieri, îngrijirea unui inamic rănit, protejarea civililor*]

2. Ce regulă sau reguli este/sunt respectată(e)? Care sunt consecințele?

Și

1. Găsiți o știre în care vedeți eforturile de a opri încălcările DIU.

[De exemplu: *instruirea combatanților în spiritul DIU, discursurile sau acțiunile unui lider*]

2. Ce evenimente au dus la apariția acestor eforturi?

3. Ce consecințe au sau ar putea avea aceste eforturi?

Căutați orice întâmplare pe plan local care vă face să vă gândiți la încălcarea demnității umane și la eforturile de a opri această încălcare.

Metode de evaluare

❖ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar (EDU) pune la dispoziția profesorilor oportunități zilnice de a descoperi ce învață cursanții lor și ce idei preconcepute pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri restrânse, brainstormingul și interpretarea de roluri asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida cunoștințele cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, neînțelegerile.

❖ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieveze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o illustreze cu exemple, să illustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

❖ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea Modulului 3, puteți dedica ultima lecție unei evaluări scrise a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul unei întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte.

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare. (25 minute)

- De ce încălcă oamenii DIU? Dați exemple specifice.
- Descrieți o alegere dificilă pe care un soldat ar putea fi nevoit să o facă într-o situație de luptă. Care este dilema? Care sunt consecințele?

2. Întrebări cu răspunsuri scurte: Alegeți două întrebări (10 minute fiecare)

- Dați două exemple în care o încălcare provoacă altă încălcare a DIU.
- Care este efectul faptului de a nu ști cine este civil?
- Care este efectul situației de a avea o lege dreaptă care suferă încălcări repetate?
- Care au fost două dintre dilemele cu care s-au confruntat soldații la My Lai?

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- ❖ Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni din materialele EDU
- ❖ Oferă exemple concrete pentru a ilustra ideile
- ❖ Include exemple din surse diverse, cum ar fi mass-media, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară

Tehnicile de mai sus sunt doar sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

Dreptul internațional umanitar în acțiune / generalități

- ❖ Reguli de bază ale dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate (Convențiile de la Geneva și Protocoalele lor Adiționale)
<http://www.icrc.org/eng/ihl>

Vă sugerăm să căutați aceste resurse folosind termenul „crime de război” mai degrabă decât sau în completarea termenilor „dreptul internațional umanitar” și „dreptul umanitar”.

- ❖ Biblioteca Amnesty International – index tematic
<http://web.amnesty.org/web/content.nsf/pagesbycountrytitle/gbrthemeshome>
Secțiunea „Crime împotriva umanității” cuprinde actualizări ale știrilor despre DIU
- ❖ Yahoo relatări complete
http://dailynews.yahoo.com/full_coverage/
Yahoo! cuprinde rapoarte de la Agenția de știri Reuters și alte linkuri la agenții de știri regionale și naționale care sunt utile în mod special
- ❖ Indexul Yahoo de știri și mass-media pe țări
http://dir.yahoo.com/News_and_Media/By_Region/Countries/
- ❖ Indexul Yahoo de știri și mass-media pe regiuni
http://dir.yahoo.com/News_and_Media/By_Region/Regions/
- ❖ Ziare online
<http://www.newspapers.com/>
Indici specifici pentru fiecare țară referitori la ziarele disponibile online.

Studiu de caz – My Lai

- ❖ Procesele americane cunoscute – procesele de curte marțială pentru My Lai 1970
<http://www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/mylai/mylai.htm>
- ❖ Proiectul de Internet despre războiul din Vietnam
<http://www.lbjlib.utexas.edu/shwv/shwvhome.html>
Index de resurse online referitoare la războiul din Vietnam.

LA LEGGE È UGUALE PER TUTTI

Modulul 4

Aplicarea justiției

Notă: recomandat pentru cursanții cu vechime mai mare sau avansați (patru sesiuni)

EXPLORĂRI:

- 4A. Rațiunea justiției (2 sesiuni)
- 4B. Evoluția tribunalelor internaționale (2 sesiuni)

CONCEPTE:

Implementarea DIU
Aplicarea DIU
Distincția între civili și combatanți
Ordine ilegale
Presiune socială
Responsabilitate individuală
Responsabilitate conducătorilor
Crime de război
Calități și condiții pentru a judeca

În toate modulele:

Demnitatea umană
Obstacole în calea comportamentului umanitar
Consecință
Perspectivă multiplă
Dilemă

ABILITĂȚILE EXERSATE:

Adoptarea unei perspectivei
Identificarea consecințelor
Argumentare juridică (vinovăție, responsabilitate)

De ce este nevoie de justiție?

Cum se poate realiza justiția?

Cine ar trebui să-i judece pe acuzați?

În cadrul Modulului 2, cursanții au studiat regulile de bază ale dreptului internațional umanitar (DIU) și rădăcinile acestuia în cadrul culturilor din întreaga lume și din toate epocile istorice. Cursanții au explorat zonele cu probleme, aflate în continuă evoluție, și au analizat impactul pe care oamenii și evenimentele îl pot avea asupra dezvoltării dreptului internațional umanitar. În modulul 3, cursanților le-au fost prezentate încălcările DIU și cauzele cel mai des întâlnite ale acestora sau cine este responsabil pentru a asigura respectarea regulilor.

Modulul 4 analizează unele probleme referitoare la implementarea și aplicarea DIU pentru a se asigura respectarea integrală a regulilor. Acest modul ia în considerare măsurile ce trebuie luate pentru a se susține respectarea dreptului internațional umanitar și informarea asupra lui.

Explorarea 4A, care include unele materiale pentru cursanții avansați, dezbate argumentele pro-justiție la momentul producerii încălcărilor DIU, prezintă comisiile pentru aflarea adevărului ca o modalitate de abordare a urmărilor conflictului de către unele state și îndeamnă cursanții să se gândească la ceea ce pot face țările lor pentru a asigura realizarea justiției.

Obiective:

- ❖ Înțelegerea modului în care tratarea celor care încalcă regulile poate afecta bunăstarea unei societăți în urma unui conflict armat

Resurse:

- ❖ Grafice cu opiniile referitoare la pedepsirea crimelor de război
- ❖ Viziunea asupra ignorării sau a căutării dreptății
- ❖ Fișa de date: O privire asupra comisiilor pentru aflarea adevărului
- ❖ Lectură: tăcerea societății în privința crimelor de război
- ❖ Lectură: Este prea târziu? – Algeria / Franța

Pentru profesori:

- ❖ Trei abordări ale justiției
- ❖ Ce încălcări ale dreptului internațional umanitar reprezintă crime de război?

Pregătire:

Hotărâți dacă veți cere cursanților să citească Partea I din „O privire asupra comisiilor pentru aflarea adevărului”, înainte de sesiune.

Planificați modul de grupare a cursanților pentru lucrul cu citate.

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 minute.

---

1. Ce trebuie făcut în cazul încălcării legilor? (15 – 20 minute)

Începeți cu situații cunoscute cursanților.

Întrebare posibilă:

- Ce li se întâmplă oamenilor obișnuiți din viața cotidiană care comit o faptă penală, cum ar fi furtul sau crima? [Folosiți exemple locale recente.]

Explorarea 4A: Rațiunea justiției

Extindeți dezbaterile asupra dreptului internațional umanitar.

Întrebări posibile:

- Ce știți despre ceea ce se întâmplă cu persoanele acuzate de crime de război?
- Care sunt asemănările și deosebirile dintre situațiile care implică unele crime obișnuite și cele care implică crime de război?

Alegeți una din cele două întrebări din tabelul de mai jos. Cereți cursanților să aleagă un răspuns și să menționeze motivele care susțin alegerea făcută.

<p>Întrebarea 1:</p> <p>Ar trebui pedepsite persoanele care au comis crime de război?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Da ➤ Nu ➤ Nu știu 	<p>Întrebarea 2:</p> <p>La încheierea conflictului armat, persoanele care au comis crime de război trebuie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aduse în fața justiției? ➤ Demascate opiniei publice, dar nu aduse în fața justiției? ➤ Să fie iertate / amnistrate? ➤ Să fie uitate?
--	---

Dezbateți întrebarea și argumentele cursanților care susțin opiniile lor. Comparați răspunsurile grupului dumneavoastră cu graficul corespunzător întrebării pe care ați selectat-o.

Întrebare posibilă:

- În ce mod credeți că experiența unui conflict armat ar afecta răspunsurile oamenilor la întrebare?

2. Consecințele uitării sau ale căutării dreptății (20 – 25 minute)

Prezentați materialul „Viziuni asupra uitării sau căutării dreptății” și atribuiți un set de citate perechilor de cursanți sau unor grupuri restrânse.

Cereți cursanților să găsească argumentele date în setul lor de citate în sensul susținerii uitării sau a căutării dreptății. Dezbateți rezultatele lor.

Întrebări posibile:

- Care sunt consecințele pe care soluția aleasă le poate avea asupra:
  - Victimelor
  - Celor care încalcă legile
  - Societății ca întreg și procesului de reconstrucție
- Ce reacție aveți atunci când simțiți că cineva v-a făcut rău?

Cereți cursanților să completeze tabelul următor:

După încălcări ale dreptului internațional umanitar, care sunt ...			
efectele:	asupra victimelor	asupra celor care încalcă regulile	asupra societății
căutării dreptății			
uitării			

3. Căutarea dreptății prin intermediul comisiilor pentru aflarea adevărului (15 – 20 minute)

Folosiți fișa de informații „O privire asupra comisiilor pentru aflarea adevărului” pentru a clarifica modul în care funcționează comisiile pentru aflarea adevărului.

Întrebări posibile:

- În ce mod diferă o comisie pentru aflarea adevărului de o instanță de judecată?
- Ce avantaje și limite se regăsesc în informațiile de bază și în citate?
- În ce condiții credeți că ar acționa cel mai bine o comisie pentru aflarea adevărului? De ce?
- Ați recomanda funcționarea unei comisii pentru aflarea adevărului în timpul unui conflict armat? Care ar fi dificultățile sau beneficiile?

4. Sancțiunile pentru încălcarea DIU (20 – 25 minute)

Prezentați următorul extras din Convențiile de la Geneva:

Înaltele Părți Contractante se angajează să ia orice măsură legislativă necesară pentru stabilirea sancțiunilor penale menite să fie aplicate persoanelor care au comis sau au dat ordin să se comită oricare dintre încălcările grave la prezenta Convenție...

- Articolul 49/50/129/146 comun tuturor celor patru Convenții de la Geneva

Dezbateți semnificația acestui articol.

Întrebări posibile:

- Care sunt sancțiunile penale? Cum sunt date acestea?
- Ce ați considera ca fiind încălcări grave sau crime de război pe durata unui conflict armat?

[Cereți cursanților să ofere exemple de astfel de încălcări din propriile cunoștințe sau din istorie și din evenimente curente. Este posibil să fie nevoie să le amintiți faptul că un combatant care rănește sau ucide un alt combatant în timpul luptei nu poate fi considerat criminal de război în conformitate cu DIU.]

Explorarea 4A: Rațiunea justiției

- Dreptul internațional umanitar face distincție între cei care comit o încălcare gravă și cei care au ordonat-o? Exprimați-vă punctul de vedere referitor la această chestiune.

[*Studiu de caz: My Lai și Explorarea 4B arată că ambii factori sunt vinovați.*]

5. Responsabilitatea pentru garantarea justiției (20 minute)

Reamintiți faptul că tratatele de la Geneva pun în sarcina statelor aducerea în fața justiției a celor care au comis crime de război. Pentru a se asigura respectarea DIU și aducerea în fața justiției a celor vinovați de încălcări grave, unele acțiuni trebuie întreprinse înainte, în timpul și după conflict.

Cereți cursanților să scrie răspunsuri pentru următoarele întrebări:

Ce acțiuni pot fi întreprinse *înainte*, *în timpul* și *după* conflictele armate ...

- de către armată?
- de către guvern?
- de către organele judiciare?

	pe timp de pace	în timpul conflictului armat	după conflictul armat
armată			
guvern			
organe judiciare			

După ce cursanții au redactat răspunsurile, dezbateți ideile prezentate de aceștia.

Subliniați importanța fiecărei etape așa cum se menționează mai jos.

- 4**
- ❖ **Pe timp de pace:** regulile DIU vor fi făcute cunoscute unui număr cât mai mare de persoane, în special combatanților și liderilor acestora; sancțiunile referitoare la încălcări trebuie să fie stabilite în mod clar; aparatul judiciar trebuie să fie pregătit pentru a-i judeca pe cei care au comis grave încălcări.
  - ❖ **În timpul conflictului armat:** trebuie date ordine clare combatanților de către comandanți și autoritățile politice; respectarea regulilor trebuie supravegheată și încălcările trebuie oprite de liderii militari și civili; nevoile de bază trebuie satisfăcute.
  - ❖ **După conflictul armat:** trebuie organizat un proces corect la nivel național și/sau internațional; victimelor trebuie să le fie oferite despăgubiri.

Încheiere (5 minute)

Dezbateți:

- Ce rol pot avea cetățenii de rând pentru a asigura realizarea justiției după un conflict armat?
- Ce rol pot avea cetățenii de rând în asigurarea respectării dreptului internațional umanitar în situația izbucnirii unui conflict armat?

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Dreptul internațional umanitar prevede ca persoanele care comit sau ordonă comiterea unor încălcări grave să fie aduse în fața justiției.
- ◆ Fiecare stat semnatar al Convențiilor de la Geneva este responsabil pentru diseminarea, respectarea și aplicarea DIU.

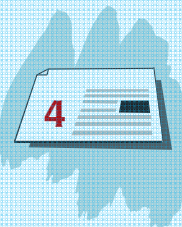

Activități suplimentare

Ecouri ale tăcerii

Citiți eseu „Tăcerea societății în privința crimelor de război” și apoi cercetați datele istorice pentru a alege un exemplu în care o țară a ales să uite abuzurile din trecut. Scrieți un eseu ca reacție la cuvintele savantului Aryeh Neier:

Coexistența în liniște și pace pare mult mai dificilă decât cei care au fost victime

văd că nimeni nu este tras la răspundere pentru suferințele lor.

Exemplul ales de dumneavoastră din istorie sprijină sau respinge enunțul lui Neier?

Cineva care a încălcat legea este pus față în față cu faptele sale

Citiți următorul text.

La o audiere a Comisiei din Africa de Sud pentru Reconciliere și Aflarea Adevărului, polițistul Jeffrey Benzien demonstrează modul de desfășurare a torturii cu „punga umedă”, care presupune ca torționarul să stea așezat pe spatele prizonierului, să îi introducă acestuia capul într-o pungă umedă și să-l sufocă până aproape de a-și da sufletul. Un fost deținut, Tony Yengeni, l-a înfruntat pe Benzien și l-a întrebat „Ce fel de om poate să facă așa ceva?”. Benzien nu a avut un răspuns pe măsură.

„Eu (...) mi-am pus această întrebare într-o asemenea măsură încât am apelat în mod voluntar ... la psihiatri pentru a mă evalua și a descoperi ce fel de persoană sunt” a replicat Benzien.

- Care sunt beneficiile pentru victime și pentru cei care le-au încălcat drepturile, să aibe ocazia să discute?

Comparați această situație cu cuvintele autorului rus Soljenițan care a petrecut aproape 10 ani într-un lagăr de detenție în condiții aspre:

Dacă torționarii noștri ar fi fost în locul nostru, s-ar fi comportat la fel cum ne-am comportat noi. Dacă noi am fi fost în locul lor, am fi putut deveni exact ca ei.

- Juristul Denis de Béchillon numește dreptul un baraj împotriva comportamentului inuman. Dezbateți dreptul internațional umanitar în spiritul acestui enunț:

Dreptul are ca scop controlul Omului, interpunerea unui lucru între izbucnirile acestuia și înfăptuirea acestora: o barieră.

Istorie:

În istoria regiunii în care trăiți dumneavoastră, cine a fost acuzat de comportament inuman în timpul conflictelor armate? Ce s-a făcut în această privință? Care au fost rezultatele?

Activități suplimentare

Este prea târziu?

Citiți „Este prea târziu? – Algeria / Franța”, referitor la dezbaterile recente din Franța pe tema torturilor care au avut loc în timpul războiului de independență al Algeriei cu 40 ani în urmă.

Pregătiți un text scurt care să răspundă la aceste întrebări:

- După trecerea unei perioade atât de lungi, ce se poate face în privința încălcărilor DIU, în această situație? În ce fel?

Alegeți citatul care ilustrează cel mai bine punctul dumneavoastră de vedere.

Prezentați soluția dumneavoastră și explicați cum va ajuta aceasta la împiedicarea pe viitor a încălcărilor DIU, cum va promova procesul de vindecare a rănilor psihice pentru victime și cum va aduce beneficii atât Franței cât și Algeriei.

Comparați ideile dumneavoastră cu cele ale colegilor dumneavoastră.

După cel de-al doilea război mondial, mai mulți criminali de război au fost judecați în diverse țări, în conformitate cu prevederile Convențiilor de la Geneva. De exemplu, Franța, Olanda, Israel, Statele Unite, Regatul Unit al Marii Britanii și China au anchetat astfel de cazuri ce se refereau la încălcări de care se făceau vinovați atât militari cât și civili.

În anumite țări, unde presupuși criminali ai celui de-al doilea război mondial au fost aduși în fața justiției în anii '90, au fost presoane care au susținut că după trecerea unei perioade atât de lungi, ar trebui aplicate iertarea și mila.

- Sunteți de acord? Care are fi perioada necesară de timp care trebuie să se scurgă?

Scrieți un eseu în care să vă prezentați poziția.

Trei abordări ale justiției

Dreptul internațional umanitar (DIU), ca toate sistemele juridice, necesită mecanisme de implementare și de aplicare. Statele sunt obligate să suprimă orice încălcare a Convențiilor de la Geneva. Statele au de asemenea obligații specifice referitoare la cele mai grave încălcări ale DIU, considerate crime de război. DIU se întemeiază pe răspunderea penală individuală în cazul în care se comit sau se ordonă comiterea unor încălcări. DIU stipulează că persoanele responsabile de încălcări grave trebuie să fie judecate și pedepsite în calitate de criminali. Acest lucru poate avea loc la nivel național sau, în unele cazuri, la nivel internațional. Unele țări au adăugat o a treia abordare pentru asigurarea dreptății – comisiile pentru aflarea adevărului și pentru reconciliere.

1. Implementarea prin intermediul legilor și tribunalelor interne

Statelor li se cere în mod expres prin Convențiile de la Geneva să adopte legislații penale pentru a-i pedepsi pe cei responsabili de încălcări grave ale DIU.

În general, dreptul penal al unui stat se aplică numai actelor comise de propriii cetățeni sau pe propriul teritoriu. DIU merge mai departe. Acesta solicită statelor să caute și să pedepsească toate persoanele care au comis încălcări grave indiferent de naționalitatea celui care a săvârșit fapta sau de locul unde s-a produs crima. Acesta este principiul universalității aplicării legii penale. Multe țări (cum ar fi Canada, Belgia, Elveția, Rusia, Nicaragua, India, Kenya și Australia) și-au modificat codurile penale astfel încât sistemele lor judiciare să poată judeca oamenii pentru crime de război indiferent de locul în care au fost săvârșite sau de părțile implicate.

Persoanele acuzate de crime de război au fost judecate – de exemplu în Australia (crime comise împotriva europenilor în timpul celui de-al doilea război mondial în Ucraina); în Canada (crime comise în timpul celui de-al doilea război mondial în Europa); în Elveția, Danemarca sau Belgia (crime comise în Fosta Iugoslavie sau în Ruanda în 1994).

Statelor li se cere de asemenea să caute persoanele acuzate de încălcări grave și fie să le aducă în fața justiției în propriile tribunale sau să le predea unui alt stat pentru a fi judecate.

Statele trebuie, de asemenea, să coopereze în privința aplicării procedurilor penale referitoare la încălcările grave.

Atunci când statele apelează la propriile tribunale pentru a aduce în fața instanței persoane care comit încălcări ale DIU, aceasta se numește *aplicarea dreptului la nivel național*.

Statele pot prefera să își judece proprii cetățeni acuzați de crime de război, în loc să lase alte țări să facă acest lucru, din mai multe motive:

- ❖ Statele pot fi de părere că acuzații vor avea o șansă mai mare la un proces corect (sau la un proces care să răspundă interesului lor) în statul de origine decât în țara în care au avut loc încălcările.
- ❖ Acuzații se pot apăra mai ușor în cadrul unui sistem judiciar pe care îl cunosc și al unor proceduri desfășurate în propria lor limbă.
- ❖ Desfășurarea acestor procese demonstrează că guvernul își asumă responsabilitatea acțiunilor cetățenilor săi (și în special a acțiunilor personalului militar propriu).

Guvernele au de asemenea motive pentru a prefera propriile tribunale în vederea judecării cetățenilor străini acuzați de crime de război împotriva popoarelor lor:

- ❖ Pot susține că guvernele altor țări vor fi mai puțin interesate în urmărirea unor nedreptăți aduse celor care nu trăiesc în țara lor.
- ❖ Pot susține că o astfel de acțiune arată că guvernul este puternic și eficient și acționează în interesul propriului popor.
- ❖ Judecarea străinilor poate prezenta interes pentru public, în special pentru cei care se identifică cu victimele încălcării.

Cu toate acestea, aplicarea dreptului la nivel național prezintă unele probleme. Anchetarea încălcărilor care au avut loc în alte țări poate fi foarte dificilă. Localizarea persoanelor acuzate de crime de război și aducerea acestora în statul în care au fost comise pentru a fi judecate poate fi chiar și mai dificilă. O altă problemă este aceea că realizarea justiției la nivel național poate fi uneori incorectă. Pot să apară următoarele situații:

- ❖ Tribunalul poate condamna în mod incorect persoanele respective, influențat de dorința de răzbunare pentru crimele de război comise împotriva cetățenilor săi. Sau tribunalul se poate teme de opinia publică. Sau guvernul poate exercita presiuni asupra tribunalului pentru a obține condamnări, demonstrând astfel eficiența acțiunilor întreprinse.
- ❖ Un guvern poate să nu ancheteze crime de război deoarece dorește să evite conflictele cu alte țări sau grupuri care simpatizează cu persoanele acuzate de comiterea crimelor.
- ❖ Procesele pentru crime care se petrec în timpul unui conflict intern pot favoriza grupul politic sau etnic mai puternic implicat în acel conflict.

În plus, guvernele nu doresc în multe cazuri să își ancheteze proprii cetățeni care sunt suspectați de crime de război. Un guvern își poate face griji în sensul că:

- ❖ Ancheta va dezvălui că înalte oficialități militare și guvernamentale au ordonat sau au participat la crime.
- ❖ Opinia publică se împotrivesc judecării soldaților națiunii pentru crime comise împotriva celor pe care îi consideră ca fiind „inamicul”.
- ❖ Recrutarea în rândul forțelor armate va fi dificilă deoarece oamenii se tem de faptul că vor fi închiși pentru acțiuni pe care le pot comite (sau care li se ordonă să fie comise) în armată.

Trebuie observat faptul că, în ceea ce privește crimele de război, nu există imunitate pentru șefii de stat; executarea ordinelor nu reprezintă o scuză; comandanții și superiorii sunt responsabili pentru subordonații lor (în anumite condiții); și nu există o limită de timp dincolo de care cei ce săvârșesc încălcările nu mai pot fi judecați.

2. Aplicarea prin intermediul tribunalelor penale internaționale

Deși, în conformitate cu Convențiile de la Geneva, națiunile au „obligația de a căuta persoanele despre care se presupune că au comis sau că au ordonat comiterea unor astfel de încălcări grave și [de] a aduce astfel de persoane în fața propriilor tribunale, indiferent de naționalitatea acestora”, comunitatea internațională a decis de asemenea că aplicarea DIU nu poate fi lăsată numai pe seama statelor în sine.

Tribunalele speciale

Până la mijlocul secolului al XX-lea, regulile războiului erau aplicate numai de tribunalele militare ale statelor. Primele tribunale penale internaționale au fost create după cel de-al doilea război mondial, atunci când Marea Britanie, Franța, Statele Unite și Uniunea Sovietică au creat Tribunalul Militar Internațional (TMI) pentru a-i judeca pe naziștii acuzați de încălcări grave ale dreptului internațional. Aceste procese au fost denumite Procesele de la Nuremberg după numele orașului german în care s-au desfășurat. De asemenea, în Tokyo, Tribunalul Militar Internațional pentru Orientul Îndepărtat era format din reprezentanți ai 11 țări, convocați pentru a judeca cetățenii japonezi acuzați, de asemenea, de grave încălcări ale dreptului internațional.

După aproximativ 40 de ani, alte două tribunale penale internaționale au fost înființate de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite pentru a judeca crimele de război, crimele împotriva umanității și crima de genocid. Primul a fost creat în 1993 pentru a judeca crimele comise în 1991 în timpul războiului de pe teritoriul fostei Iugoslavii, al doilea în

1994 pentru a judeca crimele comise în 1994 în Ruanda sau de ruandezi în țările învecinate.

Există persoane care susțin că tribunalele speciale cum sunt cele patru nu reprezintă cel mai eficient mod de aplicare a DIU, din moment ce constituirea fiecărui tribunal special necesită un efort politic internațional consistent și o perioadă însemnată de timp pentru a le organiza, pentru a le face funcționale și pentru a le finanța.

Curtea Penal Internațională

Ideea de a avea un tribunal penal internațional permanent a fost luată în considerare de zeci de ani. Formarea celor două tribunale ad-hoc recente plasează această idee cu prioritate pe agenda internațională.

Ample discuții pregătitoare au condus la desfășurarea unei conferințe diplomatice internaționale la Roma în 1998, care a adoptat Statutul Curții Penale Internaționale (CPI). Acesta va avea jurisdicție peste patru categorii de crime: genocid, crime împotriva umanității, crime de război și crimă de agresiune.

Oamenii din toată lumea vor să știe că umanitatea poate să reacționeze, că indiferent de tipul și de momentul comiterii unui genocid, a crimelor de război sau a altor asemenea încălcări, există o curte înaintea căreia cel care a săvârșit astfel de fapte poate fi tras la răspundere, o curte care pune capăt culturii globale a nepedepsirii, o curte unde toți indivizii din ierarhia guvernamentală sau militară, fără excepție, de la conducători până la simplii soldați, trebuie să răspundă pentru acțiunile lor.

- Kofi Annan, Secretar General al Națiunilor Unite

După ratificarea Statutului de către 60 de State – numărul de care era nevoie pentru a intra în vigoare – Curtea și-a început activitatea pe data de 1 iulie 2002. Până în luna aprilie a anului 2002, Statutul a fost semnat de 139 de țări și a fost ratificat de 66.

Tribunalul are jurisdicție în privința crimei de genocid, crimelor împotriva umanității, crimelor de război și crimei de agresiune.

Câteva State s-au opus formării unei curți internaționale permanente. Unele s-au temut că tribunalul va avea prea multă putere și va putea fi folosit în mod greșit în scopuri politice. Altele au refuzat să semneze din cauza temerilor că anumite practici ar intra sub incidența CPI, sau că aceasta ar putea judeca membrii în serviciu ai forțelor armate proprii, desfășurate peste hotare fără ca aceștia să beneficieze de măsurile procedurale de protecție existente în tribunalele naționale.

Nimeni nu știe cu siguranță cât de bine va aplica dreptul internațional o curte internațională permanentă. Redactorul juridic al unei reviste politice de marcă din Marea

Britanie a subliniat faptul că guvernele au semnat tratate prin care crimele de război sunt interzise prin lege. Guvernele le-au semnat, uneori în mod cinic, alteori cu cele mai bune

intenții, dar știind că tratatele nu vor fi aplicate, probabil, în viitorul apropiat. Curtea Penală Internațională a schimbat această gândire și poate fi cu adevărat începutul diseminării statului de drept acolo unde acesta nu există cu adevărat. Curtea poate fi asemănată cu o revoluție în dreptul internațional. Este greu de spus dacă va reuși. Este un experiment.

Deși tribunalele internaționale reprezintă un sprijin binevenit în încercările de a împiedica și de a pedepsi încălcările DIU, acestea nu au șanse reale să se substituie în întregime tribunalelor naționale și necesității unei legislații penale eficiente. Statele continuă să poarte obligația primară de a asigura respectarea DIU și de a împiedica și pedepsi încălcările DIU. Numai prin acțiuni eficiente la nivel național se poate asigura respectarea integrală a DIU.

3. Căutarea dreptii prin intermediul comisiilor pentru aflarea adevărului

Țările din America Latină au dezvoltat un alt model de tragere la răspundere – comisiile pentru aflarea adevărului. Argentina a organizat prima comisie pentru aflarea adevărului în 1983 pentru a ancheta și a dezvălui adevărul referitor la dispariția a mii de oameni în timpul regimurilor anterioare. După luarea declarațiilor a sute de martori, comisia a stabilit existența lagărelor de detenție secrete și a cel puțin 8.900 de „persoane dispărute” și a înaintat documentația pentru posibile procese. Comisia și-a prezentat descoperirile în 1984 și a emis raportul *Nunca Más* (niciodată din nou), un raport clasic în categoria drepturilor omului.

Comisiile pentru aflarea adevărului nu sunt procese; acestea sunt numai forumuri de anchetă pentru descoperirea atrocităților din trecut. Unele au fost stabilite de autoritățile publice; altele de organizații private. Atunci când se desfășoară în cadrul unui proces neutru, astfel de comisii au calitatea de a stabili în mod rapid și direct faptele referitoare la crimele de război (ca în El Salvador și Nicaragua) sau abuzurile asupra drepturilor omului ale fostelor regimuri (cum ar fi Argentina, Chile, Brazilia și Haiti).

Scopul majorității comisiilor pentru aflarea adevărului a fost acela de a stabili faptele referitoare la încălcările DIU, ale legilor naționale și dreptului internațional al drepturilor omului. Aceste comisii au publicat rapoarte și au făcut recomandări referitoare la modul în care guvernul trebuie să reacționeze la încălcarea legilor.

Comisiile pentru aflarea adevărului și reconciliere

Africa de Sud a dus mai departe această abordare a căutării dreptății. Comisia din Africa de Sud pentru aflarea Adevărului și Reconciliere (CAR) a fost creată pentru a ancheta

crimele care au avut loc în timpul conflictului pentru abolirea apartheidului – o structură în care minoritatea albă domina sistemul politic și economic al țării. În regimul de apartheid, africanilor de culoare, cât și asiaticilor și oamenilor cu strămoși de mai multe

naționalități le-au fost refuzate multe drepturi și beneficii acordate celor cu rădăcini europene. CAR a investigat atât crimele comise de către guvernul Africii de Sud și de susținătorii apartheidului cât și de grupuri, cum ar fi Congresul Național African (CNA), care au fost implicate în rebeliuni armate împotriva guvernului de apartheid.

CAR din Africa de Sud diferă de comisiile anterioare pentru aflarea adevărului prin aceea că aceasta a fost organizată ca parte a sistemului judiciar. Cu toate acestea, scopul ei nu este judecarea și pedepsirea, ci reconcilierea personală și politică. CAR a stipulat că dacă cei care au încălcat legile depun mărturie și spun adevărul despre faptele săvârșite, ei pot fi iertați în mod legal pentru crimele lor (un proces denumit amnistie). Oamenii acuzați de crime și care au depus mărturie mincinoasă și incompletă în fața CAR pot fi judecați în conformitate cu legea națională.

Mii de persoane au înaintat cereri către CAR pentru amnistiere. Până la sfârșitul anului 1999, Comisia de Amnistiere a CAR a amnistiast 568 de persoane; a refuzat să acorde amnistie unui număr de 5.287; a acordat amnistie parțială pentru 21 de persoane; a solicitat retragerea a 161 de cereri; și are decizii nepronunțate în 272 de cazuri – un total de 6.039 de cazuri.

Majoritatea criteriilor pentru amnistiere se refereau la mărturisirea completă a faptelor de către cei care le-au comis și asigurarea că actele au fost comise din motive politice și nu pentru câștiguri personale sau din răutate personală față de victime. Comisia a luat în considerare de asemenea și „gravitatea faptelor” și proporționalitatea dintre acte și rezultatele urmărite prin acestea.

CAR din Africa de Sud caută de asemenea să ajute victimele crimelor de război prin a le permite să își spună povestea și prin oferirea de compensații și servicii sociale. Mai mult de 20.000 victime ale abuzurilor asupra drepturilor omului au înaintat declarații la CAR.

Criticii CAR arată neajunsurile. Mulți oameni au depus mărturie cu referire la evenimente la care nu au fost martori direcți. Singurele crime pe care CAR le-a anchetat au fost cele aduse la cunoștință de martori. CAR nu a încercat să ancheteze crimele dacă nu apăreau martori voluntari. O întrebare majoră este dacă oamenii care au ucis și torturat victime nevinovate ar trebui să scape nepedepsiți chiar dacă își recunosc crimele. Au mai existat și alte întrebări, de exemplu, dacă compensațiile morale sunt suficient de mari pentru a achita suferințele (incluzând costurile medicale, pierderea veniturilor atunci când un membru al familiei a fost ucis).

Surse:

Nuremberg *Patru Ani Mai Târziu*, Irwin Cotler, ed. McGill-Queen's University Press, Montreal 1995.

ICRC website: www.icrc.org

Discursul de deschidere al Conferinței Diplomatice a Plenipotențiarilor Națiunilor Unite referitoare la Organizarea Curții Penale Internaționale, Roma, Italia, iunie 1998 – transcriere din *În căutarea justiției globale*, PT II

Explicația votului de DI. Dilip Lahiri, Șeful Delegației Indiei, referitoare la adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale, 17 iulie 1998

www.un.org/icc/speeches/717ind.htm

Robinson Everett, *Soldații americani și CPI*, în SUA și la CPI, edited by Sarah B., Sewall and Karl Kaysen, Rowman et Littlefield Publishers, Inc.

David Manasian, Legal Editor, *Economist* magazine transcribed from *În căutarea justiției globale, Partea a II-a*

Ce încălcări ale dreptului internațional umanitar constituie crime de război?

Statutul Curții Penale Internaționale descrie grave încălcări ale DIU care reprezintă crime de război atunci când sunt comise împotriva oricărei persoane protejate: combatanții răniți sau bolnavi, prizonierii, civilii etc. Unele dintre acestea sunt rezumate mai jos.

- Uciderea intenționată;
- Tortura și tratamentul inuman (...);
- Cauzarea intenționată a unor mari suferințe (...);
- Direcționarea intenționată a atacurilor împotriva civililor sau a obiectelor civile, sau împotriva personalului, instalațiilor, materialelor, unităților sau vehiculelor
- implicate în ajutorul umanitar;
- Deportarea, transferul forțat sau strămutarea civililor;
- Utilizarea de arme, proiectile, mijloace și metode de război interzise care au
- natura de a provoca suferințe inutile sau care sunt nediscriminatorii;
- Folosirea intenționată a înfometării civililor ca metodă de război prin lipsirea acestora de bunurile necesare supraviețuirii;
- Jefuirea unui oraș sau a unui loc;
- Luarea de ostateci;
- Comiterea de violuri, sclavie sexuală, prostituție forțată sau orice altă formă de violență sexuală;
- Uciderea sau rănirea unui combatant care, după ce a depus armele sau nu mai are mijloace de luptă, s-a predat;
- Recrutarea sau înrolarea copiilor sub vârsta de cincisprezece ani în forțele armate sau folosirea acestora pentru participarea în mod activ la ostilități;
- Lansarea intenționată a unui atac deși se cunoaște faptul că un astfel de atac ar provoca pierderi colaterale de vieți sau vătămarea civililor ori distrugerea obiectelor civile sau deteriorarea pe scară largă și pe termen lung a mediului înconjurător ;
- Utilizarea unui civil sau a altei persoane protejate pentru a face ca anumite puncte, zone sau forțe militare să fie imune în fața operațiunilor militare (scuturi umane);
- Pronunțarea de sentințe și desfășurarea execuțiilor fără o hotărâre anterior pronunțată de un tribunal permanent, și fără acordarea tuturor garanțiilor care sunt considerate în general ca fiind indispensabile.

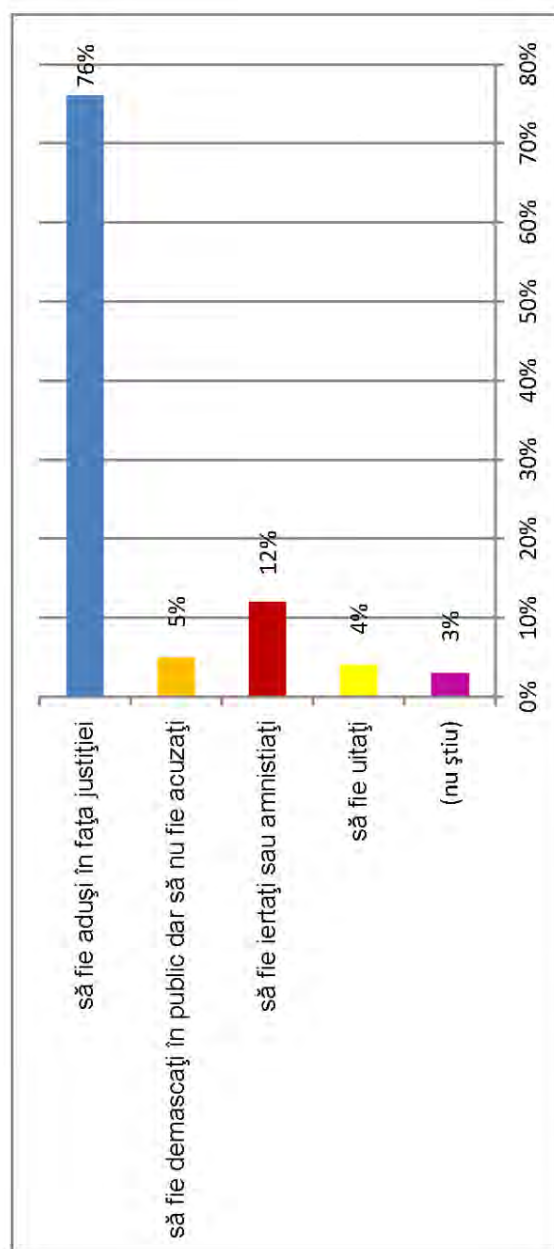
- din Art. 8 al Statutului Curții Penale Internaționale

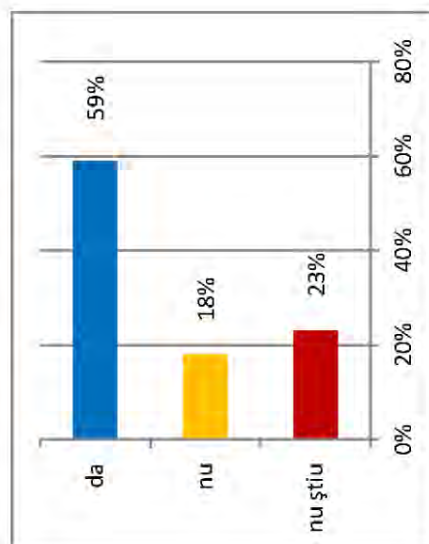

Opinii referitoare la pedepsirea crimelor de război

După încheierea conflictelor, oamenii care au încălcat regulile trebuie....?

Oamenii care au comis crime de război trebuie pedepsiți?

În perioada 1998 – 1999, a fost desfășurat un studiu în 16 țări (din care 12 au trecut recent prin conflicte armate).

Aceste grafice indică părerile celor care au participat la studiu.

Puncte de vedere asupra uitării sau căutării dreptății

La terminarea unui război civil, trebuie să ierți și să uiți.

- Paul Thibault, eseist

Prea multă iertare și prea multă uitare nu lasă rănilile să se vindece.

- Louis Joneț, magistrat și Raportor Special ONU privind impunitatea

Cambodgia: punctele de vedere a două victime

Vocea 1

Calm și expresia distantă de care dă dovadă te pot face să crezi că tocmai a depășit o tragedie personală. Nu este cazul. Încă mai aude strigătele, imaginile torturii sunt încă imprimate adânc în memorie. Vrea dreptate, nu răzbunare.

Cum aș putea să uit? Aveam 30 de ani atunci, și mi s-a imprimat permanent în memorie. Toate victimele simt așa: noi vrem ca liderii Khmerilor Roșii să suporte consecințele faptelor lor.

- Vann Nath, supraviețuitor al unui centru de tortură din Cambodgia unde au pierit 18.000 de persoane

Vocea 2

Care ar fi diferența pentru cambodgianul de rând dacă Ta Mok [lider al Khmerilor Roșii] ar fi adus în fața justiției? Tot ceea ce vreau este să fie pace în Cambodgia.

- un șofer de taxi care și-a pierdut tatăl și cinci frați și surori

Chile: două puncte de vedere

Vocea 1

Aducerea politicianilor în fața justiției ar trebui să determine comunitatea în care s-au petrecut faptele, să își examineze propria conștiință. Merită să-l aducem pe Pinochet în fața justiției din Chile, deoarece chilenii știu prea bine că jumătate dintre ei au fost în favoarea loviturii de stat.

- Paul Thibaud, eseist

Vocea 2

Nu va exista reconciliere fără adevăr și dreptate. Trebuie să știm unde sunt trupurile celor care au „dispărut”.

- Gladys Diaz, jurnalist, prizonier politic timp de mai mult de doi ani

Puncte de vedere asupra uitării sau căutării dreptății

**Sierra Leone:
trei puncte de vedere ale locuitorilor din Sierra Leone**

Vocea 1

Amnistia nu numai că nu va rezolva problemele acestei țări, dar va conserva cercul vicios al violenței și impunității. Amnistia este o soluție eșecului.

- Abdul Tejan-Cole, avocat

Vocea 2

Ce aș face dacă m-aș întâlni cu tortionarii mei pe stradă? Le-aș spune că într-o zi Cel de Sus va alege între familiile lor și a mea. Dacă nu iertăm, mai mulți oameni își vor pierde brațele.

- Lemain Jusu Jarka,
rebelii i-au tăiat ambele brațe pentru
că a ținut sub tăcere fuga fiicei sale

Vocea 3

Eu sunt un om cu principii și sunt de părere că încălcările trebuie pedepsite. Dar cine va judeca pe cine? Nu are nimeni controlul cu adevărat. Dacă guvernul va spune „Vă vom aduce în fața justiției”, rebelii vor începe iarăși luptele.

- Allimany Koroma, pastor

Sierra Leone:

două puncte de vedere ale unor străini

Vocea 1

Amnistia nu face altceva decât să renască ciclul impunității (...) Crimele au fost atât de oribile încât pur și simplu nu ne putem aștepta la o pace de durată.

- Corinne Dufka, de la Human Rights Watch

Vocea 2

Amnistia este complet inacceptabilă. Sunt dezgustat. Dar mă uit la copiii pe care îi hrănim și de care avem grijă și abandonăm ideea. Oamenii din Sierra Leone știu ce vor – pace, acum, mai degrabă decât dreptate. Într-un fel, o amnistie este un scandal. Pe de altă parte, poate că e mai înțelept așa.

- membru al personalului umanitar

Fișă de date: privire asupra comisiilor de aflare a adevărului

Partea I: informațiile de bază

După evenimentele deosebit de sângeroase, unele țări au organizat comisii pentru aflarea adevărului, care au ca scop general stabilirea situației de fapt în privința încălcărilor DIU, ale legilor naționale și ale dreptului internațional al drepturilor omului. Comisiile pentru aflarea adevărului nu sunt tribunale; acestea sunt numai forumuri de anchetă a atrocităților din trecut. Aceste comisii publice în general rapoarte și fac recomandări referitoare la modul în care guvernul țării trebuie să reacționeze și să evite în viitor încălcările legilor pe scară largă.

Unele comisii pentru aflarea adevărului au fost constituite de către autoritățile publice; altele de către organizații private.

Acestea au fost create fie după o schimbare radicală a guvernului (de exemplu în Chile și Africa de Sud), fie în cadrul unui acord de pace care pune capăt unui război civil (de exemplu, în Salvador și Guatemala) fie în timpul unei perioade de tranziție de la conducerea militară la conducerea civilă (de exemplu, în Argentina și Uruguay).

Argentina a organizat prima comisie pentru aflarea adevărului în 1983 pentru a ancheta și a dezvălui adevărul referitor la dispariția a mii de oameni în timpul regimurilor anterioare. După luarea declarațiilor a sute de mar-

tori, comisia a demonstrat existența legăturilor de detenție secrete și a cel puțin 8.900 de „persoane dispărute” și a înaintat cererile pentru eventuale procese. Raportul comisiei din 1984, care are aspect de roman, se numește raportul *Nunca Mas* (*niciodată din nou*), și reprezintă un raport clasic în categoria rapoartelor despre drepturilor omului.

În **Africa de Sud**, a fost creată o Comisie pentru aflarea Adevărului și Reconciliere (CAR) pentru a ancheta crimele care au avut loc în timpul conflictului pentru abolirea apartheidului – un regim în care minoritatea albă domina sistemul politic și economic al țării. În regimul de apartheid, africanilor de culoare, cât și asiaticilor și oamenilor cu strămoși de mai multe naționalități le-au fost refuzate multe drepturi și beneficii acordate celor cu rădăcini europene. Comisia pentru aflarea Adevărului și Reconciliere a anchetat atât crimele comise de către guvernul Africii de Sud și de susținătorii apartheidului cât și de grupuri, cum ar fi Congresul Național African (CNA), care erau implicate în rebeliuni armate împotriva guvernului de apartheid.

Comisia pentru aflarea Adevărului și Reconciliere din Africa de Sud diferă de comisiile anterioare pentru aflarea adevărului prin aceea că aceasta a fost organizată ca parte a sistemului judiciar. Cu toate acestea, sco-

pul ei nu este judecarea și pedepsirea, ci reconcilierea personală și politică. Comisia pentru aflarea Adevărului și Reconciliere a oferit o șansă celor care au încălcat legile de a fi ierțați în mod legal pentru crimele lor (un proces denumit amnistie), dacă depun mărturie și spun adevărul despre faptele săvârșite. Oamenii acuzați de crime și care au depus mărturie mincinoasă și incompletă în fața comisiei pot fi judecați în conformitate cu legea națională.

Mii de persoane au înaintat cereri către CAR pentru amnistie. Până la sfârșitul anului 1999, Comitetul de Amnistiere al Comisiei pentru aflarea Adevărului și Reconciliere a amnistiat 568 de persoane; a refuzat să acorde amnistie unui număr de 5.287; a acordat amnistie parțială pentru 21 de persoane; a solicitat retragerea a 161 de cereri; și are decizii nepronunțate în 272 de cazuri – un total de 6.039 de cazuri.

Mai recent, comisiile pentru aflarea adevărului au început să funcționeze în Nigeria și în Panama și vor începe să funcționeze și în Sierra Leone și Timorul de Est. Se poartă discuții pentru înființarea unor astfel de comisii în Mexic, Bosnia, Serbia și Ghana, și de asemenea în Canada, unde tratamentul aplicat indigenilor va fi analizat oficial.

Fișă de date: privire asupra comisiilor de aflare a adevărului

Partea a II-a: declarații referitoare la comisiile pentru aflarea adevărului

Nu spunem că ar trebui să închidem ochii față de trecutul nostru, dar justiția nu poate urmări pe toată lumea. Ar fi fără de sfârșit.

- Desmond Tutu, laureat al Premiului Nobel pentru Pace și Președinte al Comisiei pentru Aflarea Adevărului și Reconciliere din Africa de Sud

Discuțiile referitoare la rolul pe care trebuie să-l aibă o Comisie pentru aflarea Adevărului și Reconciliere sprijineau ideea că, dată fiind situația specială din Ruanda, o Comisie pentru aflarea Adevărului și Reconciliere nu este cea mai bună metodă de a înlătura nepedepsirea și de a pune bazele stabilității politice. Guvernul ruandez era convins că singura modalitate prin care se putea obține reconstrucția națională și pacea de durată pentru oamenii din Ruanda era aceea de a aplica justiția, și că era o iluzie să sperăm la înțelegere sau coexistență în pace dacă oamenii responsabili și implicați în crime nu ar fi fost pedepsiți mai întâi.

- Faustin Ntezayayo, Ministru al Justiției, Ruanda, 1998

Victimele și supraviețuitorii au nevoie să povestească suferințele pe care le-au îndurat, să își coreleze versiunile asupra evenimentelor, să indice agresorul și să detașeze asupra agresiunii, astfel exprimându-și gândurile de răzbunare și adânci resentimente, ură morală și strigătul disperat pentru dreptate. Deoarece au suferit, ei nu sunt răniți doar fizic ci au și cicatrici morale și le-a fost afectat respectul de sine. Au nevoie să își redobândească respectul de sine. O comisie pentru aflarea adevărului ajută la înfăptuirea tuturor acestor lucruri și reprezintă un instrument prin care se însuflă și se consolidează încrederea în sfârșitul unei ere de mari nedreptăți.

- Rajeev Bhargava, Centrul de Studii Politice, New Delhi, 1998

Pentru a se asigura reînțregirea unei societăți, aceasta trebuie să recunoască cele întâmplate, să despăgubească victimele și să pedepsească pe vinovați. Acest lucru nu înseamnă că trebuie închiși cei care au

făcut abuzurile, dar măcar să li se pretindă să își mărturisească păcatele și să își ceară iertare.

- Martin Abregu, Director al Centrului pentru Studii Juridice și Sociale, Argentina, 1998

Simplul fapt că un asasin recunoaște în fața victimei sau a familiei victimei că a ucis în mod intenționat pe cineva, că a plasat o bombă într-o biserică sau într-un alt loc cu intenția de a ucide, este un început al dreptății. (...) Multe dintre victime sunt satisfăcute, deoarece le-a fost redată demnitatea, iar suferințele lor au fost recunoscute. Alte victime sunt nesatisfăcute deoarece simt că asasinul scapă mult prea ușor.

- Richard Goldstone, judecător din Africa de Sud, fost procuror al Tribunalului Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie și Ruanda, 1998

Tăcerea societății în privința crimelor de război

Atunci când armele războiului amuțesc iar uciderea, torturile, violurile și teroarea se opresc, cum trebuie să abordeze guvernele violențele trecutului și încălcările grave ale regulilor conflictelor armate care au avut loc? Problema este care ar fi cea mai bună modalitate de a introduce ceea ce a fost denumit „politica memoriei” într-un organism social nou și care să vindece urmele. Unele persoane și guverne susțin că trecutul este încheiat și societatea ar trebui să treacă peste acesta pentru a se concentra asupra viitorului.

Uitarea trecutului, sau „amnezia colectivă” aprobata de stat, acoperă situațiile în care nu a existat un proces de tragere la răspundere coordonat de guvern și nu a fost desfășurată o analiză de către stat asupra responsabilității pentru crimele de război sau terorii civile. Tăcerea societății poate fi produsul unei alegeri explicite, rezultatul nevoii statelor de a-și continua guvernarea din momentul încetării conflictului. Când tăcerea reprezintă o alegere explicită, aceasta este legată adesea de acordarea de amnistii sau grațieri, care protejează membrii fostului guvern de anchetele judiciare referitoare la crimele de război și abuzurile umanitare în perioada în care respectivii au controlat aparatul de stat.

Pe termen scurt, uitarea sau ignorarea abuzurilor trecutului reprezintă cel mai rapid mijloc de a trece de la o perioadă de război sau regim totalitarist la o nouă formă de guvernământ.

Alegerea unei astfel de tăceri este lucrul de care se tem multe dintre victime, deoarece implică lipsa de respect pentru durerile suferite de persoanele sau grupurile vizate. Tăcerea este asemănătoare negării. În cadrul discuției referitoare la lipsa judecării fostei Stasi (fosta Poliție Secretă din Germania de Est) care a impus comunismul până în 1989, Tina Rosenberg observă că din moment ce nimeni nu a fost pedepsit pentru torturi sau alte abuzuri, seninamentul era „că nu s-ar fi întâmplat”.¹ După spusele savantului Aryeh Neier, „Coexistența pașnică pare mult mai dificilă dacă cei care au fost victimizați văd că nimeni nu este tras la răspundere pentru suferințele lor”.² Politica de uitare poate menține resentimentele îngropate în inimile victimelor, lăsându-le să se inflameze, fără a oferi o alternativă de vindecare.

- sursa: Crystal C. Campbell, lucrare nepublicată

- 1 Rosenberg, Tina, Pământul bătut, Înfruntarea fantomelor Europei după comunism, Cărțile Vintage, New York, 1996
- 2 Neier, Aryeh, Brutalitate, Genocid, Teroare și Lupta pentru Justiție, Times Books, 1998

Este prea târziu? – Algeria / Franța

Datele istorice ale unei dezbateri publice în Franța

1954 – 1962	Franța pornește războiul împotriva luptătorilor pentru independență din Algeria.
1962	Acordurile de la Evian dintre Franța și Algeria pun capăt războiului.
1962 – 1999	Acestea includ amnistia generală pentru membrii celor două tabere care au comis atrocități.
2000	Condamnare repetată a exceselor armatei franceze din partea unor persoane sau grupuri din Franța. Deși sunt publicate cărți și articole, nu există o dezbateri publică de amploare.
2001	Louissette Ighilahriz, fostă militanță algeriană care a fost torturată timp de trei luni în 1957, face dezvăluiri publice. Generalii francezi implicați potrivit relatării acesteia reacționează în mod public, aducând în discuție alte fapte, declarații ale politicianilor și declanșând o dezbateri publică de amploare, care a inclus următoarele: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Doisprezece savanți proeminenți solicita în mod public guvernului francez să abordeze cazul în mod oficial și să condamne torturile care au avut loc în timpul războiului din Algeria. ❖ Primul ministru Jospin declară „Nu cred că dezvăluirea adevărului va slăbi puterea națiunii. Din contră, o va spori, permițându-i să-și construiască viitorul pe baza lecțiilor din trecut”. ❖ Președintele Chirac declară „Nu ar trebui să întreprindem acțiuni care să deschidă răni vechi”. ❖ Un grup de politicieni francezi propun crearea unei comisii de anchetă pentru a investiga torturile și crimele împotriva umanității comise de Franța. Scopul acestei comisii ar fi acela de a ajuta la aflarea adevărului și de a sugera modalități de compensare a victimelor și a celor care au refuzat să participe la crime.
2001	Generalul Paul Aussaresses, care în perioada 1955 – 1957 era ofițer de informații în Algeria, publică o carte în luna mai, intitulată Serviciile Speciale, Algeria 1955 – 1957, în care recunoaște că a torturat prizonieri în timpul războiului de independență al Algeriei. După publicarea cărții, Liga Drepturilor Omului îl acuză de faptul că susține crimele de război. Mișcarea împotriva Rasismului și pentru Prietenia între Popoare, Louiseette Ighilahriz și cele două surori ale lui Larbi Ben M'Hidi, care a fost ucis în prezența generalului, îl dau în judecată pentru crime împotriva umanității.
2002	Pe data de 14 decembrie, în urma procesului generalului, curtea de apel din Paris susține refuzul judecătorului de a analiza reclamațiile care îl privesc pe Aussaresses pentru crime împotriva umanității pe baza amnistiei din 1968 care includea toate crimele comise în timpul războiului din Algeria. Pe data de 25 ianuarie, un tribunal penal din Paris îl amendează cu 7.500 de Euro pe Generalul Aussaresses pentru acțiunea de justificare a crimelor de război. Cei doi editori sunt amendați cu 15.000 Euro fiecare.

Voci

Opiniile a doi generali afiliați la ordin în timpul evenimentelor din Algeria:

Nu, tortura nu este indispensabilă în timpul războiului. Te poți descurca la perfecție și fără tortură. Mă înfruntează când mă gândesc în trecut la Algeria, deoarece tortura făcea parte din spiritul vremii. Am fi putut să facem lucrurile altfel.

-Generalul Jacques Massu

Niciodată nu mi-a plăcut tortura, dar am hotărât că va trebui să apelez la ea atunci când am sosit la Algier. Era deja o practică standard în momentul respectiv. Date fiind aceleași condiții, aș face iarăși același lucru; nu cred că există alternativă. Spunând acestea, trebuie să adaug că de obicei am obținut rezultate bune fără tortură.

Aș spune chiar că cele mai mari succese ale mele au fost obținute fără o singură lovitură asupra persoanei interogate. Dar există situații când acest lucru este imposibil, când esti presat de timp.

Mă opun ideii ca statul francez să își ceară scuze astăzi. Nu am făcut nimic pentru care să ne cerem scuze. Admitem anumite fapte, desigur, dar fără a generaliza. Personal, nu am niciun regret.

- Generalul Paul Aussaresses

Despre soldați

Veteranii sunt de părere că sunt afectați de modul în care acuzațiile de tortură sunt aruncate asupra tuturor celor două milioane de soldați care au servit în acest război și au conștiința curată în această privință.

- Wladyslas Marek, caporal în Algiers din 1960 până în 1962, acum Președintele al Federației Naționale a Veteranilor din Algeria și Tunisia

Foarte puțini soldați au fost implicați în torturi. Dar mulți dintre ei știau despre acestea, le-au văzut, și nu au spus nimic, deoarece opoziția față de disciplina militară presupune curaj. Era un climat general de rasism și, mai presus de toate, de dispreț inerent războaielor coloniale care au făcut posibilă această atitudine pasivă față de violență.

- Georges Doussin, Președinte al Asociației Franceze a Veteranilor și Victimelor de Război

Soldații se temeau de ceea ce li s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi contestat sau ar fi refuzat să execute ordinele, în special cele referitoare la tortură. Cu toții, fără excepție, măcar au auzit sau au văzut torturile care aveau loc. Ei își spun că adevărata lor traumă este provocată de faptul că nu s-au opus la momentul respectiv; că aveau 20 de ani și nu au putut lua atitudine.

- Marie – Odile Godard, psiholog

Despre responsabilitate

Responsabilitatea primară aparține autorităților politice, care cunoșteau foarte bine cele ce se petreceau și nu ar fi trebuit să dea o carte albă armatei.

- Hugues Dalleau, Președintele Uniunii Naționale a Veteranilor

Dacă guvernul francez nu dorea practicarea torturii, ar fi trebuit să spună acest lucru în mod clar și oficial. Dacă, în lipsa instrucțiunilor clare, armata nu dorea practicarea torturii – pentru a apăra onoarea proprie sau onoarea Franței – structurile ierarhice ar fi trebuit să spună acest lucru în mod explicit.

- Roger Monie, locotenent în armata de rezervă

Pentru mulți francezi din perioada respectivă tortura reprezenta o reacție justificată la atrocitățile comise de naționaliștii algerieni.

- Benjamin Stora, profesor de istorie

Despre ignorare, dreptate și adevăr

Pentru moment, nu sunt în favoarea unei soluții penale. Ar fi mai bine să punem capăt acestor războaie ale amintirilor decât să le păstrăm vii pentru totdeauna. Este posibilă organizarea unei comisii pentru aflarea adevărului și reconciliere, compusă din juriști, oameni de onoare și integri, personaje politice și istorici, pentru a permite ca amintirea celor întâmplate să se răspândească în rândul unor grupuri.

- Benjamin Stora, profesor de istorie

Nimic nu este mai important pentru victime și familiile acestora decât să vadă că adevărul iese la lumină. Până când se va întâmpla acest lucru, tristețea nu se poate îndepărta; nu este posibil niciun remediu. Același lucru se aplică și în cazul statelor. Recunoașterea trecutului – oricât de tragic și de dureros ar fi acesta – este esențială pentru viitor, deoarece națiunile, ca și oamenii – nu pot trăi în minciună pentru totdeauna. Ceea ce este necesar este destul de simplu atât pentru Franța cât și pentru Algeria pentru a stabili realitățile crimelor comise de ambele părți în timpul războiului din Algeria.

- Robert Badinter, fost Ministru al Justiției din Franța

Există nevoia de a discuta pe tema acestor episoade rușinoase: deschiderea mai amplă a arhivei, obținerea de relații de la martori, ascultarea unor puncte de vedere diferite. O țară poate să învețe mai multe din paginile negre ale istoriei decât cele în care se descrie ca fiind un erou curajos sau o victimă nevinovată.

- Tzvetan Todorov, filozof

Este prea târziu? – Algeria / Franța

Despre ignorare, dreptate și adevăr

Singura mea îngrijorare este de a înțelege modul în care un popor civilizat poate să alunece înapoi în barbarie. Dacă vrem să împiedicăm reapariția unor astfel de episoade rușinoase, trebuie să le privim direct în față – să spunem adevărul despre fondul politic al torturii. Nu dorim ca urmașii noștri să descopere orori pe drumul lor prin viață și rușine în suflete, pentru simplul motiv că strămoșii lor au minșit.

- Jacques Julliard, fost ofițer care a servit în Algeria

La sfârșitul războiului, opinia publică a aspirat către uitare. Într-o anumită măsură, acest lucru este sănătos. Nu poți imprima pentru todeauna ceva în memoria unui om; nu ar fi sănătos. Pe de altă parte, uitarea poate fi foarte dăunătoare, dacă nu se cunosc faptele și nici adevărul. Este necesar ca întreaga populație franceză să susțină condamnarea morală a torturii.

- Laurent Schwartz, matematician

Dreptul internațional interzice tortura în toate condițiile, de exemplu:

În perioada conflictelor armate

... următoarele acte sunt și vor rămâne interzise în orice moment și în orice loc în privința persoanelor menționate mai sus:

(a) atingerile aduse vieții și integrității corporale, mai ales omorul sub toate formele, mutilările, cruzimile, torturile și chinurile...

- Articolul 3 comun celor patru Convenții de la Geneva (1949)

În orice moment

1. Fiecare stat parte va lua măsuri administrative, legislative, judiciare sau alte măsuri eficiente pentru a împiedica comiterea unor acte de tortură pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa.
2. Nicio împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de starea de război sau amenințarea cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice stare de excepție, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura
3. Un ordin primit de la un ofițer superior sau o autoritate publică nu poate fi invocat ca justificare a torturii.

- articolul 2 al Convenției ONU împotriva torturii (1984)

Explorarea 4B, care include unele materiale pentru cursanții mai avansați, urmărește dezvoltarea eforturilor internaționale de asigurare a justiției în cea de-a doua jumătate a secolului XX. Modulul introduce cursanții în atmosfera proceselor de după cel de-al doilea război mondial, când, pentru prima oară, națiunile s-au reunit pentru a judeca persoanele vinovate de crime de război și de încălcări grave ale dreptului internațional umanitar (DIU).

În explorarea dezvoltării unui sistem de drept penal internațional, cursanții urmează să analizeze unele probleme fundamentale ale aplicării, precum vinovăția unei persoane care încalcă legea și respectă ordinea unui superior, cine are calitatea necesară pentru a judeca o altă persoană și de ce statele au considerat necesar să înființeze un tribunal penal internațional.

Obiective:

- ❖ Înțelegerea evoluției eforturilor internaționale întreprinse pentru a aduce criminalii de război în fața justiției
- ❖ Conștientizarea unor probleme pe care le implică judecarea crimelor de război

Resurse:

- ❖ Voci de la Nuremberg:
  - Despre scopul proceselor de la Nuremberg
  - Din declarațiile finale ale acuzaților
  - Din deciziile tribunalului
- ❖ Principiile de la Nuremberg, 1946
- ❖ Fișă de informații: tribunalele internaționale ad hoc
- ❖ Fișă de informații: răspunsuri la întrebările referitoare la Curtea Penală Internațională

Pentru cursanți:

- ❖ Informațiile de bază de la Nuremberg
- ❖ Trei moduri de abordare a justiției (vezi Explorarea 4A)

Pregătire:

Decideți dacă să cereți cursanților să citească „Datele de bază de la Nuremberg” înainte de sesiune.

Proiectați modul de utilizare a lecturii „Voci de la Nuremberg” în maniera care se potrivește cel mai bine abilităților cursanților.

Decideți dacă cereți cursanților să citească fișa de date ca pregătire pentru sesiunea a doua.

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 de minute

---

1. Discuții deschise (5 – 10 minute)

- Ce știți despre Tribunalele Penale Internaționale pentru Ruanda (1994) sau Fosta Iugoslavie (1993) sau despre Tribunalele Militare Internaționale de la Nuremberg sau Tokyo organizate după cel de-al doilea război mondial?
- De ce credeți că se înființează tribunalele internaționale?

Explorarea 4B: Evoluția tribunalelor internaționale

2. Precedentul creat la Nuremberg (grupuri restrânse) (30 – 40 minute)

Prezentați informațiile de bază referitoare la primul tribunal militar internațional, convocat în 1945 în Nuremberg, Germania:

- ❖ În 1945, cel de-a doilea război mondial a luat sfârșit cu pierderi umane uriașe: milioane de evrei și alte minorități au fost exterminate în lagărele de concentrare; milioane de civili uciși, bombardati, forțați să își părăsească locuințele; milioane de soldați capturați și deținuți; orașe distruse de bombardamente grele și sistematice, și prima utilizare a bombelor atomice, care au distrus complet orașele Nagasaki și Hiroshima.
- ❖ Aliații victorioși (Marea Britanie, Uniunea Sovietică, Statele Unite și Franța) au convocat Tribunalul în toamna anului 1945 în Nuremberg, Germania, pentru a judeca 22 de lideri nazisti. Fiecare dintre cele patru națiuni a pus la dispoziție doi judecători și o echipă de procurori.
- ❖ O echipă de avocați germani a apărat acuzații, de la Hermann Goering (Mareșalul Germaniei), Wilhelm Keitel (Șeful Forțelor Armate Germane) și Joachim von Ribbentrop (Ministrul de Externe German), până la oficialități mai puțin importante ale guvernului.
- ❖ Acuzații au fost anchetați cu privire la crime împotriva păcii (planificare, inițierea și finanțarea unui război de agresiune), crime de război (încălcarea DIU) și crime împotriva umanității (crime, execuții, sclavie, deportare și alte acte inumane săvârșite împotriva civililor).
- ❖ Nouăsprezece dintre acuzați au fost condamnați. Trei au fost achitați.

Împărțiți cursanții în grupuri mici și discutați unul dintre cele trei materiale „Voci de la Nuremberg”: (10 minute).

- ❖ „Despre scopul procesului de la Nuremberg”, care reflectă rolul istoric al tribunalului, așa cum a fost văzut de procurori.
- ❖ „Din declarațiile finale ale acuzaților”, extrase din declarațiile a patru acuzați
- ❖ „Din sentințele Tribunalului”, care reflectă opiniile judecătorilor Tribunalului

Întrebări posibile:

- Avocații apărării au susținut că acuzații nu ar trebui să fie considerați răspunzători pentru crimele pe care le-au comis din moment ce ...
  - (1) ... executau ordinele date de superiorii lor.
  - (2) ...statele pe care le reprezintă membrii completului de judecată au comis aceleași crime.
- Ce contra-argumente ați găsit în timpul lecturii?
- Sunteți de părere că ideile exprimate de procurori, acuzați sau judecători ar fi fost diferite dacă Tribunalul ar fi fost înființat de noul guvern german după război? Dacă da, care dintre aceste idei? De ce da sau de ce nu?

Tribunalul Militar Internațional pentru Orientul Îndepărtat a fost convocat la Tokyo în 1946. Unsprezece țări au participat la audierile privind acuzațiile formulate împotriva a 27 de înalți demnitari japonezi pentru crime de război, crime împotriva păcii și crime împotriva umanității comise în timpul celui de-al doilea război mondial. Șapte dintre aceștia au fost condamnați la moarte, ceilalți la închisoare.

3. Îngrijorare sporită la nivel internațional (30 – 45 minute)

Reamintiți cursanților solicitarea Convențiilor de la Geneva adresată statelor în sensul asumării responsabilității pentru aducerea vinovaților în fața justiției. Această responsabilitate internațională se poate îndrepta în trei direcții. Cea mai veche este prin intermediul tribunalelor la nivel național.

A. Tribunalele naționale din străinătate

Întrebări posibile:

- Ați auzit de oameni judecați pentru încălcări grave ale dreptului internațional umanitar sau ale dreptului internațional al drepturilor omului pe care le-au comis în altă țară?

În cele ce urmează vă oferim unele exemple; puteți selecta altele după cum doriți.

Exemplul 1: Primarul din Mushubati (un district din Ruanda) a fost arestat în Elveția și adus în fața unui tribunal militar elvețian; a fost condamnat, în 1999, la închisoare pe viață pentru încălcarea dreptului internațional umanitar, asasinat și instigare la asasinat în timpul genocidului din 1994. Prin intermediul unui apel, sentința acestuia a fost redusă la 14 ani. Ultimul apel încă nu a fost judecat.

Exemplul 2: În luna februarie a anului 2000, fostul președinte Habré al Ciadului, exilat în Senegal, a fost acuzat pentru presupuse încălcări ale drepturilor omului comise în Ciad, între 1982 și 1990. În anul 2001, Tribunalul Suprem al Senegalului a respins cazul pe motiv că tribunalele din Senegal nu au competența de a judeca străini pentru crimele comise în afara teritoriului Senegalului. Reclamanții și avocații acestora se hotărăsc să prezinte cazul în afara Senegalului. Câteva luni mai târziu, aproximativ 30 dintre victimele lui Habré și avocații care îi reprezentau au înaintat o plângere în Belgia împotriva fostului dictator acuzându-l de crime împotriva umanității. Un judecător belgian a mers la locul faptei și a luat declarații de la zeci de victime și de la presupușii lor tortionari.

Exemplul 3: În 1998, fostul președinte chilian Pinochet a fost arestat în Marea Britanie în baza unui mandat de arestare internațional emis în Spania prin care se solicita extrădarea acestuia pe fondul unor acuzații de crimă. Dar, înainte de proces, el a fost eliberat din motive medicale și transferat în Chile unde un judecător național l-a pus sub aceleași capete de acuzare. În august 2000, Curtea Supremă din Chile a confirmat că Pinochet trebuie să fie scos de sub imunitate parlamentară pentru a fi judecat. Dar în Decembrie, Curtea de Apel din Santiago a emis un mandat habeas corpus prin care anula acuzațiile aduse lui Pinochet și, mai mult, în iulie, a decis să respingă temporar acuzațiile penale împotriva acestuia. În luna august 2001, Curtea Supremă din Chile a admis o cerere de analiză a hotărârii, pe baza stării de sănătate mentală a fostului dictator.

- Există persoane care susțin că atunci când tribunalul unei țări pune sub acuzare și judecă pe cineva pentru actele comise într-o altă țară, tribunalul se amestecă în treburile interne ale acelei țări. Sunteți de acord? De ce da, sau de ce nu? Ce motive ar putea oferi un tribunal pentru a susține judecarea unor astfel de „cazuri străine”?

Fiecare Parte Contractantă va avea obligația de a urmări persoanele acuzate de a fi comis sau de a fi ordonat comiterea oricăreia din aceste încălcări grave, și va trebui să le defere propriilor sale tribunale, indiferent de naționalitatea lor.

- Articolul 49/50/129/146 comun Convențiilor de la Geneva

Explorarea 4B: Evoluția tribunalelor internaționale

- Alte opinii merg pe ideea că pentru a judeca în mod corect crimele de război, procurorii și judecătorii trebuie să cunoască contextul și cultura țării unde au fost comise crimele. Ce părere aveți?

B. Tribunalele internaționale ad hoc

Folosiți fișa de informații „Tribunalele internaționale ad hoc” pentru a analiza acțiunile internaționale întreprinse la jumătate de secol după procesele de la Nuremberg și Tokyo, ca răspuns la încălcările dreptului internațional umanitar în Fosta Iugoslavie și Ruanda.

Întrebări posibile:

- De ce au fost constituite aceste tribunale deși, în conformitate cu Convențiile de la Geneva, fiecare țară are responsabilitatea de a asigura aplicarea dreptului internațional umanitar?

[De exemplu: în Fosta Iugoslavie încălcările erau foarte bine cunoscute și evidente. Cu toate acestea, tribunalele naționale nu doreau să instrumenteze astfel de cazuri. În Ruanda, sistemul judiciar s-a prăbușit. Comunitatea internațională a dorit să se asigure că principalii criminali de război vor fi aduși în fața justiției, că vor avea parte de un proces corect, și că Tribunalul va contribui la procesul de reconciliere națională în Ruanda și la menținerea păcii în regiune.]

- Existența unui tribunal internațional presupune că toți criminalii de război vor fi judecați de acesta?

[De exemplu: în prezent se depun eforturi comune la nivel național și internațional pentru aplicarea justiției în Cambodgia și Sierra Leone. Pentru cazurile din Ruanda, au fost propuse patru abordări diferite. De obicei, un tribunal internațional nu judecă toți criminalii, ci numai pe cei mai cunoscuți.]

C. Curtea Penală Internațională (CPI)

Dezbateți fișa de informații „Răspunsuri la întrebările referitoare la Curtea Penală Internațională”.

Întrebări posibile:

- Care sunt diferențele dintre tribunalele de la Nuremberg / Tokyo, tribunalele internaționale ad hoc și Curtea Penală Internațională?

[De exemplu: tribunalele de la Nuremberg și Tokyo au fost organizate de țările învingătoare pentru a judeca criminalii aparținând statelor învinse; tribunalele ad hoc și CPI pot judeca ambele categorii. Tribunalele de la Nuremberg/Tokyo și cele pentru fosta Iugoslavie și Ruanda sunt tribunale temporare, în timp ce Curtea Penală Internațională are vocație permanentă și își poate desfășura activitatea în orice moment. Statutul permanent al CPI are rolul de factor universal de descurajare a celor ce intenționează să încalce regulile.]

Dezbateți declarațiile următoare, ce reflectă așteptările și limitele privitoare la un astfel de tribunal.

Guvernele care au adoptat această măsură înțeleg în mod clar faptul că această Curte Penală Internațională nu reprezintă o amenințare pentru statele cu un sistem judiciar penal organizat. Dimpotrivă, aceasta este creată pentru a-i proteja pe acei oameni vulnerabili ale căror guverne, în cazul în care există, sunt incapabile sau nu doresc să judece persoanele vinovate de încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

- Kofi Annan,
Secretar General al ONU

Curtea nu numai că poate să descurajeze potențialii criminali dar poate să îndeplinească și o funcție educativă, obligând guvernele occidentale să ducă o politică externă mult mai transparentă.

- William Bourdon, jurist și Secretar General al Federației Internaționale a Drepturilor Omului

Un tribunal internațional (...) nu poate să judece mai mult de 50 de persoane acuzate pe an. O Curte permanentă cu jurisdicție asupra tuturor statelor va întâmpina aceleași probleme și va trebui să îi selecteze pe cei pe care îi va urmări în funcție de gradul lor de responsabilitate. De aceea, e greu să ne imaginăm că lupta împotriva impunității se poate baza numai pe justiția internațională. Este necesar ca pe termen mediu tribunalele naționale să se implice mai activ pentru găsirea unei soluții.

- Louis Joinet, raportor special ONU asupra impunității

Încheiere (10 minute)

- De ce credeți că a fost nevoie de 50 ani pentru crearea unei Curți Penale Internaționale?
- Care sunt principalele avantaje ale creării unei curți internaționale permanente pentru judecarea persoanelor acuzate de genocid, crime de război sau crime împotriva umanității? De ce refuză unele țări să semneze Statutul CPI?

Jurisdicția universală se bazează pe prezumția că unele crime sunt reprobabile în așa măsură încât făptașii sunt dușmanii tuturor popoarelor. Aceasta dă oricărui stat dreptul de a aresta și de a judeca o persoană pentru anumite acte.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Tribunalele penale internaționale s-au înființat ca o soluție pentru problemele reprezentate de identificarea unei autorități care să judece și să pedepsească crimele de război.
- ◆ Atunci când judecătorii se pronunță în privința vinovăției, ei analizează dacă acuzatul, a încălcat, în mod intenționat, regula pentru care este acuzat.
- ◆ Nici executarea ordinelor și nici existența unui precedent nu-l poate absolve de răspundere pe acuzat.

Activități suplimentare

Istorie, literatură, evenimente curente

Găsiți exemple din istorie, literatură sau cazuri prezente (ori cazuri ipotetice) pentru a ilustra și clarifica semnificația fiecăruia dintre Principiile de la Nuremberg.

Realizați o analiză critică a procesului de la Nuremberg

Scrieți un eseu (sau o lucrare de cercetare) care să răspundă la următoarea întrebare:

- Faptul că aliații victorioși au judecat un inamic înfrânt a pus sub semnul întrebării credibilitatea Tribunalului?

Țineți o dezbatere.

Urmăriți evoluția Curții Penale Internaționale

Folosiți mass-media și internetul pentru a urmări în semnarea și ratificarea de către diferite țări a Statutului CPI. Descoperiți care este atitudinea țării dumneavoastră și ce acțiuni au fost întreprinse în acest sens.

Informații de bază pentru Nuremberg

Deși crimele de război sunt crime care încalcă dreptul internațional, până în 1945 acestea au fost judecate numai în tribunalele naționale. Făptașii au fost aduși numai în fața tribunalelor statelor unde au avut lor crimele sau în fața tribunalelor propriilor țări. De exemplu, la începutul secolului al XX-lea Statele Unite au judecat și condamnat unii dintre membrii propriilor forțe armate pentru atrocități comise în timpul conflictului din Filipine.

După cel de-al doilea război mondial, procesele pentru crime de război au fost desfășurate de tribunale militare sau civile în țări cum ar fi Olanda, Franța și Polonia, care au fost ocupate de forțele germane. Canada, China, Australia, Marea Britanie, Statele Unite, Olanda și Filipine au anchetat cazuri ce cuprindeau acuzațiile aduse naziștilor și japonezilor care au comis crime de război în alte zone decât statele unde avea loc judecarea lor. Se estimează că de la sfârșitul războiului și până în 1950, aproximativ 10.000 de persoane au fost judecate pentru încălcarea regulilor războiului și de atunci alte câteva sute au fost judecate în tribunalele germane.

Dar cine ar trebui să-i judece pe liderii importanți care au fost acuzați de planificarea și ordonarea crimelor împotriva păcii, a crimelor de război și a crimelor împotriva umanității? În 1945, Marea Britanie, Franța, Uniunea Sovietică și Statele Unite au organizat un Tribunal Militar Internațional la Nuremberg pentru a judeca principalii acuzați naziști. Un Tribunal Militar Internațional asemănător pentru Orientul Îndepărtat format din 11 membri a fost înființat la Tokyo pentru audieri în cazul acuzațiilor aduse soldaților japonezi.

Înainte de tribunalele de la Tokyo și Nuremberg, persoanele sancționate pentru încălcarea regulilor războiului au fost în general simpli soldați sau ofițeri de grad mediu. Cu toate acestea, Tribunalele Internaționale pionere la acel moment au adus în fața completului de judecată acuzați din vârful sau aproape de vârful ierarhiei militare sau civile. Pedepsirea acestora va da o semnificație reală ideii conform căreia cei care ordonă crime de război poartă responsabilitatea primară pentru acestea.

În plus, aceste tribunale au dus la o extindere a principiului conform căruia indivizii pot fi răspunzători din punct de vedere legal în conformitate cu dreptul internațional, chiar și atunci când comportamentul acestora era permisibil în dreptul național.

În timp ce procesul de la Tokyo s-a concentrat numai pe crimele împotriva păcii (planificarea și finanțarea unui război de agresiune), la Nuremberg cei 22 de acuzați au fost judecați și pentru crime de război și crime împotriva umanității. Hotărârile pronunțate au dus la ceea ce astăzi este considerat cel mai important set de reguli privind răspunderea individuală în conformitate cu dreptul internațional: Principiile de la Nuremberg.

Dovezile referitoare la veridicitatea respectivelor acte au fost copleșitoare (mărturiile, evidențele și documentele procesului de la Nuremberg cuprind mai mult de 25.000 pagini). În consecință, echipa avocaților apărării a rezumat trei argumente principale în favoarea achitării acuzaților:

- 1) Hitler lua hotărârile iar acești oameni, în calitate de subordonați, nu aveau de ales ci trebuiau să îndeplinească dorințele dictatorului.
- 2) Unele dintre crimele de care au fost acuzați acești oameni (cum ar fi genocidul) nu erau specificate ca fiind crime în conformitate cu dreptul internațional la momentul comiterii acestora.
- 3) Cei care alcătuiau completul de judecată nu erau cu nimic mai buni decât cei judecați din moment ce și ei comiseseră crime asemănătoare.

Surse: Telford Taylor, Anatomia Proceselor de la Nuremberg, Little Brown, 1992
Yuki Tanaka, Orori ascunse, Westview Press, Oxford, 1996
Curriculum Crucea Roșie Australiană

Voci de la Nuremberg: despre scopul proceselor de la Nuremberg

<p>Din declarația de deschidere a Procurorului Șef Robert Jackson:</p> <p>Privilegiul de a deschide primul proces din istorie pentru crime împotriva păcii, a umanității implică o mare responsabilitate. (...) Faptul că patru mari națiuni, emoționate de victorie și vătămate de pierderi, opresc brațul răzbunării și își supun voluntar inamicii prizonieri judecării reprezintă o contribuție semnificativă adusă de Putere, Raționamentului.</p> <p>... Există o diferență dramatică între circumstanțele acuzatorilor și cele ale acuzaților care pot discredita activitatea noastră dacă vom ezita (...) să fim drept și temperați. (...) Nu trebuie să uităm niciodată că bazele pe care judecăm noi astăzi acești acuzați reprezintă bazele pe care ne va judeca istoria mâine.</p> <p>... Civilizația se întrebă dacă legea este atât de lentă încât să fie neputincioasă în a sancționa crime de o astfel de magnitudine săvârșite de criminali atât de importanți. Nimeni nu se așteaptă ca dumnezeoasă [Tribunalul] să faceți războaiele imposibile. De la dumnezeoasă, așteptările sunt ca acțiunile pe care le întreprindeți să pună bazele dreptului internațional, preceptelor acestuia, interdicțiilor și, cel mai important, sancțiunilor, în slujba păcii (...).</p>	<p>Din declarația de deschidere a Procurorului Șef Sir Hartley Shawcross:</p> <p>Guvernele Marii Britanii și ale Commonwealthului Britanic, ale Statelor Unite ale Americii, ale Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Franței, sprijinite de către și în numele fiecărei națiuni iubitoare de pace din lume, s-au unit pentru a aduce în fața completului de judecată a acestui Tribunal pe inventatorii și făptuitorii conceptului nazist asupra relațiilor internaționale. Ele înfăptuiesc acest lucru pentru ca acuzații să fie pedepsiți pentru crimele lor.</p> <p>De asemenea, fac acest lucru pentru a putea demasca tipul de comportament corupt al acestora și cu speranța că bunul simț și conștiința întregii lumi vor semnala consecințele și vor conduce către sfârșitul la care trebuie să ducă întotdeauna.</p>	<p>Din declarația de deschidere a Procurorului Șef Roman Rudenko:</p> <p>În sfârșta memorie a milioaneilor de victime nevinovate ale terorii fasciste, în numele consolidării păcii în lume, în numele securității viitoare a națiunilor, punem acești acuzați în fața desfășurării unui proces just și complet. Acesta este un proces în numele întregii omeniri.</p>
---	---	---

➤ **Care sunt principalele idei ale celor trei procurori?
Care sunt motivele pe care le invocă?**

Sursă: Telford Taylor, Anatomia Proceselor de la Nuremberg, Little Brown, 1992

Voci de la Nuremberg: din declarațiile finale ale acuzațiilor

Hermann Goering

(al doilea ca importanță după Hitler, creatorul Gestapo-ului și al sistemului de lagăre de concentrare)

Singurul motiv care m-a călăuzit a fost acela al dragostei față de poporul meu, al fericii, libertății și vieții acestuia.

Rudolph Hess

(al treilea ca importanță după Hitler și un susținător înfocat și loial)

Mi s-a permis să lucrez mulți ani sub comanda celui mai mareț fiu al poporului meu, din existența milenară a acestuia.

Wilhelm Keitel

(Șeful înaltului Comandament al Forțelor Armate Germane)

Am crezut, dar am greșit, și nu mă aflam în postura de a împiedica cele ce trebuiau împiedicate. Aceasta este vina mea. Este tragic să fiu nevoit să realizez că tot ceea ce aveam eu mai bun de dat în calitate de soldat, supunere și loialitate, au fost exploatare în scopuri pe care nu le-am putut recunoaște la momentul respectiv, și că nu mi-am dat seama că există o limită chiar și în executarea ordinelor de către un soldat.

Albert Speer

(responsabil de producția de armament, inclusiv „abuz și exploatare a ființelor umane prin muncă forțată”)

Acest război a produs o catastrofă de neconceput și într-adevăr a declanșat o catastrofă la nivel mondial. Astfel, datorită mea de necontestat este aceea de a îmi asuma partea de responsabilitate în fața poporului german. (...) Eu, în calitate de membru important al conducerii Reichului, iau asupra mea răspunderea totală, începând cu 1942.

... Acest proces trebuie să contribuie la împiedicarea producerii pe viitor a unor astfel de războaie degenerative și la stabilirea regulilor prin care oamenii să poată trăi alături unii de ceilalți.

- **Ce responsabilități și-au asumat fiecare dintre acești oameni? Ce motivații au avut pentru acțiunile sau opiniile lor?**

Sursă: Telford Taylor, Anatoia proceselor de la Nuremberg, Little Brown, 1992

Voci de la Nuremberg: din deliberările tribunalului

***

Planul la executarea căruia participă un număr de persoane este tot un plan, chiar dacă este conceput numai de una dintre acestea. (...) Hitler nu putea duce un război agresiv de unul singur. A avut nevoie de colaborarea oamenilor de stat, a liderilor militari, a diplomaților și a oamenilor de afaceri. Atunci când aceștia, cunoscându-i scopurile, i-au acordat ajutorul, s-au făcut părtași la acest plan. (...) Faptul că le-au fost trasate unele sarcini de către un dictator nu îi absolvă de responsabilitatea actelor lor.

***

Noi nu desfășurăm acest proces pentru a stabili dacă alte puteri au comis încălcări ale dreptului internațional sau crime împotriva umanității sau crime de război; noi desfășurăm acest proces pentru a vedea dacă acești acuzați au săvârșit astfel de fapte.

***

Ei au fost responsabili în mare măsură pentru suferințele și chinurile pe care le-au îndurat milioane de bărbați, femei și copii. Ei au reprezentat o rușine pentru onorabila artă a armelor. (...)

Mulți dintre acești oameni au ironizat jurământul soldaților de a respecta ordinele militare. Atunci când acest lucru concordă apărării lor, ei declară că au fost nevoiți să se supună; atunci când sunt confrunțați cu crimele brutale ale lui Hitler (...) declară că nu s-au supus. Adevărul este că au participat activ la toate aceste crime, sau au tăcut și au aprobat în tăcere, fiind martorii comiterii unor crime pe o scară mult mai mare și mult mai șocante decât a avut vreodată lumea nenorocul să cunoască. (...) Acolo unde faptele demonstrează acest lucru (...) cei vinovați de aceste crime nu trebuie să scape de pedeapsă.

➤ Care a fost răspunsul tribunalului la fiecare argument?
Ce explicații a oferit pentru aceste hotărâri?

Sursă: Telford Taylor, Anatoia proceselor de la Nuremberg, Little Brown, 1992

Principiile de la Nuremberg, 1946 (parafrazate)

- I. Orice persoană care comite un act care reprezintă o crimă potrivit dreptului internațional este responsabilă personal și poate fi pedepsită.
- II. Chiar dacă legile naționale nu impun pedepse pentru crime condamnate de dreptul internațional, persoana care le comite este răspunzătoare în conformitate cu dreptul internațional.
- III. Chiar dacă o persoană care comite astfel de acte este un Șef de Stat sau o înaltă oficialitate guvernamentală, rămâne în continuare responsabilă personal.
- IV. Chiar dacă o persoană a comis actul criminal la ordinul guvernului său sau al superiorului său, continuă să fie responsabilă, dacă o alegere morală era posibilă.
- V. Orice persoană acuzată de crime în conformitate cu dreptul internațional are dreptul la un proces cinstit bazat pe fapte și pe legi.
- VI. Crimele pedepsite în conformitate cu dreptul internațional sunt:
  - a) *Crime împotriva păcii*: planificarea, pregătirea sau declanșarea unui război prin încălcarea convențiilor internaționale și participarea la oricare dintre aceste acte.
  - b) *Crime de război*, care includ, dar nu se limitează la: crimă, tratament incorect, deportarea pentru muncă și sclavie a civililor din teritoriile ocupate, uciderea sau tratamentul inuman al prizonierilor de război, uciderea ostaticilor; distrugerea inutilă a orașelor, localităților și satelor; sau devastarea nejustificată de necesitățile militare.
  - c) *Crime împotriva umanității*, descrise ca fiind: crimă, exterminare, luarea în sclavie, deportare și alte acte inumane împotriva civililor; sau persecutarea pe motive politice, rasiale sau religioase atunci când astfel de acte sunt desfășurate în legătură cu orice crimă împotriva păcii sau orice crimă de război.
- VII. Complicitatea la oricare dintre crimele enumerate în cadrul Principiului VI este o crimă în conformitate cu dreptul internațional.

Fișă de informații: tribunalele internaționale ad-hoc

Tribunalul Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie (TPIFI)

Conflictul din Bosnia – Herțegovina, declanșat în aprilie 1992 și încheiat în noiembrie 1995, a fost cel mai violent conflict din Europa de după cel de-al doilea război mondial, cu numeroase încălcări ale dreptului internațional umanitar (DIU), inclusiv masacrul, tortura, deportarea forțată a civililor, violuri și tabere de detenție în masă.

Origine:

TPIFI a fost înființat la Haga, în Olanda, de către Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite, în mai 1993.

Jurisdicție:

Are mandat pentru acuzarea și judecarea persoanelor responsabile de următoarele acte comise pe teritoriul fostei Iugoslavii în 1991:

- ❖ Încălări grave ale Convențiilor de la Geneva din 1949
- ❖ Încălcarea legilor sau obiceiurilor războiului
- ❖ Genocid
- ❖ Crime împotriva umanității

Are prioritate în fața tribunalelor naționale.

Naționalitatea judecătorilor:

(în luna aprilie 2002)

Președinție: Franța, Guyana

Judecători de prezidiu: Marea Britanie, Germania și China

Judecători: Zambia, Egipt, Australia, Jamaica, Turcia, Sri Lanka, Italia, Malta, Olanda, Coreea de Sud, Statele Unite

Fișă de informații: tribunalele internaționale ad-hoc

Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda (TPIR)

În aprilie 1994, un genocid pe scară largă a avut loc în timpul conflictului dintre armata guvernamentală și Frontul Patriotic Ruandez. În iulie, guvernul era învins și înlăturat, ceea ce a pus capăt genocidului. În următoarele câteva luni, noul guvern a arestat și a închis mai mult de 120.000 de persoane acuzate de participare la genocid. Deoarece nu mai funcționa niciun aparat judiciar, noul guvern a început să organizeze tribunale naționale și să instruiască viitori judecători. Dar numărul de oameni care așteptau să fie judecați era copleșitor, iar mijloacele foarte reduse.

În noiembrie, alarmat de actele de genocid și de încălcările dreptului internațional umanitar petrecute pe scară largă, Consiliul de Securitate al ONU a creat Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda (TPIR).

Origine:

TPIR a fost creat în Arusha, Tanzania, de către Consiliul de Securitate al ONU, în noiembrie 1994.

Jurisdicție:

Are mandat pentru a judeca persoane responsabile pentru următoarele fapte comise pe teritoriul ruandez (sau de către ruandezi pe teritoriile învecinate) între 1 ianuarie 1994 și 31 decembrie 1994:

- ❖ Genocid
- ❖ Crime împotriva umanității
- ❖ Încălcarea regulilor DIU aplicabile conflictelor armate non-internaționale

Are prioritate în fața tribunalelor naționale.

Naționalitatea judecătorilor: (în octombrie 2001)

Președinția Camerei de Apel: Franța

Președințiile Camerelor de Judecată: Africa de Sud, Norvegia, Tanzania, Saint Kitts and Nevis

Judecători: Senegal, Lesotho, Madagascar, Rusia, Slovenia, Guyana, Australia, Turcia, Sri Lanka, Italia, Statele Unite

Fișă de informații: tribunalele internaționale ad-hoc

Eforturile pentru justiție în Ruanda

La nivel național

- ❖ În Ruanda, persoanele suspectate de genocid și crime de război sunt judecate de tribunalele naționale
- ❖ Deoarece numărul suspecților depășește 100.000, guvernul a decis să reinstaureze sistemul judiciar tradițional ruandez cunoscut sub denumirea de „Gacaca” pentru a accelera desfășurarea proceselor. Cele 11.000 de tribunale Gacaca ce se vor constitui pe teritoriul Ruandei vor fi prezidate de civili aleși de către populația locală. De aceea, tribunalele nu vor avea dreptul de a condamna persoanele găsite vinovate de încălcări grave sau de a pronunța pedeapsa cu moartea. Guvernul intenționează să înființeze tribunalele Gacaca în 2002, după instruirea adecvată a viitorilor judecători Gacaca.

La nivel internațional

- ❖ Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda
- ❖ Mai multe persoane de cetățenie ruandeză suspectate de genocid au fost arestate în afara teritoriului ruandez în țări cum ar fi Kenya, Africa de Sud, Coasta de Fildeș, Togo, Benin, Namibia, Mali, Statele Unite, Belgia și Danemarca. Persoanele care nu au fost transferate sub custodia TPIR sau a autorităților ruandeze au fost judecate de către un tribunal al țării unde au fost arestate.

Fișă de informații: Răspunsuri la întrebări referitoare la: Curtea Penală Internațională (CPI)

În iulie 1998, 160 de națiuni au decis să înființeze o Curte Penală Internațională permanentă pentru a judeca persoane acuzate de cele mai grave încălcări ce preocupă întreaga umanitate, cum ar fi genocidul, crimele de război și crimele împotriva umanității. Această hotărâre a fost apreciată de Secretarul General al Națiunilor Unite, Kofi Annan drept „un pas uriaș în marșul către drepturile universale ale omului și prevenția legii”. Unii critici consideră că CPI va fi, în cel mai bun caz, un organism ineficient, iar în cel mai rău caz, o mare amenințare la adresa suveranității naționale. Această fișă de informații tratează unele din problemele și ideile greșite întâlnite frecvent.

Origine: CPI a fost înființată printr-un tratat, adoptat la Roma în iulie 1998, ca urmare a unei conferințe internaționale. La data de 11 aprilie 2002, cea de-a 60-a ratificare a Statutului de la Roma prin care se înființează Curtea Penală Internațională de la Haga, Olanda, a avut drept consecință intrarea sa în vigoare la data de 1 iulie 2002. Un număr total de 148 state au semnat deja Statutul.

Judecători: Curtea este compusă din 18 judecători care sunt aleși cu o majoritate calificată de două treimi dintre Statele parte la Statutul de la Roma.

Jurisdicție: CPI este autorizată să acuze și să judece persoanele responsabile de cele mai grave încălcări ce preocupă întreaga comunitate internațională. Această jurisdicție este generală și nelimitată (spre deosebire de cea a TPIFI și TPIR) la o anumită situație specială.

Autoritate: Curtea are autoritatea de a intenta acțiuni și de a judeca patru categorii de fapte:

- ❖ Genocid
- ❖ Crime împotriva umanității
- ❖ Crime de război
- ❖ Crime de agresiune

Curtea este subsidiară tribunalelor naționale.

De ce au ales națiunile să înființeze acum o Curte Penală Internațională?

Adunarea Generală a ONU a recunoscut prima oară nevoia unei astfel de Curți în 1948, în urma proceselor de la Nuremberg și Tokyo de după cel de-al doilea război mondial, și încă de atunci au existat discuții în cadrul Națiunilor Unite. Dar în perioada recentă, evenimentele șocante din Fosta Iugoslavie și Ruanda – pentru care Consiliul de Securitate al ONU a înființat tribunale ad hoc – au trezit interesul internațional față de nevoia unui mecanism permanent pentru judecarea criminalilor în masă și a criminelor de război. O Curte permanentă poate acționa mult mai repede decât un tribunal ad hoc și va avea rolul unui factor descurajant mai puternic.

Fișă de informații: Răspunsuri la întrebări referitoare la:

Curtea Penală Internațională (CPI)

Unde și când a fost înființată Curtea?

Statutul CPI a intrat în vigoare la data de 1 iulie 2002, după ratificarea acestuia de către 60 de țări. Până în septembrie 2010, 113 țări au ratificat acest instrument și 35 l-au semnat, arătându-și astfel intențiile de a înființa în mod oficial o curte penală internațională permanentă. Sediul Curții se află la Haga, dar este autorizată să judece cazuri și în alte locații, după cum este cazul.

Ce încălcări judecă CPI?

Încălcările care intră sub jurisdicția Curții sunt genocidul, crimele de război și crimele împotriva umanității, cum ar fi exterminarea pe scară largă sau sistematică a civililor, sclavia, tortura, violul, sarcina forțată, persecuțiile pe motive rasiale, etnice sau religioase și disparițiile forțate, și crima de agresiune. Statutul Curții menționează și definește toate aceste crime pentru a evita ambiguitățile.

Curtea înaintează acțiuni împotriva crimelor de violență sexuală?

Da. Statutul include crimele de violență sexuală – cum ar fi violul, scalvia sexuală și sarcina forțată – în calitate de crime împotriva umanității atunci când acestea sunt comise ca parte a unui atac sistematic sau pe scară largă împotriva populației civile. Sunt crime de război atunci când sunt comise atât în cadrul conflictelor armate internaționale, cât și în cadrul celor interne.

De ce avem nevoie de o curte internațională pentru astfel de încălcări?

Tribunalele naționale nu le pot sancționa?

Tribunalele naționale vor avea întotdeauna jurisdicție în cazul unor astfel de crime. În baza principiului „subsidiarității”, Curtea Penală Internațională va acționa numai atunci când tribunalele naționale nu pot sau nu doresc să facă acest lucru. Din nefericire, în unele țări, pe durata conflictelor sau a crizelor sociale și politice, este posibil să nu existe tribunale capabile să soluționeze în mod adecvat astfel de încălcări. Pot exista și situații în care guvernele aflate la putere nu doresc să își judece proprii cetățeni, mai ales dacă aceștia au poziții înalte. Din moment ce persoanele care comit crime în conformitate cu Statutul trec granițele adesea, este necesar ca statele să fie capabile să colaboreze pentru a le captura și a le pedepsi. Curtea Penală Internațională va reprezenta o alternativă în astfel de cazuri.

Dar despre Curtea Internațională de Justiție?

Curtea Internațională de Justiție, un organ al Națiunilor Unite, soluționează numai diferențele între state, nu acte criminale comise de indivizi.

Pagina de mass-media

Obiectiv: conștientizarea eforturilor de a aplica dreptul internațional umanitar (DIU) pe plan național și mondial.

Aplicare:

1. Selectați un articol dintr-un ziar, o revistă sau un raport al unui program de la radio sau televizor care menționează eforturile de a aplica dreptul umanitar – fie DIU, fie dreptul internațional al drepturilor omului.
(un tribunal internațional, acțiune în justiție prin intermediul tribunalelor naționale, tribunal militar)
2. Descrieți situația cercetată sau persoana căreia i s-a intentat proces.
  - Cine este acuzat? Pentru ce încălcare sau încălcări?
  - Ce acțiuni legale sunt întreprinse? De către cine?
  - Care este situația actuală a cazului?
  - Ce credeți că se va întâmpla în continuare și de ce?
3. Continuați să urmăriți și să raportați evoluția cazului selectat.

Metode de evaluare

❖ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar (EDU) pune la dispoziția profesorilor oportunități zilnice de a descoperi ce învață cursanții lor și ce idei preconceptuate pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri restrânse, brainstormingul și interpretarea de roluri asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida cunoștințele cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, neînțelegerile.

❖ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieveze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o ilustreze cu exemple, să ilustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă, lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

❖ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea Modulului 4, puteți dedica ultima lecție unei evaluări a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul unei întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte.

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare. (25 minute)

- Care sunt dificultățile întâmpinate în cursul implementării DIU? Oferiți exemple concrete.
- Pe viitor credeți că va fi mai ușoară sau mai grea implementarea DIU? Oferiți motive și exemple.

2. Întrebări cu răspunsuri scurte: (10 minute fiecare)

- Referitor la procesele de la Nuremberg, prezentați unul din cele trei argumente majore la care au apelat avocații pentru a-i apăra pe cei acuzați de crime de război.
- Care este una din cele trei abordări folosite în prezent pentru aplicarea DIU?

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele, care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării, cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni din materialele EDU
- Oferă exemple concrete pentru a ilustra ideile
- Include exemple din surse dinerse, cum ar fi mass-media, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară

Tehnicile de mai sus sunt doar câteva sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

Comisiile pentru aflarea adevărului și reconciliere

- Guatemala: Memory of Silence
<http://hrdata.aaas.org/ceh/report/english/toc.html>
Disponibil în engleză și spaniolă
- Comisiile pentru aflarea adevărului (Biblioteca Institutului pentru Pace din S.U.A.)
<http://www.usip.org./library/truth.html>
- Comisia pentru aflarea adevărului și reconciliere (Africa de Sud)
<http://www.truth.org.za/>

Tribunalul Militar de la Nuremberg

- Procesele pentru crime de război de la Nuremberg: Proiectul Avalon de la Școala de Drept Yale
<http://www.yale.edu/lawweb/avalon/imt/imt.htm>
Sursă primară de documente referitoare la procese.
- Lucrările lui Thomas J. Dodd: Nuremberg
<http://www.lib.uconn.edu/DoddCenter/ASC/dodpmain.htm#Nuremberg>
Lucrările juristului american care a supravegheat desfășurarea zilnică a acțiunii în instanță.
- Judecarea criminalilor de război: Centrul Multimedia de Studiu al Muzeului Toleranței
<http://motlc.wiesenthal.org/pages/t003/t00398.html>
- Procesele crimelor de război (Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite)
<http://wlc.ushmm.org/>

Tribunalele ad hoc

- Tribunalul Penal Internațional pentru Fosta Iugoslavie
<http://www.un.org/icty/>
- Tribunalul Penal Internațional pentru Ruanda
<http://www.icttr.org/>
Disponibil în limbile engleză și franceză

Curtea Penală Internațională

- Coaliția pentru Curtea Penală Internațională
<http://www.iccnw.org/>
Disponibil în limbile engleză, franceză și spaniolă
- Curtea Internațională de Justiție
<http://www.icj-cij.org/icjwww/icj002.htm>
Disponibil în limbile engleză și franceză
- Curtea Penală Internațională (Națiunile Unite)
<http://www.un.org/law/icc/index.html>
- Dreptul Internațional (Națiunile Unite)
<http://www.un.org/law/index.html>
Disponibil în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă

Modulul

5

Reacția față de consecințele războiului

(șase sesiuni)

**Care sunt consecințele
războiului?**

**Ce eforturi sunt necesare
pentru a le face față?**

**Cu ce dileme se confruntă
acțiunile umanitare?**

EXPLORĂRI:

- 5A. Nevoi care își au originea în devastarea provocată de război (1 sesiune)
- 5B. Pregătirea unei tabere pentru persoanele deplasate intern de război (1 sesiune)
- 5C. Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor (2 sesiuni)
- 5D. Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie (1 sesiune)
- 5E. Etica acțiunilor umanitare (1 sesiune)

CONCEPTE:

Nevoie de bază
Nevoie spirituala
Refugiații și persoanele deplasate intern
Neutralitate
Imparțialitate

În toate modulele:

Demnitate umană
Obstacole în calea comportamentului umanitar
Dilemă
Consecință
Perspectivă multiplă

ABILITĂȚILE EXERSATE:

Adoptarea unei perspectivei
Evaluarea scopului
Evaluarea efortului
Analiza dilemei
Identificarea consecințelor
Lucrul în grupuri

Modulul 5 evaluează consecințele războiului și eforturile necesare pentru a le face față. În acest prim studiu, cursanții analizează fotografiile pentru a vedea ce resurse se pierd și pentru a lua în considerare nevoile pe care le generează pierderile respective. Apoi, identifică unele tipuri de acțiuni necesare pentru satisfacerea acelor nevoi. Prin intermediul unei prezentări video, ei reflectă asupra experiențelor persoanelor care sunt deplasate intern de război.

Aș vrea să mă întorc la casa mea. Dar în unele cazuri au fost distruse sate întregi, așa că nimeni nu are nicio șansă de a se mai întoarce în satul respectiv.

- I. Ivankovic,
Bosnia-Herțegovina, 1999

Toată lumea suferă, dar femeile suferă cel mai mult deoarece își pierd soții, fiii, bunurile și, în plus, trebuie să le asigure existența copiilor și rudelor care au supraviețuit. (...) Majoritatea bărbaților mor în război, dar femeile duc greutățile economice incomensurabile impuse asupra lor.

- o femeie strămutată, Somalia

Obiective:

- ❖ Înțelegerea modului în care războiul afectează mijloacele de subzistență normale ale vieții
- ❖ conștientizarea scopului acțiunii umanitare necesare pentru a reduce și preveni suferința provocată de conflictele armate.

Resurse:

- ❖ Colaj foto utilizat în Explorarea 2A
- ❖ Afectat de conflictul armat – Afghanistan 1999
- ❖ Video și transcriere: Siliți să plece de acasă

Pentru profesori:

- ❖ Exemple de activități ale CICR în Afghanistan, 1999

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute

1. Nevoi care apar în urma conflictului armat

(grupuri mici) (15 minute)

Fiecare cursant trebuie să aleagă o fotografie din „Colajul foto 2A” și să alcătuiască o listă a nevoilor pe care crede că le au oamenii care au trecut printr-o situație ca aceea prezentată în fotografie.

Separând cursanții în grupuri mici, cereți-le să discute pe tema fotografiilor selectate de ei:

- ❖ Resursele pe care le văd distruse sau pierdute
- ❖ Nevoile pe care le-au trecut pe listă și cauzele pentru care au făcut acest lucru.

Cereți-le să observe și să noteze nu numai distrugerile vizibile, cum ar fi clădirile distruse, dar și alte tipuri de distrugereri, cum ar fi cele asupra rețelelor de utilități, ale efectelor personale, consecințele deceselor și ale separării membrilor familiilor sau pierderea serviciilor comunitare.

Reuniți întregul grup de participanți pentru a alcătui o listă de resurse distruse din cauza conflictelor armate. Cereți, apoi, cursanților să alcătuiască o listă cu nevoile pe care le au oamenii ca o consecință a acestor distrugereri.

Întrebări posibile:

- Ce alte pierderi vor mai suferi oamenii ca urmare a distrugerii resurselor?

Explorarea 5A: Nevoi care își au originea în devastarea provocată de război

- Ce tipuri de activități pot constitui un ajutor pentru ca oamenii să facă față acestor consecințe ale conflictelor armate?
- Există anumite tipuri de acțiuni care au prioritate față de altele? Care ar fi criteriile de decizie asupra nivelului de prioritate?
- Care grupuri merită atenție specială în astfel de situații de urgență? De ce?

2. Cum răspundem nevoilor (grupuri mici) (15 – 20 minute)

În cadrul acțiunilor umanitare, multe organizații colaborează pentru a sări în ajutorul victimele aflate în nevoie. Pe lângă Comitetul Internațional de Cruce Roșie, sunt active multe alte grupuri: de exemplu, diverse organizații ONU cum ar fi UNICEF, UNHCR și Programul Alimentar Mondial; ONG-uri internaționale cum ar fi Médecins sans Frontières (MSF), Human Rights Watch, Save the Children și Handicap International; sau organizații locale.

Utilizați „Afecțați de conflictul armat – Afghanistan 1999” pentru a vă îndrepta atenția asupra multiplelor activități ce trebuie organizate pentru a răspunde nevoilor complexe ce iau naștere ca urmare a conflictelor armate. Prezentați situația din Afghanistan din 1999.

Cereți cursanților să își imagineze consecințele pentru oameni.

Cereți, apoi, fiecărui grup să se gândească la idei pentru activități umanitare specifice pentru una din categoriile programelor. (5 minute) [Folosiți un exemplu din „Exemplu de activități CICR din Afghanistan, 1999”, dacă este necesar, pentru a ajuta cursanții să înceapă.]

Reuniți grupul pentru a împărtăși ideile.

Întrebări posibile:

- Ce dificultăți pot întâmpina organizațiile umanitare în desfășurarea acestor activități? De ce?
[De exemplu: probleme de siguranță; populația care necesită ajutorul este blocată în zonele de conflict, dificultăți în aducerea convoaielor umanitare în țară din lipsa permisiunii țărilor vecine; se refuză accesul la populația care are nevoie de ajutor deoarece este considerată ca fiind inamicul; complexitatea unei astfel de misiuni când sunt strămutați sute de mii de oameni într-o perioadă foarte scurtă de timp; civilii care au nevoie de ajutor sunt amestecați printre combatanții înarmați; lipsa fondurilor]
- Ce măsuri de precauție trebuie adoptate atunci când se planifică sau se acționează în situații de urgență umanitară ca acestea?
[De exemplu: contactarea grupurilor armate pentru a se asigura acordul și sprijinul acestora pentru acțiunile planificate; o evaluare atentă, care să asigure faptul că victimele sunt ajutate în funcție de nevoi și că acest ajutor nu va duce la dependență; planificarea astfel încât să se trateze nevoile urgente și cauza problemei – de exemplu: înainte de a aduce hrană uscată, verificarea mijloacelor disponibile pentru a o găti; verificarea calității apei pentru a evita o epidemie; utilizarea experților locali ori de câte ori este posibil].

N-am văzut pe ce am călcat. Alergam și am auzit deodată o explozie.

- un copil de 14 ani într-un spital din Kabul

Atunci când efectuez o amputare la un băiat ca acesta, simt că îmi tai propriul picior.

- doctorul care l-a tratat
Comunicat de presă al CICR

Protocolul Adițional II la Convențiile de la Geneva

Art. 14 (...) Este interzis să se recurgă, ca mijloc de luptă, la înfometarea populației civile. În consecință, se interzice să se atace, să se distrugă sau să se facă inutilizabile, în acest scop, bunurile indispensabile pentru supraviețuirea populației civile, precum produsele alimentare și zonele agricole care le produc, recoltele, animalele, instalațiile și rezervele de apă potabilă și lucrările de irigații.

Protocolul Adițional I la Convențiile de la Geneva

Art. 70.1 (...) vor fi întreprinse acțiuni de asistență cu caracter umanitar și imparțial și fără nicio diferențiere cu caracter defavorabil, sub rezerva consimțământului părților vizate de către aceste acțiuni de asistență. Ofertele de asistență îndeplinind condițiile de mai sus nu vor fi considerate nici ca un amestec în conflictul armat și nici drept acte ostile.

Art. 81.1 (...) Părțile la conflict vor acorda Comitetului Internațional al Crucii Roșii toate facilitățile posibile pentru a-i permite să-și asume sarcinile umanitare care îi sunt atribuite de către convenții și de prezentul protocol, cu scopul de a asigura protecție și asistență victimelor conflictelor (...).

Când au sosit soldații, am plecat. Înaintea plecării, tocmai găteam tortilla. Am fugit, lăsând în casă tot ce aveam. Când ne-am întors, totul fusese distrus, muream de foame.

- femeie strămutată, El Salvador

Tam și familia lui au plecat după-amiază. Soția lui și cei doi copii mai mici mergeau pe bicicletă, alți trei copii mergeau pe o altă bicicletă iar Tam mergea pe o a treia bicicletă, pe care ducea niște saci cu haine. Hainele și 700 de piaștri erau tot ce luase Tam; își părăsise câmpurile cu orez, casa, mobila și ustensilele de gătit.

- Susan Sheehan în *Ten Vietnam*

- Ce acțiuni au ca scop evitarea altor consecințe sau afectarea altor persoane?

[De exemplu: informarea liderilor luptătorilor în privința consecințelor nerespectării regulilor DIU; raportarea situației prizonierilor sau civililor către autorități și sprijinirea acestora în găsirea unei soluții; informarea victimelor în privința serviciilor puse la dispoziție de organizațiile umanitare și modalitatea de a beneficia de acestea; ajutarea liderilor armatei sau a grupurilor armate să instruiască soldații în sensul respectării regulilor DIU]

- De ce fel de personal este nevoie pentru astfel de activități?

[De exemplu: doctori și asistente, nutriționiști, ingineri specialiști în instalații sanitare și habitat, logisticieni, piloți, secretari, administratori, șoferi de camion, mecanici, experți în mass-media, juriști, experți în protecție, traducători, tehnicieni pentru sistemele informaționale]

Încheiere – Cum este să treci prin astfel de situații? (15 minute)

Cu toate acestea, acțiunile umanitare nu au în centru personalul umanitar, ci oamenii ale căror vieți au fost distruse de conflictele armate. Prezentăm imaginile video (și transcrierea) „Siliți să plece de acasă”, în care Medin și Damir (de 12 și, respectiv, 13 ani) povestesc ce înseamnă să-ți părăsești locuința; și Saba o femeie de 30 de ani, mamă a trei copii, povestește călătoria către o tabără de refugiați.

Discutați pe tema consecințelor războiului asupra vieților lor și a nevoilor care apar.

Întrebări posibile:

- Cum au fost afectați băieții de faptul că au devenit refugiați? Ce nevoi aveau ei? Ce fel de activități umanitare ar fi putut satisface acele nevoi?
- Ce pierderi a suferit Saba? Cum credeți că se va deosebi viața din tabăra de refugiați de cea de până atunci? Care sunt activitățile umanitare care ar putea ajuta familia ei?

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Conflictele armate au ca rezultat pierderi incomensurabile în ceea ce privește resursele, și întrerup mijloacele normale de câștigare a existenței.
- ◆ Atunci când izbucnește un conflict armat, viața și demnitatea devin vulnerabile și necesită protecție specială.
- ◆ Sarcina de a restaura mijloacele normale de trai presupune acțiunile coroborate a numeroase agenții umanitare.

Activități suplimentare

O listă a propriilor nevoi esențiale

Întocmiți o listă cu mijloacele pe care le identificați ca fiind esențiale pentru traiul dumneavoastră.

➤ De ce aveți nevoie pentru a trăi într-un confort rezonabil?

Încercuiți mijloacele pe care le considerați absolut necesare pentru a duce o viață normală.

Bifați-le pe cele care vă susțin propria demnitate.

➤ Cum vor fi acestea afectate de război?

Comparați și discutați respectivele liste cu alte persoane.

Experiența fugii din calea conflictului

Mai mult decât alte evenimente care forțează oamenii să își părăsească locuințele (pierderea adăpostului, a bunurilor, a apei, electricității, locului de muncă, a posibilităților de educare etc.), pierderea siguranței îi obligă pe oameni să ia hotărâri rapide în momentul în care fug din calea conflictului. Pericolul iminent le lasă foarte puțin timp de gândire. Perioada în care vor fi plecați stă sub semnul incertitudinii iar oamenii nu știu dacă se vor mai întoarce vreodată. Acest exercițiu este creat pentru a vă ajuta să apreciați impactul evacuării asupra vieților victimelor.

Într-un grup restrâns, imaginați-vă următoarea situație.

Sunteți o familie sau un grup de vecini.

Zona în care locuiți este supusă unui atac devastator.

Trebuie să plecați chiar acum pentru a vă salva viețile.

Nu știți unde veți merge și nici dacă vă veți mai putea întoarce.

Aveți numai 10 minute.

1. Individual, scrieți ceea ce doriți să luați.
2. Apoi, în grup, decideți ce puteți lua cu adevărat, de ce să luați obiectele respective și cum le veți transporta.
3. Scrieți planurile grupului.

Comparați planurile grupului dumneavoastră cu planurile altor grupuri.

➤ Ce a luat fiecare grup și de ce?

➤ Care sunt gândurile sau sentimentele pe care le trăiți atunci când luați aceste hotărâri?

➤ Care ar fi diferența dacă grupul dumneavoastră ar fi inclus și bătrâni? Dar copii sau bebeluși?

➤ Cum v-ar afecta deciziile haosul conflictului armat?

[Într-un grup, un cursant a spus că ar merge la bancă să-și scoată banii. Profesorul l-a întrebat „Cine ar mai fi la lucru la bancă?”]

Activități suplimentare

Refugiați și persoane deplasate intern – trecut și prezent

Discutați cu ceilalți despre cunoștințele lor în legătură cu refugiații și oamenii care au fost strămutați din cauza conflictelor armate, în decursul istoriei.

De exemplu, Moise, hughenotii din Franța, locuitorii timpurii ai unor zone, James al II-lea al Scoției și adepții săi, Karl Marx, Marc Chagall, Pablo Picasso, hindușii și musulmanii din subcontinentul indian al anilor '40, ayatollahul Khomeini, Dalai Lama.

Cercetați și scrieți un raport referitor la o persoană sau un grup ales de dumneavoastră.

- De ce au fost nevoiți să fugă?
- Ce asemănări și ce deosebiri există între experiența Sabei sau a celor doi veri din Bosnia?
- Cum au putut să-și refacă viețile? Ce au mai putut realiza ulterior?

Interviu

Aflați dacă există refugiați sau persoane deplasate intern în comunitatea dumneavoastră. Intervievați pe cineva care a fost forțat de circumstanțe să își părăsească locuința și să se mute la o anumită distanță de aceasta.

- Cine a călătorit alături de el/ea?
- Ce a lăsat el/ea în urmă și de ce îi este dor cel mai tare?
- Ce pierderi a suferit el/ea pe durata călătoriei?
- Cum i s-a schimbat viața?

Exemple de activități ale CICR din Afghanistan, 1999

[Vă rugăm să luați în considerare faptul că în aceeași perioadă numeroase alte organizații umanitare, pe lângă Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR), au activat în Afghanistan, îndeplinind diverse sarcini.]

Ajutoare: Hrană și produse nealimentare

- ❖ Obiectivul programului pentru reabilitarea terenului agricol este acela de a ajuta țărani să își îmbunătățească terenurile, pentru a reduce dependența acestora de ajutorul din exterior. În prezent, 12 specialiști în agronomie lucrează, în diverse modalități, cu peste 50.000 de beneficiari.
- ❖ În văile Shamali și Panjshir și în Takhar, Kunduz, Bamyān și Kabul, CICR a distribuit hrană și materiale de adăpost familiilor strămutate și celor care se întorceau în locurile natale.
- ❖ În cadrul unui proiect pilot, delegația a distribuit „Pâine de siloz”, o pâine neagră care, în ciuda valorii nutriționale ridicate, se potrivește mai puțin gusturilor afghanilor față de pâinea locală tradițională. Această „strategie de auto-selectare”, care are ca scop atragerea numai a celor care nu au altă soluție, selectează automat persoanele care au cea mai mare nevoie de ajutor.
- ❖ Proiectele agricole sunt implementate pe tot cuprinsul țării pentru a sprijini populația fără a crea dependență de ajutorul din exterior.
- ❖ CICR a finalizat în Afghanistan curățarea unui canal de irigații de cinci kilometri lungime, într-o zonă foarte dens populată a provinciei Parwan, la nord de Kabul, care alimentează zeci de mii de oameni. Reparația canalului, care se alimentează cu apă din râul Panjshir, a durat trei săptămâni și a implicat aproape 1.100 de locuitori ai satelor din apropiere. În 1999, CICR a lucrat alături de comunitățile locale pentru a reabilita 166 de canale și karez, facilitând irigarea a peste 60.000 de hectare de teren.

Ajutoare: apă și instalații sanitare

- ❖ CICR a continuat să îmbunătățească condițiile de sănătate în mediul urban prin construirea sau repararea latrinelor, a puțurilor și containerelor, de reziduuri în cinci cartiere din Kabul. Autoritățile locale și autoritatea municipală au fost încurajate să își asume responsabilități mai mari pentru informarea publicului despre utilizarea corectă a latrinelor.

Materiale medicale

- ❖ Acționând în calitate de intermediar neutru, CICR a facilitat transportul articolelor necesare pentru primul program de vaccinare desfășurat pe mai mulți ani în provincia Parwan, la nord de Kabul. Acest lucru va face posibilă imunizarea a 50.000 de copii și 60.000 de femei împotriva celor mai frecvente boli, ca parte a campaniilor organizate de UNICEF și de autoritățile medicale publice.
- ❖ CICR a sporit ajutorul pentru unitățile medicale din capitală, câmpia Shamali și Valea Panjshir, și pentru puncte de prim-ajutor aproape de linia frontului, pentru a asigura un tratament adecvat celor răniți în lupte.
- ❖ CICR a deschis un centru de ortopedie în Gulbahar, la 80 de kilometri nord de Kabul, pentru tratarea victimelor minelor de teren și a răniților de război în provinciile de nord-est ale Afghanistanului. CICR conduce în prezent cinci centre ortopedice în Afghanistan.

Protecție și detenție

- ❖ În mai multe închisori, CICR a îmbunătățit condițiile de sănătate prin construirea sau repararea unităților sanitare și a instalațiilor de apă și prin aprovizionarea serviciilor medicale ale închisorilor cu medicamente și alte materiale. CICR a continuat să supravegheze situația populației civile și să înainteze rapoarte autorităților în privința încălcărilor dreptului internațional umanitar.
- ❖ În data de 13 și 14 februarie 1999, delegația CICR în Afghanistan a facilitat eliberarea simultană a 20 de prizonieri deținuți de forțele talibane și a altor 20, deținuți de forțele Alianței de Nord a Comandantului Massoud. Negocierile care au precedat eliberărilor au început în ianuarie, atunci când CICR a ajutat reprezentanții ambelor părți să viziteze prizonierii deținuți de cealaltă parte. Acest rol de intermediar neutru a fost posibil printr-un dialog continuu cu toate părțile conflictului.

Refacerea legăturilor de familie

- ❖ Deținuții eliberați au beneficiat de sprijin financiar și logistic pentru întoarcerea acasă, iar CICR a finanțat vizitarea deținuților de către familiile care ar fi trebuit să călătorească pe distanțe mari.
- ❖ Mulțumită colaborării Societății Afghane de Semilună Roșie, au fost strânse și distribuite mesaje de Cruce Roșie între prizonieri și familiile acestora. În 1998, au fost colectate peste 24.000 de mesaje și au fost distribuite 16.500.

Informare și educație

- ❖ Proiectul de informare asupra minelor, care cuprinde informații referitoare la rănilor produse de minele de teren, strânse în centrele de tratament CICR, a fost extins asupra structurilor medicale din Mazar-i-Sharif și Pul-i-Kumri. Informațiile au fost împărțite cu celelalte agenții pentru a ajuta la planificarea activităților viitoare de deminare.
- ❖ În vederea instaurării respectului față de principiile dreptului internațional umanitar la toate nivelurile societății, au fost prezentate sesiuni despre dreptul și principiile umanitare la punctele de control, în bazele militare și în școli, la care au participat autoritățile locale, persoanele deplasate intern, studenții, comandanții și luptătorii din ambele tabere.
- ❖ Contactele cu mass-media au fost menținute și au fost date comunicate de presă pentru a informa publicul în privința importanței problemelor umanitare.

Afectați de conflictul armat – Afghanistan 1999

În 1999, luptele din Afghanistan au determinat dislocarea pe plan intern a unor grupuri mari de civili și au dat naștere la acuzații de încălcări ale dreptului internațional umanitar comise de părțile implicate. În același timp, atacurile fulgerătoare ale luptătorilor de gherilă au continuat în jurul zonei Mazar-i-Sharif, ucigând civili și compromițând securitatea regiunii.

Polarizarea crescândă dintre părțile aflate în război a sporit tensiunile etnice în cadrul comunităților, ducând la creșterea riscului represiviilor și a încălcării altor drepturi chiar și în zone neafectate de lupte.

Lupta continuă a paralizat viața socială și economică a țării, secătuiind resursele necesare pentru reabilitarea infrastructurii și a instituțiilor care fuseseră distruse sau care se deterioraseră în cele două decenii de război. În Kabul, sistemul de distribuire a apei a funcționat la mai puțin de 20% din capacitatea pe care o avea înainte de război. În zonele rurale, distrugerea și deteriorarea sistemelor de irigații au transformat terenurile arabile în terenuri nefolositoare. Cu toate acestea, cel mai grav afectați de colapsul economic general au fost locuitorii zonelor urbane.

- raportul anual al CICR 1999

Ce măsuri umanitare concrete trebuie adoptate în privința situației descrise mai sus?

Programe umanitare – domenii de acțiune	Acțiuni umanitare concrete propuse
Hrană și agricultură	
Medicale	
Apă și instalații sanitare	
Veterinare	
Protecția civililor și a prizonierilor	
Refacerea legăturilor de familie	
Informare și educație	

Siliți să plece de acasă

Războiul perturbă viața civililor
Și mulți oameni sunt dislocați

DAMIR ȘI MEDIN

Naratorul: Damir și vărul lui, Medin, au fost refugiați, dar recent s-au întors la case lor în Bosnia și Herțegovina.

Damir: A fost greu. Am plâns deoarece trebuia să-mi părăsesc căminul. Ne-am suit într-un autobuz și am mers în primul loc. Când am ajuns acolo, ne era foame. Nu aveam nimic de mâncare deoarece toată mâncarea noastră am lăsat-o în urmă. Oamenii ne-au spus să mergem în orașul următor. Când am ajuns acolo, ne-au spus că acolo nu exista niciun loc pentru noi.

Narator: În timpul războiului din fosta Iugoslavie, milioane de oameni au fost nevoiți să fugă și să se refugieze oriunde au putut. Ca mulți alții care au plecat, Damir și Medin credeau că nu își vor mai vedea vreodată casele.

Damir: Am crezut că nu ne vom mai întoarce vreodată aici, pentru că ne-au spus să fim gata în două ore și că un autobuz ne așteaptă.

Medin: Am adus cu mine unele lucruri atunci când am plecat - am luat aparatul radio, fotografiile, și câteva pături cu care să ne acoperim când mergem la culcare.

Damir: Cred că cel mai îngrozitor lucru este atunci când ceilalți copii încep să te tachineze și te numesc "refugiat" și atunci când mergi la școală încep să strige "Uite! Vine refugiatul!".

SABA

Saba: Numele meu este Saba. Am 30 de ani. Am mers pe jos 50 de kilometri de la satul nostru. Am venit cu copiii mei. În satul nostru eram agricultori, dar ploaia nu a venit, iar culturile nu au crescut.

Soțul meu nu este cu noi. Acum îi mai am doar pe copiii mei. Și îmi e dor de el. Nu știu unde este. Unii oameni îmi spun că a plecat departe pentru a face comerț cu tămâie.

Dar nu cred că este adevărat. Soldații l-au luat. Nu am mai auzit nimic despre el din acea zi. Poate că este mort. Nu știu.

Noi doar așteptăm aici, dar nu știu ce anume așteptăm. Noaptea urmează zilelor așa cum se întâmplă și în satul nostru, dar zilele sunt altfel, iar noaptea eu plâng.

Activitatea de planificare a unei tabere este folosită pentru a prezenta cursanților amplitudinea eforturilor necesare pentru restabilirea mijloacelor normale de existență și pentru a ilustra un tip important de acțiune umanitară. Cursanților li se cere să preia rolul de membri ai personalului umanitar, estimând nevoile și planificând aprovizionarea și sarcinile ce trebuie îndeplinite. Ei își îndreaptă atenția asupra cel puțin unei resurse și analizează cantitatea necesară, cerințele referitoare la transport și orice alte repere implicate în îndeplinirea acestei sarcini.

Refugiații reprezintă aproximativ o treime din numărul total de oameni dezrădăcinați de conflicte sau persecuții. Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați estimează că restul de două treimi sunt dislocați în propriile lor țări. Cei care sunt dislocați pe plan intern întâmpină aceleași greutăți ca și refugiații, dar adesea nu beneficiază de ajutor din partea organizațiilor de ajutorare.

- Progresul națiunilor (UNICEF), 1997

Am fugit ținând bebelușii pe umeri și copiii în brațe iar cei bătrâni alergau împiedicându-se în urma noastră. Peste câmpuri, prin savană, prin mlaștină. Ne temeam cu toții pentru viețile noastre. Soldații fuseseră deja în satele învecinate și pur și simplu au răpit femeile care nu s-au mai întors niciodată.

femeie în vârstă de 60 de ani, Nigeria

Obiective:

- ❖ Conștientizarea dimensiunilor efortului de care este nevoie pentru a satisface nevoile umane care rezultă în urma dislocării persoanelor, inclusiv în ceea ce privește asigurarea securității acestora
- ❖ Conștientizarea unor aspecte ale asistenței și protecției de care au nevoie oamenii atunci când conflictele armate îi obligă să-și părăsească locuințele

Resurse:

- ❖ Colaj foto 5B
- ❖ Planificarea unei tabere – un raport
- ❖ Informații și instrucțiuni pentru cei care planifică
- ❖ Fișă de lucru: raportul de planificare

Pregătire:

Hotărâți cum să puneți la dispoziție „Informații și instrucțiuni pentru cei care planifică” și o fișă de lucru pentru grupuri mici.

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 de minute

1. Nevoile oamenilor dislocați de un conflict (10 – 15 minute)

Gândiți-vă la nevoile oamenilor care și-au părăsit casele și au căutat adăpost într-o tabără pentru oameni strămutați.

Următoarele categorii generale pot fi folosite pentru a structura răspunsurile:

- ❖ Apă (incluzând aprovizionarea cu apă și canalizarea)
- ❖ Hrană
- ❖ Adăpost
- ❖ Îngrijire medicală
- ❖ Energie (pentru gătit, încălzit, iluminat)
- ❖ Igienă și facilități sanitare
- ❖ Securitate
- ❖ Sprijin psihologic
- ❖ Comunicare (incluzând informare și educație)

[Răspunsurile pot fi, de asemenea, structurate folosind categoriile de nevoi biologice, sociale și psihologice]

Explorarea 5B: Pregătirea unei tabere pentru persoanele deplasate de război

Prezentați „Colajul foto 5B” și dezbateți nevoile reflectate în fotografiile.

Întrebări posibile:

- ❖ Care credeți că sunt nevoile oamenilor din aceste fotografii?
- ❖ Ce ar trebui să ia în considerare personalul umanitar atunci când trebuie să satisfacă nevoile oamenilor dintr-o tabără?

Prezentați „Planificarea unei tabere – un raport” și cereți cursanților să identifice ceea ce au făcut organizatorii pentru a satisface aceste nevoi.

2. Calculați resursele pentru o tabără

(grupuri mici) (30 – 35 minute)

Prezentați „Informații și instrucțiuni pentru cei care planifică”. Analizați cifrele referitoare la populație din chenar.

Cereți fiecărui grup restrâns să dezvolte un plan pentru satisfacerea unei categorii de nevoi a populației din această tabără. Fiecare grup trebuie să calculeze cantitățile de materiale necesare și să se gândească la modul de obținere și distribuire a acestora. (10 minute)

Fiecare grup trebuie să prezinte apoi un plan pentru dezbatere în clasă. (15 minute) Prezentarea trebuie să includă:

- ❖ Categoria de nevoi analizată (de exemplu: apă, hrană, adăpost)
- ❖ Cantitatea de materiale și servicii necesare
- ❖ Planul de obținere a materialelor / serviciilor
- ❖ Planul de livrare a materialelor / serviciilor
- ❖ Planuri specifice pentru satisfacerea nevoilor celor care sunt cei mai vulnerabili (copii neînsoțiți, femei și fete, mame însărcinate și care alăptează, bătrâni etc.)

Discutați cele învățate prin planificarea pentru 10.000 de persoane ținând cont de faptul că există tabere în zone ale lumii unde s-au refugiat mult mai mulți oameni. (5 – 10 minute)

Întrebare posibilă:

- În ce mod ar trebui modificat planul dumneavoastră dacă tabăra ar trebui să facă față nevoilor a 300.000 oameni?

3. Cum să se asigure demnitatea și identitatea umană (10 minute)

Dezbateți problema nevoilor, altele decât cele biologice, pe care personalul umanitar trebuie să le ia în considerare atunci când ajută oamenii dislocați să se refacă, să își asume responsabilitatea pentru propriile persoane și să le protejeze demnitatea umană.

Pentru copiii refugiați și dislocați, plictiseala și lipsa educației (...) reprezintă o combinație foarte periculoasă. Aceasta duce la apariția zilelor neuniforme în care amintirile traumatizante persistă, temerile sporesc și violența este întotdeauna posibilă. (...) Fetele pot fi amenințate cu violul și băieții cu racolarea în bande. Adolescențele pot rămâne însărcinate la vârste foarte fragede. Pe scurt, viețile copiilor încep să se destrame foarte repede....

- Marc Sommers, Educație în cazuri de urgență pentru copii, august 1999

La graniță era foarte cald. Simțeam pietrele încălze prin tălpile sandalelor. Dar copiii pe care i-am văzut plecând erau desculți. Mergeau de trei zile, urcând prin munții Afghanistanului. Erau doar niște copii. Îmi aducea aminte de puii de pasăre. Păreau năuciiți.

- un luptător din rezistență

Dezintegrarea familiilor în timpul războiului lasă în special femeile și fetele vulnerabile în fața violențelor. Aproape 80% din cele 53 de milioane de oameni dezlăcănați de războaiele din prezent sunt femei și copii. Atunci când tații, soții, frații și fiii sunt luați la luptă, aceștia lasă femeile, pe cei foarte mici și pe bătrâni să se apere singuri. Familiile de refugiați menționează violul sau teama de viol pe post de factor decisiv în luarea hotărârii de a căuta refugiu.

- Stadiul copiilor de astăzi, 1996

De la încheierea celui de-al doilea război mondial, 50 milioane de refugiați au fost fie aduși în propriile țări fie li s-au pus la dispoziție case în alte țări.

- Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

Aș reprezenta o minoritate dacă m-aș întoarce în satul meu. Nimeni nu mai vrea să se întorcă, iar eu nu pot să mă întorc singură. Oricum refugiații locuiesc în casa ta.

- o femeie dislocată, Bosnia-Herțegovina

Întrebări posibile:

- Ce nevoi sociale, psihologice și spirituale trebuie satisfăcute (educație, informare, recreere, practici religioase etc.)?
- Dacă v-ați afla în situația de a fi strămutați, ce ați putea face pentru a continua să vă simțiți aceeași persoană din aceeași comunitate?
- Aproape 80% din persoanele deplasate intern sunt femei și copii; de ce?
- Ce riscuri pot întâmpina femeile, copiii și bătrânii într-o tabără pentru persoane deplasate intern? Cum pot fi evitate acestea?

Încheiere –nevoi după părăsirea taberelor (10 minute)

Oferiți cursanților câteva minute pentru a scrie ce nevoi cred că vor avea oamenii după ce părăsesc tabăra. Separați cursanții în patru grupuri și cereți fiecărui grup să se concentreze asupra uneia dintre următoarele categorii de oameni ce s-ar putea afla în tabără.

- ❖ Copii sub șase ani
- ❖ Tineri
- ❖ Adulți
- ❖ Bătrâni

Dezbateți, apoi pe tema nevoilor pe care le menționează și a motivelor pentru care le-au luat în considerare.

Întrebări posibile:

- Care sunt diferențele dintre nevoile copiilor și cele ale adulților?
- Cine poate avea nevoie de servicii speciale? De ce?
[De exemplu, cei care au trecut prin traume fizice sau psihologice pot avea nevoie de consiliere și servicii medicale pe termen lung, cei separați de membrii familiei vor avea nevoie de ajutor pentru a-i regăsi etc.]
- Ce credeți că pot face oamenii obișnuiți pentru refugiați?
[De exemplu, să ajute refugiații care vin în comunitatea lor să se simtă bineveniți, să contribuie la finanțarea organizațiilor umanitare, să-i informeze pe reprezentanții lor politici despre faptul că doresc ca țara lor să ajute refugiații]

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Soluționarea nevoilor oamenilor dislocați din cauza conflictelor armate necesită planificare și eforturi mari.
- ◆ Pe lângă necesitățile nevoile biologice imediate (apă, hrană, adăpost, îngrijire medicală etc.), trebuie satisfăcute de asemenea nevoile sociale și psihologice. Acestea includ redobândirea, de către oameni, cât mai repede posibil, a autonomiei.

Activități suplimentare

Ajutorul pentru cei aproape de casă

Dacă ați localizat o comunitate de refugiați, aflați care sunt nevoile lor. Organizați o acțiune în clasa sau grupul vostru pentru a satisface unele dintre aceste nevoi, de exemplu: hrană, îmbrăcăminte, asistență la învățarea limbii, lectură.

Colaborarea cu organizațiile

În decursul timpului a existat o acceptare crescândă a interrelaționării între activitățile de urgență și cele de dezvoltare, care duc la o abordarea extensivă a ajutorului umanitar. Cercetați acțiunile organizațiilor umanitare – unde activează, cu ce anume se ocupă, modul în care își coordonează activitățile cu alte organizații. Unele căi posibile de cercetare includ

- ❖ Scrisori către organizațiile umanitare pentru informare
- ❖ Utilizarea internetului
- ❖ Utilizarea resurselor din biblioteci
- ❖ Studiarea mass-media și a articolelor din reviste
- ❖ Invitarea cuiva dintr-un astfel de grup pentru a se adresa clasei

Un ajutor pentru planificarea unei astfel de acțiuni este broșura „De la nevoi la acțiune”, realizată de Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie, 1995.

Pentru desfășurarea operațiunilor sale, CICR are la dispoziție în lumea întreagă 3.000 de camioane și alte vehicule și 950 de depozite. În plus, 15 avioane și între două și cinci nave sunt operaționale în orice moment.

American Friends Service Committee

<http://www.afsc.org/>

American Refugee Committee

<http://www.archq.org/index.shtml>

Across Border Project

<http://www.acrossborders.org/>

Amnesty International – Refugees

<http://www.refuge.amnesty.org/>

Care

<http://www.care.org/>

Danish Refugee Council

<http://www.drc.dk/indexeng.htm>

Doctors without Borders

<http://www.doctorswithoutborders.org/>

European Council on Refugees and Exiles

<http://www.ecre.org/>

Exodus World Service

<http://www.e-w-s.org/>

Human Rights Watch

<http://www.hrw.org/>

International Committee of the Red Cross

<http://www.icrc.org/>

International Federation of Red Cross and red

Crescent Societies

<http://www.ifrc.org/>

International Red Cross and Red Crescent

Movement

<http://www.redcross.int/>

International Rescue Committee

<http://www.intrescom.org/>

IOM International Organization for Migration

<http://www.iom.int/>

Jesuit Refugee Service

<http://www.jesref.org/>

Lawyers Committee for Human Rights

<http://www.lchr.org/home.htm>

Migration and Refugee Services

<http://www.nccbuscc.org/mrs/>

Partners for Development

<http://www.interaction.org/members/pfd2.html>

Refugees International

<http://www.refintl.org/>

Save the Children

<http://www.savethechildren.com/>

Southeast Asia Resource Action Center

<http://www.searac.org/>

Unit Methodist Committee on Relief

<http://www.gbgn-umc.org/units/umcor/>

United Nations Children's Fund

<http://www.unicef.org/>

United Nations High Commissioner for Refugees

<http://www.unhcr.ch/>

US Committee for Refugees

<http://www.refugees.org/>

World Concern

<http://www.worldconcern.org/>

World Food Programme (UN)

<http://www.wfp.org/index.htm>

World Relief

<http://www.worldrelief.org/>

World Vision

<http://www.worldvision.org/worldvision/master.nsf/>

Planificarea unei tabere – raport

Când a izbucnit criza din Golf, la începutul lunii august 1990, sute de mii de muncitori străini din Egipt, India, Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka, Filipine și Thailanda au fugit din Kuwait și Irak. Oamenii soseau cu mașinile, autobuzele și camioanele, provoacănd astfel un imens blocaj rutier la granița iordaniană. Familii întregi stăteau și așteptau, neștiind ce le rezerva ziua următoare. Zeci de mii de oameni s-au trezit brusc izolați în deșert la granița dintre Irak și Iordania, fără hrană sau apă.

O reacție imediată

Autoritățile au fost nevoite să organizeze pentru aceștia, un adăpost temporar în zona neutră dintre Irak și Iordania. Societatea de Semilună Roșie din Iordania și CICR au lansat imediat o operațiune de asistență de urgență pentru a asigura apă potabilă, adăpost și îngrijire medicală. Alte câteva ONG-uri s-au alăturat efortului de a satisface nevoile uriașe determinate de această situație.

A fost înființat un post de prim-ajutor de urgență. Cazurile grave au fost trimise la spitalul din Ruwayshid. Zona a devenit rapid supra-aglomerată. La temperaturi pe timpul zilei de până la 50°C, nu aveau umbră pen-

tru a te proteja de soarele arzător iar apa era din ce în ce mai puțină.

Apa este cea mai importantă resursă în astfel de situații. Oamenii așteptau la rând ore în șir pentru a încerca să obțină câțiva litri de apă potabilă pentru familiile lor, și izbucneau lupte atunci când distribuirea apei îmbuteliate nu era organizată în mod adecvat. Hrana era și ea pe sfârșite.

Nu mai 30% din persoanele deplasate aveau un adăpost adecvat. Alții au găsit mijloace improvizate de a se proteja de soare. Vânturile puternice și vârtejurile de praf înrăutățeau condițiile.

În mod clar, zona nu era potrivită pentru înființarea unei tabere. Cisternele de apă trebuiau să facă până la 40 de drumuri zilnic între tabără și o conductă de apă aflată la 35 de kilometri distanță. De fiecare dată trebuia pompată în rezervoare pliabile și apoi transportată prin conducte la robinete, unde oamenii se așezau la coadă pentru a obține apă atât de necesară. A fost nevoie de instalarea mai multor serii de conducte pentru a evita perioadele lungi de așteptare în soarele arzător.

Trebuia găsită o alternativă

Inginerii au realizat faptul că trebuia găsită o locație adecvată. Autoritățile iordaniene au fost de acord să se construiască o tabără pentru 30.000 de persoane în apropiere de Azraq.

Majoritatea echipamentului necesar pentru construcția noii tabere a fost transportat pe calea aerului la Amman. Materialele erau sortate la aeroportul din Amman și apoi încărcate în camioane. Au fost făcute pregătiri pentru instalarea corturilor și echipe speciale au fost instruite în acest scop.

Un planificator al taberei descrie activitatea lor.

Principala noastră problemă în ridicarea acestei tabere era perioada foarte scurtă în care trebuia să finalizăm lucrarea.

Mai întâi a trebuit să alegem locul. Trebuia să găsim înclinarea adecvată și să ne asigurăm că vântul va duce mirosul latrinelor departe de tabără.

Planificarea unei tabere – raport

Apoi a trebuit să instalăm un sistem de alimentare cu apă. Am deviat o conductă de doi kilometri de la cursul principal. Apa care vine din conductele iordaniene este mai apoi depozitată în rezervoarele mari pe care le-am instalat noi. Apa curge la vale din rezervoare (care au o capacitate de 390.000 de litri) în 30 de puncte de distribuție. Instalăm de asemenea puncte de scurgere – de aici importanța construirii taberei pe o pantă ușor înclinată, astfel încât apa reziduală să se scurgă în fosele pe care le vom săpa mai jos de tabără.

Tabăra trebuie să găzduiască 30.000 de oameni și a fost împărțită în patru sectoare. Fiecare sector este alcătuit dintr-un număr de cadrlatere, fiecare adăpostind 500 de persoane. Avem drumuri de pământ în jurul fiecărui cadrlater, pentru a permite vehiculelor să încarce deșeurile, să remedieze orice probleme tehnice și să aducă hrană în punctele de distribuție. Au fost săpate latrine pentru populația taberei și instalăm și un sistem de iluminare electrică, pentru utilizare pe timpul nopții.

ÎNFIINȚAREA UNEI TABERE NECESITĂ:

- ❖ Alegerea și amenajarea locației
- ❖ Acces și locuri de depozitare
- ❖ Materiale și echipamente de construcție
- ❖ Organizarea principalelor servicii

PRINCIPALELE SERVICII SUNT:

- ❖ Alimentarea cu apă și canalizarea
- ❖ Adăpost
- ❖ Aprovizionarea cu hrană
- ❖ Evacuarea deșeurilor materiale și biologice
- ❖ Unități medicale
- ❖ Iluminat și energie
- ❖ Securitate internă
- ❖ Comunicații

Din punct de vedere legal, refugiații sunt definiți ca fiind oameni care se află în afara țării lor din cauza temerilor justificate de persecuție pe motive rasiale, religioase, de naționalitate, politice sau din cauza apartenenței la un grup, și care nu pot sau nu doresc să se întoarcă acasă.

- adaptare după Convenția referitoare la statutul refugiaților, 1951

Informații și instrucțiuni pentru planificatori

❖ Populația de refugiați care va sosi în această tabără: 10.000 (3.000 femei, 1.000 bărbați, 5.000 tineri și 1.000 copii sub cinci ani) Copii neînsoțiți: 2.000 Femei însărcinate sau care alăptează: 800 Bolnavi și răniți: 1.000 Văduve sau femei ai căror soți sunt dați dispăruți: 2.000 Persoane cu handicap: 500 Bătrâni: 2.000	❖ Amplasarea taberei: un câmp deluros și deschis, la 200 de kilometri de cel mai apropiat oraș ❖ Anotimpul / perioada anului: toamna ❖ Perioada de timp prognozată pentru susținerea acestei populații: șase luni ❖ Practici culturale și religioase ale populației: Modul diferit de tratare a membrilor unei familii (bărbați, femei, copii); tipurile de hrană consumată (restricții de regim alimentar); obiceiuri derivate din apartenența la un cult religios
---	---

Apă

Fiecare adult are nevoie, în medie, de 20 de litri de apă pe zi (3 litri/zi = apă de băut pentru supraviețuire)

- Câtă apă va fi necesară?
- Apa potabilă trebuie tratată?
- Cum se va obține apa pentru populație?
- Cum se va distribui apa?

Materiale și tratament medical

Așteptați-vă la un număr de 100 de consultații ale pacienților pe zi.

- Câte persoane bolnave, rănite, bătrâne sau însărcinate sunt în tabără?
- Ce tipuri de materiale medicale vor fi necesare?

➤ Calculați cantitatea de materiale medicale necesară.

- Ce tip de personal medical va fi necesar?
- Ce proceduri trebuie instituite?
- Ce pericole de ordin medical întâmpină / va întâmpina populația?

Hrană

Fiecare adult are nevoie de echivalentul a 2.250 de calorii pe zi.

Reția standard pe zi = aproximativ 0,6 kg. Aceasta poate fi defalcată ca fiind:

- 500 grame de făină
- 30 grame de ulei comestibil
- 30 grame de lapte praf
- 20 grame de zahăr
- 3 grame de ceai

➤ De câtă hrană este nevoie?

➤ Menționați diversele tipuri de hrană pe care le veți asigura.

➤ Aveți copii malnutriți care au nevoie de un anumit regim?

➤ Cum veți obține hrana de care aveți nevoie?

➤ Cum veți distribui hrana?

Amintiți-vă de modul de distribuire a hranei din prezentarea video „Sliți să plece de acasă” și din unele fotografii. Gândiți-vă la planurile necesare pentru realizarea acestui lucru.)

➤ Este nevoie de gătit? Dacă da, cum va fi realizat acest lucru? De ce veți avea nevoie?

Informații și instrucțiuni pentru planificatori

Igienizare

Condițiile proaste de igienă pot duce la apariția problemelor medicale / de sănătate. Planificarea igienizării trebuie să ia în considerare prevenirea bolilor.

- Câte latrine trebuie construite?
- Unde vor fi amplasate?
- Ce unelte și materiale vor fi necesare pentru construirea acestora? (Lemn, crengi, zinc?)
- Care sunt planurile pentru curățarea și întreținerea acestora?
- Câte deșeuri solide vor fi produse?
- Cum se vor administra deșeurile solide?

Îmbrăcămintă

- Ce fel de îmbrăcămintă este necesară?
- Dacă există bebeluși, câte scutece sau înlocuitoare de scutece sunt necesare?
- Este nevoie de așternuturi? Ce se poate folosi?
- Cum își vor spăla oamenii îmbrăcămintea?

Adăpost

Spațiul ideal necesar pentru o persoană este de 30 de metri pătrați. Atunci când condițiile nu permit un astfel de spațiu, unitatea de spațiu poate fi redusă la 10 metri pătrați. În situații foarte dificile cum ar fi zonele montane sau urbane, acesta poate fi redus la 3 metri pătrați de persoană.

- Calculați spațiul total de care veți avea nevoie.
- Dacă un cort măsoară 150 de metri pătrați, de câte corturi veți avea nevoie?
- Care va fi efectul temperaturii asupra planurilor dumneavoastră de a asigura adăpost?

Combustibil

- Care sunt nevoile de combustibil? (gătit, încălzit, iluminat, funcționarea unui generator etc.)
- Ce combustibil va fi folosit? Cum va fi acesta asigurat?
- Care sunt pericolele ce trebuie evitate? Ce măsuri de precauție planificați să întreprindeți?

- Cantitățile sunt preluate de la Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați

Numărul persoanelor refugiate din calea conflictelor armate pe plan mondial a crescut de la 2,4 milioane în 1974 la peste 16 milioane în prezent, alături de alte 26 de milioane de oameni dislocați în propriile lor țări.

- raportul UNHCR, 2009

UNHCR, organizația pentru refugiați a Națiunilor Unite, este mandată de Națiunile Unite să conducă și să coordoneze acțiunile internaționale pentru protecția pe plan mondial a refugiaților și rezolvarea problemelor refugiaților. (...) UNHCR depune eforturi pentru a se asigura că toată lumea își poate exercita dreptul de a căuta azil și de a găsi un adăpost sigur în alt stat, și de a se întoarce acasă în mod voluntar. (...) UNHCR oferă protecție și ajutor refugiaților în mod nediscriminatoriu pe baza nevoilor lor și fără a ține seama de rasă, religie, opinie politică sau sex.

- declarația misiunii UNHCR

Raport de planificare

Categorii de nevoi:		
Materialele / Serviciile necesare:	Cantitatea	Planul de obținere a acestora _____ Plan de livrare / distribuție:
Conșiderații speciale pentru siguranța și bunăstarea femeilor și a copiilor:		Plan de obținere a acestora: _____ Plan de livrare / distribuție:
Alte considerații:		Plan de livrare / distribuție:

Una din consecințele conflictelor armate este capturarea și deținerea prizonierilor. Dreptul internațional umanitar (DIU) include măsuri specifice menite să protejeze prizonierii. Una din sarcinile Comitetului Internațional al Crucii Roșii (CICR) este aceea de a vizita prizonierii pentru a evalua măsura în care se respectă aceste prevederi ale dreptului internațional. Prezentările video ale acestui studiu permit cursanților să observe un alt aspect al nevoilor umanitare care iau naștere în urma conflictelor armate și modul în care acțiunile umanitare le pot face față. Cursanții analizează o problemă cu care se confruntă personalul umanitar ca urmare a acestor vizite

NOTĂ: În cadrul acestor materiale, termenul de „prizonier” se referă la o persoană, fie combatant sau civil, care este deținută ca urmare a unui conflict armat.

Obiective:

- ❖ Conștientizarea unora dintre modalitățile în care dreptul internațional umanitar protejează viețile și demnitatea prizonierilor
- ❖ Înțelegerea unor dileme cu care se confruntă personalul umanitar în protejarea prizonierilor

Resurse:

- ❖ Protejarea prizonierilor
- ❖ Prezentare video și transcriere: Lumină în întuneric
- ❖ Dilemă: cum pot să protejez acești prizonieri?
- ❖ Prezentare video și transcriere: Un prizonier își amintește
- ❖ Formular de întregire
- ❖ Formularul Mesaj de Cruce Roșie
- ❖ Prin prisma prizonierilor

Pentru profesori:

- ❖ Protejarea prizonierilor – Ce stipulează legea?
- ❖ Vizitarea prizonierilor

Timp:

Două sesiuni de 45 până la 60 de minute.

1. De ce au nevoie prizonierii de protecție? (15 minute)

Cereți cursanților să sugereze motive ca răspuns la întrebarea:

- De ce se poate afla într-o situație riscantă o persoană care este închisă din cauza implicării într-un conflict armat?

[Astfel de motive includ suspectarea de deținere a unor informații vitale, faptul că este considerat inamic, atitudinea conform căreia inamicul nu merită tratament uman, haosul și controlul insuficient asupra celor care răspund de prizonieri, mijloace insuficiente de a primi în mod adecvat prizonierii.]

Cereți, apoi cursanților să lucreze în grupuri mici sau în perechi pentru a alcătui o listă a posibilelor răspunsuri la întrebarea următoare:

- Ce pericole și ce dificultăți pot întâmpina astfel de prizonieri în timpul captivității?

În cadrul unei discuții de grup, alcătuiți o listă cu aceste răspunsuri.

Explorarea 5C: Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor

[De exemplu: pericolul de dispariție, execuție sumară arbitrară, execuție sumară, pericolul de a fi torturat în timpul interogărilor sau de a fi forțat să semneze o mărturisire; lipsa hranei, apei, adăpostului, unităților de spălare și toaletă și accesului la aer proaspăt; asistență medicală inadecvată; lipsa veștilor de la familie (familia poate să nu știe că prizonierul mai este în viață); pericolul expunerii la propagandă și la presiunea de a colabora; dificultăți cu ceilalți deținuți; trauma de a fi ținut în captivitate; sentimentul de neputință, teama pentru soarta familiei]

Pe baza problemelor pe care le menționează cursanții, în listă, cereți grupurilor să se gândească la ceea ce trebuie făcut pentru a proteja sănătatea și demnitatea prizonierilor pe timpul unui conflict armat. Cereți-le să scrie propuneri de reguli specifice. Amintiți-le că și femeile și copiii pot fi închiși. Ar propune ei măsuri speciale de protecție pentru aceste categorii?

Dezbateți pe tema propunerilor făcute de cursanți.

Întrebare posibilă:

- Regulile propuse de dumneavoastră cuprind toate problemele prezentate de grup?

2. Modul în care DIU protejează prizonierii (20 minute)

Prezentați materialul resursă „Protejarea prizonierilor” și cereți cursanților să analizeze modul în care sugestiile lor se potrivesc măsurilor de protecție cuprinse în DIU.

Întrebări posibile:

- Ce măsuri de protecție, în măsura în care acestea există, pot fi dificil de asigurat de către cei care au luat prizonieri? De ce?
- Ce se poate face pentru a se asigura că prizonierii beneficiază de aceste măsuri de protecție?

În timp ce cursanții propun idei, le puteți grupa sub patru titluri majore.

Modalități de a asigura respectarea vieții și demnității prizonierilor

1. Responsabilitatea părții care ia prizonieri: Legea stipulează că aceia care răspund de prizonieri trebuie să fie instruiți în sensul regulilor pe care trebuie să le respecte și că instruirea acestora trebuie supravegheată. În cazul identificării unui abuz, acesta trebuie oprit și pedepsit, iar cei responsabili trebuie penalizați. Autoritățile trebuie să asigure de asemenea fondurile și mijloacele necesare pentru închisori.

2. Vizitele în închisoare: DIU stipulează că organizațiile umanitare neutre cum ar fi CICR au dreptul să viziteze prizonierii în taberele sau închisorile în care sunt ținute în captivitate și să supravegheze tratamentul la care aceștia sunt supuși. După vizitarea prizonierilor, CICR face recomandări autorităților respective. CICR păstrează confidențialitatea concluziilor și le discută numai cu autoritățile în cauză.

În 2001, CICR a vizitat 346.807 prizonieri din 1.988 de centre de detenție sau închisori din toată lumea.

Am fi dorit de la Crucea Roșie să spună presei internaționale despre acest lucru. Am fi apreciat asta cu adevărat. Dar când te gândești la acest lucru – să dezvăluie tot ceea ce au văzut – ar fi putut determina autoritățile să le interzică accesul în închisori. Dacă s-ar fi întâmplat asta, noi am fi avut de pierdut.

- un prizonier

3. Protestele publice: Organizațiile pentru drepturile omului cum ar fi Amnesty International și Human Rights Watch sau organizațiile locale pentru drepturile omului fac publice concluziile lor despre abuzul săvârșit asupra prizonierilor de către cei care îi țin în captivitate. Acest lucru poate ajuta la sporirea presiunii asupra părților aflate în conflict pentru a respecta DIU sau drepturile omului, adeseori pentru a își proteja propria imagine. Cu toate acestea, astfel de denunțuri publice împiedică adesea organizațiile pentru drepturile omului să aibă acces direct la prizonier sau la autoritățile locului de detenție, lucru necesar pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție.

4. Judecarea de către tribunale: Unul dintre scopurile sistemului judiciar este acela de a împiedica încălcările drepturilor prin informarea potențialilor făptași asupra faptului că încălcările cum ar fi tortura sau execuția sumară arbitară nu vor rămâne nepedepsite (teama de judecată).

Dezbateți aceste patru modalități de asigurare a protecției pentru prizonieri.

Întrebări posibile:

- Care sunt avantajele și dezavantajele fiecărei idei?
- Aceste modalități sunt complementare sau se contrazic una pe cealaltă?
- Poate aceeași organizație să viziteze închisorile și să publice protestele? De ce da sau de ce nu?

3. Vizitarea prizonierilor (20 – 30 minute)

Prezentați imaginile video „Lumină în întuneric”, în care cursanții vor vedea cum delegații CICR efectuează vizite regulate în închisori unde sunt ținuți în detenție oameni care au fost capturați sau arestați ca inamici. Vocile (și subtitrările) din film sunt preluate din opinii exprimate de prizonieri reali.

Înainte de a viziona această prezentare video, instruiți jumătate dintre cursanți să caute și să ia notițe referitoare la una din întrebările următoare, iar cealaltă jumătate să caute și să ia notițe referitoare la întrebarea cealaltă.

- Ce fac delegații CICR în timpul vizitelor în închisori?
- În ce mod poate ajuta vizita unei delegații CICR un prizonier?

Cereți cursanților să alcătuiască un raport referitor la ceea ce au învățat prin intermediul prezentării video.

Întrebări posibile:

- În ce mod se raportează cele văzute la regulile pe care le-ați propus? Dar la măsurile de protecție din cadrul DIU?
- Care credeți că sunt calitățile și abilitățile necesare pentru desfășurarea unei vizite în închisoare?

NOTĂ: dacă nu puteți face prezentarea video, cursanții pot să caute răspunsurile în imagini și în mărturiile prizonierilor prezentate în transcriere. Cursanții pot fi nevoiți să-și imagineze ce ar putea fi inspectat dacă delegații ar verifica peste tot, nu numai în locurile unde autoritățile le permit să verifice.

Explorarea 5C: Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor

Prezentați următoarele recomandări adresate delegațiilor CICR care efectuează vizite în locurile de detenție.

Pe măsură ce inspectați închisoarea înainte de a avea discuții private cu prizonierii:

- 1) Gândiți-vă la discursul de prezentare pentru deținuți.
- 2) Căutați:
  - semne de discriminare („clasa economic, clasa business, clasa întâi”)
  - „jungla” închisorii (grupuri, caste, ...)
  - semnale de avertizare
- 3) Lipsa stigmatizării unui anumit deținut
  - ❖ țineți minte, dacă vedeți toată închisoarea nu înseamnă că înțelegeți totul.

❖ dintr-un articol în *Tortura*, 1997

Întrebare posibilă:

❖ la ce rațiuni vă gândiți pentru fiecare din aceste recomandări?

4. Dilema pe care o întâmpină un delegat ce vizitează închisoarea (grupuri mici) (20 – 30 minute)

Prezentați situația pe care un delegat CICR o întâmpină în scenariul dilemei „Cum pot să-i protejiez pe acești prizonieri?”

Instruiți jumătate din grupuri să studieze (1) opțiunea de a vorbi cu directorul închisorii despre abuz.

Întrebări pentru aceste grupuri:

- care sunt avantajele și riscurile posibile pentru prizonieri?
  - ce puteți face pentru a evita răzbunarea din partea directorului închisorii sau a gardienilor?
- [De exemplu: amintiți directorului că delegații vor vizita din nou prizonierii pentru a se asigura că nu li s-a întâmplat nimic. Vorbiți despre tratamentul inuman în termeni generali pentru a evita alegerea unor indivizi sau a unui grup de deținuți.]

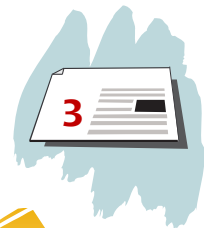
Instruiți celelalte grupuri să studieze (2) opțiunea de a nu menționa față de directorul închisorii problema tratamentului inuman.

Întrebări pentru aceste grupuri:

- Care sunt avantajele și riscurile posibile pentru prizonieri?
  - Cu toate acestea, ce puteți face pentru a ajuta prizonierii?
- [De exemplu: așteptați mai întâi ca prizonierii să fie transferați într-o altă închisoare înainte de a discuta cazul(rile) de tratament inuman. Discutați cu oficialități înalte și raportați-le ce ați auzit fără a specifica închisoarea în care acestea au avut loc.]

Apoi purtați o dezbatere referitoare la fiecare opțiune.

Cereți cursanților să decidă ce modalitate de acțiune ar alege și să scrie un paragraf în care să menționeze ce ar face și de ce.

Pe durata celor aproximativ 10 ani de conflict dintre Iran și Irak, CICR a jucat rolul unic de protector al prizonierilor de război în ambele țări: delegații săi au vizitat și au înregistrat numele a 56.925 de soldați irakieni deținuți în Iran și a 39.588 de soldați iranieni deținuți în Irak. Au fost schimbate aproximativ 13 milioane de mesaje de Cruce Roșie între acești prizonieri și familiile lor. De la izbucnirea conflictului Iran/Irak în 1980, 98.000 de prizonieri de război deținuți de ambele părți au fost repatriați.

- din ICRC action on behalf of prisoners, 2000

Dezbateți pe tema alegerilor lor. Subliniați că acest tip de decizie depinde de

- ❖ Contextul actual
- ❖ Garanția vizitelor regulate ale delegațiilor în cadrul închisorilor
- ❖ Interesele prizonierilor

Prezentați materialul „Un prizonier își amintește”, prin intermediul căruia cursanții întâlnesc un om care a fost deținut într-o închisoare.

Dezbateți reacțiile cursanților.

Întrebări posibile:

- Care sunt sentimentele predominante pe care le evocă amintirile prizonierului?
- Sunteți surprins că ușa lui a fost deschisă? De ce credeți că autoritățile închisorii au decis să o deschidă?
- Ce abilități credeți că sunt necesare unui membru al personalului umanitar pentru activitatea de vizitare a închisorilor?

Încheiere

Reveniți la materialul care prezintă măsurile de protecție pe care DIU le impune în cazul prizonierilor.

Întrebări posibile:

- Sunteți surprins de ceva ce se menționează în listă, iar dacă da, de ce anume? În ce mod se protejează demnitatea unui prizonier de război sau a unui deținut politic?
- Există alte măsuri de protecție pe care ați dori să le adăugați pe această listă? De ce?

Încheiați cerându-le cursanților să utilizeze vizionarea materialului video, transcrierea și dilema pentru a se gândi la:

- ❖ Necesitatea existenței diverselor articole de pe listă
- ❖ Rolul vizitelor la închisoare

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Viața și demnitatea oamenilor luați prizonieri în timpul conflictelor armate sunt supuse riscurilor.
- ◆ DIU stipulează măsuri de protecție pentru prizonieri și vizite la închisoare din partea personalului umanitar pentru a verifica respectarea acestor măsuri de protecție.
- ◆ Personalul umanitar care vizitează închisorile se poate confrunța, în cursul activităților, cu dileme.

Activități suplimentare

Documente: ce puteți învăța din acestea?

Formularul de înregistrare:

Studiați formularul de înregistrare pentru prizonieri.

- De ce solicită formularul fiecare informație?
- Cine va folosi acele informații, când și de ce?

Această mică bucată de hârtie are o putere deosebită deoarece ea reprezintă puntea dintre cei care suferă din cauza războiului și cei dragi lor aflați în altă parte, care suferă la rândul lor deoarece nu știu nimic despre ce se întâmplă cu membrii familiilor lor.

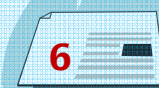
- delegat al Crucii Roșii pentru acțiuni de căutare a familiilor

Formularul de Mesaj prin Crucea Roșie:

Copiați formularul de mesaj.

Completați-l așa cum l-ar completa un prizonier.

Scrieți o relatare care începe cu o altă persoană care primește acel formular și se încheie cu trei oameni diferiți care sunt afectați de formular în ziua respectivă.

Proiect artistic

Este greu pentru CICR să estimeze impactul real al vizitelor efectuate persoanelor private de libertate; ar fi de asemenea dificil de spus cum ar fi putut să stea lucrurile dacă CICR nu ar fi putut să acționeze într-o situație sau alta.

Citiți textul de mai jos. Traduceți cuvintele lui Nelson Mandela într-o formă de artă aleasă de dumneavoastră.

Ceea ce contează nu este numai binele pe care îl face CICR, ci, chiar mai mult, răul pe care îl împiedică să se producă.

- Nelson Mandela (Formular de înregistrare Nr. 220/82, Închisoarea Robben Island, 1962 – 1990)

Care sunt dificultățile pe care le poate întâmpina un prizonier după eliberare?

Folosind materialul din „Prin prisma prizonierilor”, scrieți o scenă pentru o piesă despre viața de după eliberarea din închisoare. Figura centrală din scena dumneavoastră va fi cineva care a fost deținut câțiva ani din cauza unui conflict armat.

Puneți în scenă piesa.

Protejarea prizonierilor – ce stipulează legea?

Extrase din Convenția a III-a de la Geneva, privind tratamentul prizonierilor de război

Tratamentul general

- Art. 13 Prizonierii de război trebuie tratați în permanență cu omenie. Prizonierii de război trebuie de asemenea să fie protejați tot timpul, mai ales contra oricărui act de violență sau de intimidare, contra insultelor și curiozității publice. Represaliile contra prizonierilor de război sunt interzise.
- Art. 14 Prizonierii de război au dreptul în toate împrejurările la respectul onoarei și a propriei persoane.
- Art. 23 Niciun prizonier de război nu va putea, în niciun moment să fie trimis sau reținut într-o regiune în care să fie expus focului din zona de luptă.

Igienă și îngrijire medicală

- Art. 29 Prizonierii de război vor dispune, ziua și noaptea, de instalații conforme regulilor de igienă și care vor fi ținute într-o continuă stare de curățenie. În centrele în care locuiesc prizoniere de război, le vor fi rezervate instalații separate.
- Art. 30 Fiecare tabără de prizonieri va avea o infirmerie adecvată unde prizonierii de război vor beneficia de îngrijirile necesare, și de un regim alimentar adecvat.

Condițiile materiale

- Art. 25 În toate centrele în care se găsesc cantonate, împreună cu prizonieri, și prizoniere de război, vor exista dormitoare separate.
- Art. 26 Rațiile zilnice de hrană vor fi în cantitate, calitate și varietate satisfăcătoare, pentru a menține starea de sănătate a prizonierilor. (...) Prizonierilor de război li se va pune la dispoziție apă potabilă suficientă. (...) Sunt interzise sancțiunile disciplinare colective care privesc hrana.
- Art. 27 Îmbrăcămintea, lenjeria de corp și încălțăminte vor fi puse la dispoziția prizonierilor de război în cantități suficiente.
- Art. 38 Prizonierii trebuie să aibă posibilitatea de a face exerciții fizice, inclusiv sporturi sau jocuri și petrecerea timpului în aer liber. În toate taberele vor fi rezervate spații suficiente pentru aceste scopuri.

Legăturile de familie

- Art. 71 Prizonierii de război vor avea dreptul de a trimite și primi scrisori și cărți poștale.

Servicii religioase

- Art. 34 Se va lăsa la latitudinea prizonierilor de război exercitarea îndatoririlor religioase. (...) vor fi asigurate condiții adecvate pentru desfășurarea serviciilor religioase.

Garanții judiciare

- Art. 99 ... Asupra prizonierilor de război nu pot fi exercitate constrângeri morale sau fizice pentru a se recunoaște vinovat de acuzațiile aduse. Niciun prizonier de război nu va putea fi condamnat fără să fi avut posibilitatea de a se apăra și fără să fi fost asistat de un apărător calificat.

Explorarea 5C: Îndreptarea atenției asupra protejării prizonierilor

Încheierea perioadei de captivitate

- Art.109 ... Părțile la conflict sunt obligate să trimită înapoi în propria țară prizonierii de război răniți grav sau grav bolnavi, indiferent de număr sau grad...
- Art. 118 Prizonierii de război vor fi eliberați și repatriați fără întârziere după încetarea ostilităților active ...

Societățile de ajutorare și alte organizații

- Art. 125 ... Reprezentanții organizațiilor religioase, ai societăților de ajutorare sau ai oricăror alte organizații care vin în sprijinul prizonierilor de război vor primi (...) pentru ele și reprezentanții lor acreditați, toate înlesnirile necesare pentru vizitarea prizonierilor și distribuirea de ajutoare și materiale de orice fel (...) Poziția specială a Comitetului Internațional al Crucii Roșii în acest domeniu va fi recunoscută și respectată întotdeauna....

Extrasele de mai sus sunt aplicabile numai prizonierilor capturați în timpul unui conflict armat internațional. Deși mai puține la număr, există articole în Protocolul II Adițional la Convențiile de la Geneva care privesc prizonierii deținuți în timpul unui conflict armat intern. De exemplu:

Reguli privind prizonierii în timpul unui conflict armat intern: Extrase din Protocolul II

- Art. 4.1 Toate persoanele care nu participă în mod direct la ostilități sau care nu mai participă la acestea, indiferent ca sunt sau nu private de libertate, au dreptul să le fie respectată persoana, onoarea, convingerile și practicile religioase.
- Art. 4.2 ... Următoarele acte (...) sunt și rămân interzise în orice moment și în orice loc:
- atentatele împotriva vieții, sănătății și integrității fizice și morale a persoanelor, în special omuciderea și actele de cruzime ca tortura, mutilările sau orice formă de pedeapsă corporală;
  - pedepsele colective; ....
  - atentatele împotriva demnității personale, în special tratamentul umilitor și degradant, violul, prostituția silită și orice altă formă de atentat la pudoare; ...

Articolul 5 Persoane ale căror libertăți au fost restricționate:

- 5.1. ...
- răniții și bolnavii vor fi tratați. (...)
  - persoanele (...) vor (...) vor primi alimente și apă potabilă și vor beneficia de condiții de salubritate și igienă, precum și de protecție împotriva intemperiilor și pericolelor unui conflict armat;
  - ele vor fi autorizate să primească ajutoare individuale sau colective;
  - ele își vor putea practica religia (...); ...
- 5.2. ...
- ... cu excepția cazurilor când bărbații și femeile unei aceleiași familii vor fi cazați în comun, femeile vor fi deținute în localuri diferite de cele destinate bărbaților și se vor afla în supravegherea nemijlocită a femeilor;
  - vor fi autorizate să trimită și să primească scrisori și cărți poștale (...);
  - locurile de internare și de detenție nu vor fi situate în apropierea zonei de luptă (...); ...
  - sănătatea lor fizică și psihică și integritatea lor corporală nu vor fi puse în pericol (...).

Vizitarea prizonierilor

Ce fac delegații CICR în timpul vizitelor la închisoare

- ❖ O discuție preliminară cu directorul pentru a afla punctul de vedere al acestuia, pentru organizarea vizitei și pentru a se asigura că CICR va putea întreține discuții private cu prizonierii, va putea înregistra prizonierii, va inspecta toate locurile unei închisori, va verifica registrul, va primi copii ale certificatelor de deces și va putea repeta vizitele.
- ❖ Turul locației (în special celulele, toaletele și dușurile, curtea pentru exerciții fizice, bucătăria, celula de arest, infirmeria).
- ❖ Discuții generale cu grupuri de prizonieri asupra problemelor mai puțin sensibile: accesul la apă, la hrană, dușuri și toalete; accesul la asistență medicală, exerciții fizice, aer curat și activități de petrecere a timpului liber.
- ❖ Discuții particulare cu prizonierii pentru a dezbate probleme sensibile cum ar fi tratamentul în timpul interogatoriilor, comportamentul gardienilor, existența unor posibili prizonieri ascunși, abuzuri din partea altor prizonieri, contactele cu familia, probleme medicale sau personale.
- ❖ Discuția finală cu directorul închisorii: delegatul CICR îi prezintă concluziile sale și face recomandări pentru îmbunătățirea condițiilor.

Recomandările care se fac în general autorităților:

- repetarea instrucțiunilor către gardieni pentru a-i trata pe prizonieri cu respect;
- creșterea timpului pentru exerciții fizice la cel puțin o oră pe zi ;
- aprovizionarea prizonierilor cu fructe sau legume cel puțin o dată pe zi;
- creșterea cantității de apă curată;
- îmbunătățirea accesului la îngrijire medicală;

Atunci când este necesar, CICR asigură asistență specifică, de exemplu: repararea instalațiilor de apă și sanitare; schimbul de mesaje de Cruce Roșie; medicamente și articole de igienă de bază; articole pentru petrecerea timpului liber; ajutor pentru reabilitarea celor eliberați atunci când este necesar.

Modalitatea în care vizitele la închisoare ale CICR pot ajuta un prizonier:

- ❖ Înregistrarea și urmărirea prizonierului reprezintă o măsură de protecție împotriva „dispariției” sau execuției sumare arbitrare.
- ❖ Discuțiile în particular cu delegații referitor la torturi sau încarcerare pot ajuta la reducerea poverii psihologice.
- ❖ Prizonierii pot scrie familiilor lor un mesaj de Cruce Roșie, pentru a le informa despre ei și, posibil, pentru a primi un răspuns. Uneori pot primi și vizite din partea familiei.
- ❖ Delegatul va discuta cu directorul închisorii, informațiile primite de la prizonieri referitoare la tratament și condiții materiale și poate solicita îmbunătățiri sau poate oferi ajutor direct, prin asigurarea materialelor de curățare sau a reparațiilor aduse sistemului de igienizare.

Protejarea prizonierilor (deținuți în legătură cu un conflict armat)

- ❖ Asistență medicală
- ❖ Accesul la exercițiile fizice
- ❖ Contactul cu familia
- ❖ Hrană și apă suficiente pentru o stare de sănătate bună
- ❖ Cazare adecvată, în condiții sigure
- ❖ Unități sanitare adecvate
- ❖ Accesul liber la justiție
- ❖ Un agent independent pentru a supraveghea respectarea acestora
- ❖ Protecția împotriva actelor de violență sau de intimidare
- ❖ Absența obligației de a da alte informații în afara numelui, gradului, datei de naștere, numărului de identificare militară
- ❖ Nesupunerea la tratamente crude sau inumane
- ❖ Interzicerea sclaviei
- ❖ Libertatea de a practica religia
- ❖ Dreptul de a înregistra plângerile referitoare la condițiile de captivitate

PREVEDERI SPECIALE PENTRU FEMEI

- ❖ Femeile prizonier: trebuie să beneficieze de cazare separată sub supraveghere feminină
- ❖ Femeile prizonier: pot fi percheziționate numai de către femei
- ❖ Femeile prizonier: trebuie să fie protejate în mod special împotriva violențelor sexuale

PREVEDERI SPECIALE PENTRU COPII

- ❖ Copiii: trebuie să beneficieze de cazare separată de adulți, dacă nu sunt cu familia
- ❖ Copiii: trebuie să beneficieze de hrană, igienă și asistență medicală potrivit vârstei lor
- ❖ Copiii: trebuie să își poată continua studiile

Lumină în întuneric

Pentru prima dată, niște oameni din exterior au venit să ne viziteze. Știam vag că există un fel de organizație la Geneva care ajută oamenii săraci și oprimați, dar asta era tot. Nu știam că vor fi în stare să pătrundă în închisoarea noastră.

Ei au căutat peste tot, nu doar acolo unde conducătorii penitenciarului vroiau ca ei să se uite.

Voiau, în mod evident, să vadă imaginea de ansamblu și așa au câștigat încrederea noastră.

Au fost eficienți și discreți. Au avut încredere în ambele părți – autoritățile le-au permis accesul în locurile unde alții nu au pătruns, iar prizonierii i-au perceput ca, așa cum se spune, o "lumină în întuneric".

Pe parcursul întregii perioade de șase luni cât am fost în închisoare, am primit vizite de la Crucea Roșie. Nu ne-au dezamăgit niciodată. Au venit de două ori pe săptămână, uneori mai des.

Și-au notat numele noastre și au făcut liste. Existau întotdeauna nou-veniți în închisoare și mereu am făcut tot ce am putut pentru ca numele lor să fie înscrise pe listă cât mai repede cu putință, pentru că lista a fost ceea ce ne-a protejat.

Nu voi uita niciodată acel moment. Delegatul mi-a inspirat încredere și m-a făcut să mă simt liber să vorbesc.

Mi-a pus o mulțime de întrebări despre mine, despre situația mea, despre familia mea. Nu a luat atitudine într-un fel sau altul; doar a ascultat.

Eram în închisoare și sufeream. Ne-ar fi plăcut ca cei de la Crucea Roșie să informeze presa internațională despre asta. Am fi apreciat asta cu adevărat.

Dar când te gândești mai bine, dacă ar fi făcut acest lucru – să dezvăluie tot ceea ce au văzut – ar fi putut determina autoritățile să le interzică accesul în închisori. Dacă s-ar fi întâmplat acest lucru, noi am fi avut de pierdut.

Cum pot să îi protejez pe acești prizonieri?

Sunteți un delegat al Comitetului Internațional al Crucii Roșii (CICR) care vizitează o închisoare. Tocmai ați terminat discuțiile private cu șapte dintre prizonieri în ziua respectivă. Trei dintre aceștia v-au spus că au fost bătută crunt în timpul interogatoriilor de către un ofițer al închisorii, cu două săptămâni în urmă. Prizonierii au semnat mărturisiri forțate prin care recunoșteau crime împotriva autorității statului.

Prizonierii sunt foarte speriați. Ei spun că dacă directorul închisorii realizează că au vorbit cu dumneavoastră despre modul în care au fost tratați în timpul interogatoriilor, vor fi pedepsiți și bătută iarăși.

Acum aveți o discuție cu directorul închisorii.

Dilema dumneavoastră: veți discuta cu el cazul tratamentului inuman aplicat celor trei prizonieri?

- dezvoltare pe baza rapoartelor delegaților

Posibile puncte de vedere de luat în considerare

- ❖ Un prizonier care a fost torturat
- ❖ Directorul închisorii
- ❖ Alți prizonieri
- ❖ Un membru al familiei prizonierului
- ❖ Supraveghetorul delegatului

Ce hotărâți să faceți?

Un prizonier își amintește

Am fost deținut politic timp de o lună și jumătate.

În timpul șederii mele în închisoare, nu mi-a fost dat nimic de băut și nimic de mâncare. Pentru a supraviețui, a trebuit să-mi beau propria urină, pentru a nu muri din cauza deshidratării.

Când se întâmplă acest lucru, nu există nimic care să poată preveni "dispariția" ta sau, pur și simplu, uciderea ta. Uneori poți auzi oameni țipând, apoi o salvă de focuri de mitralieră, apoi tăcere.

Am auzit pe cineva care bătea la ușile altor celule și mi-am gândit "Avem un vizitator". Din instinct, am început să bat pe partea interioară a ușii celulei mele.

Am auzit un grup de oameni oprindu-se în fața ușii celulei mele și o voce a spus "Pare a fi cineva aici". Altcineva a spus: "Nu, nu e nimeni". Dar celălalt a insistat și a spus: "Te rog, deschide-o".

A urmat o discuție care mi s-a părut că durează o veșnicie până când, în sfârșit, ușa s-a deschis și, pentru prima dată într-un timp foarte lung, am văzut lumină și o față omenească. Și am auzit: "Bună ziua, sunt de la Crucea Roșie".

Acea primă vizită a avut consecințe imediate. Nu mult după aceea, mi s-a dat o mică cutie cu apă murdară. Cel puțin a fost ceva de băut. Și au încetat imediat amenințările că o să ne omoare.

Formular de înregistrare

CICR Nr. ....

Numele de familie: .....

Prenumele: .....

Prenumele tatălui: .....

Numele complet al tatălui: .....

(ilizibil în original) .....

Data și locul nașterii ..... Sex: M / F

Cetățenia: ..... Naționalitatea: .....

Profesia: ..... Gradul/unitatea: .....

Statutul: ..... Categoria: .....

Pedeapsa: .....

Locul de detenție: .....

(ilizibil în original) .....

Data și locul arestării: .....

Autorul arestării: .....

NUMELE ȘI ADRESA FAMILIEI:

Numele complet: .....

Adresa completă: .....

..... Tel: .....

Legătura de familie: ..... Notificare: D / N

Data: .....

Formular pentru mesaj prin Crucea Roșie

1. MESAJ PRIN CRUCEA ROȘIE 5. MESAJ
(Mesaj cu caracter familial sau privat)

2. EXPEDITOR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

.....

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

3. DESTINATAR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

.....

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

4. COMITETUL INTERNAȚIONAL AL CRUCII ROȘII

Avenue de la Paix nr. 19 – CH – 1202 Geneva

6. Data ..... Semnătura .....

Destinatarul îmi este .....

Formular pentru mesaj prin Crucea Roșie

MESAJ PRIN CRUCEA ROȘIE

11.

MESAJ

(Mesaj cu caracter familial sau privat)

8. EXPEDITOR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

.....

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

3. DESTINATAR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

.....

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

10. COMITETUL INTERNAȚIONAL AL CRUCII ROȘII

Avenue de la Paix nr. 19 – CH – 1202 Geneva

12. Data .....

Semnătura .....

Destinatarul îmi este .....

Prin prisma prizonierilor

Mi-am abandonat soția și fiica timp de cinci ani și opt luni. Urmările - complicații sociale și psihologice. Amândoi ne-am schimbat, dar în sensuri opuse și o prăpastie s-a căscat între mine și fiica mea în timpul cât eram în închisoare.

- un deținut, după zece ani și jumătate petrecuți în închisoare, eliberat în 1998

Picturi ale prizonierilor deținuți în timpul conflictelor armate.

Șocul pe care îl trăiești atunci când ești eliberat din închisoare este la fel de mare ca și atunci când intri în închisoare; este la fel de șocant. Acum ești liber, dar nu știi ce să faci cu libertatea asta. Cum îți vei lua viața de la capăt?

- un deținut care a petrecut șase ani în închisoare, eliberat în 1997

Sursa: *Facing freedom*, CICR, 2001

Explorarea 5D se concentrează asupra suferințelor familiilor separate de conflictele armate și asupra efortului necesar pentru refacerea și menținerea acestor legături între membrii separați ai familiilor. Un colaj de fotografii ajută cursanții să trăiască sentimentele acestor familii. Cursanții experimentează metodele necesare pentru urmărirea membrilor familiei atunci când li se cere să completeze o cerere de urmărire referitoare la un membru „dispărut” al familiei. Cursanții analizează amplitudinea eforturilor necesare și fundamentele dreptul internațional umanitar (DIU) care susțin aceste eforturi.

Obiective:

- ❖ Conștientizarea dificultăților cu care se confruntă familiile separate de război.
- ❖ Înțelegerea dimensiunii efortului necesar pentru refacerea și păstrarea legăturilor între membrii unei familii

Resurse:

- ❖ Colaj foto 5D
- ❖ Formularul pentru cererea de căutare
- ❖ Formularul pentru mesaj prin Crucea Roșie
- ❖ Fișa de date: copiii din Ruanda

Pentru profesori:

- ❖ Căutarea și reunificarea familiilor – contextul legal
- ❖ Despre refacerea legăturilor de familie

Pregătire:

Faceți copii ale formularelor de căutare și ale formularelor pentru mesaj prin Crucea Roșie, pentru a fi utilizate de către cursanți.

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 minute

---

1. Separați de conflictul armat (10 minute)

În haosul conflictelor armate, familiile sunt forțate să își părăsească locuințele și membrii lor sunt adesea separați. Vom analiza dimensiunea efortului necesar pentru refacerea legăturilor de familie.

Dați cursanților următoarea situație statistică referitoare la numărul de copii separați de familiile lor din cauza conflictelor armate.

Mai mult de jumătate din numărul estimat de 50 milioane de refugiați și persoane deplasate intern, în prezent, în toată lumea sunt copii și adolescenți. Mai mult de două milioane sunt copii care au fost separați de familiile lor. În calitate de copii neînsoțiți, ei sunt vulnerabili față de abuzuri, exploatarea sexuală și față de racolarea pentru a deveni copii soldați.

Explorarea 5D: Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie

Pentru a ajuta cursanții să înțeleagă semnificația acestor cifre, puneți întrebări așa cum sunt:

- Câți suntem în această clasă? Câte clase ar face două milioane de persoane?

Sau

- De câte stadioane de sport ar fi nevoie pentru a găzdui 50 milioane de oameni?

Dezbateți semnificația faptului de a fi separat de familie din cauza conflictelor armate.

Întrebare posibilă:

- Pe lângă copii, care ar putea fi celelalte persoane vulnerabile care au nevoie de atenție specială pentru refacerea legăturilor de familie?
[Exemple: oamenii în vârstă care sunt singuri, oamenii cu handicap, prizonierii fără mijloace de comunicare]

2. Experiența separării (20 minute)

Prezentați „Colajul de fotografii 5D”, care ilustrează unele din eforturile implicate de căutarea membrilor familiei cât și experiențele familiilor în timpul separării și reîntregirii. Așteptați reacțiile și întrebările cursanților:

Întrebări posibile:

- V-ați pierdut vreodată? Ce vă amintiți din această experiență? Câți ani aveți? Cum ați fost găsit?
- Care sunt persoanele care au nevoie specială de vești despre familie? De ce?
- Care ar putea fi unele dintre problemele familiilor separate? Dar în special cele ale copiilor separați? Dar pentru prizonieri? Dar pentru persoanele în vârstă?
- Care ar putea fi unele dintre problemele pe care personalul umanitar le întâmpină atunci când încearcă să reîntregească familii?
[Exemple: copii prea mici sau prea traumatizați ca să vorbească, diferențe de limbă, luptele în continuă desfășurare, incapacitatea de a trece liniile de front care separă membrii familiilor, familii dispersate pe zone întinse, rude care și-au părăsit locuințele, au fost deplasate intern sau au decedat]

3. Misiunea de a căuta și de a reunifica familiile (15 – 20 minute)

În majoritatea conflictelor, este imposibil să răspunzi tuturor cererilor de reîntregire aparținând membrilor separați ai familiilor. Dezbateți următoarele situații cu care se poate confrunta un membru al personalului umanitar. Cereți cursanților să sugereze criteriile pentru momentul și locul în care să se producă reîntregirea familiei:

- ❖ Este acceptabil să se organizeze reunificarea unei familii în numele unui bărbat de 30 de ani într-o zonă unde toți bărbații cu vârste peste 18 ani sunt mobilizați pentru luptă?

- ❖ Este acceptabil pentru un copil care trăiește într-o tabără pentru persoane deplasate intern să fie reunit cu familia sa într-un oraș distrus de război?

[Exemple de criterii: gradul de vulnerabilitate, o limită de vârstă pentru bărbați pentru a evita ajutorarea potențialilor combatanți, siguranța și evitarea creării unei situații mai grele decât cea în care se găsesc deja]

Folosiți „Formularul pentru cerere de căutare” pentru a analiza alături de cursanți tipurile de informații familiale care sunt solicitate.

Întrebări posibile:

- Ce tipuri de acțiuni sau etape poate să parcurgă un membru al personalului umanitar pentru a căuta o persoană dispărută sau care s-a pierdut?

[Exemple: vizitarea ultimei adrese la care a locuit; verificarea spitalelor și a cimitirelor; căutarea listelor de refugiați și persoane deplasate intern; verificări făcute în închisori; solicitarea sprijinului autorităților locale pentru colectarea de informații din rândul localnicilor; publicarea listelor de nume prin intermediul ziarelor, radioului, internetului, afișelor, a panourilor de afișaj; afișarea de fotografii ale copiilor; însoțirea părinților la centrele de copii pentru a identifica bebelușii.]

NOTĂ: toate acțiunile de căutare trebuie să respecte confidențialitatea persoanelor.

- Care ar putea fi motivele pentru care este adesea atât de dificilă colectarea de informații despre oameni care au dispărut în timpul unui conflict armat?

Folosiți „Formularul Mesaj prin Crucea Roșie” pentru a arăta cum se transmit comunicările.

Întrebări posibile:

- Ce fel de informații sunt permise în cadrul acestor mesaje?
- De ce verifică lucrătorii Crucii Roșii conținutul mesajelor înainte de a le livra?

[Datele trimise prin intermediul unui mesaj al Crucii Roșii trebuie să fie de natură strict personală pentru a evita transmiterea de informații sensibile referitoare la conflict sau chestiuni politice.]

- De ce contează conținutul mesajului?

[pentru a evita ca părțile aflate în conflict să ridice obiecții față de trimiterea de mesaje familiilor.]

4. Evacuarea copiilor neînsoțiți (10 – 15 minute)

Utilizați fișa de date „Copiii Ruandei” pentru a dezbate situația copiilor neînsoțiți în timpul unui conflict armat.

Întrebare posibilă:

- Ce măsuri de precauție ați recomanda pentru a evita pe cât posibil probleme așa cum sunt următoarele:

Explorarea 5D: Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie

În unele țări unde copiii au fost evacuați, rudele apropiate sau mai îndepărtate au apărut câțiva ani mai târziu întrebând despre copii și solicitând preluarea acestora. În țările gazdă, unde câțiva copii fuseseră adoptați între timp, unii oameni au spus că se integraseră bine în noile familii și că nu ar fi înțelept să-i transfere după ce s-au obișnuit cu noua lor viață. Alții au spus că adopțiile internaționale nu ar trebui să fie permise în timpul războaielor deoarece nu se poate verifica dacă acești copii au fost abandonați cu adevărat.

5. Persoanele dispărute

Suferința familiilor care nu au știri despre rudele care dispar în timpul unui conflict nu se termină atunci când armele amuțesc. Cei dragi sunt răniți, închiși sau morți?

Întrebări posibile:

- Ce acțiuni suplimentare pot fi realizate atunci când, în ciuda eforturilor de căutare, nu sunt strânse informații despre persoanele dispărute? [Vezi exemplele din materialul resursă pentru profesori]
- Oferiți rațiuni pentru dificultățile des întâlnite în colectarea informațiilor despre oamenii care dispar în timpul conflictelor armate.

Încheiere

Citiți extrasele selectate din articolele DIU de la „Urmărirea și reîntregirea familiilor – contextul juridic” și cereți cursanților să identifice modul în care cred că aceste articole ajută în procesul de căutare și reîntregire a familiilor.

[De exemplu: autoritățile trebuie să colaboreze cu organizațiile umanitare, furnizând toate informațiile relevante pe care le au (de exemplu, lista persoanelor deținute), permițând lucrătorilor umanitari să investigheze sau să distribuie mesaje ale Crucii Roșii; cei care îi țin în captivitate trebuie să permită prizonierilor să corespundă cu familiile lor]

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Conflictele armate au ca rezultat separarea unui număr mare de oameni de familiile lor, neavând mijloace de comunicare între ei.
- ◆ DIU presupune acțiuni pentru refacerea și păstrarea legăturilor de familie, inclusiv a reîntregirii familiilor.
- ◆ Sunt necesare multe etape pentru căutarea și reîntregirea unei singure familii.

Activități suplimentare

Suferințele familiilor celor dispăruți

Gândiți-vă la chinurile familiilor care nu au vești de la rudele dispărute – familii care nu știu dacă cei dragi sunt răniți, rătăciți și înfomețați, închiși sau morți.

Scrieți un scurt poem sau un eseu pentru a ilustra suferințele lor.

Eu încă mai cred că soțul meu este în viață și că se va întoarce la familia lui pentru a avea o viață normală. Dar trebuie să știu ce soartă a avut – într-un fel sau altul. Există mii de oameni la fel ca mine. Merită să primim răspunsuri la întrebările noastre.

- o femeie al cărei soț, colonel în armata bosniacă, e dat dispărut de câțiva ani

Mesaj de speranță

Citiți relatarea de mai jos.

De la Manila la Bagdad: speranță într-un mesaj pentru familie

Ca în fiecare dimineață, Maria ascultă știrile la radio. Știrile din Golf sunt deosebit de alarmante astăzi: a început bombardamentul asupra Bagdadului. Maria începe să-și facă griji pentru sora ei, care lucrează ca soră medicală în Irak și de la care nu a mai primit știri de câteva luni. Liniile telefonice dintre țara ei, Filipine, și Bagdad au fost întrerupte și nu mai există nici servicii poștale. Maria nu mai speră să își revadă sora.

Câteva zile mai târziu, aude niște convorbiri despre serviciul de căutare al Crucii Roșii din Filipine în Manila. Ea merge acolo și speranța reînvie: este încurajată să scrie un mesaj care îi va fi livrat surorii ei prin intermediul delegatului CICR din Irak. La mai puțin de o lună, Maria primește un telefon de la Crucea Roșie care o anunță că a sosit un răspuns la mesajul ei. Maria plânge de ușurare – sora ei este în viață!

Scrieți mesajul Mariei către sora ei și răspunsul pe care l-a primit.

Activități suplimentare**Refacerea legăturilor de familie**

Priviți din nou colajul de fotografii. Observați modalitățile multiple de exprimare a sentimentelor și emoțiilor.

Faceți un afiș pentru a informa oamenii în privința căutării și reunificării familiilor. Ce mesaj veți utiliza?

SAU

Inspirându-vă din relatarea de mai jos, exprimați sentimentele reunificării unei într-o formă artistică.

Trei femei care abia așteaptă mesaje de la Crucea Roșie

În încăperea principală a unei vechi ferme din nordul Albaniei liniștea era atât de apăsătoare încât puteai auzi și un ac căzând pe podea. Andrye Kortoci, unul dintre bătrânii satului, a început să citească mesajele Crucii Roșii. Paginile tremurau în mâinile sale aspre, dar nimeni nu observă acest lucru. Cele trei femei care îl înconjurau se agățau de fiecare vorbă a acestuia.

Fiecare femeie primise câte un mesaj: una de la frate, una de la soț și cealaltă de la fiul ei, toți aceștia fiind combatanți în timpul conflictului din Kosovo și deținuți în Serbia de aproape doi ani.

Cei trei deținuți vin din același sat, Myhejan, unde absența lor atârână greu pe umerii familiilor. Muncile pe care ei le făceau – cultivarea terenurilor, îngrijirea animalelor și alte treburi gospodărești – au fost preluate, pe cât posibil, de restul comunității. Până și copiii trebuie să participe.

Selim Musa, un membru al Crucii Roșii Albaneze, face călătoria către Myhejan aproape o dată la trei luni, pentru a aduce mesajele Crucii Roșii care sosesc din Serbia, prin Tirana. În Myhejan vin atât de puțini vizitatori încât sătenii îi recunosc silueta de la distanță. Selim Musa este singura legătură rămasă între deținuți și familiile lor din Albania.

Căutarea și reîntregirea familiilor – contextul juridic

din

Protocolul I adițional la Convențiile de la Geneva

din 12 august 1949

Art. 78

1. Evacuarea copiilor

Nicio parte la conflict nu trebuie să efectueze evacuarea, către o țară străină, altor copii decât propriii săi resortisanți, în afara cazului unei evacuări temporare, a cărei necesitate este impusă de rațiuni imperioase ce țin de sănătatea sau de tratamentul medical al copiilor sau, cu excepția unui teritoriu ocupat, de securitatea lor. Atunci când se poate lua legătura cu părinții sau tutorii, este necesar consimțământul lor scris cu privire la evacuare. Dacă nu se poate lua legătura cu aceștia, evacuarea nu se poate face decât cu consimțământul scris al persoanelor cărora legea sau cutuma le atribuie, în principal, ocrotirea copiilor.

Din

Declarația comună a CICR, UNHCR și a Federației Internaționale

a societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie,

de la data de 27 iunie 1994

referitoare la evacuarea copiilor neînsoțiți din Ruanda

În condițiile actuale din Ruanda este adesea imposibilă obținerea unor informații sigure referitoare la soarta membrilor familiilor separate. Până când căutarea familiilor va fi posibilă, trebuie să se presupună că orice copil neînsoțit poate avea rude apropiate în Ruanda sau în țările învecinate.

Evacuarea, primirea și îngrijirea trebuie planificate în vederea reunirii cât mai grabnice a copiilor cu rudele lor.

Copiii aflați în situații de urgență nu pot fi dați spre adopție. Din moment ce majoritatea copiilor neînsoțiți nu sunt orfani, este necesară o îngrijire temporară adecvată în vederea unei posibile reuniri cu familiile lor și nu adopția.

Rezumatele unor articole relevante:

Reunirea membrilor familiilor separate

Înaltele părți contractante și părțile în conflict vor facilita, în măsura posibilului, regrouparea familiilor deplasate ca urmare a conflictelor armate și vor încuraja în special acțiunea organizațiilor umanitare care se consacră acestei sarcini (...) (art. 74, Protocolul Adițional I).

Căutarea persoanelor dispărute

Fiecare Parte în conflict va ușura cercetările întreprinse de membrii familiilor deplasate de război pentru a relua legăturile unii cu alții și, dacă este posibil, să le reunească. Ea va încuraja, mai ales, acțiunea organizațiilor care se consacră acestei sarcini, cu condiția ca ea să le fi acceptat, și ca acestea să se conformeze măsurilor de securitate luate de ea. (art. 26, Convenția IV).

Familiile au dreptul să fie informate cu privire la rudele dispărute. Fiecare parte la conflict trebuie să caute persoanele semnalate ca dispărute de către partea adversă. (art. 32 și art. 33, Protocolul Adițional I).

Despre refacerea legăturilor de familie

Despre copiii neînsoțiți și alte persoane vulnerabile

În aproape toate situațiile de urgență – conflicte armate, strămutarea în masă a persoanelor și alte situații de criză – copiii sunt separați de părinți, familii și de alți adulți în responsabilitatea cărora se află. Deoarece statutul lor este rareori clarificat imediat, se preferă denumirea de „copii separați sau neînsoțiți” decât „orfani”.

Alte categorii, cum ar fi persoanele în vârstă sau cele cu handicap, se pot afla în situații dificile în timpul unui conflict. Aceștia pot să rămână în urmă, să fie izolați și separați de rudele lor și incapabili să își poarte singuri de grijă. Din cauza stării lor speciale de vulnerabilitate, Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) va întreprinde, atunci când este necesar, măsuri specifice care au ca scop protejarea acestora și reîntregirea familiilor.

Despre o rețea de comunicare pentru prizonieri și familiile acestora

În conformitate cu mandatul său, CICR depune toate eforturile pentru a obține informații referitoare la persoanele private de libertate din cauza conflictelor armate și pentru a le vizita în locurile de detenție. Astfel de vizite permit delegaților CICR să readucă speranța rudelor prizonierilor și, prin intermediul rețelei de mesaje a Crucii Roșii, să faciliteze corespondența prizonierilor cu familiile lor.

Cum ajută calculatoarele la refacerea legăturilor de familie

Toate informațiile despre victimele de război strânse de către CICR sunt direcționate către bazele de date alcătuite de delegații din toată lumea. Scopul unei baze de date este acela de a supraveghea situația unor categorii specifice de beneficiari ai serviciilor Crucii Roșii prin păstrarea în permanență a evidențelor referitoare la acestea în scopul garantării protecției și restabilirii legăturilor de familie sau pentru a afla despre soarta rudelor dispărute. Problema confidențialității este vitală și trebuie luate măsuri de precauție atunci când se publică sau se divulgă informații.

CICR are peste 70 de baze de date; cele mai importante se referă la Ruanda (date referitoare la 448.000 de persoane); războiul din Golf (123.000); Israel, teritoriile ocupate și teritoriile autonome (152.000); fosta Iugoslavie (140.000); Sri Lanka (37.000); Somalia (31.000); Peru (27.000); Columbia (24.000) și Afghanistan (25.000).

Fapte și cifre

- ❖ În Timorul de Est, au fost trimise mai mult de 55.000 de mesaje prin Crucea Roșie în cele opt luni care au urmat confruntărilor din 1999.
- ❖ În cursul anului 2000 în Republica Democrată Congo, au fost primite sau trimise peste 200.000 de mesaje prin intermediul a 120 de birouri deschise în toată țara.
- ❖ În 2001, au fost schimbate în toată lumea, aproape un milion de mesaje prin Crucea Roșie.

Activități pentru refacerea legăturilor de familie

Aceste activități sunt menite să refacă sau să mențină legăturile dintre membrii familiilor separate de un conflict armat sau de alte situații de urgență, inclusiv deținuții, pentru a ușura povara psihică. Acest lucru implică, în mod special:

Explorarea 5D: Îndreptarea atenției asupra refacerii legăturilor de familie

- ❖ Expedierea de mesaje familiei (prin mai multe mijloace, cum ar fi mesajele prin Crucea Roșie, emisiunile radio, telefonul și internetul) prin intermediul rețelei globale a Crucii Roșii și Semilunii Roșii (Societățile Naționale și delegațiile CICR);
- ❖ Organizarea repatrierilor și a reîntregirii familiilor;
- ❖ Facilitarea vizitării rudelor deținute sau aflate dincolo de linia frontului;
- ❖ Emiterea de documente de călătorie CICR pentru persoane care, din cauza unui conflict, nu au sau nu mai au documente de identitate și urmează să fie repatriate sau relocalate într-un stat terț.

Activitățile pentru găsirea persoanelor dispărute

Aceste activități au menirea de a aduce la lumină informații despre persoanele dispărute. Acest lucru implică, în special:

- ❖ Strângerea de cereri de căutare de la familiile persoanelor dispărute, și de informații referitoare la detenție, dispariții și decese, și înaintarea acestora autorităților;
- ❖ Stabilirea mecanismelor pentru facilitarea dialogului între autorități și familiile persoanelor dispărute pentru a accelera procesul de căutare, inclusiv exhumarea și identificarea rămășițelor pământești;
- ❖ Informarea și sprijinirea familiilor persoanelor dispărute.

- raportul anual CICR 1999 și 2000

Exemple

La optsprezece luni de la conflictul din Kosovo din 1999, peste 3.600 de persoane încă erau căutate de familiile lor. În ciuda solicitărilor repetate, CICR nu a primit niciun răspuns referitor la soarta acestora. CICR a afișat pe site-ul său de internet o listă cu toate persoanele dispărute aduse la cunoștința sa de către familii în speranța de a obține informații suplimentare.

În Bosnia-Herțegovina, CICR a publicat o carte ce conține fotografiile efectelor personale găsite asupra cadavrelor neidentificate a 344 de oameni. Aceste imagini, destul de dureroase pentru familii, au sprijinit procesul de identificare. Cu toate acestea, încă mai există peste 18.000 de cazuri nerezolvate la mai mult de cinci ani de la încheierea războiului.

În Orientul Mijlociu, Comisia Tripartită prezidată de CICR continuă investigațiile cu privire la persoanele dispărute în timpul Războiului din Golf din 1991. Cu toate acestea, rezultatele obținute până acum nu au fost mulțumitoare.

Formular pentru cererea de căutare

SOLICITARE DE CĂUTARE

6. SOLICITANT

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

.....

Numele anterior căsătoriei

.....

Data nașterii ..... Sex M / F

Locul și data nașterii

.....

Adresa completă

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

COMITETUL INTERNAȚIONAL AL CRUCII ROȘII
Avenue de la Paix nr. 19 – CH – 1202 Geneva

1. PERSOANA CĂUTATĂ ÎMI ESTE

Nr. CICR:

Nume complet (potrivit uzanțelor locale) .....

Cunoscut și sub numele de .....

Data nașterii ..... Sex M / F

Locul nașterii .....

Numele complet al tatălui .....

Numele complet al mamei .....

Naționalitatea ..... Origine .....

Profesia ..... Stare civilă .....

Numele anterior căsătoriei .....

Numele partenerului / soțului .....

.....

Gradul* ..... Unitatea* .....

Nr. matricol* ..... * dacă este aplicabil

4. INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Vă rugăm să furnizați toate informațiile ce pot fi utile anchetelor, cum ar fi: durata și adresa fostei locuințe, corectitudinea datelor privind adresa locului de muncă a angajatorului curent, religie etc...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. DETALIILE SOLICITĂRII

Data și tipul ultimelor vești

.....

.....

.....

.....

Ultima adresă cunoscută

.....

Circumstanțele care au dus la pierderea contactului

.....

.....

.....

.....

.....

5. NUMELE ȘI ADRESA PERSOANELOR CARE POT
FURNIZA INFORMAȚII

Familie, prieteni, relații de afaceri etc. .... /

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**3. MEMBRII FAMILIEI CARE ÎNSOȚESC PERSOANA
CE TREBUIE CĂUTATĂ**

Numele complet	Data nașterii	Sex	Grad de rudenie
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

.....

.....

.....

.....

Formular pentru mesaj prin Crucea Roșie

MESAJ PRIN CRUCEA ROȘIE

5. MESAJ
(Mesaj cu caracter familial sau privat)

1.

2. EXPEDITOR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

3. DESTINATAR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

4. COMITETUL INTERNAȚIONAL AL CRUCII ROȘII

Avenue de la Paix nr. 19 – CH – 1202 Geneva

6. Data .....

Semnătura .....

Destinatarul îmi este .....

Formular pentru mesaj prin Crucea Roșie

MESAJ

(Mesaj cu caracter familial sau privat)

7. **MESAJ PRIN CRUCEA ROȘIE**

8. EXPEDITOR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

9. DESTINATAR

Numele complet (potrivit uzanțelor locale)

Data nașterii ..... Sex M / F

Numele tatălui .....

Numele mamei .....

Adresa completă .....

Provincia și țara .....

10. COMITETUL INTERNAȚIONAL AL CRUCII ROȘII

Avenue de la Paix nr. 19 – CH – 1202 Geneva

6. Data ..... Semnătura .....

Destinatarul îmi este .....

Fișă de date: copiii din Ruanda

În timpul genocidului din 1994 și al războiului care a răvășit Ruanda și a provocat deplasarea în masă a populației, copiii au fost uciși, răniți, forțați să își părăsească țara natală sau lăsați singuri după ce le-au fost ucși părinții. Pentru a salva viețile acestor copii, unele organizații și persoane s-au hotărât să-i transporte pe calea aerului în țările învecinate sau în Europa.

De exemplu, soldații francezi au evacuat 72 de copii în aprilie 1994 cu destinația Franța, unde au fost găzduiți într-o reședință administrată de consiliul regional. „Întotdeauna am avut în vedere întoarcerea acestor copii în țara natală. Ne-am străduit să menținem un stil de viață similar, astfel încât să nu își piardă obiceiurile și să le facilităm întoarcerea în țara natală. Am avut grijă să educăm copiii în ambele limbi – franceză și ruandeză – pentru a nu le distruge rădăcinile”, a menționat un oficial francez.

În iulie 1996, 46 dintre acești copii au fost transportați cu avionul înapoi în Ruanda. Crucea Roșie a identificat 20 de familii înrudite și desfășura cercetări pentru ceilalți 26. „Dacă această căutare nu este încununată de succes, vor fi plasați în familii adoptive. Le vom satisface nevoile de bază pentru a le asigura ceșterea și îngrijirea”, a menționat un lucrător al Crucii Roșii.

Protocolul I adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949

Art. 78 1. Evacuarea copiilor

Nicio parte la conflict nu va dispune evacuarea copiilor, în afara propriilor cetățeni, într-o altă țară, cu excepția cazului în care conștientă derente ce privesc sănătatea, tratamentul medical sau siguranța acestora o impun. În cazurile în care părinții sau tutorii legali pot fi găsiți, este necesară obținerea consimțământului scris al acestora în vederea evacuării. Dacă nu pot fi găsiți, este necesar consimțământul scris al persoanelor care din punct de vedere legal sunt responsabile de creșterea și îngrijirea copiilor...

Până la sfârșitul anului 2000, la șase ani după evenimentele din Ruanda, 67.000 din cei 74.000 de copii neînsoțiți înregistrați în Ruanda sau în țările învecinate de către organizațiile umanitare și-au regăsit familiile.

Declarația comună a CICR, UNHCR și a Federației Internaționale a societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie, de la data de 27 iunie 1994 referitoare la evacuarea copiilor neînsoțiți din Ruanda

În condițiile actuale din Ruanda este adesea imposibilă obținerea unor informații sigure referitoare la soarta membrilor familiilor separate. Până când căutarea familiilor va fi posibilă, trebuie să se presupună că orice copil neînsoțit poate avea rude apropiate în Ruanda sau în țările învecinate.

Evacuarea, primirea și îngrijirea trebuie plănificate în vederea reunirii cât mai grabnice a copiilor cu rudele lor.

Explorarea 5E analizează dilemele cu care se poate confrunta personalul umanitar. Cursanții studiază două principii ale acțiunii umanitare – neutralitatea și imparțialitatea. Aceștia folosesc mini studii de caz pentru a învăța semnificația și modul de aplicare în practică prin analiza unor dileme reale cu care s-a confruntat personalul umanitar. (Aceste cazuri pot fi studiate deodată, sau separat, împreună cu oricare dintre studiile acestui modul la care se aplică.)

Obiective:

- ❖ Cunoașterea unor principii care ghidează acțiunile umanitare, cum ar fi cele ale neutralității și imparțialității
- ❖ Înțelegerea unor dileme cu care personalul umanitar se poate confrunta în acțiunile întreprinse

Resurse:

- ❖ Principii de lucru în acțiunile umanitare

Timp:

O sesiune de 45 până la 60 de minute

Neutralitate (a nu trece de partea nimănui)

Pentru a câștiga și păstra încrederea tuturor, personalul umanitar nu trebuie să treacă de partea nimănui în cadrul ostilităților sau a divergențelor.

Imparțialitate (prioritate determinată de nevoie)

Personalul umanitar nu poate face discriminări în funcție de naționalitate, rasă, credințe religioase, clasă socială sau opinii politice. Acesta se ghidează numai după nevoile persoanelor și trebuie să acorde prioritate celor mai urgente cazuri.

Independență (a nu ceda presiunilor)

Organizațiile umanitare nu pot ceda presiunii sau influenței din partea factorilor exteriori fie că aceștia sunt contribuabili, entități internaționale sau guverne pentru a putea să acționeze eficient în conformitate cu nevoile umanitare curente.

1. Principii de lucru în cadrul acțiunilor umanitare (5 minute)

Dezbateți ideea conform căreia oamenii adoptă principii pentru a-și ghida activitățile.

Întrebări posibile:

- ❖ Cunoașteți coduri specifice de conduită care obligă la un anumit comportament al oamenilor în exercitarea profesiei lor?

[De exemplu: jurământul lui Hippocrat care menționează reguli și îndatoriri pe care medicii trebuie să le respecte, codul etic al jurnaliștilor care include nedezvăluirea surselor dacă acest lucru îi poate pune în pericol pe cei care oferă informații sau le poate afecta viața privată.]

Explorarea 5E: Etica acțiunii umanitare

- ❖ De ce principii credeți că are nevoie personalul umanitar pentru a se ghida în desfășurarea activităților lor privind victimele conflictelor armate?

2. Aplicarea principiilor de lucru (15 – 20 minute)

Multe organizații umanitare au coduri de conduită ce includ principii cum ar fi imparțialitatea, neutralitatea sau independența.

Cereți cursanților să aplice principiile la unele situații prezentate în Materialul resursă 1.

Pentru fiecare situație, întrebați

- ❖ Ce ar răspunde ei dacă ar fi membri ai personalului umanitar?
- ❖ Care este principiul care stă la baza răspunsului lor?
- ❖ Care este principala idee pe care un lucrător umanitar trebuie să o protejeze în aceste situații?

Reconvocați grupul pentru a dezbate ideile. Fiecare grup trebuie să observe rolul pe care îl joacă neutralitatea și imparțialitatea în deciziile pe care trebuie să le adopte personalul umanitar. Ajutați cursanții să recunoască faptul că situațiile implică adesea ambele principii.

Principiile CICR de neutralitate (de a nu trece de partea nimănui), imparțialitate (ajutarea tuturor victimelor în conformitate cu nevoile) și independența (absența subordonării față de o autoritate politică) necesită ca CICR să reziste presiunilor venite din partea unei facțiuni contestate de a recurge la serviciile sale sau de a refuza acele servicii opozițiilor. Această rezistență trebuie să fie non-violentă și imparțială. (...) În consecință, delegații CICR trebuie să rămână liniștiți, discreți, non-violenți (...) și dornici să trăiască în condițiile în care se confruntă cu dileme.

- Nicholas Berry, Războiul și Crucea Roșie

A fi neutru și imparțial nu reprezintă un scop în sine, ci mai degrabă mijloacele de a îndeplini sarcinile umanitare, singurul scop reprezentându-l oamenii care au nevoie de ajutor și protecție.

3. Dileme etice în cadrul acțiunilor umanitare (15 – 20 minute)

Acțiunile umanitare sunt uneori criticate și puse la îndoială. Adesea criticiile indică dilemele etice cu care se confruntă personalul umanitar în îndeplinirea îndatoririlor lor.

Cereți cursanților să identifice dilemele etice ale unora dintre situațiile următoare, să decidă ce acțiuni să întreprindă și să-și argumenteze răspunsurile.

O dilemă etică poate fi definită ca o situație în care urmărirea unui scop de valoare intră în conflict cu un alt scop important sau poate conduce atât la bine cât și la rău.

A. Prelungim noi războiul?

Organizațiile umanitare au venit să salveze civilii lipsiți de speranță dintr-un oraș devastat de război. Pentru că acestea au furnizat sprijin din exterior pentru supraviețuirea civililor, grupurile care purtau războiul au putut să ignore nevoile propriilor civili. Acest ajutor le-a permis să utilizeze toate resursele țării pentru aprovizionarea trupelor. Iar acest lucru a ajutat la continuarea războiului.

B. Ajutăm noi la politicile de separare etnică?

Civilii s-au refugiat într-o Zonă Protejată care a fost amenajată ca refugiu pentru victimele „purificărilor etnice” din țara lor. De aici, personalul umanitar i-a evacuat în centre de refugiați din afara țării. Această acțiune umanitară a contribuit astfel la acțiunea de purificare etnică prin îndepărtarea victimelor de pe teritoriile natale.

C. Acțiunile umanitare asigură un pretext pentru neimplicarea politicianilor?

Două țări sunt în stare de război iar numărul victimelor în rândul populației civile este uriaș. Voci din afară deplâng suferințele victimelor, dar niciun guvern străin nu dorește să intervină pentru a pune capăt conflictului dintre cele două părți sau pentru să le determina să cruțe populația civilă. „Ce importanță mai au încercările de a aduce ajutoare umanitare atunci când știm foarte bine că acestea vor fi doar ‘o picătură în ocean’ și că fără presiune politică din exterior sau intervenție militară, noi, organizațiile umanitare nu facem altceva decât să curățăm conștiința globală”, se lamentează un membru al personalului umanitar.

D. Aprobăm noi dislocarea forțată a civililor?

Pentru a prelua controlul asupra unui sat dintr-o zonă de luptă unde se adăposteau luptătorii rebeli, civilii au fost forțați să înființeze o tabără la 40 kilometri depărtare de casă. Personalului umanitar i s-a cerut să aducă hrană și asistență medicală în tabără. Cu toate acestea, acționând astfel se aprobă strămutarea forțată a civililor.

4. Principiul confidențialității (15 – 25 minute)

Pe durata ultimilor doi ani, delegații Comitetului Internațional al Crucii Roșii (CICR) au vizitat numeroase închisori din Nepal și s-au întâlnit cu peste 600 de deținuți, majoritatea având legături cu mișcările maoiste. Atunci când au fost întrebați despre condițiile acestor deținuți în închisori sau dacă a depistat semne de tortură, Jean –Jacques Bovay, șeful delegației din partea organizației în Nepal a refuzat să comenteze, spunând „Ar reprezenta o încălcare a principiului CICR. Nu putem dezvălui informații presei dar am informat oficialitățile guvernamentale despre ceea ce am văzut în timpul vizitelor la închisoare.

La întrebarea dacă misiunea avea informații referitoare la cei peste 60 de rebeli dispăruți, despre care maoiștii ceruseră în repetate rânduri guvernului să fie făcute publice, Bovay a menționat că CICR „probabil deține informații” dar a reiterat faptul că nu le poate dezvălui presei.

Sursa: Kathmandu Post via website-ul Nepalnews.com 23 martie 2001

NOTĂ: cursanții pot să dezbată dacă efortul umanitar trebuie continuat sau nu – de ce da sau de ce nu.

Sau, trei grupuri mici pot trata fiecare câte o situație și pot să decidă ce e de făcut; situația analizată și decizia luată pot fi prezentate, apoi, întregului grup.

Explorarea 5E: Etica acțiunii umanitare

Întrebări posibile:

- În ce mod principiul confidențialității vine în ajutorul membrilor personalului umanitar pentru ca aceștia să ajungă la victime?
- În ce mod se leagă acesta de principiile neutralității și imparțialității?

Încheiere

Scrieți pe tablă termenii neutralitate, imparțialitate, independență și confidențialitate pentru a fi văzuți de toată lumea. Debateți modul în care cursanții au analizat fiecare dintre aceste principii pe măsură ce și-au elaborat deciziile.

- De ce sunt necesare neutralitatea și imparțialitatea în cadrul acțiunilor umanitare?

[Prin păstrarea neutralității, personalul umanitar se poate deplasa prin zonele de război pentru a ajuta victimele ambelor tabere ale conflictului. Prin imparțialitate, pot ajuta victimele strict pe baza nevoilor acestora.]

Pentru CICR, un cod strict de conduită este de importanță crucială deoarece mandatul său este de a îndeplini sarcini delicate cum ar fi vizitarea prizonierilor sau rolul de intermediar neutru între două părți beligerante.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Unele coduri de conduită sunt necesare pentru organizațiile umanitare.
- ◆ Personalul umanitar trebuie să fie neutru și imparțial în asigurarea protecției și ajutorului, pentru ca în acest mod să câștige și să păstreze încrederea tuturor părților participante la conflict.
- ◆ Personalul umanitar întâmpină dileme etice în acțiunile lor. Deși nu pot exista răspunsuri sau decizii ideale, este important să recunoaștem că dacă alegem să nu facem nimic este de asemenea o alegere care are consecințe.

NOTĂ: cursanții pot susține că unele situații sunt fără sorți de izbândă (adică nu pot fi rezolvate în mod satisfăcător indiferent de hotărârea adoptată). Subliniați faptul că inclusiv în astfel de situații, lucrătorii nu pot evita adoptarea unei hotărâri. Neîntreprinderea nici unei acțiuni reprezintă o alegere în aceeași măsură ca realizarea oricărei alte acțiuni determinate.

Activități suplimentare

Neutralitate și imparțialitate în lumea din jurul dumneavoastră

Dezbateți modul în care un principiu ca neutralitatea diferă atunci când este aplicat în situațiile cotidiene. (Majoritatea timpului trebuie să alegem să fim de partea cuiva. Gândiți-vă numai la implicarea politică a cetățenilor care este oarecum incompatibilă cu neutralitatea.)

Găsiți o relatare din istorie, religie sau literatură în care a fost importantă păstrarea neutralității (sau abandonarea acesteia).

Sau scrieți un eseu analizând cauzele pentru care ne înfuriem atunci când suspectăm că o persoană cu autoritate nu este imparțială în privința modului în care tratează oamenii.

Sunteți acolo – dileme

Imaginați-vă că sunteți membru al personalului umanitar implicat într-una din situațiile menționate în cadrul acestei activități (sau o situație inspirată de acestea).

În grupuri mici, interpretați pe roluri următoarele situații:

- ❖ Un argument referitor la ceea ce trebuie făcut atunci când vă confrunțați cu o problemă
- ❖ Un interviu în presă în care deciziile dumneavoastră sunt criticate
- ❖ Reacția față de plângerile din partea unor refugiați sau colaboratori nemulțumiți.

La un curs, participanții și-au imaginat și au pus în scenă situația unui membru al personalului umanitar aflat la poarta unei tabere de refugiați. Acesta se confruntă cu o familie care dorește să intre, dar se teme de inamicii din tabără. Tatăl insistă să păstreze arma pentru a își proteja soția bolnavă și copilul. Familia este înspăimântată de perspectiva separării.

După interpretarea scenariului, clasa a discutat principiile pe care lucrătorul umanitar a trebuit să le ia în considerare și dacă în situația respectivă, principiile nu s-au dovedit a fi contradictorii.

Principiile de lucru în cadrul acțiunilor umanitare

Pentru fiecare situație: ce ați răspunde dacă ați fi în locul personalului umanitar?

Explicați principiul care stă la baza fiecărui răspuns.

1. O regiune a fost confruntată cu foamea cauzată de secetă și de războiul prelungit. O agenție umanitară a dezvoltat un proiect veterinar pentru nomazii care depindeau pentru supraviețuire de creșterea animalelor domestice. Membrii fiecărui clan spuneau adesea personalului umanitar „Nu puteți să ajutați clanul celălalt deoarece ei sunt inamicii noștri. Cum puteți să ne ajutați pe noi dacă îi ajutați și pe ei?”
2. Un luptător rebel foarte grav rănit a fost transferat recent la spitalul unde este tratat. Doi soldați guvernamentali, care sunt mai puțin grav răniți, sosesc la spital. Pe măsură ce personalul medical puștin numeros continuă să trateze rebelul, soldații le reproșează: „Trebuie să fiți de partea lui dacă pe el îl ajutați și pe noi ne lăsați să așteptăm. Nu știți ce ne-a făcut? Credeam că sunteți neutri.”

3. În timpul unui conflict armat, o organizație umanitară locală caută fonduri pentru a ajuta mii de persoane deplasate intern din nordul țării devastate de război. Aceasta este abordată de un om de afaceri cunoscut care le declară că firma lui va achita costurile ajutoarelor direcționate către populația unui oraș din sud, acolo unde el deține o fabrică, urmărind astfel să dezamorseze tensiunile ce împiedică mulți muncitori să ajungă zi de zi la serviciu. Organizația umanitară refuză oferta.

➤ Ce argumente ați avea pentru a susține acest refuz?

Pagina de mass-media

Obiective: cunoașterea acțiunilor umanitare care se desfășoară în toată lumea

1. Ce se întâmplă?
  - Găsiți reportaje mass-media referitoare la organizațiile umanitare internaționale pentru a analiza activitatea acestora.
  - Scrieți-le pentru a obține rapoarte referitoare la activitățile lor în zone din toată lumea (sau accesați site-ul pentru a citi rapoartele).
  - Alcătuiți o listă cu organizațiile și programele pe care le cercetați. Subliniați activitățile de bază ale fiecăreia.
2. Cu ce dileme se confruntă personalul umanitar?
  - Identificați dilemele ce apar în cadrul acțiunilor umanitare pe care le găsiți în mass-media sau prin intermediul cercetărilor dumneavoastră.
  - Analizați dilema:
    - Opțiuni: care sunt acțiunile posibile?
    - Consecințe: Care sunt consecințele posibile ale fiecărei acțiuni? (intenționate / neintenționate, pozitive / negative, pe termen scurt și pe termen lung)
    - Perspectivă: cum văd diverse persoane situația și opțiunile posibile?
    - Decizie: ce acțiuni recomandați organizației sau personalului umanitar?

Metode de evaluare

❖ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar (EDU) pune la dispoziția profesorilor oportunități zilnice de a descoperi ce învață cursanții lor și ce idei preconcepute pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri restrânse, brainstormingul și interpretarea de roluri asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida achizițiile cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, neînțelegerile.

❖ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o ilustreze cu exemple, să ilustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

❖ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea Modulului 5, puteți dedica ultima lecție unei evaluări scrise a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte (10 minute fiecare).

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare. (25 mnute)

- Care sunt câteva dintre dilemele etice cu care se confruntă personalul umanitar? Dați exemple.
- Explicați semnificația imparțialității și neutralității și dați exemple pentru fiecare.

2. Întrebări cu răspunsuri scurte: Alegeți două sarcini de lucru. (10 minute fiecare)

- Identificați patru etape necesare pentru reîntregirea familiilor separate de război.
- Menționați cinci modalități în care războiul distruge mijloacele obișnuite de existență.
- Menționați trei lucruri pe care personalul umanitar trebuie să le planifice în vederea pregătirii unei tabere pentru populația strămutată.

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele, care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- ❖ Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni din materialele EDU
- ❖ Oferă exemple concrete pentru a ilustra ideile
- ❖ Include exemple din surse diverse, cum ar fi mass-media, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară

Tehnicile de mai sus sunt doar câteva sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

Refugiați

- ❖ Refugiați (Amnesty International)
<http://www.refuge.amnesty.org/htm/home.htm>
- ❖ Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
<http://www.unhcr.ch/>
- ❖ Comitetul S.U.A. pentru Refugiați
<http://www.refugees.org/>

Ajutorul umanitar

- ❖ Doctori fără Frontiere
<http://www.doctorswithoutborders.org/>
- ❖ Proiectul pentru umanitarism și război
http://www.brown.edu/Departments/Watson_Institute/H_W/mission.html
- ❖ Interaction (Consiliul American pentru Acțiuni Voluntare Internaționale)
<http://www.interaction.org/index.html>
- ❖ Comitetul Internațional al Crucii Roșii
<http://www.icrc.org/eng>
Disponibil în limbile engleză, franceză și spaniolă

Prizonieri de război și prizonieri politici

- ❖ Convenția de la Geneva referitoare la Tratatamentul Prizonierilor de Război
<http://www.icrc.org/ihl>
Disponibil în limbile engleză, franceză și spaniolă
- ❖ Proiectul Dispăruții (Argentina)
<http://www.desaparecidos.org/arg/eng.html>
Disponibil în limbile engleză și spaniolă

Explorare de încheiere

Ce facem mai departe?

(o sesiune pregătitoare, timp
de planificare și de proiectare
și ședința de evaluare)

***Cum putem promova
demnitatea umană?***

***Ce puteți face pentru a
schimba ceva?***

***Cum îi puteți face pe ceilalți
conștienți?***

EXPLORĂRI:

Ce facem mai departe?

CONCEPTE:

Mobilizarea tinerilor
Populațiile țintă
Scopul proiectului
Puncte tari și resurse ale comunității
Demnitatea umană

ABILITĂȚILE EXERSATE:

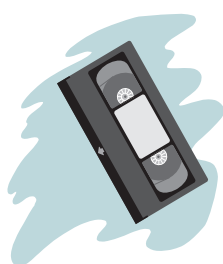
Identificarea problemei
Evaluarea nevoilor
Planificarea unei acțiuni
Păstrarea de evidențe
Evaluarea proiectului

Una din cele mai importante metode de promovare și sprijinire a studiului este reprezentată de ocazia pe care o au cursanții de a aplica conceptele și tipurile de comportament pe care le-au studiat. Cursanții pot avea satisfacția de a transmite cele învățate altora, de a crea materiale pe care le vor împărtăși altora și de a aplica ceea ce au învățat prin proiectele explorate și realizate.

În cadrul *Explorării dreptului umanitar* (EDU) cursanții pot extinde impactul proiectului în afara limitelor grupului – spre familie, prieteni și comunitate. Ei pot să-i învețe pe copiii mai mici, să le spună altora relatările auzite sau să se implice în activități umanitare pentru a îi ajuta pe cei vulnerabili. Astfel de activități pot viza copiii din zonele unde o mare parte a lor nu își desăvâșesc sau nu trec de etapa educației primare. Cursanții pot de asemenea să promoveze punctul de vedere umanitar investind timp și energie în alte forme de activitate comunitară.

Obiective:

- ❖ Aplicarea cunoștințelor dobândite pentru pregătirea unui proiect care promovează demnitatea umană
- ❖ Desfășurarea unui proiect care promovează demnitatea umană

Resurse:

- ❖ Prezentare video și transcriere: explorarea războiului prin dramă

Tipuri de acțiuni comunitare

Cursanții pot să creeze unul sau mai multe proiecte pentru a:

- ❖ Învăța pe alții despre dreptul internațional umanitar (DIU)
- ❖ Rezolva problemele de ordin umanitar specifice în zona respectivă
- ❖ Promova sprijinul pentru DIU prin activități de cercetare politică și juridică

IDEI PENTRU PROIECTE:

- A. Servicii de informare pentru copii și/sau grupuri comunitare (cărți de povești, cărți cu benzi desenate, piese scurte, expoziții, prezentări, piese de teatru, scrisori către presă, programe radio interactive, manuale etc.)
- B. Voluntariat (ajutor pentru cei fără adăpost, refugiați, persoane deplasate intern, orfani, bolnavi, bătrâni etc.)
- C. De la cercetare la acțiune (efectuați cercetări referitoare la implementarea DIU sau a măsurilor anti-discriminare la nivel național, sau alăturați-vă unei organizații umanitare sau pentru protecția drepturilor omului etc.)

Întrebări pentru evaluarea unui potențial proiect:

- Proiectul va asigura cursanților o legătură directă cu subiectul?
- Proiectul încurajează cursanții să reflecteze asupra naturii acțiunilor care sprijină scopurile DIU?
- Proiectul acordă cursanților ocazia și posibilitatea de a disemina cunoștințele despre DIU?

Explorare de încheiere: Ce facem mai departe?

De la start la finish

1. Planificarea proiectului
  - Pentru cine este proiectul?
  - Care este scopul proiectului?
  - De ce avem nevoie pentru a realiza scopul urmărit?
2. Desfășurare
  - Cum se desfășoară planul zilnic?
  - Ce modificări trebuie făcute în cursul executării și de ce?
3. Evaluarea rezultatelor
  - Ce rezultat a avut punerea în aplicare a proiectului?
  - Cum au reacționat ceilalți?
  - Cum m-a influențat proiectul?
  - Ce vreau să fac pe viitor?

Definitivarea exercițiului, prin scriere sau alte forme de păstrare a evidențelor și dezbateri, aduce satisfacții cursanților, contribuind la sentimentul lor de împlinire.

Pregătirea pentru lucrul în comunitate

Înțelegerea punctelor de vedere ale comunității țintă este un prim pas important. Ideile de mai jos se leagă în special de proiectele pe bază de voluntariat. Acestea pot fi aplicate planificării pentru proiecte de informare sau cercetare.

Înainte de demararea unui proiect pe bază de voluntariat, cursanții trebuie să ajungă să cunoască atât slăbiciunile cât și punctele tari ale comunității vizate. Chiar și atunci când oamenii sunt vulnerabili și au nevoie de ajutor, abilitățile și cooperarea de care aceștia pot da dovadă trebuie incluse în planul menit să răspundă nevoilor lor. Cursanților le poate fi imposibil să strângă informații despre comunitate, dar trebuie să fie conștienți că este foarte important să consulte și să lucreze cu comunitatea atunci când oferă ajutor. Mișcarea Internațională de Cruce Roșie și Semilună Roșie a stabilit patru mari etape pentru activitățile din cadrul comunităților.

1. Lucrați cu oamenii pentru a putea identifica forța care stă la baza comunității.
2. Colaborați cu ei pentru identificarea problemelor, nevoilor și amenințărilor.
3. Identificați-i pe cei care au cea mai mare nevoie de ajutor și pe cei care au prioritate, date fiind abilitățile și resursele.
4. Lucrați cu comunitatea pentru a îmbunătăți situația celor mai vulnerabili oameni.

- adaptare după Needs to action, International Federation of the Red Cross and Red Crescent Societies, 1995

Pe măsură ce cursanții analizează proiectele pe care le vor desfășura, aceștia trebuie să se gândească la modalitatea prin care vor include resursele comunității și ajutorul dat de aceasta din urmă.

IDEI PRINCIPALE

- ◆ Există multe lucruri pe care un om le poate întreprinde în mod activ pentru a sprijini demnitatea și este cel mai bine ca el să participe la un proiect care se apropie cât mai mult de interesele și abilitățile sale.
- ◆ Atunci când se lucrează în numele altor oameni, este esențial ca lucrurile să fie privite din perspectiva acestora.
- ◆ Pe măsură ce avansează proiectul, este utilă estimarea periodică a problemelor apărute și a progresului înregistrat, și revizuirea planurilor de viitor.

Activități suplimentare

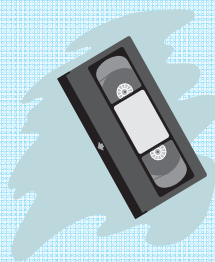

Sensibilizare prin dramă

Prezentați imaginile video „Explorarea războiului prin dramă”, care ne arată un grup din Irlanda de Nord care a pus în scenă suferințele victimelor în cadrul conflictelor armate. Deși acest grup de tineri a lucrat împreună câțiva ani, spectacolul lor poate furniza idei și inspirații pentru scenete proprii.

Alegeți unele dintre problemele din *Explorarea dreptului umanitar* pe care ați dori să le puneți în scenă. Colaborați cu alți cursanți pentru crearea propriilor scenete.

Gândiți-vă la un public (cum ar fi o comunitate școlară sau religioasă) și stabiliți punerea în scenă a ideilor.

Explorarea războiului prin dramă

Băiat: Afghanistan

Fată: Somalia

Băiat: Cecenia

Fată: Ruanda

Fată: Sierra Leone

Fată: Sri Lanka

Fată: Uganda

Fată: Africa de Sud

Băiat: Columbia

Fată: Israel

Băiat: Irlanda de Nord

Băiat: Stângul, stângul, stângul, stângul

Băiat: Companie, pe loc repaus! La dreapta!

Fată: M-au obligat să-mi părăsesc casa.

Băiat: M-au obligat să-mi părăsesc familia.

Fată: M-au obligat să-mi părăsesc țara.

Membrii grupului joacă o scenă în care o fată își aduce aminte de ziua în care familiei ei i-au fost date 24 de ore pentru a-și părăsi casa. Soția își acuza soțul că a spus ceva greșit, care a dus la evacuarea lor, dar el neagă. Ei îi spun micuței lor fiice că urmează să plece în vacanță.

În retrospectivă, fiica își amintește de simburile copilăriei ei, pe care a trebuit să le lase în urmă în acea zi - cel mai bun prieten, o șansă de a se juca cu o păpușă "Malibu Barbie", o petrecere de aniversare într-un loc special numit "Bananas".

[Fiul de 18 ani al familiei refuză să plece împreună cu ei și dă vina pe tată pentru căta-strofă]

După scenă, refrenul continuă

Fată: sunt o femeie de 72 de ani din Cecenia

Fată: Africa de Sud

Fată: Somalia

Băiat: Afghanistan

Fată: Israel

Fată: Irlanda de Nord

Fată: Irak

Fată: acesta este soțul meu și aceasta este casa noastră, a aparținut familiei mele timp de generații

[Strigătele soldaților în timp ce distrug casa și lovesc locuitorii acesteia.]

Fată: sunt o femeie de 72 de ani din Cecenia

Fată: Africa de Sud

Fată: Somalia

Băiat: Afghanistan

Fată: Israel

Fată: Irak

Fată: Irlanda de Nord

Pagina de mass-media

Obiective: colectarea de informații care vă ajută să alegeți un proiect
identificarea mediilor care vă pot ajuta să învățați despre comunitate
identificarea mediilor care pot fi utilizate în strângerea de informații

1. Găsiți un reportaj de știri referitor la o situație în care este periclitată demnitatea umană, o situație care vă inspiră să interveniți.
  - Care este situația respectivă?
2. Dacă situația respectivă se regăsește în comunitatea dumneavoastră:
  - Găsiți un ziar sau un post de televiziune care prezintă știri despre și pentru comunitatea respectivă
  - Alcătuiți o listă cu modalitățile în care vă pot folosi sursele de știri
3. Dacă problema respectivă se desfășoară undeva în lume:
  - Găsiți o sursă de știri, informații de bază și o listă a grupurilor care lucrează pentru remedierea aceluiași probleme
  - Întocmiți o listă cu sursele dumneavoastră.

Metode de evaluare

❖ Evaluarea continuă:

Explorarea dreptului umanitar (EDU) pune la dispoziția profesorilor oportunități zilnice de a descoperi ce învață cursanții lor și ce idei preconcepute pot avea aceștia. Indrumările pentru profesori active, cum ar fi discuțiile în clasă, lucrul în grupuri mici, brainstormingul și interpretarea de roluri asigură astfel de oportunități.

Rezervați-vă cinci minute la finalul orei pentru a le cere cursanților să scrie o frază sau două ca răspuns la întrebările: „Ce am învățat astăzi?” și „Care sunt întrebările mele?”. Citiți răspunsurile și folosiți-le pentru a consolida achizițiile cursantului și pentru a clarifica, pentru lecția următoare, neînțelegerile.

❖ Portofoliul activității cursantului:

Pe tot parcursul modulului, cursanților li se cere să intervieze oameni, să ia atitudine față de o anumită problemă și să o ilustreze cu exemple, să ilustreze concepte cu poezii, să interpreteze roluri, să creeze lucrări plastice sau să scrie studii despre un anumit subiect.

Organizați și păstrați pentru fiecare cursant, un dosar sau portofoliu care să includă lucrări scrise, schițe de lucrări plastice, interviuri și decupaje de știri, cu care a contribuit la oră. Parcurgeți periodic împreună cu fiecare elev/elevă, lucrările acestuia/acesteia pentru a verifica progresul înregistrat în înțelegerea dreptului internațional umanitar.

Afișați lucrările cursantului pe un perete.

❖ Întrebări de sfârșit de modul:

După încheierea proiectelor, puteți dedica ultima lecție unei evaluări scrise a ceea ce au învățat cursanții. Puteți face acest lucru cu ajutorul unei întrebări pentru realizarea unui eseu (20 – 30 minute) și a două sau trei întrebări cu răspunsuri scurte. Aceasta este ocazia cursanților de a reflecta asupra explorărilor sau proiectului de acțiune.

1. Întrebările pentru eseu: Alegeți o întrebare.

- În ce mod v-ați atins scopul urmărit prin proiect?
Ce ați face diferit data viitoare?
Care sunt etapele următoare ale proiectului?
- Ce ați învățat despre dreptul internațional umanitar, acțiunile umanitare, forța și resursele comunității și propria dumneavoastră persoană din această experiență?
- Ce ați învățat despre utilizarea presei pentru cercetări și acțiuni referitoare la dreptul internațional umanitar?

2. Întrebări cu răspunsuri scurte:

Alte întrebări pot apărea solicitând cursanții să formuleze, în grupuri mici, întrebări și apoi să selecteze una din ele, care va constitui, pentru întreaga clasă, întrebarea pentru realizarea unui eseu. Sau puteți cere fiecărui cursant să propună o întrebare la care să răspundă în cadrul testului. Cursantul va fi evaluat atât din punct de vedere al calității întrebării cât și al calității răspunsului. Puteți alege, de asemenea, un citat dintr-un articol din ziar, un citat suplimentar din unul dintre materiale sau dintr-o altă sursă. Cereți cursanților să indice ideea principală și să justifice dacă sunt sau nu de acord cu aceasta.

Criterii de evaluare:

Reacția eficientă a unui cursant este una care:

- ❖ Utilizează concepte, cum ar fi cel de martor, combatant, dilemă sau reacție în lanț și alți termeni din materialele EDU
- ❖ Oferă exemple concrete pentru a ilustra – include exemple dintr-o varietate de surse, cum ar fi mass-media, interviuri, discuții în clasă și literatură suplimentară.

Tehnicile de mai sus sunt doar câteva sugestii pentru a vă ajuta să evaluați activitatea cursantului în ceea ce privește materialele EDU. Aveți libertatea de a le adapta în funcție de nevoi.

Proiecte de acțiune

- ❖ Vocile adevărului UNICEF: Tineri din toată lumea scriu despre proiecte la care au participat.
<http://www.unicef.org/young>

Proiecte pentru servicii comunitare

Dacă doriți să desfășurați un proiect pentru servicii în comunitatea dumneavoastră și doriți să folosiți internetul pentru a găsi idei și oportunități, vizitați site-urile Societății Naționale de Cruce Roșie din țara dumneavoastră și ale altor organizații de voluntari.

Proiecte de cercetare sau publicitate

Dacă doriți să desfășurați un proiect de cercetare sau de publicitate pe tema unuia dintre subiectele explorate în EDU, vizitați site-urile menționate la sfârșitul modului care tratează subiectul respectiv. Două site-uri pe care le puteți folosi pentru cercetări referitoare la evenimentele curente sunt:

<http://www.oneworld.org>

Articole noi și arhivate din toată lumea dintr-o varietate de surse.

Disponibil în limbile: engleză, olandeză, finlandeză, germană, norvegiană, spaniolă și suedeză

<http://www.un.org/cyberschoolbus>

Lucrări de prezentare pentru tineri pe diverse subiecte referitoare la demnitatea umană. Disponibil în limbile: arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă.

